

วาทกรรมวิเคราะห์ของสนธิ ลิ้มทองกุลในรายการเมืองไทยรายสัปดาห์

นางสาวธิดารัตน์ อเนกะเวียง

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาวาทวิทยา ภาควิชาวาทวิทยาและสื่อสารการแสดง

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2548

ISBN 974-14 1815-9

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

DISCOURSE ANALYSIS OF SONDHI LIMTHONGKUL'S " MUANG THAI RAI SABDA "

Miss Thidarat Anagawieng

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Speech Communication

Department of Speech Communication and Performing Arts

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2005

ISBN 974-14-1815-9

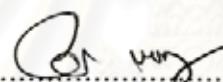
หัวข้อวิทยานิพนธ์
โดย
สาขาวิชา
อาจารย์ที่ปรึกษา

วาทกรรมวิเคราะห์ของสนธิ ลิ้มทองกุลในรายการเมืองไทยรายสัปดาห์
นางสาวธิดารัตน์ อเนกะเวียง
วาทวิทยาและสื่อสารการแสดง
รองศาสตราจารย์ ดร. อรวรรณ ปิรันธน์โหวาท

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

..... คณบดีคณะนิเทศศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. พีระ จิรโสภณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์อวยพร พานิช)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. อรวรรณ ปิรันธน์โหวาท)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ถิรนนท์ อนุรักษ์ศิริวงศ์)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ธิดารัตน์ อเนกะเวียง: วาทกรรมวิเคราะห์ของสนธิ ลิ้มทองกุลในรายการเมืองไทยรายสัปดาห์
(DISCOURSE ANALYSIS OF SONDHI LIMTHONGKUL' S "MUANG THAI RAI SABDA")

อาจารย์ที่ปรึกษา: รศ.ดร.อรุณวรรณ ปิณฑนนโอบาท. 164 หน้า ISBN

974-14-1815-9

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจและแบ่งกลุ่มเนื้อหาที่มีมิติทางการเมืองจากรายการเมืองไทยรายสัปดาห์ เพื่อศึกษาและวิเคราะห์การประกอบสร้างความจริงของชุดวาทกรรมทางการเมืองแต่ละประเภทและศึกษาวิเคราะห์พลังอำนาจวาทกรรมของสนธิ ลิ้มทองกุล โดยขอบเขตงานวิจัย ผู้วิจัยจะศึกษาวาทะของสนธิ ลิ้มทองกุล จากบันทึกรายการเมืองไทยรายสัปดาห์ทางเว็บไซต์หนังสือพิมพ์ผู้จัดการ (<http://www.manager.co.th>) ที่ออกอากาศตั้งแต่วันที่ 4 กรกฎาคม 2546 ถึงวันที่ 9 กันยายน 2548 เป็นจำนวนทั้งสิ้น 108 ตอน สำหรับระเบียบวิธีวิจัยเป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ที่เน้นการวิเคราะห์เนื้อหาวาทกรรมของสนธิ ลิ้มทองกุล และวิธีการศึกษาจะให้น้ำหนักกับการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis and Textual Study)

ผลการวิจัย พบว่า

1. รายการเมืองไทยรายสัปดาห์มีประเด็นย่อยที่ออกอากาศทั้งหมด 299 ประเด็น โดยมีปริมาณวาทกรรมที่มีมิติทางการเมืองรวมทั้งสิ้น 169 ประเด็นจากประเด็นที่มีการออกอากาศทั้งหมด และวาทกรรมที่มีมิติทางการเมืองสามารถจำแนกได้เป็น 5 ประเภท ได้แก่ วาทกรรมเกี่ยวกับกระบวนการในระบอบประชาธิปไตย วาทกรรมเกี่ยวกับนโยบายและโครงการของรัฐบาล วาทกรรมเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาของรัฐบาล วาทกรรมเกี่ยวกับการปฏิบัติตนของนักการเมือง วาทกรรมเกี่ยวกับตำรวจในสังคมไทย

2. สนธิ ลิ้มทองกุลมีการประกอบสร้างความจริงจากชุดวาทกรรมที่มีมิติทางการเมือง ดังนี้

1) วาทกรรมเกี่ยวกับกระบวนการในระบอบประชาธิปไตย คือ การเมืองในสภาพความเป็นจริงต่างกับการเมืองในรัฐธรรมนูญอย่างสิ้นเชิง 2) วาทกรรมเกี่ยวกับนโยบายและโครงการของรัฐบาล คือ การที่รัฐบาลเน้นนโยบายเฉพาะด้านเศรษฐกิจจะนำพาประเทศไปสู่ความเป็นอำนาจนิยม 3) วาทกรรมเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาโดยรัฐบาล คือ รัฐบาลขาดความจริงใจในการแก้ไขปัญหาของประเทศ 4) วาทกรรมเกี่ยวกับการปฏิบัติตนของนักการเมือง คือ นักการเมืองที่ดีต้องมีคุณธรรมประจำใจ และ 5) วาทกรรมเกี่ยวกับตำรวจในสังคมไทย คือ ตำรวจไทยต้องเปลี่ยนพฤติกรรมในการทำงาน ต้องสามารถตรวจสอบได้ สำหรับการประกอบสร้างความจริงจากวาทกรรมที่เกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์ คือ พระมหากษัตริย์มีพระราชอำนาจอยู่ แต่คนมักจะไม่รู้และไม่ใส่ใจในพระราชอำนาจนั้น

3. พลังอำนาจวาทกรรมของสนธิ ลิ้มทองกุล เกิดจากส่วนประกอบ 4 ประการ 1) ลักษณะด้านภาษา 2) พลังจากกรอบวาทกรรมหลัก 3) พลังจากอัตลักษณ์ที่ถูกสร้างขึ้นจากหลักศีลธรรมจริยธรรม, นักประวัติศาสตร์และผู้หวังดี-ผู้ให้อิโภาส 4) บทบาทที่เกิดจากการปฏิสัมพันธ์ในรายการฯ ได้แก่ บทบาทการเปิดประเด็นในการสนทนา, บทบาทการเน้นย้ำ, บทบาทช่วยสรุป, บทบาทเป็นตัวแทนฝ่ายตรงข้ามและบทบาทการถามคำถาม

ภาควิชา วาทวิทยาและสื่อสารการแสดงลายมือชื่อนิสิต..... ธิดารัตน์ อเนกะเวียง
สาขาวิชา..... วาทวิทยาลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....อรุณวรรณ ปิณฑนนโอบาท
ปีการศึกษา..... 2548

4785075928 : MAJOR SPEECH COMMUNICATION

KEY WORD: DISCOURSE ANALYSIS / SONDHI LIMTHONGKUL / MUANG THAI RAI
SABDATHIDARAT ANAGAWIENG: DISCOURSE ANALYSIS OF SONDHI LIMTHONGKUL'S
" MUANG THAI RAI SABDA " . THESIS ADVISOR : ASSOC.PROF.ORAWAN PIRANTAOWAD,
164 pp. ISBN 974-14-1815-9

The objectives of this research are as follows 3 points: 1) to survey and categorize political content of "Muang Thai Rai Sabda" 2) to analyze the construction of social reality from each political discourse.3) to analyze the power of discourse from Sondhi Limthongkul. The researcher studied the text from the record of "Muang Thai Rai Sabda" at website <http://www.manager.co.th> that had been on air from 4 July 2003 to 9 September 2005. This research used qualitative methodology by using Content Analysis and Textual Study.

The results showed that :

1. Two hundred and twenty-nine issues were found in "Muang Thai Rai Sabda" programs, of which 169 were political. Political discourse could be divided into 5 kinds: process of democracy, government's policies and projects, government's problems solution, politician's performance and the role of policemen in Thai society.

2. Sondhi 's construction of social reality on political discourse : realistic politics was different from politics in constitution; emphasis of government's economic policy would lead to absolutely power situation; the government had no sincerity in solving problem, the good politician must hold on to the moral in mind and Thai police must adapt and clear themselves for working. As for construction of social reality on royal discourse, the King had royal command but people were indifferent to that.

3. Sondhi's power of discourse came from four sources : his use of language, the frame of discourse, Sondhi's identity as one who was ethical, one who was a historian, one who was a well-wisher, and who gave others an opportunity and last, one whose role from interaction with his co-host in Muang Thai Rai Sabda TV program.

Department.....Speech Communication..... Student's signature *Thidarat Anagawiang*
Field of study....Speech Communication.....Advisor's signature *Orawan P*
Academic year2005.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้เป็นอย่างดี ด้วยความเมตตาและความมีน้ำใจจากหลายๆ ท่าน ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.อรรรรณ ปิลาพันธ์โอวาท อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง พร้อมทั้งกำลังใจที่ดีในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ รองศาสตราจารย์ อวยพร พานิช ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ถิรพันธ์ อนวัชศิริวงศ์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาตรวจแก้และให้คำปรึกษา รวมทั้งคณาจารย์ในภาควิชาวาทวิทยาและสื่อสารการแสดงทุกท่านที่ประสิทธิประสาทวิชาความรู้อย่างเต็มที่กับศิษย์มาโดยตลอด

ขอบคุณบรรดาเพื่อนๆ และพี่ๆ ที่น่ารักในภาควิชาวาทวิทยาและสื่อสารการแสดงทุกท่าน โดยเฉพาะคุณอาทิตย์ เทียงวงษ์ คุณไพบรยา ศรีสวัสดิ์ และคุณอรรรรณ ทองสุภร ที่ได้ร่วมทุกข์ร่วมสุขกันมาตลอด

ขอบคุณเพื่อนๆ และพี่ๆ ภาควิชาวารสารสนเทศที่คอยให้กำลังใจและคำแนะนำดีๆ เสมอ

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกท่าน โดยเฉพาะภาควิชาการปกครองที่ได้ให้ความรู้ และสั่งสมความคิดที่เป็นประโยชน์กับสังคมและประเทศชาติให้แก่ศิษย์

ขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อและคุณแม่ที่ให้ความมั่นคงทางด้านร่างกายและจิตใจแก่ลูกมาโดยตลอด โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเป็นห่วงเป็นใยและคอยดูแลลูกเป็นอย่างดีตลอดช่วงเวลาที่ผ่านมา ขอขอบคุณน้องแบงก์ น้องรักที่ทำให้พี่ได้หัวเราะได้เสมอ ขอขอบคุณน้องหมูและน้องแมน น้องรักที่ทำให้บรรยากาศในบ้านมีความสุขสนุกสนานตลอดเวลา

ขอขอบคุณทุกท่านที่ไม่ได้ปรากฏชื่อ ที่มีส่วนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จไปได้ด้วยดี

ท้ายที่สุดขอขอบคุณคุณธรรม เชื่อสถาปนศิริ ผู้เป็นแรงบันดาลใจสำคัญให้ผู้วิจัยได้เดินไปข้างหน้าได้อย่างสง่างาม ขอขอบคุณทุกแรงกายและแรงใจที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่าเพื่อทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้ไปถึงจุดมุ่งหมาย ขอขอบคุณคำแนะนำและกำลังใจที่เป็นพลังให้ผู้วิจัยได้ลุกขึ้นสู้แม้ยามท้อ ขอขอบคุณจริงๆ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญรูปภาพ.....	ญ
บทที่ 1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ข้อตกลงเบื้องต้นในการศึกษา.....	8
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	8
ปัญหำนำการวิจัย.....	8
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
นิยามศัพท์.....	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	9
บทที่ 2 แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
แนวคิดเรื่องวาทกรรม (Discourse Analysis).....	10
แนวคิดเรื่องสัญวิทยา (Semiology).....	17
แนวคิดเกี่ยวกับสื่อมวลชน (Theory of Mass Media).....	20
-แนวคิดเรื่องหน้าที่ของสื่อมวลชน.....	20
-แนวคิดเรื่องการทำหน้าที่สื่อเชิงวิพากษ์.....	24
-แนวคิดเกี่ยวกับการแทรกแซงสื่อ.....	26
-แนวคิดเกี่ยวกับการประกอบสร้างความจริงทางสังคม.....	28
แนวคิดเรื่องการโน้มน้าวใจ (Persuasion Theory).....	33
แนวคิดเรื่องวัจนกรรม (Speech Act Theory).....	39
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	41
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	45

วิธีการศึกษา.....	45
ประชากรที่จะศึกษา.....	45
เนื้อหาที่ใช้ในการวิเคราะห์.....	55
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	56
แหล่งข้อมูล.....	56
การวิเคราะห์เนื้อหา.....	56
การนำเสนอผลการวิเคราะห์.....	57
กรอบการวิเคราะห์.....	58
บทที่ 4 ผลการวิจัย 59	
ผลการวิจัยปัญหานำวิจัยข้อที่ 1.....	59
ผลการวิจัยปัญหานำวิจัยข้อที่ 2.....	67
ผลการวิจัยปัญหานำวิจัยข้อที่ 3.....	122
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ	136
สรุปการวิจัย.....	137
อภิปรายผลการวิจัย.....	145
ข้อเสนอแนะ.....	158
รายการอ้างอิง	159
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	164

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
ตาราง 1: แสดงประเด็นเนื้อหาของรายการเมืองไทยรายสัปดาห์ทั้งหมด.....	45
ตาราง 2: แสดงเนื้อหาที่มีมิติทางการเมืองทั้งหมดของรายการเมืองไทยรายสัปดาห์.....	60
ตาราง 3: แสดงชุดวาทกรรมและสาระสำคัญของวาทกรรมเกี่ยวกับกระบวนการในรอบประชาธิปไตย.....	68
ตาราง 4: แสดงชุดวาทกรรมและสาระสำคัญของวาทกรรมเกี่ยวกับนโยบายและโครงการของรัฐบาล.....	84
ตาราง 5: แสดงชุดวาทกรรมและสาระสำคัญของวาทกรรมเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาของรัฐบาล.....	92
ตาราง 6: แสดงชุดวาทกรรมและสาระสำคัญของวาทกรรมเกี่ยวกับการปฏิบัติตนของนักการเมือง.....	100
ตาราง 7: แสดงชุดวาทกรรมและสาระสำคัญของวาทกรรมเกี่ยวกับตำรวจในสังคมไทย.....	108
ตาราง 8: แสดงเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์ทั้งหมด.....	111

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญรูปภาพ

รูปภาพ	หน้า
ภาพที่ 1 ภาพแบบจำลองการศึกษาวาทกรรม.....	14
ภาพที่ 2 ภาพแสดงความเป็นจริง Version ต่างๆ ที่แวดล้อมตัวบุคคล.....	32
ภาพที่ 3 กรอบแนวคิด (Conceptual Framework).....	58
ภาพที่ 4 กรอบผลการศึกษา.....	135

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การปกครองในระบอบประชาธิปไตย ได้เปิดโอกาสให้บุคคลสามารถวิพากษ์วิจารณ์และแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากเป็นการปกครองที่ต้องคำนึงถึงหลักสิทธิและเสรีภาพของประชาชนเป็นสำคัญ ดังเช่นรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 39 มาตรา 40 และมาตรา 41 ได้บัญญัติไว้ว่า

“ มาตรา 39 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ เพื่อคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ เกียรติยศ ชื่อเสียงสิทธิในครอบครัวหรือความความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลอื่น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกัน หรือระงับความเสื่อมทรามทางจิตใจหรือสุขภาพของประชาชน

การสั่งปิดโรงพิมพ์ สถานีวิทยุกระจายเสียง หรือสถานีวิทยุโทรทัศน์เพื่อลดรอนเสรีภาพตามมาตรานี้ จะกระทำมิได้

การให้นำข่าวหรือบทความไปให้เจ้าหน้าที่ตรวจก่อนนำไปโฆษณาในหนังสือพิมพ์ หรือสิ่งพิมพ์ วิทยุกระจายเสียงหรือวิทยุโทรทัศน์ จะกระทำมิได้ เว้นแต่จะกระทำในระหว่างเวลาที่ประเทศอยู่ในภาวะสงคราม หรือการรบแต่ทั้งนี้จะต้องกระทำโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายซึ่งได้ตราขึ้นตามความในวรรคสอง

เจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอื่น ต้องเป็นบุคคลสัญชาติไทย ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ

การให้เงินหรือทรัพย์สินอย่างอื่นอุดหนุนหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอื่นของเอกชน รัฐจะกระทำมิได้

มาตรา 40 คลื่นความถี่ที่ใช้ในการส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์และวิทยุโทรคมนาคม เป็นทรัพยากรสื่อสารของชาติเพื่อประโยชน์สาธารณะ

ให้มีองค์กรของรัฐที่เป็นอิสระทำหน้าที่จัดสรรคลื่นความถี่ตามวรรคหนึ่ง และกำกับดูแลการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ

การดำเนินการตามวรรคสองต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของประชาชนในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ทั้งในด้านการศึกษา วัฒนธรรม ความมั่นคงของรัฐ และประโยชน์สาธารณะอื่น รวมทั้งการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม

มาตรา 41 พนักงานหรือลูกจ้างของเอกชนที่ประกอบกิจการหนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง หรือวิทยุโทรทัศน์ ย่อมมีเสรีภาพในการเสนอข่าว และแสดงความคิดเห็นภายใต้ข้อจำกัดตามรัฐธรรมนูญ โดยไม่ตกอยู่ภายใต้อำนาจของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือเจ้าของกิจการนั้น แต่ต้องไม่ขัดต่อจรรยาบรรณแห่งการประกอบวิชาชีพ

ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ ในกิจการ วิทยุกระจายเสียง หรือวิทยุโทรทัศน์ ย่อมมีเสรีภาพเช่นเดียวกับพนักงานหรือลูกจ้างของเอกชนตามวรรคหนึ่ง”

จากบทบัญญัติดังกล่าวเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพของประชาชนทั่วไป รวมทั้งสื่อมวลชน เมื่อมองในวงการสื่อสารมวลชนแล้ว ได้ทำให้ผู้ที่อยู่ในแวดวงสื่อมวลชนมีความความชอบธรรมที่จะวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของรัฐบาล และรัฐบาลไม่สามารถจำกัดเสรีภาพของสื่อมวลชนในการนำเสนอข่าวสารได้ หากมิใช่ในกิจการที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของรัฐ

สื่อมวลชนเปรียบเสมือนสุนัขที่คอยเฝ้าบ้าน ตรวจตราระแวดระวังภัยให้ประชาชนและสังคม การวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของรัฐบาลเพื่อชี้ให้ประชาชนเห็นข้อดีและข้อเสียที่เกิดขึ้น เท่ากับเป็นการทำหน้าที่ตรวจสอบรัฐบาลของสื่อมวลชน นอกจากนี้จะเห็นการวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของรัฐบาลที่ชัดเจนผ่านสื่อหนังสือพิมพ์แล้ว ทางสื่อโทรทัศน์ก็มีรายการเมืองไทยรายสัปดาห์ ที่วิพากษ์วิจารณ์ได้ชัดเจนและตรงไปตรงมาเช่นเดียวกัน

รายการเมืองไทยรายสัปดาห์ถือว่าเป็นรายการที่วิพากษ์วิจารณ์ได้ชัดเจนมากที่สุดรายการหนึ่ง ผู้ที่เป็นผู้วิพากษ์วิจารณ์หลักในรายการคือ สนธิ ลิ้มทองกุล ซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ในวงการหนังสือพิมพ์ และวงการธุรกิจมายาวนาน รายการ “เมืองไทยรายสัปดาห์” ออกอากาศครั้งแรกในวันที่ 4 กรกฎาคม 2546 โดยเปลี่ยนแปลงมาจากรายการ “เมืองไทยรายวัน” ดำเนินรายการโดย “สนธิ ลิ้มทองกุล” และ “สโรชา พรอุดมศักดิ์” ผลิตโดยบริษัทไทยเดย์ ดีอท คอม จำกัด เป็นรายการสดที่มีเนื้อหาวิพากษ์วิจารณ์การเมืองและสังคม ซึ่งด้วยรูปแบบของการนำเสนอที่ตรงประเด็นและเข้าใจง่ายนั่นเองที่ส่งผลให้ตัวรายการได้รับความนิยมจากประชาชนเป็นอย่างมาก แม้จะออกอากาศในช่วงเวลาไพรม์ไทม์ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่สถานีโทรทัศน์ช่องอื่นๆ นำเสนอละคร หรือเกมโชว์อยู่ก็ตาม

บทบาทการวิพากษ์วิจารณ์ของสนธิ ลิ้มทองกุลในรายการเมืองไทยรายสัปดาห์มีความเฉียบคมและตรงไปตรงมาอย่างเห็นได้ชัด มีจุดยืนที่ชัดเจนในความคิดของตนเอง แต่สิ่งนี้ได้ส่งผลให้รายการเมืองไทยรายสัปดาห์ถูกปลดออกจากผังรายการของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 โมเดิร์นไนน์ทีวี โดยทางสถานีให้เหตุผลว่า สืบเนื่องมาจากการทำหน้าที่ของผู้ดำเนินรายการที่วิพากษ์วิจารณ์ถึงบุคคลภายนอก และผู้ที่ถูกพาดพิงไม่สามารถที่จะทำการชี้แจงได้ อันจะนำมาซึ่งความเข้าใจผิดรวมถึงกรณีการฟ้องร้องหลายต่อหลายครั้ง จากการประชุมบอร์ดของผู้บริหาร อสมท. ในวันที่ 15 กันยายน 2548 ในเรื่องการปรับผังรายการที่ผ่านมาได้บทสรุปแล้วว่า ทาง อสมท. ได้ทำการยกเลิกการออกอากาศรายการ “เมืองไทยรายสัปดาห์” โดยจะเริ่มตั้งแต่วันที่ 16 กันยายน 2548 เป็นต้นไป

ในส่วนของเหตุผลการปลดแบบกะทันหันในครั้งนี้ ตามหนังสือชี้แจงของ บมจ.อสมท. ระบุว่า สืบเนื่องมาจากการทำหน้าที่ของผู้ดำเนินรายการที่วิพากษ์วิจารณ์ถึงบุคคลภายนอก โดยผู้ที่ถูกพาดพิงไม่สามารถที่จะทำการชี้แจงได้ อันจะนำมาซึ่งความเข้าใจผิดรวมถึงกรณีการฟ้องร้องหลายต่อหลายครั้งโดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงระยะเวลา 1 เดือนที่ผ่านมา ที่ตัวของผู้ดำเนินรายการได้มีการพาดพิงถึงสถาบันพระมหากษัตริย์ซึ่งไม่อยู่ในฐานะที่จะชี้แจงหรือตอบโต้ความเข้าใจผิดได้ในทุกกรณี ด้วยเหตุผลดังกล่าวทำให้ทาง อสมท. มีความเห็นว่าจะต้องดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งต่อรายการดังกล่าวและนำมาซึ่งการปลดรายการอย่างกะทันหันในครั้งนี้

หนังสือชี้แจงจาก อสมท กรณีการระงับการออกอากาศรายการ “เมืองไทยรายสัปดาห์”

“ตามที่บริษัท ไทยเดย์ ดิจิตอล คอม จำกัด ได้เช่าเวลาจากบริษัท อสมท จำกัด (มหาชน) เพื่อจัดรายการ “เมืองไทยรายสัปดาห์” ออกอากาศเป็นประจำทุกวันศุกร์ทางสถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์ (ช่อง 9) ระหว่างเวลาประมาณ 22.00-23.00 น. โดยมีนายสนธิ ลิ้มทองกุล และนางสาวสโรชา พรอุดมศักดิ์ เป็นผู้ดำเนินรายการนั้น

ตลอดเวลาที่ผ่านมา 2 ปี รายการเมืองไทยรายสัปดาห์ ออกอากาศเป็นรายการสด ไม่มีการบันทึกรายการไว้ล่วงหน้า หลายครั้งที่นายสนธิ ได้เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านรายการนี้พาดพิงถึงบุคคลภายนอกในลักษณะที่เป็นการกล่าวอ้างฝ่ายเดียว ไม่เปิดโอกาสให้ผู้ได้รับผลกระทบได้กล่าวหรือชี้แจงแต่อย่างใด ทำให้เกิดข้อโต้แย้ง รวมทั้งเป็นข้อพิพาท เป็นคดีความในชั้นพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ และศาลยุติธรรมมาแล้วหลายคดี ทั้งนี้ บมจ.อสมท ได้เคยตักเตือนและได้ขอร้องทั้งด้วยวาจาและด้วยหนังสือหลายครั้ง เพื่อให้นายสนธิมีความระมัดระวังในการดำเนินรายการ และไม่ล่วงละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้อื่นอันเป็นความรับผิดชอบพื้นฐานของสื่อมวลชนโดยทั่วไป

ในช่วงเวลาประมาณ 1 เดือนที่ผ่านมา นายสนธิได้ดำเนินรายการเมืองไทยรายสัปดาห์โดยกล่าวอ้างถึงพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสถาบันพระมหากษัตริย์บ่อยครั้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน

รายการเมืองไทยรายสัปดาห์ครั้งล่าสุด เมื่อคืนวันศุกร์ที่ 9 กันยายน 2548 ตลอดเวลาของรายการยาวนานเกือบ 1 ชั่วโมง นายสนธิได้กล่าวถึงการแต่งตั้งรักษาการสมเด็จพระสังฆราช ว่าเป็นการละเมิดหรือขัดพระราชอำนาจ ทั้งยังนำบทความซึ่งไม่ปรากฏชื่อผู้เขียนเรื่อง พ่อของแผ่นดิน มาอ่านในรายการ มีเนื้อความบางช่วงพาดพิงถึงสถาบันพระมหากษัตริย์ ในลักษณะที่อาจก่อให้เกิดความเข้าใจผิดในหมู่ประชาชนได้

โดยที่ตระหนักและคำนึงว่า การดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดเกี่ยวกับกรณีข้างต้นนี้ เป็นเรื่องที่มีความละเอียดอ่อน และมีผลกระทบต่อสถาบันอันเป็นที่เคารพสูงสุดของประชาชนชาวไทย บมจ.อสมท ไม่อาจนิ่งนอนใจได้ต่อไป ประธานกรรมการ (นายเรวัต ฉ่ำเฉลิม) และกรรมการผู้อำนวยการใหญ่ (นายมีงษ์ขวัญ แสงสุวรรณ) จึงได้ขออนุญาตเข้าพบ ราชเลขาธิการ (นายอาสา สารสิน) ในวันอังคารที่ 13 กันยายน 2548 ที่ผ่านมา ระหว่างเวลา 09.00 - 10.15 น. โดยมีรองราชเลขาธิการ (นายสนอง บุรณะ) และเลขาธิการคณะองคมนตรี (นายอินทร์จันทร์ บุราพันธ์) ร่วมอยู่ด้วย จากการเข้าพบดังกล่าวได้รับการยืนยันว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว หรือสำนักราชเลขาธิการ ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือมอบหมายให้นายสนธิ หรือบุคคลหนึ่งบุคคลใด ไปกล่าวอ้างถึงสถาบันพระมหากษัตริย์ไม่ว่าโดยตรงหรือโดยปริยาย แต่ประการใดทั้งสิ้น

บมจ.อสมท ในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของวงการสื่อมวลชน ตระหนักดีและเห็นความสำคัญของสิทธิเสรีภาพสื่อมวลชนในระบอบประชาธิปไตยเป็นอย่างยิ่ง ขณะเดียวกันก็เชื่อมั่นว่า สิทธิเสรีภาพในระบอบประชาธิปไตยนั้น ต้องอยู่เคียงคู่กับความรับผิดชอบ ในความถูกต้อง และความเหมาะสมของข่าวสารที่นำเสนอต่อประชาชนด้วย สถาบันพระมหากษัตริย์เป็นที่เคารพสักการะและเทิดทูนของประชาชนชาวไทยทุกหมู่เหล่า การกล่าวอ้างพาดพิงถึงสถาบันพระมหากษัตริย์ ฟังกระทำด้วยความระมัดระวังเป็นพิเศษ เพราะสถาบันพระมหากษัตริย์ไม่อยู่ในฐานะที่จะชี้แจงหรือตอบโต้ความเข้าใจผิดได้ในทุกกรณี บมจ.อสมท ในฐานะที่เป็นสื่อมวลชนและในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของประชาชนชาวไทยจึงสำนึกว่าเป็นหน้าที่ของ บมจ.อสมท ที่จะต้องตัดสินใจอย่างหนึ่งอย่างใดเกี่ยวกับรายการเมืองไทยรายสัปดาห์

ดังนั้น ด้วยการพิจารณาอย่างละเอียดรอบคอบในทุกแง่มุม บมจ.อสมท จึงขอระงับสัญญาเช่าเวลาเพื่อจัดรายการเมืองไทยรายสัปดาห์กับ บริษัท ไทยเดย์ ดีอท คอม จำกัด ตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป และขอแถลงข่าวนี้มาเพื่อกรุณาทราบโดยทั่วกัน หากมีความจำเป็น บมจ.อสมท จะได้ชี้แจงให้สาธารณชนทราบข้อมูลข่าวสารต่อไปตามที่เป็นการสมควร” (15 กันยายน 2548)

บมจ.อสมท.ได้กล่าวถึงสาเหตุที่ปลดรายการเมืองไทยรายสัปดาห์ โดยประการแรก การที่สนธิ ลืมทองกุลได้ดำเนินรายการเป็นรายการสด ทำให้มีการพาดพิงถึงบุคคลภายนอกในลักษณะที่เป็นการกล่าวอ้างที่เพียงฝ่ายเดียว ทำให้ผู้ถูกกล่าวพาดพิงไม่มีโอกาสชี้แจงแต่อย่างใด และได้ทำให้เกิดเป็นข้อโต้แย้ง ข้อพิพาทจนเป็นคดีความในชั้นพนักงาน ประการที่สองเกิดขึ้นเมื่อมีการจัดรายการ

ครั้งล่าสุดคือวันที่ 9 กันยายน 2548 สนิธได้กล่าวถึงการแต่งตั้งรักษาการสมเด็จพระสังฆราชว่าเป็นการละเมิดหรือขัดพระราชอำนาจ และประการที่สาม การที่สนธิ ล้มทอกลงนำบทความซึ่งไม่ปรากฏชื่อผู้เขียนเรื่อง พ่อของแผ่นดิน มาอ่านในรายการ ซึ่งเนื้อความบางช่วงมีการพาดพิงถึงสถาบันพระมหากษัตริย์ ในลักษณะที่อาจก่อให้เกิดความเข้าใจผิดในหมู่ประชาชนได้ เนื่องจากพระมหากษัตริย์ไม่อยู่ในฐานะที่จะชี้แจงหรือตอบโต้ความเข้าใจผิดได้ในทุกกรณี การกล่าวพาดพิงถึงสถาบันพระมหากษัตริย์จะต้องกระทำด้วยความระมัดระวังเป็นพิเศษ

ในเวลาใกล้เคียงกันนั้นสนธิ ล้มทอกลงในฐานะผู้ดำเนินรายการเมืองไทยรายสัปดาห์ ได้ออกมาแถลงข่าวและกล่าวว่าสิ่งที่ทางบมจ. อสมท. แถลงนั้นบิดเบือนความจริง ถ้อยคำแถลงของสนธิ ล้มทอกลงบางส่วน ได้แก่

“...เหตุผลในการปลดรายการ ตามแถลงการณ์ของ บอร์ด อสมท. ไม่เป็นความจริง โดยเริ่มจากข้อกล่าวหาที่ว่า รายการเมืองไทยรายสัปดาห์ ทำให้เกิดคดีความกับบุคคลภายนอกหลายคดีในศาล ซึ่งในความเป็นจริงมีเพียงคดีเดียวกับ พล.ต.อ.สันต์ ศรุตานนท์ ซึ่งศาลกรุงเทพอาญาใต้ได้พิพากษายกฟ้องทุกกรณีก็แสดงว่าสิ่งที่เราพูดนั้นไม่ผิด

อีกข้อหาคือได้กล่าวถึงการแต่งตั้งการรักษาการสมเด็จพระสังฆราช เป็นการละเมิดหรือขัดพระราชอำนาจ อันนี้ก็ผิด เพราะสิ่งที่ผมถามและผมพูดคือ วันนี้เรามีสมเด็จพระสังฆราช 2 พระองค์ พระองค์แรกนั้นรัฐบาลอ้างว่าประชวร ปฏิบัติหน้าที่ไม่ได้ เลยตั้งรักษาการสมเด็จพระสังฆราชและมีหลักฐานซึ่งชี้แจงและรัฐบาลไม่กล้าตอบว่า ขณะนี้ที่รัฐบาลแจ้งบอกว่าสมเด็จพระสังฆราชองค์แรกประชวร แต่ทำไมพระองค์ท่านยังคงปฏิบัติภารกิจได้ตลอดเวลา

และประกอบกับพี่ชายผม นายแพทย์ศักดิ์ชัย ล้มทอกลง ซึ่งเป็นหนึ่งในคณะแพทย์ที่ดูแลรักษาพระองค์ท่าน ก็พูดกับผมตรงไปตรงมาว่า พระองค์ท่านเป็นโรคคนแก่ คือคนอายุ 92 เดินเหินเชื่องช้า ไม่ใช่ไม่มีความสามารถที่จะปฏิบัติหน้าที่ได้ แต่รัฐบาลโดยทางรองนายกฯ วิษณุ เครืองาม พยายามที่จะให้แพทย์ลงความเห็นว่าคุณองค์ท่าน ปฏิบัติหน้าที่ไม่ได้เลย ซึ่งแพทย์จุฬาฯ ไม่ยอม เพราะฉะนั้น สิ่งที่ผมถามเพื่อให้สังคมตอบว่า ทำไมเราถึงมีสมเด็จพระสังฆราชถึง 2 พระองค์ ถ้าเรายึดหลักของว่าพระองค์ท่านประชวรตามหลักข้ออ้าง การตั้งสมมติฐาน

โดยรัฐบาลแล้ว วันนี้พระองค์ท่านพิสูจน์แล้วว่าท่านไม่ได้ประชวร พระองค์ท่านไปชมพิพิธภัณฑ์ที่อัมพวาถึง 2 ชั่วโมง คนประชวรจะไปชมพิพิธภัณฑ์ได้ยังไง สิ่งที่ผมถามเป็นเพียงแต่เรียกร้องไม่ให้อำนาจสร้างควมสับสนให้กับประชาชนผู้ซึ่งมีความเคารพในพระศาสนา การที่ใครจะเป็นสมเด็จพระสังฆราชต่อจากสมเด็จพระญาณฯ นั้นเมื่อถึงเวลาอันควร ย่อมมีการปฏิบัติตามหลักพระธรรมวินัยอยู่แล้ว ไม่ใช่แต่งตั้งรักษาการสมเด็จพระสังฆราช เพื่อใครคนใดคนหนึ่ง หรือตระกูลใดตระกูลหนึ่ง ขณะที่สมเด็จพระสังฆราชที่เป็นอยู่ทุกวันนี้เป็นองค์ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เป็นผู้ตั้ง เพราะฉะนั้นข้อกล่าวหาเรื่องนี้

บทความซึ่งไม่ปรากฏชื่อผู้เขียนเรื่องพ่อแผ่นดินมาอ่านในรายการ สาธุชนที่ได้รับทราบข้อความเรื่องพ่อของแผ่นดินก็จะเห็นว่า เป็นบทความที่ลึกซึ้ง มีธรรมอยู่ในบทความนั้น และก็เป็นที่น่าสนใจและ

ก็เป็นสิ่งที่ทุกคนก็เห็นด้วยกับบทความเหล่านั้นเช่นกัน ก็ถามว่าผิดที่ไหน ต่อมาก็อ้างว่าไปพบกับเลขาฯ คณะองคมนตรีและท่านราชเลขาฯ ได้รับคำยืนยันว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว หรือพระราชสำนัก เลขาธิการไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง หรือมอบหมายให้นายสนธิ หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งไปกล่าวอ้างอิงถึง สถาบันพระมหากษัตริย์ ไม่ว่าจะโดยตรงหรือปริยายแต่ประการใด อันนี้เป็นความจริง ผมกระทำในฐานะของผมเป็นข้าของแผ่นดิน เหมือนกับคุณประมวลก็กระทำเขียนหนังสือพระราชอำนาจในฐานะซึ่งเป็นคนที่รักแผ่นดิน

อีกข้อหาหนึ่งก็คือว่า ฟังกระทำด้วยความระมัดระวังพิเศษ เพราะสถาบันพระมหากษัตริย์ไม่อยู่ในฐานะที่จะชี้แจงหรือตอบโต้ความเข้าใจผิดได้ในทุกกรณี ถูกต้องครับ ก็เพราะว่าไม่สามารถจะชี้แจงหรือแสดงออกก็เลยมีการละเมิดอยู่ตลอดเวลา โดยใช้หลักของการที่พระมหากษัตริย์ สถาบันกษัตริย์ พูดไม่ได้ พอใจจะทำอะไรก็ทำ เพียงแต่ว่าพฤติกรรมในการทำนั้นพิสูจน์ชัดว่าไม่ได้จงรักภักดีอย่างตรงไปตรงมา

อันสุดท้าย เป็นอันสุดท้ายที่ผมค่อนข้างอยากจะพูดยาวนิดหนึ่ง บมจ.อสมท ในฐานะที่เป็นสื่อมวลชน ผมว่าท่านประธานเรวัต ฉ่ำเฉลิม ท่านกรรมการ ธงทอง จันทรางศุ ท่านกรรมการผู้จัดการ มิ่งขวัญ แสงสุวรรณ ระหว่างเป็นสื่อมวลชนกับเป็นเครื่องมือของรัฐบาลไม่เหมือนกัน ถ้า บมจ.อสมท เป็นสื่อมวลชน คำถามที่ผมถามมาตลอดเมื่อคืนนี้ บมจ.อสมท ในฐานะสื่อมวลชนจะต้องไปค้นหาคำตอบให้กับประชาชน ไม่ใช่หาคำแก้ตัวให้กับรัฐบาลในทุกๆ เรื่อง เฉพาะฉะนั้น ให้เป็นที่ประจักษ์ในการแถลงข่าววันนี้ว่า บมจ.อสมท ไม่ใช่สื่อมวลชน แต่เป็นเครื่องมือของรัฐบาล ที่พูดเช่นนี้ต้องแยกแยะคนทำงานใน อสมท ออก จากการร่วมงานของคนในอสมท. เป็นคนดี เป็นคนน่ารัก มีคนที่เปี่ยมล้นด้วยอาชีพอยู่มาก แต่ว่าจำใจต้องอยู่ในเงื่อนไขต่างๆ วันนี้เป็นบทพิสูจน์ของการแปรรูปรัฐวิสาหกิจเข้าไปสู่ตลาดหลักทรัพย์ เพราะว่าแปรรูปจริงต้องอยู่ในกฎเกณฑ์ของตลาดหลักทรัพย์ ก็ต้องมีธรรมรัฐวิสาหกิจใหม่ ธรรมรัฐวิสาหกิจของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์

นอกจากความโปร่งใสแล้วก็ต้องเป็นธรรมรัฐวิสาหกิจ บมจ.อสมท เข้าไปอยู่ในตลาดหลักทรัพย์ไม่มีธรรมรัฐวิสาหกิจ เพราะไม่สามารถจะพูดความจริงต่อประชาชนได้ครับ นั่นคือหน้าที่ที่ผมจะชี้แจงข้อกล่าวหาทั้งหมด..." (15 กันยายน 2548)

สนธิ ลิ้มทองกุลได้ชี้แจงต่อสาธารณะในประเด็นที่บมจ.อสมท.แถลงก่อนหน้านี้โดยประการแรก สนธิ ลิ้มทองกุลกล่าวว่า การดำเนินรายการที่ส่งผลให้เกิดการดำเนินคดีต่อบุคคลภายนอกนั้น ที่จริงแล้วมีเพียงคดีเดียวกับพล.ต.อ.สันต์ ศรุตานนท์ ซึ่งศาลอาญาก็ได้ยกฟ้องทุกกรณีแล้ว ประการที่สอง ประเด็นของการแต่งตั้งรักษาการณสมเด็จพะสังฆราชนั้น สนธิ ลิ้มทองกุลได้ยืนยันอย่างหนักแน่นว่าพระองค์ท่านไม่ได้ประชวร และการแต่งตั้งรักษาการณสมเด็จพะสังฆราชในเวลานั้นนั้นเป็นการไม่ควรอย่างยิ่ง ประการที่สาม การนำบทความเรื่องพ่อของแผ่นดินมาอ่านในรายการนั้น เป็นบทความที่ลึกซึ้ง มีธรรมอยู่ในนั้น เป็นที่ประทับใจและทุกคนเห็นด้วยกับบทความนั้น เป็นความชอบธรรมที่จะนำมาอ่าน เนื่องจากทำไปทั้งหมดเพราะกระทำในฐานะเป็นข้าของแผ่นดิน ประการที่สี่ที่กล่าวหาว่าพระมหากษัตริย์ไม่อยู่ในฐานะที่จะชี้แจงหรือตอบโต้ความเข้าใจผิดได้ในทุกกรณี การกล่าวพาดพิงถึงสถาบันพระมหากษัตริย์จะต้องกระทำด้วยความระมัดระวังเป็นพิเศษ ที่เป็นเช่นนั้นจึงทำให้

มีผู้กระทำการละเมิดอยู่ตลอดเวลาโดยการพิสูจน์ที่ชัดเจนจะต้องดูที่พฤติกรรม และประการสุดท้าย จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับรายการเมืองไทยรายสัปดาห์ สนธิ ลิ้มทองกุล ได้ถามหาความเป็น สื่อมวลชนของบมจ.อสมท.ในขณะเดียวกันก็กล่าวว่า บมจ.อสมท.เป็นเครื่องมือของรัฐบาล

การปลดรายการเมืองไทยรายสัปดาห์ที่เกิดขึ้นทำให้มีกระแสของสังคมบางส่วนไม่ต้องการ ให้รายการเมืองไทยรายสัปดาห์ยกเลิก ขณะเดียวกันมีผู้มาให้กำลังใจสนธิ ลิ้มทองกุลมากมาย และไม่กี่วันถัดมา สนธิ ลิ้มทองกุล ยังคงดำเนินรายการเมืองไทยรายสัปดาห์เช่นเดิม แต่เปลี่ยนรูปแบบ และเปลี่ยนชื่อเป็นรายการเมืองไทยรายสัปดาห์สัญจร และออกอากาศทางช่อง News 1 ASTV ทาง เคเบิลทีวีแทน แต่สิ่งหนึ่งที่ยังคงเป็นความกังขาอยู่นั้นคือ เหตุผลที่ทางบมจ.อสมท.นำมาอ้างว่าเป็น สาเหตุในการปลดรายการเมืองไทยรายสัปดาห์นั้นมีน้ำหนักน่าเชื่อถือเพียงใด เหตุใดจึงมีผู้ที่ยัง สนับสนุนสนธิ ลิ้มทองกุลอยู่ และแม้ว่าจะเปลี่ยนแปลงมาเป็นรายการเมืองไทยรายสัปดาห์สัญจร แล้ว ก็ยังมีผู้เข้าร่วมฟังอย่างมากมาย ซึ่งหากมองในแง่หนึ่งก็ยิ่งตอกย้ำความน่ากังขาของสาเหตุ ที่บมจ.อสมท.แถลงการณ์ออกมา ประกอบกับคำแถลงการณ์บางส่วนของสนธิ ลิ้มทองกุลต่อกรณี รายการเมืองไทยรายสัปดาห์ถูกปลดที่ว่า

“ประเด็นสุดท้าย ที่บอกว่า บมจ.อสมท. ในฐานะที่เป็นสื่อมวลชน ผมว่าท่านประธานเรวัต ฉ่ำ เฉลิม ท่านกรรมการ ธงทอง จันทรางศุ ท่านกรรมการผู้จัดการ มิ่งขวัญ แสงสุวรรณ ระหว่างเป็น สื่อมวลชนกับเป็นเครื่องมือของรัฐบาลไม่เหมือนกัน ถ้าบมจ.อสมท.เป็นสื่อมวลชน คำถามที่ผมถามมา ตลอดเมื่อคืนนี้ บมจ.อสมท.ในฐานะสื่อมวลชนจะต้องไปค้นหาคำตอบให้กับประชาชน ไม่ใช่หาคำแก้ตัว ให้กับรัฐบาลในทุกๆ เรื่อง” (15 กันยายน 2548)

ผู้วิจัยจึงได้ตั้งสมมติฐานของงานวิจัยนี้ว่า สาเหตุของการปลดรายการเมืองไทยราย สัปดาห์เกิดจากการสาเหตุทางการเมือง ซึ่งมาจากเนื้อหาในการดำเนินรายการที่ได้สร้าง วาทกรรมอีกชุดหนึ่งขึ้นมาภายในสังคม การดำเนินรายการเมืองไทยรายสัปดาห์ของสนธิ ลิ้มทองกุลยังเป็นการนำความคิด ความเชื่อและประเด็นใหม่ๆ ใสเข้ามาในสังคม และวาท กรรมนั้นมีพลังอำนาจมากพอที่จะต่อต้านและต่อรองพลังอำนาจของวาทกรรมเดิมที่มีอยู่ ในสังคม

ข้อตกลงเบื้องต้นในการศึกษา

1. สาเหตุของการปลดรายการเมืองไทยรายสัปดาห์เกิดจากการสาเหตุทางการเมือง
2. เนื้อหาบทความในรายการเมืองไทยรายสัปดาห์ได้สร้างวาทกรรมชุดใหม่ขึ้นมาภายในสังคม
3. วาทกรรมชุดใหม่ได้สร้างพลังอำนาจให้กับรายการเมืองไทยรายสัปดาห์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสำรวจและแบ่งกลุ่มเนื้อหาที่มีมิติทางการเมืองจากรายการเมืองไทยรายสัปดาห์
2. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ความหมายของชุดวาทกรรมที่มีมิติทางการเมืองแต่ละประเภท
3. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์พลังอำนาจวาทกรรมของสนธิ ลิ้มทองกุล

ปัญหานำการวิจัย

1. รายการเมืองไทยรายสัปดาห์มีวาทกรรมที่แสดงมิติทางการเมืองอย่างไร
2. สนธิ ลิ้มทองกุลมีการประกอบสร้างความจริงจากวาทกรรมที่มีมิติทางการเมืองอย่างไร
3. พลังอำนาจวาทกรรมของสนธิ ลิ้มทองกุลมีลักษณะอย่างไร

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง "วาทกรรมวิเคราะห์ของสนธิ ลิ้มทองกุลในรายการเมืองไทยรายสัปดาห์" ผู้วิจัยได้ศึกษาวาทะของสนธิ ลิ้มทองกุล จากบันทึกรายการเมืองไทยรายสัปดาห์ทางเว็บไซต์หนังสือพิมพ์ผู้จัดการ (<http://www.manager.co.th>) ที่ออกอากาศตั้งแต่วันที่ 4 กรกฎาคม 2546 ถึงวันศุกร์ที่ 9 กันยายน 2548 เป็นจำนวนทั้งสิ้น 108 ตอน

นิยามศัพท์

รายการเมืองไทยรายสัปดาห์

รายการวิเคราะห์และวิจารณ์การเมืองในรูปแบบการสนทนา ซึ่งเคยออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 โมเดิร์นไนน์ทีวีตั้งแต่วันที่ 4 กรกฎาคม 2546 ถึงวันที่ 9 กันยายน 2548 โดยออกอากาศทุกวันศุกร์ เวลา 22.00-23.00 ดำเนินรายการโดยสนธิ ลิ้มทองกุล และ สโรชา พรอุดมศักดิ์

ผู้ดำเนินรายการเมืองไทยรายสัปดาห์

คือ สนธิ ลิ้มทองกุลและ สโรชา พรอุดมศักดิ์ มีบทบาทร่วมกันในการสนทนาเชิงวิพากษ์วิจารณ์ประเด็นต่างๆ ภายในรายการ

วาทกรรม

การแสดงออกของความคิดผ่านการใช้ภาษาในการสื่อสาร ซึ่งภาษาในที่นี้หมายถึง ภาษาพูดซึ่งเป็นเนื้อหาในการดำเนินรายการเมืองไทยรายสัปดาห์ และภาษาพูดนี้ได้สะท้อนให้เห็นถึงการสร้างความหมายและแนวคิดใหม่ขึ้นมาภายในสังคม

พลังอำนาจวาทกรรม

ความน่าสนใจในตัววาทกรรมโดยอาศัยหลักฐานต่างๆ เพื่อแสดงแก่สังคมในระดับที่สามารถต่อรองและต่อต้านกับวาทกรรมชุดอื่นๆ ที่มีอยู่เดิมในสังคมได้

การเมือง

หมายถึง การเมืองไทย เกี่ยวข้องกับ 1.สถาบันทางการเมือง การปกครอง ได้แก่ รัฐบาล รัฐสภา ศาลพรรคการเมือง องค์กรอิสระ หน่วยงานราชการ 2.นโยบายสาธารณะ ได้แก่ โครงการและนโยบายที่รัฐบาลเป็นผู้จัดทำขึ้นมา รวมทั้งการออกพระราชบัญญัติ พระราชกำหนดและพระราชกฤษฎีกา 3.อำนาจ เป็นเรื่องเกี่ยวกับความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างคนไม่กี่คนหรือกลุ่มคนที่มีอำนาจไม่เท่าเทียมกัน ทำให้มีทั้งผู้ที่ได้รับผลประโยชน์และเสียประโยชน์จากอำนาจนั้น 4.ความประพฤติของนักการเมือง คือ การปฏิบัติตนที่เหมาะสมและไม่เหมาะสมกับการดำรงตำแหน่งทางการเมือง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากงานวิจัย

1. ทราบสาเหตุการปลดรายการเมืองไทยรายสัปดาห์จากเนื้อหาที่แฝงนัยยะอยู่ในรายการ
2. เสริมสร้างการศึกษาวาทกรรมจากผู้ส่งสารที่เป็นสื่อบุคคล ในฐานะที่ศึกษาและวิเคราะห์นักวิจารณ์การเมืองที่โดดเด่นคนหนึ่งในสังคม
3. เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวาทกรรมจากรายการประเภทการวิพากษ์วิจารณ์ต่อไป
4. ผู้รับสารรู้เท่าทันวาทะที่นำเสนอและสร้างวิจรณ์ญาณในการรับฟังวาทะต่างๆ ให้มากขึ้น

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “วาทกรรมวิเคราะห์ของสนธิ ลิ้มทองกุลในรายการเมืองไทยรายสัปดาห์” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเนื้อหาที่มีมิติทางการเมือง การประกอบสร้างความจริงของวาทกรรมที่มีมิติทางการเมือง และพลังอำนาจวาทกรรมของสนธิ ลิ้มทองกุล และเพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาวิจัยประเด็นดังกล่าว ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่สามารถสนับสนุนประเด็นปัญหานำการวิจัยต่างๆ ดังที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 1 ดังต่อไปนี้

กรอบแนวคิด ทฤษฎีที่ใช้ในการวิเคราะห์

- 1.แนวคิดเรื่องวาทกรรม (Discourse Analysis)
- 2.แนวคิดเรื่องสัญวิทยา (Semiology)
- 3.แนวคิดเกี่ยวกับสื่อมวลชน (Theory of Mass Media)
 - 3.1 แนวคิดเรื่องหน้าที่ของสื่อมวลชน
 - 3.2 แนวคิดเรื่องการทำทันทสื่อเชิงวิพากษ์
 - 3.3 แนวคิดเกี่ยวกับการแทรกแซงสื่อ
 - 3.4 แนวคิดเกี่ยวกับการประกอบสร้างความจริงทางสังคม
- 4.แนวคิดเรื่องการโน้มน้าวใจ (Persuasion Theory)
- 5.แนวคิดเรื่องวัจนกรรม (Speech Act Theory)
- 6.งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.แนวคิดเรื่องวาทกรรม (Discourse Analysis)

แนวคิดเรื่องวาทกรรม (Discourse) เป็นผลิตผลของนักคิดนักเขียนและนักปรัชญาชาวฝรั่งเศสคนสำคัญคือ มิเชล ฟูโกต์ (Michel Foucault) ที่ได้นำมาเสนอไว้ในงานเขียนทางวิชาการของเขาช่วงหลังคริสต์ทศวรรษ 1970s ฟูโกต์ไม่เคยให้ความหมายของวาทกรรมไว้โดยตรงในงานของเขา ชินไคเลย นักวิชาการไทย คือ ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร (2545) ได้ประมวลความคิดของฟูโกต์เกี่ยวกับเรื่องวาทกรรมไว้ว่า วาทกรรม หมายถึง ระบบและกระบวนการในการสร้าง/ผลิต (constitute) เอกลักษณ์ (Identity) และ ความหมาย (significance) ให้กับสรรพสิ่งต่างๆ ในสังคมที่

ห่อหุ้มเราอยู่ ไม่ว่าจะเป็น ความรู้ ความจริงอำนาจหรือตัวตนของเราเอง นอกจากนี้วาทกรรมยังทำหน้าที่ตรึงสิ่งที่สร้างขึ้นให้ดำรงอยู่และเป็นที่ยอมรับของสังคมในวงกว้าง (Valorize) ขณะเดียวกันวาทกรรมก็ทำหน้าที่เก็บกดและปิดกั้นมิให้เอกลักษณ์และความหมายของบางอย่างเกิดขึ้น หรือไม่ก็ทำให้เอกลักษณ์และความหมายของบางอย่างที่ดำรงอยู่แล้วในสังคมเลือนหายไปได้พร้อมๆ กันด้วย

มนุษย์มิได้เป็นผู้กำหนดหรือบงการการกำเนิดภาษา ตรงกันข้ามมนุษย์แต่ละคนในทุกยุคทุกสมัยกำเนิดมาท่ามกลางภาษาและการสื่อความที่แพร่หลายอยู่ก่อนแล้ว ยิ่งการสื่อความแพร่ขยายไปมากขึ้นมนุษย์ก็ได้เรียนรู้การสื่อความหรือ Discourse ที่ดำรงอยู่ ณ เวลานั้น Discourse หนึ่งๆ อาจมีกำเนิด ณ จุดใด จุดหนึ่งหรือเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง แต่เมื่อมนุษย์ได้แสดงออกไปจนเกิดเป็นการสื่อความซึ่งกันและกันในกลุ่มคนแควดวงหนึ่งๆ แล้ว Discourse ก็แพร่กระจายวงเวียนอยู่ในสังคมนั้นๆ โดยที่มนุษย์ยอมรับความหมายหรือ กฎเกณฑ์ของ Discourse

การวิเคราะห์วาทกรรม (Discourse Analysis) ของฟูโกต์คือ การพยายามศึกษาและสืบค้นกระบวนการ ขั้นตอน ลำดับเหตุการณ์ และรายละเอียดปลีกย่อยต่างๆ ในการสร้างเอกลักษณ์และความหมายให้กับสิ่งที่ห่อหุ้มเราอยู่ในรูปแบบของวาทกรรมและภาคปฏิบัติการของวาทกรรมว่าด้วยเรื่องนั้นๆ ว่ามีความเป็นมาอย่างไร มีความเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับบุคคล สถาบัน สถานที่เกิดเหตุอะไรบ้าง ดังนั้นในตัวของวาทกรรมจึงมีอำนาจอยู่ด้วย

วาทกรรมไม่ได้เป็นเพียงความสามารถหรือบทบาทที่มีต่อความเข้าใจหรือความไม่เข้าใจของการสื่อความกัน หรืออำนาจที่มีต่อการตัดสินใจเชิงคุณค่าต่างๆ เท่านั้น แต่วาทกรรมกลายเป็นเครือข่ายของกฎเกณฑ์ ค่านิยม มาตรฐาน ความรับรู้ ความเข้าใจ ความเชื่อในเรื่องต่างๆ ของชีวิตมนุษย์ ที่เกิดจากการแสดงออกและการสื่อความกัน ไม่ว่าจะมึระบบความคิดหรืออุดมการณ์แฝงอยู่เบื้องหลังหรือไม่ก็ตาม จากแนวความคิดของฟูโกต์จะเห็นได้ว่า มนุษย์จะแสดงออก ตัดสินใจสื่อความรับรู้อย่างไรก็ด้วยชุดวาทกรรมต่างๆ ที่แพร่กระจายในสังคมมนุษย์ ทั้งนี้ภาษาก็เป็นช่องทางหนึ่งที่วาทกรรมแพร่กระจายออกมาเช่นกัน

มิเชล ฟูโกต์ (อ้างถึงในศุภชัย เจริญวงศ์, 2544) ได้อธิบายถึงปฏิบัติการและวิธีวิเคราะห์เชิงวาทกรรมไว้ว่า วาทกรรมจะมีภาคปฏิบัติการที่สำคัญ 3 ประการ

ประการแรก วาทกรรมชุดใดจะมีอำนาจต้องมีปฏิบัติการเพื่อกีดกันวาทกรรมอื่นและห้ามปรามวาทกรรมบางประเภท (Another Principle of Exclusion) โดยเห็นว่าวาทกรรมที่มีอำนาจ

สามารถแบ่งส่วนและปฏิเสธ (Division and Rejection) ชุควากรรมอื่นนอกจากประโยคความรู้ที่ ถูกทำให้กลายเป็นวาทกรรมที่ผิด เช่น การแยกคนบ้าออกจากคนดี การกันความปกติออกจากความ ผิดปกติ ยิ่งกว่านั้น วาทกรรมดังกล่าวยังห้ามปราม (Prohibition) ทั้งตัวมันเองและวาทกรรมอื่นไม่ให้ พุดในบางสิ่งบางเรื่อง เช่น ห้ามพุดในเรื่องเกี่ยวกับเพศ หรือห้ามแถลงถึงความปกติของคนบ้า เป็น ต้น ฟุโกต์เห็นว่า กระบวนการกันออกและห้ามปรามนี้ ทำให้ชุควากรรมชุดหนึ่งสามารถสถาปนาขึ้น เป็นประโยคความรู้ที่ถูกและมีอำนาจในการแถลงความหมาย โดยกระทำผ่านสถาบัน เช่น การศึกษา ระเบียบวินัย หรือจารีตประเพณี

ประการที่สอง วาทกรรมจะมีปฏิบัติกรันเขตและควบคุมวาทกรรมอื่น (Controlling and Delimiting Discourse) โดยวาทกรรมที่ขึ้นมาเถลิงอำนาจจะมีกลไกการวิจารณ์ (Commentary) ชุควา กรรมอื่นหรือวาทกรรมเก่าให้หมดความถูกต้อง พร้อมทั้งให้เอกสิทธิ์แก่ผู้พุด ซึ่งหมายถึง กลุ่ม วาทกรรมกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ให้มีอำนาจในการแถลงความหมายหรือสื่อสิ่งต่างๆ โดยไม่วากลไกการ วิพากษ์วิจารณ์หรือให้เอกสิทธิ์แก่ผู้พุด ล้วนตกอยู่ภายใต้การจำกัดและการควบคุมทางวินัยที่ฟุโกต์ เห็นว่า เป็นเครื่องมือในการจัดระเบียบ หรือสร้างการยอมรับในสังคมวงกว้างว่าเราควร วิพากษ์วิจารณ์อะไร อย่างไร และใครควรเป็นผู้พุดผู้วิจารณ์ หรือกล่าวอีกแง่คือ วาทกรรมจะทำ หน้าที่แยกแยะชุดประโยคว่าสิ่งใดถูกหรือผิด

ประการสุดท้าย ฟุโกต์เห็นว่า ชุควากรรมจะสามารถตรึงตัวเองอยู่ได้ในสังคมอย่างชอบ ธรรม โดยวาทกรรมที่ขึ้นมาเถลิงอำนาจจะผ่านพิธีกรรมบางอย่างให้เกิดความศักดิ์สิทธิ์น่าเชื่อถือ เช่น วาทกรรมในอดีตบางส่วนผ่านพิธีกรรมทางศาสนา หรือบางส่วนผ่านกฎเกณฑ์ความยุติธรรม เพื่อให้ชุควากรรมมีเอกสิทธิ์ บริสุทธิ หรือให้ชุควากรรมอื่นหมดข้อกังขาใดๆ และในปัจจุบันชุควา กรรมที่มีอำนาจต้องผ่านกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่สามารถพิสูจน์ ทดลอง หรือได้รับความ ยินยอมในการเป็นศาสตร์ ยิ่งกว่านั้น ในการสถาปนาความเป็นตัวตนทางวาทกรรมยังมีสังคมเพื่อ ผลิตหรือคงความศักดิ์สิทธิ์เอาไว้ โดยหากดำเนินอยู่ในวงแคบ เช่น ในกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ หรือในเฉพาะ บางสาขาวิชา ก็ยังทำให้ชุควากรรมมีเอกสิทธิ์และมีอำนาจมากยิ่งขึ้น

แนวคิดเรื่องวาทกรรมที่ผู้วิจัยจะใช้เป็นหลักในการวิเคราะห์ครั้งนี้ คือ แนวคิดเรื่องการ วิเคราะห์วาทกรรมเชิงวิพากษ์ (Critical Discourse Analysis) ตามแนวคิดของ Norman Fairclough (1995) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์วาทกรรมสื่อ (Media Discourse) โดยตามทัศนะของ Fairclough นั้น การวิเคราะห์วาทกรรมจะประกอบไปด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 2 ประการ คือ

1. วิเคราะห์สภาพการณ์ในการสื่อสาร (Analysis of Communicative Events) เป็นการ วิเคราะห์ในภาคตัดขวาง เพื่อศึกษาถึงคุณสมบัติของวาทกรรม โดยพิจารณาถึงปัจจัย 3 ประการ คือ

1.1 ตัวบท (Text) ในที่นี้คือ ภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร ทั้งที่เป็นวัจนภาษาและอวัจนภาษา พยางค์ คำ ประโยค รวมทั้งรูปแบบของวาทกรรมที่ต่างเรียงร้อยเข้าด้วยกัน โดยจะวิเคราะห์ใน 3 ประเด็นหลัก คือ

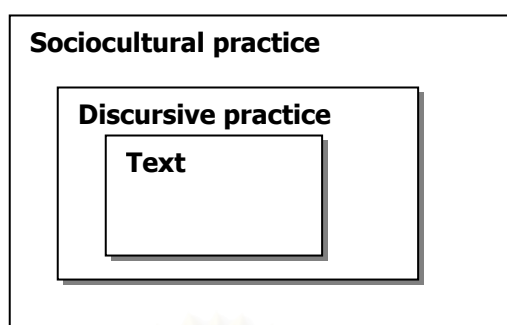
- วาทกรรมนำเสนออะไรสู่สังคม และเกิดผลอย่างไร ซึ่งการนำเสนอในที่นี้ คือ การนำเสนอเกี่ยวกับความคิด ระบบความรู้ ความเชื่อให้กับสังคม ซึ่งเป็นการชี้ให้เห็นถึงสภาพความเป็นจริงของสังคมในขณะนั้น และยังวิเคราะห์ด้วยว่า การนำเสนอดังกล่าวก่อให้เกิดผลอย่างไรต่อสังคม และทำไมถึงเลือกนำเสนอประเด็นดังกล่าว ทั้งนี้เพื่อจะได้เข้าใจตัวบทมากยิ่งขึ้น เนื่องจากตัวบทและบริบทต่างมีความสัมพันธ์กัน สิ่งที่ตัวบทนำเสนอย่อมส่งผลกระทบต่อบริบทด้วย
- วาทกรรมสร้างลักษณะเฉพาะหรืออัตลักษณ์อะไรให้สังคม เพื่อศึกษาว่าตัวบทหรือตัวภาษาสามารถสร้างลักษณะเฉพาะอะไร เพื่อให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของตัวบทที่มีต่อบริบททางสังคม เช่น สถานภาพ บทบาท เป็นต้น
- เนื้อหาของวาทกรรมแสดงถึงความสัมพันธ์ใด โดยพิจารณาจากความสัมพันธ์ระหว่างผู้สร้างวาทกรรมกับผู้รับวาทกรรม และความสัมพันธ์ระหว่างสื่อ กับสถาบันสังคม ความสัมพันธ์ที่แฝงอยู่ในตัวเนื้อหา สามารถบ่งบอกได้ว่าวาทกรรมนั้นๆ มีอิทธิพลอย่างไรกับสังคม ถ้าหากเนื้อหาของวาทกรรมแสดงถึงความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิด โอกาสที่ผู้รับสารจะเกิดปฏิสัมพันธ์กับตัวบท และมีผลมายังผู้ส่งสารก็เกิดขึ้นได้ง่าย

1.2 การปฏิบัติการทางวาทกรรม (Discourse Practice) เป็นการวิเคราะห์กระบวนการสร้างตัวบท (Text Production) ว่าเกิดขึ้นได้อย่างไร นำเอาบริบททางสังคม สิ่งแวดล้อม ไม่ว่าจะเป็นลักษณะทางสังคม วัฒนธรรม มาสร้างเป็นวาทกรรมได้อย่างไร มีการถ่ายทอดออกมาอย่างไร และวิเคราะห์การบริโภคตัวบท (Text Consumption) รวมทั้งช่องทางการสื่อสาร ซึ่งวิเคราะห์ได้ 2 มุมมอง คือ

- สถานการณ์ในการสื่อสารมีผลต่อแบบแผนการใช้ภาษาอย่างไร
- ผลที่เกิดจากแบบแผนการใช้ภาษา ช่วยในการสร้างขอบเขต ความสัมพันธ์และโครงสร้างอย่างไร

1.3 การปฏิบัติการทางสังคมวัฒนธรรม (Sociocultural Practice) เป็นการวิเคราะห์ถึงบริบทที่ส่งผลให้เกิดวาทกรรม เช่น ปัจจัยทางด้านสังคม วัฒนธรรม การเมือง ในแง่ที่ว่าตัวบทที่เกิดขึ้นนั้นอยู่ในบริบทลักษณะใด

สามารถอธิบายด้วยแผนภาพ ดังนี้

ภาพที่ 1 แบบจำลองการศึกษาวาทกรรม

2.วิเคราะห์แบบแผนการใช้ภาษา (Analysis the Order of Discourse) เป็นการวิเคราะห์วาทกรรมในภาคตามยาว เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ของวาทกรรม สำหรับการวิเคราะห์แบบแผนการใช้ภาษานั้น เป็นการวิเคราะห์ลักษณะและประเภทของวาทกรรมว่าอยู่ในลักษณะใดรูปแบบใด โดยแยกออกเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

2.1 ความสัมพันธ์แบบตัวเลือก (Choice Relation) เป็นการวิเคราะห์ว่า เหตุใดสื่อถึงนำเสนอรูปแบบการใช้ภาษาในลักษณะดังกล่าว เพราะสื่อแต่ละประเภทต่างกัน การนำเสนอทางโทรทัศน์มีผลต่อการใช้ภาษาหรือไม่อย่างไร

2.2 ความสัมพันธ์แบบโยงใย (Chain Relation) เป็นการวิเคราะห์ว่าสภาพการณ์ในการสื่อสารของสื่อมีความเกี่ยวโยงกับเหตุการณ์ในสื่ออย่างไร เกิดผลกระทบอย่างไร หรือวาทกรรมที่สร้างขึ้นมีความต่อเนื่อง โยงใยซึ่งกันและกันในลักษณะใด หรืออีกนัยหนึ่ง คือเป็นการหาความสัมพันธ์ที่เกิดในวาทกรรม อาทิ สภาพการณ์ในสังคมมีผลก่อให้เกิดเหตุการณ์ในการสื่อสารอย่างไร

กรอบการวิเคราะห์วาทกรรมกับการเมือง

เนื่องจากการวิเคราะห์วาทกรรมในงานวิจัยนี้เป็นวาทกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเมือง จึงต้องมีการนำกรอบการวิเคราะห์วาทกรรมกับการเมืองมาพิจารณาร่วมด้วย อรวรรณ ปิณฑน์โหวท (2546: 107-109) กล่าวถึงกรอบการวิเคราะห์วาทกรรมกับการเมืองไว้ว่า วาทกรรมกับการเมืองอาจมีได้หลากหลาย วาทกรรมการเมืองในกรอบที่มุ่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร อำนาจ ความเป็นใหญ่ เจตนาผู้ส่งสาร และปฏิกิริยาของผู้รับสาร คือวาทกรรมที่เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจและการต่อต้านของบุคคลที่ได้ชื่อว่าจะเกี่ยวข้องกับการเมือง วาทกรรมการเมืองนี้ มองดูหน้าที่เชิงกลยุทธ์ เราจำเป็นต้องใช้กรอบวิเคราะห์ของระดับของภาษาคือ

1. การข่มขู่ (coercion) วาทกรรมที่ชัดเจนที่อยู่ในประเภทข่มขู่คือ การยับยั้ง/ยุติการกระทำ (sanctions) โดยการใช้คำสั่ง กฎหมาย บทบัญญัติ การข่มขู่ในรูปแบบที่มองไม่ค่อยชัดเจน ได้แก่ การต้องตอบคำถาม การต้องตอบต่อคำขอหรือข้อสงสัยทั้งหลายทั้งปวง วาทกรรมอื่นๆ ที่แสดงการข่มขู่ ได้แก่ การจัดระเบียบวาระของนักรการเมือง การเลือกหัวข้อในการสนทนา การวางจุดยืนของตนเองและคนอื่นในประเด็นความสัมพันธ์รูปแบบต่างๆ สร้าง “ความจริง” ขึ้นมาบางอย่างและทำให้คนฟังต้องยอมรับเพื่อจะดำเนินการพูดหรือเขียนต่อไปได้ นอกจากนี้ยังมีการใช้อำนาจโดยผ่านทางการใช้ภาษาอีกหลายอย่าง อาทิ การเซ็นเซอร์ การควบคุมในรูปแบบต่างๆ

2. การต่อต้าน (resistance/opposition and protest) เมื่อฝ่ายมีอำนาจก็มีฝ่ายต่อต้านการใช้อำนาจ วาทกรรมในรูปแบบนี้อาทิเช่น การพ่นสีกำแพง ที่เรียกว่า graffiti ของพวกคนชายขอบ การใช้โครงสร้าง/รูปแบบของภาษาชนิดต่างๆ เช่น คำขวัญ เพลง การยื่นฎีกา การปลุกระดม

3. การปิดบังซ่อนเร้นข้อมูล (dissimulation) คือ การควบคุมวาทกรรม การทำให้เป็นความลับ (secrecy) เป็นการปกปิดผู้คนไม่ให้ได้รับข้อมูล ซึ่งเป็นกลยุทธ์ตรงข้ามกับการเซ็นเซอร์ (censorship) ซึ่งคือวิธีการไม่ให้ผู้คนให้ข้อมูล ในอีกวิธีการหนึ่งของ dissimulation คือการอนุญาตให้ผู้คนให้ข้อมูลได้ แต่มีปริมาณไม่มากพอที่จะเป็นประโยชน์แก่คนฟัง

4. การทำให้ชอบธรรม และไม่ชอบธรรม (legitimization and delegitimization) หน้าที่เชิงกลยุทธ์นี้คล้ายคลึงกับการขู่เข็ญ เพราะการทำให้ชอบธรรมสร้างสิทธิให้แก่ผู้มีอำนาจว่าจะต้องมีผู้คนเชื่อฟังเขา อาจเกิดจากการใช้ภาษาในการโน้มน้าวใจ เช่น รัฐบาลโน้มน้าวใจเกี่ยวกับความต้องการของประชาชน หลักการโดยทั่วไปเกี่ยวกับอุดมการณ์ บารมีและวิสัยทัศน์ของผู้นำ การโอ้อวดเกี่ยวกับผลประกอบการ และการสร้างภาพทางบวกของบรรดานักการเมือง การสร้างความไม่ชอบธรรม มีการเสนอภาพ “คนอื่น” ในทางลบ “คนอื่น” ได้แก่ คนในพรรคและคนนอกพรรคที่เป็นปฏิปักษ์ ฝ่ายตรงข้ามจากสถาบันต่างๆ ชาวต่างประเทศ วาทกรรมที่ใช้จะเป็นการตำหนิ การกล่าวหาการดูถูก ฯลฯ

ในการวิเคราะห์หน้าที่เชิงกลยุทธ์ จำเป็นต้องใช้กรอบวิเคราะห์ระดับภาษาดังนี้

1. ภาษาใช้งาน หรือ ปฏิบัติงานเพื่อดูความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง
2. ความหมาย เพื่อดูความหมาย และโครงสร้างของคำ
3. วากยสัมพันธ์ การจัดเรียบเรียงภายในประโยค ในการวิเคราะห์ภาษาใช้งาน

การวิเคราะห์วาทกรรมกับการเมืองจะดูการวิพากษ์ภายใน (internal criticism) ได้แก่

1. สถานการณ์ (setting) คือ บริบทที่มีการสื่อสารกัน
2. ชนิดของวาทกรรม (genre)

3. กิจกรรมที่เป็นการสื่อสารและความหมายทางสังคม (communicative acts and social meanings) โดยจะวิเคราะห์ทั้งในระดับปฏิสัมพันธ์ (interactive level) และ ระดับความหมาย (semantic level)

4. จุดยืนและบทบาทของคู่สื่อสาร (participant positions and roles)

5. วจนกรรม (speech acts)

6. ความหมายระดับมหภาค (macro-semantics)

7. โครงสร้างของตัวบท (superstructures: text schemata)

8. ความหมายระดับจุลภาค (local meaning and coherence) คือ การศึกษาความหมายในระดับจุลภาค อันได้แก่ โครงสร้างของประโยค ข้อความ ความสัมพันธ์ระหว่างข้อความ นัยยะ สมมติฐานที่รองรับ ความคลุมเครือ การพูดอ้อม ระดับการพรรณนา โดยจะพิจารณา

8.1 Level of specificity and degree of completeness หมายถึง จะพูดถึงสิ่งที่ไม่ต้องการ ไม่ดีทางด้านตนเองน้อย แต่พูดกับคู่ปรปักษ์มาก

8.2 มุมมอง (perspective)

8.3 นัยยะที่แฝงอยู่และสมมติฐานที่รองรับ (implicitness: implication, presuppositions, vagueness)

8.4 การเกาะกลุ่มของวาทกรรม (local coherence) หมายถึง วาทกรรมเกาะกลุ่มกันได้อย่างไร

9. ลีลา (style: variations of syntax, lexicon and sound)

9.1 การใช้คำ (lexical style)

9.2 ลีลาความสัมพันธ์ระหว่างประโยค ข้อความ (syntactic style)

9.3 การใช้วาทศิลป์ (rhetoric)

จากแนวคิดการวิเคราะห์วาทกรรม ทำให้ผู้วิจัยเข้าใจและให้ความหมายของวาทกรรมที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ว่า วาทกรรม คือ การสื่อสารทางภาษาพูดในรูปแบบของการวิพากษ์วิจารณ์ ซึ่งวาทกรรมอาจอยู่ในรูปคำนิยม แนวคิด อุดมการณ์ ความรู้ มาตรฐาน ความเชื่อ ที่ถูกถ่ายทอดออกมาโดยการแสดงออกทางการพูด โดยผู้วิจัยจะวิเคราะห์วาทกรรมที่เกิดขึ้นจากการการพูดของสนธิ ลิ้มทองกุล ในรายการเมืองไทยรายสัปดาห์ ควบคู่กับการพิจารณาสภาพบริบทแวดล้อม ณ ช่วงเวลานั้นๆ

2.แนวคิดเรื่องสัญญวิทยา (Semiology)

สัญญวิทยา เป็นการศึกษาเกี่ยวกับระบบสัญญาณ (Signs) ที่ปรากฏอยู่ในความคิดของมนุษย์ อันถือเป็นทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่รอบตัวเรา สัญญลักษณ์ได้แก่ ภาษา รหัส สัญญาน เครื่องหมาย ฯลฯ หรือ สิ่งที่ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อให้มีความหมาย (Meaning) แทนของจริง (Object) ในตัวบท (Text) และ บริบท (Context) หนึ่งๆ คุณสมบัติที่จำเป็นของสัญญาณ 3 ประการ คือ (1) ต้องมีรูปธรรม อาจจะเป็น ภาพ เสียง อักษร หรือวัตถุ หรือสิ่งอื่นๆ (2) มีความหมายมากไปกว่าตัวเอง (3) ผู้ใช้สัญญาณต้อง ตระหนักว่า รูปธรรมดังกล่าวนั้นเป็นสัญญาณ

สัญญวิทยาจะให้ความสนใจกับการวิเคราะห์ตัวบทอย่างมาก (Textual Analysis) ไม่ว่าจะเป็น ขั้นตอนของการศึกษาสร้างตัวบทขึ้นมาจากบริบททางวัฒนธรรมของผู้ส่ง ไปจนกระทั่งถึง ขั้นตอนของกระบวนการอ่านตัวบทจากบริบททางวัฒนธรรมของผู้รับสาร ตัวอย่างที่อาจจะมองเห็น ได้ชัดเจนที่สุดเช่น เมื่อบริบททางวัฒนธรรมของผู้ส่งสารแตกต่างจากผู้รับสาร หรือในกลุ่มผู้รับสารที่มี บริบททางวัฒนธรรมแตกต่างกัน ก็จะมีการอ่านความหมายจากตัวบทเดียวกันแตกต่างกันไป (กาญจนา แก้วเทพ, 2543)

Peirce (อ้างถึงในกาญจนา แก้วเทพ, 2541) แบ่งสัญญาณ (sign) ออกได้ 3 รูปแบบ คือ

1. icon (ภาพลักษณ์) หมายถึงสัญญาณที่มีลักษณะเป็นภาพหรือวัตถุที่มองเห็นได้ ชัดเจน อาจจะเป็นหรือคือเสียงที่เหมือนกันก็ได้ รูปแบบของ icon ถูกกำหนดขึ้นมาโดยภาพ ปรัชญาของวัตถุนั่นเอง เช่น ภาพถ่าย ภาพเหมือน แผนที่ เป็นต้น

2. index (ดัชนี) หมายถึงสัญญาณที่มีลักษณะเป็นตัวชี้ให้เห็นอีกสิ่งหนึ่ง เช่น เครื่องหมายแสดงยศ ตำแหน่ง จะเป็นตัวชี้ให้เห็นถึงความมีอำนาจ หรือ ค้อน เป็น index ของไฟ

3. symbol (สัญลักษณ์) หมายถึง สัญญาณที่มีลักษณะเกี่ยวข้องกับสิ่งที่เป็นกฎหรือ ระเบียบ หรือสิ่งที่ทุกคนเห็นพ้องต้องกัน เข้าใจเหมือนกัน เช่น ภาษาตัวเลข หรือ กฎระเบียบที่ใช้ในท้องถิ่น เป็นลักษณะของสัญญาณที่ไม่มีความสัมพันธ์หรือความคล้ายกัน ระหว่างสัญญาณกับวัตถุ แต่เกิดขึ้นจากการตกลงร่วมกันของผู้ใช้สัญญาณนั้น ๆ จากการเชื่อม กันของวัตถุกับส่วนของประเพณีนิยม

F.de Saussure (1974 อ้างถึงในกาญจนา แก้วเทพ, 2541) ผู้วางรากฐานวิชาสัญญวิทยา ได้ให้นิยามสั้นๆ ของวิชาสัญญวิทยาไว้ว่า

**“สัญญวิทยาเป็นศาสตร์ที่ศึกษาวิถีชีวิตของสัญญะภายในสังคมที่สัญญะนั้น
ถือกำเนิดขึ้นมา รวมทั้งแสวงหากฎที่ควบคุมอยู่เบื้องหลัง”**

(A science that studies the life of signs within society is conceivable)

คำว่า “วิถีชีวิต” ในที่นี้หมายความถึงการศึกษ การให้กำเนิด การเจริญ การแปรเปลี่ยน และการสูญสลายของสัญญะตัวหนึ่งๆ รวมทั้งวิเคราะห์กฎที่อยู่เบื้องหลังวิถีชีวิตดังกล่าว ภาษาจะเป็นสิ่งที่เห็นได้ชัดเจนมากที่สุด และการศึกษาภาษามีใช้เรื่องของ การออกเสียง ตัวสะกดหรือหลักไวยากรณ์ใดๆ แต่เราจำเป็นต้องศึกษาระบบวัฒนธรรม ระบบสังคมควบคู่ไปพร้อมๆ กันด้วย

สัญญวิทยาเป็นศาสตร์ที่ค้นคว้าศึกษาเกี่ยวข้องกับเรื่อง 3 เรื่อง คือ

1. ตัวสัญญะ (Sign) สัญญวิทยาจะศึกษาประเภทต่างๆ ของสัญญะนั้นนับตั้งแต่เรื่องภาษาพูด ภาษาเขียน ภาษาภาพ ภาษาเสียง ไปจนถึงกระทั่งอาการของโรค อาหาร รูปร่าง เสื้อผ้า ฯลฯ โดยจะสนใจวิธีการที่สืบทอดความหมาย (meaning) ของสัญญะเหล่านี้ รวมทั้งวิธีการที่สัญญะเหล่านี้เข้ามาเกี่ยวพันหรือเชื่อมโยงกับผู้ใช้สัญญะ ทั้งนี้เนื่องจากข้อเท็จจริงที่ว่า สัญญะเป็นผลผลิตทางความคิดของมนุษย์ เกิดมาจากการประกอบสร้าง (construct) ของมนุษย์ ดังนั้น การที่จะทำความเข้าใจกับสัญญะ จึงจำเป็นต้องเข้าใจตัวมนุษย์ผู้สร้างสัญญะนั้นด้วย

2. รหัส/ระบบ (code/system) เนื่องจากการใช้สัญญะไม่ได้เป็นไปตามยถากรรม หากแต่มีการจัดทำขึ้นอย่างเป็นระบบ ระบบที่นำเอาสัญญะมาประกอบเข้าด้วยกันนั้นเรียกว่า รหัส (code) ซึ่งมีมากมายหลายประเภท แต่ละประเภทมีคุณสมบัติต่างกัน เช่น บางประเภทมีการระบุเอาไว้ชัดเจน บางประเภทแฝงไว้อย่างซ่อนเร้น

3. วัฒนธรรม (culture) เนื่องจากสัญญะเป็นการผลิตของมนุษย์ ดังนั้นจึงเป็นผลผลิตทางวัฒนธรรม ทั้งสัญญะและรหัสจึงถูกสร้างถูกใช้และทำงานอยู่ภายใต้บริบทวัฒนธรรมหนึ่งๆ เท่านั้น หากเปลี่ยนบริบทไปสัญญะและรหัสนั้นก็จะเปลี่ยนแปลงความหมายไป และในทางกลับกัน วัฒนธรรมหนึ่งๆ จะดำรงอยู่ได้ก็ต้องอาศัยสัญญะและรหัสเช่นกัน

ตามความหมายของ Saussure **องค์ประกอบของสัญญะมี 3 ส่วน** ได้แก่

ส่วนที่ 1 เรียกว่า Reference (ของจริง) เช่น หนังสือที่เป็นหนังสือจริงๆ

ส่วนที่ 2 เรียกว่า Signifier (ตัวหมาย) เช่น สังคมไทยเขียนเป็นตัวอักษรว่า “หนังสือ” อังกฤษเขียนว่า “book”

ส่วนที่ 3 เรียกว่า Signified (ตัวหมายถึง) เช่น เมื่อคนคิดถึงภาพหนังสือในหัวหรือจินตนาการ “ภาพในใจหรือภาพในความคิด”

ความสัมพันธ์ทั้ง 3 ส่วนนั้นมีลักษณะที่สำคัญร่วมกัน 3 ประการคือ

- (1) เกิดขึ้นโดยไม่มีหลักเกณฑ์ใด ๆ (arbitrary) เช่น ตัว ข. ไช้ ไม่ได้มีความเกี่ยวข้องกับคล้ายคลึงใดๆ กับไช้ไก่อจริงๆ
- (2) สัญญะกล่าวขึ้นโดยไม่ตั้งใจ (unmotivated) และ
- (3) ไม่ได้เกิดขึ้นตามธรรมชาติ หมายความว่า คนเราจะไม่รู้จักสัญญะได้เองโดยธรรมชาติ แต่จะต้องมีการเรียนรู้

กาญจนา แก้วเทพ (2541) ได้กล่าวถึงวิธีการวิเคราะห์สัญญะแบบต่างๆ

1 ความหมายโดยตรง (Denotative Meaning) ได้แก่ ความหมายที่เข้าใจกันตามตัวอักษร เป็นความหมายที่เข้าใจตรงกันโดยส่วนใหญ่ ตัวอย่างชัดเจนคือ ความหมายที่ระบุอยู่ในพจนานุกรม เป็นการให้ความหมายกับสิ่งที่กล่าวถึงโดยตรง เป็นความหมายที่มีลักษณะเป็นสากล (universal) เป็นความหมายเดียวสำหรับทุกคน และเป็นสภาวะวิสัย (objective) คือ อ้างอิงขึ้นมาโดยไม่มี การประเมินคุณค่าจากตัวผู้ใช้ความหมายและปราศจากความโน้มเอียงในค่านิยมใดค่านิยมหนึ่ง

2 ความหมายโดยนัย (Connotative meaning) ได้แก่ ความหมายทางอ้อมที่เกิดจากข้อตกลงของกลุ่ม ที่เรียกว่า ความหมายทางสังคม หรือเกิดจากประสบการณ์เฉพาะของแต่ละคน เช่น เวลาพูดถึง “แม่” บางคนอาจจะนึกถึงความอบอุ่น บางคนอาจนึกถึงความเข้มงวด ความหมายในขั้นนี้จะแปรเปลี่ยนไปตามวัฒนธรรมการรับสารในแต่ละบริบทสังคม ความหมายทางสังคมจะเกิดขึ้นได้จากการกำหนดรูปแบบของตัวหมายถึงหรือตัวให้ความหมาย (signifier)

การวิเคราะห์มีความชัดเจนและมีความเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น เมื่อมีการรวบรวมอิทธิพลต่างๆ ที่มีพลังต่อความหมายที่ก่อให้เกิดการโน้มน้าวใจ ของ Sillars (1991) ซึ่งได้นำเสนอออกมาดังนี้

1. **นัยประหวัด (connotations)** จัดว่าเป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อสัญญะมากที่สุด โดยเกิดจากการที่สัญญะมีปฏิสัมพันธ์กับความรู้สึกของผู้ใช้และค่านิยมของวัฒนธรรม

2. อุปมา (metaphor) คือ การถ่ายทอดความหมายโดยอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างสัญลักษณ์ 2 ตัว เพื่อสร้างวิธีการมองแง่มุมใหม่ให้แก่แนวคิดตัวแรก อุปมานั้นได้ให้ความหมาย/มุมมองใหม่แก่สิ่งคมนั้น ความหมายของสัญลักษณ์ 2 ตัวนี้จะเชื่อมกันด้วยคำว่าเปรียบประดุจเหมือน ประหนึ่ง รวากับว่า เป็นต้น

3. นามนัย (metonymy) ถ่ายทอดความหมายโดยที่หยิบเอาส่วนเล็กๆ ของสัญลักษณ์มาแทนความหมายส่วนรวมทั้งหมด ซึ่งมาจากกระบวนการที่เรียกว่า การเชื่อมโยงสัมพันธ์ (association) คือ ในการรับรู้ของผู้รับสาร การเห็นส่วนย่อยนั้นจะพาไปสู่การคิดถึงส่วนรวมได้

4. สัญลักษณ์แทนความคิด (token) หมายถึง วัตถุซึ่งเป็นตัวแทนความคิดหนึ่ง ความคิดใดโดยประเพณีนิยม เช่น ดอกกุหลาบแทนความรัก ทองหมายถึงความมั่งคั่ง มั่งมี

5. ค่านิยม (values) คือ การแสดงออกทางภาษาว่าสิ่งใดดีและสิ่งใดไม่ดี โดยแต่ละสังคมจะมีค่านิยมที่แตกต่างกันไป เช่น ความยุติธรรม ความรวย ความยากจน ความฉลาด

6. มายาคติ (myths) คือ เรื่องเล่าที่สมาชิกของวัฒนธรรมหนึ่งๆ ใช้อธิบายตัวเขาเอง มายาคติไม่เกี่ยวข้องว่าจะเป็นเรื่องจริงหรือไม่จริง แต่เป็นคำอธิบายที่มีประโยชน์

7. อุดมการณ์ (ideology) คือ ความเชื่อทางด้านการเมืองของวัฒนธรรมหนึ่งๆ

เมื่อนำแนวคิดเกี่ยวกับสัญลักษณ์วิทยามาวิเคราะห์กับวาทะของสนธิ ลิ้มทองกุล ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ว่าผู้ส่งสารมีวิธีการโน้มน้าวใจอย่างไร ผู้วิจัยจะตั้งคำถามหลักว่า ความหมายที่อยู่ในสัญลักษณ์ได้ถูกสร้างสรรค์ (generate) ขึ้นมาได้อย่างไร และขั้นตอนต่อมาคือ ผู้สร้างสัญลักษณ์นั้นมีวิธีการถ่ายทอดความหมายไปยังผู้รับสารอย่างไรบ้าง ในบริบทอย่างไร ซึ่งจะดูทั้งวัจนภาษาและอวัจนภาษาประกอบกัน

3. แนวคิดเกี่ยวกับสื่อมวลชน (Theory of Mass Media)

3.1 แนวคิดเรื่องหน้าที่ของสื่อมวลชน

ทฤษฎีหน้าที่นิยมได้รากฐานมาจากวิทยาศาสตร์สาขาชีววิทยาที่ศึกษาบรรดาสัตว์มีชีวิตทั้งหลายว่าเป็น organism ระบบใหญ่ระบบหนึ่ง ซึ่งประกอบด้วยการทำงานอย่างสัมพันธ์กันของระบบย่อยๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของระบบย่อยและระบบใหญ่ทั้งหมด H. Lasswell (1960) กล่าวว่า ในสังคมแต่ละสังคมต่างก็มีความต้องการและมีค่านิยมที่แตกต่างกันไป เช่น ในสังคมอุตสาหกรรม ค่านิยมหลักๆ ก็คงได้แก่ ความมั่งคั่ง อำนาจ การเป็นที่เคารพยกย่อง ความรู้ ฯลฯ ค่านิยมเหล่านี้จะต้องทำงานผ่านสถาบันต่างๆ ที่โยงใยเกาะเกี่ยวกันเป็นตาข่าย ในโลกของสังคม

ลัทธิการเมืองและระบบการปกครองที่แตกต่างกันก็ทำให้แต่ละสังคมต้องปกป้องระวังภัยจากอีกฝ่ายหนึ่ง หน้าที่ของการสื่อสารที่ก่อตัวขึ้นจากพื้นฐานดังกล่าว คือ

- 1) ต้องทำหน้าที่ระวางระวังสอดส่อง (surveillance) สิ่งที่เป็นอันตรายต่อระบบ ต้องเปิดเผยให้สาธารณชนเห็นถึงอันตรายที่สิ่งแปลกปลอมดังกล่าวจะมาทำลายค่านิยมของสังคม
- 2) ต้องกระชับส่วนต่างๆ ของสังคม (correlation) ให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเพื่อตอบโต้กับอันตรายของระบบ
- 3) ต้องถ่ายทอดค่านิยมอันเป็นมรดกของสังคม (transmission social inherent) ให้แก่คนรุ่นๆ ต่อกัน หน้าที่นี้เกี่ยวกับการถ่ายทอดวัฒนธรรมโดยตรง

แนวคิดหลักของทฤษฎีหน้าที่นิยม ได้แก่

- กระบวนการที่ระบบย่อยต่างทำงานเพื่อตอบสนองความต้องการของระบบ ในการดำรงรักษาการดำรงอยู่ (maintenance) ของระบบนั้น การทำหน้าที่ดังกล่าวนี้ต้องมีการประสานซึ่งกันและกัน (interdependence) ระหว่างระบบย่อยๆ และแสดงออกมาเป็นกิจกรรมต่าง ๆ
- การทำหน้าที่ร่วมกันของระบบย่อยจะทำให้ระบบสามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมหรือภัยอันตรายที่จะมาข่มขู่ เช่น การรายงานข่าวเรื่องสภาพอากาศแปรปรวนซึ่งจะส่งผลให้เกิดฝนตก ทำให้น้ำท่วม ขอให้ประชาชนป้องกันและระมัดระวังตัว เท่ากับว่าสื่อทำหน้าที่ได้ดี
- เมื่อเกิดความต้องการของปัจเจกบุคคล/กลุ่ม/สังคม มีวิธีการและมีสถาบันหลายอย่างที่จะสามารถตอบสนองความต้องการได้ และในกรณีที่สถาบันที่เคยทำหน้าที่นั้นไม่กระทำหน้าที่ ก็จะมีสถาบันอื่นๆ เข้ามาทำหน้าที่ทดแทน

Black และ Whitney (1988) เห็นว่าจริงๆ แล้ว สื่อมวลชนมีหน้าที่มากมาย เช่น ช่วยสนับสนุนรัฐ เป็นตัวทำให้เศรษฐกิจดำเนินต่อไปได้ แต่โดยพื้นฐานและความสำคัญแล้วสื่อมวลชนมีหน้าที่ 4 ประการ โดยเน้นรูปแบบของสื่อในแต่ละหน้าที่ด้วย

1. การให้ข้อมูลข่าวสาร (Information) รูปแบบที่โดดเด่นที่สุดคือ การรายงานข่าว พวกเขาพบว่าสื่อที่มีหน้าที่หลักในการรายงานข่าว การให้ข่าวสารจะช่วยให้บุคคลสามารถเข้าใจว่ามีอะไรเกิดขึ้น ที่ไหน เมื่อไหร่ อย่างไร และสามารถตัดสินใจในการดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้อง นอกจากนี้

การให้ข้อมูลข่าวสารทำให้บุคคลสามารถหาคำตอบในสิ่งที่ต้องการจะทำหรือรู้ เช่น ข่าวสภาวะอากาศ สภาพการจราจร

2. การให้ความบันเทิง (Entertainment) การทำหน้าที่นี้มีความสำคัญมาก เนื่องจากสภาวะที่กดดันในชีวิตประจำวัน ทำให้ประชาชนต้องการเวลาพัก เพื่อจะคงอยู่กับความกดดันดังกล่าวได้ ช่วยให้ผ่อนคลาย ลืมปัญหา ความบันเทิงนี้มีอยู่ในรูปแบบหลักๆ ได้แก่ รายการเพลง ละคร เกมโชว์ เป็นต้น โดยทำหน้าที่ควบคู่ไปกับการทำหน้าที่ให้ข่าวสาร

3. การชักจูงใจ (Persuasion) ในสังคมสมัยใหม่แล้วจัดว่าหน้าที่นี้มีความสำคัญพอๆ กับการให้ข้อมูลข่าวสารและการให้ความบันเทิง รูปแบบที่สำคัญคือการ โฆษณา บทบรรณาธิการ คอลัมน์ ความคิดเห็น ตลอดจนค่านิยมต่างๆ ที่สะท้อนออกมาในข่าวและรายการต่างๆ การ์ตูน และการรณรงค์ทางการเมือง ส่วนใหญ่แล้วสิ่งที่สื่อให้แก่สาธารณชนได้รับการออกแบบมาให้มีผลไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง ระดับของการอำพรางการจูงใจให้เป็นข้อมูลข่าวสารในสื่อ นั้นมีมากขึ้นและแนวโน้มของการรวมกันของหน้าที่ต่างๆ ก็เกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ นำไปสู่การขาดความน่าเชื่อถือ

4. การถ่ายทอดวัฒนธรรม (Transmission of Culture) สื่อมวลชนจัดเป็นเครื่องมือหลักตัวหนึ่งในการถ่ายทอดวัฒนธรรมโดยสามารถทำหน้าที่นี้ได้ต่อทั้งวัฒนธรรมสมัยใหม่และสมัยเก่า คือ ถ่ายทอดวัฒนธรรมหรือค่านิยมเก่าที่มีการเก็บบันทึกไว้ ขณะเดียวกันก็ยังคงประกายความเปลี่ยนแปลงในสังคมด้วย แม้ว่าบางครั้งจะมีการท้วงติงถึงความถูกต้องของการสะท้อนภาพชีวิตจริงในโทรทัศน์ว่ามีการปรุงแต่งมากเกินไป

แนวคิดการมองการทำงานของสื่อแบบเศรษฐกิจระบบทุนนิยมได้เพิ่มหน้าที่ของสื่อขึ้นมาอีก 3 ประการ โดยที่ Fedler (1978) ได้เสนอไว้ดังนี้

5. การให้การศึกษา (Educate) หน้าที่ให้ข้อมูลข่าวสารสามารถนำมาใช้ช่วยในการให้การศึกษาแก่สาธารณชนได้ เพราะเป็นแหล่งการศึกษาข้อมูลต่างๆ ไป ที่เหมาะสมสำหรับผู้ที่จะจบการศึกษาจากระบบโรงเรียน ซึ่งยังคงต้องการแสวงหาความรู้อยู่ แต่สิ่งที่น่าวิตกเกี่ยวกับหน้าที่นี้ก็คือ กระบวนการศึกษาที่ไม่สมบูรณ์ทำให้เกิดการรับรู้หรือเข้าใจผิดๆ เช่น การสร้างภาพลักษณ์ที่ต่ำต้อยของคนผิวดำ การที่ผู้หญิงเป็นได้แค่เพียงแม่บ้าน

6. การกระตุ้นเศรษฐกิจ (Stimulate the economy) โดยการให้มีโฆษณาสินค้าและบริการ ซึ่งจะทำให้ผู้บริโภคได้รับรู้ถึงสินค้า ช้อดี ราคาและสถานที่ที่จะหาซื้อได้ ช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยนโดยเชื่อมผู้ที่ต้องการเสนอกับผู้ที่ต้องการสนองให้ได้พบกัน

7. การสร้างกำไรแก่เจ้าของ สื่อเองต้องมีทุนสำหรับกิจการให้ดำเนินต่อไปได้ สื่อส่วนใหญ่ในอเมริกาเป็นธุรกิจของเอกชน กิจกรรมต่างๆ ที่ทำเพื่อแสดงหน้าที่ที่กล่าวมาข้างต้นต้องใช้งบการเงินทั้งสิ้น

ไม่ว่าจะเป็นอุปกรณ์ ค่าจ้างพนักงาน และอื่นๆ อีกมากมาย แม้ว่าสื่อจะต้องการเงินทุนเพื่อให้งานราบรื่นเพียงใด แต่การจะเป็นสื่อที่ประสบความสำเร็จก็ไม่จำเป็นต้องตกอยู่ใต้แรงกดดันของผู้โฆษณา นักธุรกิจ นักการเมือง ตลอดจนกลุ่มเรียกร้องต่าง ๆ ที่จะมากดดันหรือบิดเบือนเรื่องราว ถ้าสื่อเป็นที่ยอมรับจริงๆ ก็สามารถป้องกันตนเองจากแรงต้านของผู้โฆษณาหรือกระทั่งผู้ชมได้ สำหรับชาวอเมริกันเองก็มีความเชื่อในประเด็นนี้ว่าสื่อมวลชนของตนย่อมรู้หน้าที่ที่จะสร้างความยุติธรรม ความถูกต้องและสมบูรณ์แก่สิ่งที่เสนอ

การทำหน้าที่ของสื่อเพื่อเสริมสร้างประชาธิปไตย

วิชา อุดมฉันทน์ (2544) กล่าวถึงหน้าที่ของสื่อมวลชนในการเสริมสร้างประชาธิปไตยว่ามีหน้าที่ดังนี้

1. เป็นตลาดเสรีทางความคิด สื่อทำหน้าที่เป็นตลาดเสรีทางความคิดเปิดโอกาสให้ทุกคนเข้าถึงได้ ความคิดเห็นที่ขัดแย้งกันจะต้องนำมาตีแผ่ผ่านสื่อ โดยประกันให้ทุกกลุ่มที่เกี่ยวข้องได้ใช้สื่อเป็นเวทีในการแสดงจุดยืนและทัศนคติความเห็นให้ปรากฏแก่สาธารณะ เมื่อมาดูความเป็นจริงของสื่อทุกวันนี้ จะพบว่าสื่อกำลังทำสิ่งที่ตรงกันข้ามกับที่กล่าวมา เบื้องหลังรายการข่าวและวิเคราะห์ข่าวมีกองบรรณาธิการข่าวของสถานีทำหน้าที่กลั่นกรองข่าวและวิเคราะห์ข่าวเสียเอง เสรีแล้วจึงสรุปทัศนคติความเห็นเสนอต่อผู้ชม

2. สะท้อนภาพของสังคมอย่างเที่ยงตรงปราศจากอคติ โทรทัศน์มีศักยภาพที่จะพาผู้ชมไปสัมผัสความเป็นจริงแห่งชีวิตของสังคมร่วมสมัยในโลกกว้าง ด้วยการนำเสนอรายการที่แสดงให้เห็นถึงทัศนวิสัยอันหลากหลาย ชีวิตของผู้คนทั่วทุกมุมโลก ประสบการณ์และโลกทัศน์ของคนที่อยู่อีกประเทศหนึ่ง ซึ่งโดยปกติเราจะไม่มีโอกาสได้ไปพบเห็นด้วยตัวเองเลย แต่โทรทัศน์ก็สามารถนำเข้ามาขยายส่วนเติมเต็มความรู้ให้กับเรา ด้วยศักยภาพเช่นนี้สื่อจึงต้องสนใจและให้ความสำคัญกับการนำเสนอเรื่องราวที่มีคุณค่าต่อผู้ชมด้วยความรับผิดชอบ สื่อที่มีบทบาทค้ำจุนประชาธิปไตยจึงต้องนำเสนอภาพของสังคมร่วมสมัยตามความเป็นจริงอย่างเที่ยงตรง ให้ผู้ชมได้เห็นวิถีชีวิตที่แตกต่างและรู้จักวัฒนธรรมอื่นๆ ในโลกอย่างถูกต้องปราศจากอคติ

3. สื่อเป็นผู้เฝ้าระวังภัยให้แก่สังคม .ในสังคมประชาธิปไตย หน้าที่หนึ่งของสื่อมวลชนที่มีคุณค่าอย่างสูง คือการเป็น “สุนัขเฝ้ายาม” (watchdog) ที่คอยเฝ้าดูความผิดปกติที่จะเกิดขึ้นกับบ้านเมือง และส่งสัญญาณเตือนภัยให้ประชาชน ผู้ที่จะทำหน้าที่นี้ได้ต้องเป็นสื่อที่เป็นอิสระปลอดจากอิทธิพลทางเศรษฐกิจและการเมือง สื่อมวลชนถูกสังคมคาดหวังให้เป็นผู้เฝ้าระวังภัยให้กับประชาชนเสมอมา สื่อต้องคอยตรวจสอบการทำงาน การทุจริตประพฤติมิชอบ การกระทำที่มุ่งร้ายต่อสังคมของนักการเมือง เปิดเผยข้อเท็จจริงให้ประชาชนรับรู้ ไม่เพียงแต่เท่านั้น เมื่อประชาชนรับรู้แล้วและ

เห็นสมควรว่าจะต้องมีปฏิบัติการบางอย่างต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น สื่อจะต้องเป็นแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือและอ้างอิงให้กับประชาชน

แนวคิดเรื่องหน้าที่ของสื่อมวลชน สามารถนำมาวิเคราะห์กับรายการเมืองไทยรายสัปดาห์ ในฐานะที่เป็นสื่อมวลชนแขนงหนึ่งที่ทำหน้าที่เป็นกลไกหนึ่งในสังคมที่มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย และการทำหน้าที่นี้ยังมีข้อก้ำกัตต่อสังคมบางส่วน ตลอดจนประเด็นดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อถึงขั้นถูกปลดจากช่อง 9 (โมเดิร์นไนน์ทีวี)

3.2 แนวคิดเรื่องการเรียนรู้เท่าทันสื่อเชิงวิพากษ์(Critical media Literacy)

ปัจจุบันสื่อมวลชนมีบทบาทและอิทธิพลต่อการรับรู้ของผู้รับสารมาก Fairclough (1995) ได้นำเสนอแนวความคิดเรื่อง การรู้เท่าทันสื่อเชิงวิพากษ์ (Critical media Literacy) ไว้ว่าผู้รับสารควรตระหนักถึงการใชภาษาและวาทกรรมของสื่อมวลชน ไม่ว่าจะเป็น การนำเสนอบทความทางหนังสือพิมพ์ รายการโทรทัศน์ หรือรายการวิทยุ ฯลฯ แนวความคิดนี้ไม่เพียงแต่จะตระหนักถึงวาทกรรมของสื่อมวลชนเท่านั้น แต่ยังพิจารณาเศรษฐศาสตร์และกระบวนการผลิตของสื่อด้วย

Potter (1998) ได้ให้คำจำกัดความของแนวคิดเกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อไว้ว่า นอกจากจะมีความหมายมากกว่าการพัฒนาทักษะหนึ่งแล้ว ยังต้องรวมถึงการสังสมโครงสร้างความรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอุตสาหกรรมสื่อ รูปแบบทั่วไปของเนื้อหาสื่อและมุมมองเชิงกว้างที่เกี่ยวกับผลกระทบของสื่อ นอกจากนี้ยังรวมถึงการพัฒนาทางสุนทรียะ (aesthetic dimension) อารมณ์(emotional dimension) และจริยธรรม (moral dimension) เข้าไว้ด้วย หัวใจของการรู้เท่าทันสื่อจึงไม่ใช่การสืบหาความจริงแท้ หรือจุดมุ่งหมายของเนื้อหา แต่เป็นการตระหนักถึงกระบวนการตีความ และการกระตือรือร้นในการค้นหารูปแบบการตีความภายในเนื้อหาสาระนั้น

ในการพิจารณาการรู้เท่าทันสื่อเชิงวิพากษ์ ผู้รับสารจะต้องตระหนักถึงสิ่งเหล่านี้ (Fairclough, 1995 : 202-205)

1.การออกแบบตัวบท

คำถามนี้ต้องการจะเน้นว่าตัวบทนี้เป็นเรื่องของทางเลือก (Choices) นอกจากนี้เรายังจะต้องตอบคำถามเกี่ยวกับปัจจัยอื่นๆ ได้อีกคือ

1.1 สหบท (intertextuality) ใช้ genres, voices (individual vs collective, lifeworld vs professional) discourse

1.2 ภาษา

1.2.1 การเป็นภาพตัวแทน (representations)

- การมีอยู่และการขาดหายไป การเป็นภูมิหน้าและภูมิหลัง ทำให้ตัวบทมีลักษณะแตกต่างกัน
- กระบวนการและการมีส่วนร่วม ผู้มีส่วนร่วมต่างๆ แบ่งเป็นกี่ประเภท อุปมาได้กับอะไรบ้าง
- มีความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นบ้างระหว่างข้อความต่างๆ (propositions) ในตัวบท

1.2.2 สัมพันธภาพและอัตลักษณ์ (Relations and Identities)

- ผู้มีส่วนร่วมในตัวบท กระบวนการสร้างผู้มีส่วนร่วมในตัวบท
- ความสัมพันธ์ระหว่างผู้มีส่วนร่วมในตัวบท โดยเฉพาะระหว่าง
 - บุคลากรของสื่อ (พวกนักหนังสือพิมพ์, พวกผู้นำเสนอ) และผู้รับสาร ผู้อ่าน/ผู้ชม “คนอื่น ๆ “ (เช่น ผู้เชี่ยวชาญ นักการเมือง) และผู้รับสาร/ผู้อ่าน
 - บุคลากรเกี่ยวกับสื่อและ “คนอื่น ๆ “
- การสร้างผู้มีส่วนร่วมและลักษณะสัมพันธภาพที่เกิดขึ้น
- ความเด่น (relative salience) โดยเปรียบเทียบของอัตลักษณ์ของสถาบันและอัตลักษณ์โดยส่วนตัวในการสร้างผู้มีส่วนร่วมทั้งหลาย

1.2.3 ภาพและตัวบท (Image and text)

- กระบวนการสร้างภาพบนจอและสัมพันธภาพ (เช่น ความสัมพันธ์แห่งความเครียด) ที่ถูกสร้างขึ้นมาระหว่างภาษาและภาพ

2. การผลิตตัวบท การตีความและการใช้ตัวบท

การผลิตตัวบทต้องตระหนักถึงสิ่งที่อ่านในหนังสือพิมพ์ หรือสิ่งที่เห็นบนจอโทรทัศน์ ซึ่งเป็นตัวแทนโลกที่ไม่ชัดเจน ซึ่งเป็นผลจากเครื่องมือและเทคนิคที่มีความเป็นมืออาชีพ เช่น การวางตัวอักษรไว้ข้างใต้ ซึ่งเป็นผลมาจากความสัมพันธ์ทางสังคมที่เฉพาะเจาะจง และความสัมพันธ์ของอำนาจที่เฉพาะเจาะจง ด้านการบริโภค จุดสำคัญอยู่ที่ความหลากหลายของการอ่าน การฟังและการเห็นที่แตกต่างกันในการตีความและใช้ตัวบท ซึ่งเกิดจากเหตุผลด้านฐานะและสถานภาพของผู้รับสาร

3.การแสดงให้เห็นการจัดเรียงวาทกรรมของตัวบท

- การเลือกใช้ genres ของตัวบท
- ลักษณะความสัมพันธ์แบบโยงใย (chain relationship) ที่เกิดขึ้น
- ตัวบทนี้เป็นตัวอย่างของการเปลี่ยนแปลง เช่น เป็นการทำให้เป็นสินค้า เน้นการทำให้เป็นสหบท

4.เงื่อนไขทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองที่ก่อให้เกิดตัวบท

หมายถึงเงื่อนไขทางสังคม เศรษฐกิจและการเมือง ซึ่งจำกัดวาทกรรมของสื่อและตัวบทและผลทางสังคม ในแง่ของระบบความรู้ ความเชื่อและอุดมการณ์ ความสัมพันธ์ทางสังคมของอำนาจและจุดยืนของประชาชนในฐานะคนในสังคม (Social subjects) ทำให้เราสนใจในความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ในสังคมและวัฒนธรรมซึ่งสร้างกรอบให้แก่ order of discourse

5.ผลที่เกิดขึ้นจากตัวบท

สถานะของตัวบทอาจส่งผลให้เกิดผลตามมา ไม่ว่าจะเป็นรูปของข้อความหรือการกระทำ ในรูปของข้อความ ได้แก่ จดหมายแสดงความขอบคุณ หรือติชม การวิพากษ์วิจารณ์ การโต้แย้ง ในรูปของการกระทำ ได้แก่ การกระตุ้นให้เกิดการรณรงค์สาธารณะ การประชุมและการเดินขบวน สำหรับกรณีรายการเมืองไทยรายสัปดาห์ของสนธิ ลิ้มทองกุล ผลที่เกิดขึ้นจากตัวบทคือ การปลดจากผังรายการของช่อง 9 โมเดิร์นไนน์ทีวีนั่นเอง

การสื่อสารของสนธิ ลิ้มทองกุลในรายการเมืองไทยรายสัปดาห์ เป็นกระบวนการส่งผ่านชุดความหมายของสื่อมวลชนมาสู่ผู้รับสาร ขณะเดียวกันการศึกษาเนื้อหาในฐานะผู้รับสารจะต้องคำนึงถึงการใช้ภาษาและวาทกรรมของสนธิ ลิ้มทองกุลด้วย และต้องพิจารณาถึงกระบวนการผลิตของรายการเมืองไทยรายสัปดาห์ควบคู่กันไป

3.3 แนวคิดเกี่ยวกับการแทรกแซงสื่อ

ในยุคปัจจุบันถึงแม้จะไม่มีคำสั่งปิดโรงพิมพ์ สถานีวิทยุกระจายเสียง หรือสถานีวิทยุโทรทัศน์ แต่การคุกคามสื่อในรูปแบบอื่นโดยรัฐยังคงมีอยู่ การคุกคามในรูปแบบอื่นเป็นการลดทอนเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณาของประชาชนและผู้ทำงานสื่อทั้งหลายอยู่ดี การดำเนินงานของสื่อมวลชนยังคงไม่เป็นอิสระอย่างแท้จริง เนื่องจากมีการเข้ามาของทุนเข้ามาเป็นตัวตัดสินใจในการดำเนินงาน ดังนั้นการวิพากษ์วิจารณ์และการนำเสนอเนื้อหาต้องดูความพอใจและไม่พอใจของกลุ่มธุรกิจ ทำให้สื่อมวลชนอยู่ในสภาพกลืนไม่เข้าคายไม่ออก

ผู้ให้ทุนได้เปลี่ยนไปจากผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานของสื่อ ไปเป็นกลุ่มบุคคลที่เน้นการทำธุรกิจทุกอย่างเพื่อรักษาความเข้มแข็งของอำนาจรัฐ และควบคุมข้อมูลที่ไม่พึงประสงค์จะเปิดเผยเอาไว้ โดยการกระทำทั้งหมดเหล่านี้ล้วนเป็นบริบทของการใช้อำนาจรัฐ และอำนาจทุนรูปแบบใหม่ ซึ่งรัฐและอำนาจทุนจะร่วมมือกันโดยรัฐเป็นฝ่ายออกนโยบายให้สอดคล้องกับความต้องการของเจ้าของทุนและรัฐเอง

รัฐบาลแทบทุกชุดจะต้องมีการแทรกแซงสื่อไม่มากก็น้อย เนื่องจากการทำงานของสื่อนั้นเป็นการดำเนินการเพื่อมุ่งที่จะเปิดเผยความจริง หรือประเด็นในสังคมที่ผู้คนอยากรู้ หากรัฐบาลต้องการที่จะควบคุมการเผยแพร่ข้อมูลเหล่านี้ก็จะต้องแทรกแซงเพื่อมิให้มีการออกข่าว หรือเสนอข้อเท็จจริงที่มีผลกระทบต่อรัฐบาล

เจษฎ์ โทณะวณิก (2548 : 226) ได้กล่าวถึง สภาพการณ์แทรกแซงสื่อในภาวะปัจจุบันไว้ว่า การแทรกแซงสื่อทุกวันนี้ ถึงแม้จะมีความลักลั่นของการใช้อำนาจรัฐและอำนาจอื่นๆ ปะปนกัน แต่การอธิบายนั้นสามารถทำได้ไม่ยาก เนื่องจากมีการพลิกผันจากระบบรัฐเป็นระบบทุน ซึ่งการดำเนินงานของนักธุรกิจ หรือนายทุนย่อมเป็นธรรมดาที่ไม่จำเป็นต้องถามประชาชน ดังนั้นหากสื่อ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อรัฐกลายเป็นบริษัทไป การประกอบกิจการทั้งหลายไม่ว่าจะเป็นไปในทิศทางใดย่อมไม่ต้องอาศัยเสียงประชาชน หรือเสียงของผู้ปฏิบัติงานด้านการสื่อสารมวลชนหรือนักข่าวเพราะทุกอย่างล้วนต้องเป็นไปตามกระบวนการทางธุรกิจ

เมื่อทุกอย่างถูกตัดสินบนพื้นฐานของแนวความคิดของบริบทการเป็นบริษัท การยุบเลิกรายการ การถอดถอนบทความออก การลงข่าว หรือการเก็บข่าว ก็ล้วนแล้วแต่ต้องทำไปเพื่อให้สามารถขายได้และการพาณิชย์ในรูปแบบนี้ ทำให้คนทำงานด้านสื่อสารมวลชนต้องยอมรับในระดับสูงถึงการต้องอดออมถนอมน้ำใจ ไม่กระทบกระทั่งกับสิ่งต่างๆ ที่กลุ่มทุนไม่ประสงค์จะให้เข้าไปข้องแวะ และนี่จะกลายเป็นการทำงานหน้าที่ใหม่ที่สื่อต้องเผชิญและเรียนรู้ที่จะสู้กับมันให้ได้

ปัญหาการกำกับดูแลเนื้อหาวิทยุและโทรทัศน์ในประเทศไทย (พิรงรอง รามสูต รัตนันท์, 2547) ซึ่งเป็นผลมาจากโครงสร้างความเป็นเจ้าของของรัฐและลักษณะทางธุรกิจโทรทัศน์ต่อเนื้อหาได้แสดงออกมาในรูปของ

1) การขาดความหลากหลายของเนื้อหา : โดยเฉพาะอย่างยิ่งเนื้อหาประเภทข่าว อันเป็นผลจากโครงสร้างการกำกับดูแลที่ผูกพันอยู่กับโครงสร้างและลักษณะการเป็นเจ้าของของสถานีของรัฐ ทำให้ประเภทของข่าวที่นำเสนอกลายเป็นแบบแผนตามนโยบายของแต่ละสถานี

2) การเซ็นเซอร์หรือการควบคุมแอบแฝงของผู้ทำเนื้อหา : แม้การเซ็นเซอร์จะไม่ใช่วิธีธรรมเนียมสำหรับสื่อโทรทัศน์อีกต่อไป แต่โครงสร้างของการกำกับดูแลเนื้อหาในบางสถานียังคงปรากฏอยู่ นอกจากนี้บางสถานีมีลักษณะของการเซ็นเซอร์ตัวเอง โดยผู้ประกอบการที่เข้ามาประมูลกิจการในสถานีได้ก็ต้องยึดนโยบายของสถานีนั้นเป็นหลัก

3) การขาดคุณภาพเนื้อหา : เกิดขึ้นจากสาเหตุของโครงสร้างการกำกับดูแลเช่นเดียวกัน ซึ่งทำให้อัตวิสัยของนักข่าวในการนำเสนอเนื้อหาถูกจำกัดเสรีภาพ และดำเนินงานอยู่ในกรอบแห่งการกำกับควบคุมของรัฐ ไม่สามารถนำเสนอเนื้อหาได้อย่างเป็นกลาง ครบถ้วน สมดุล และเที่ยงธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีข่าวที่แสดงถึงความขัดแย้งทางผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับเจ้าของสถานีหรือผู้มีอำนาจของรัฐ

เมื่อการปลดรายการเมืองไทยรายสัปดาห์เกิดจากเหตุผลทางการเมือง จึงเท่ากับว่าได้มีอิทธิพลบางอย่างจากอำนาจรัฐหรืออำนาจทุนเข้ามาเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์นี้ แนวคิดเกี่ยวกับการแทรกแซงสื่อมวลชนได้นำมาใช้ศึกษากรณีของรายการเมืองไทยรายสัปดาห์ เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องจากการวิเคราะห์วาทกรรม

3.4 แนวคิดเรื่องการประกอบสร้างความจริงทางสังคม

ในยุคปัจจุบันนี้ หน้าที่และบทบาทที่สำคัญมากของสื่อมวลชน คือ การสร้างความเป็นจริงให้แก่สมาชิก (Construction of Social Reality) คำว่า “ความเป็นจริงทางสังคม” นั้นกินความถึงโลกทั้งโลกทางสังคมที่แวดล้อมตัวบุคคลนั้น โดยทั่วไปมนุษย์ส่วนใหญ่ไม่มีโอกาสสัมผัสกับความเป็นจริงของสังคมโลกด้วยประสบการณ์ตรงได้ทุกกรณี แต่สามารถรับรู้ได้ผ่านการบอกเล่าจากคนอื่น อ่านหนังสือ หรือการได้ชมและได้ฟังทางโทรทัศน์ อย่างไรก็ตามข้อเท็จจริงและแนวความคิดของสื่อมวลชนดังกล่าวเป็นเพียงเงาสะท้อนหรือตัวแทนโลกแห่งความเป็นจริง การตอบสนองของเราในแง่การเลือกรับรู้ ตีความและจดจำจึงเป็นพฤติกรรมตอบโต้กับโลกแห่งความหมาย มิใช่โลกแห่งความเป็นจริง

สังคมสมัยใหม่ สถาบันสื่อมวลชนมีบทบาทสำคัญยิ่งในฐานะที่เป็นสื่อกลางระหว่างสมาชิกในสังคม (ผู้รับสาร) กับโลกแห่งความเป็นจริง กิจกรรมที่เป็นแกนหลักประการหนึ่งของระบบสื่อสาร

มวลงชนคื การผลิตและการแพร่กระจาย “สาร” ซึ่งตามนัยที่กว้างที่สุดหมายถึงชุดแห่งสัญลักษณ์ที่มีความหมายอ้างอิงโลประสบการณ์หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ตัวแทนของสรรพสิ่งหรือสภาวะการณ์ความเป็นจริงของโลกกายภาพและโลกทางสังคมที่แวดล้อมตัวเรา สารของสื่อมวลงชนมือิทธิพลต่อการรับรู้ และสร้างความเชื่อเกี่ยวกับสภาพความเป็นจริงทางสังคมให้เกิดขึ้นกับคนเรา

A.Schutz (อ้างถึงใน กาญจนนา แก้วเทพ, 2543) ได้เสนอแนวคิดการสร้างความเป็นจริงทางสังคมไว้ว่า

“โลกที่แวดล้อมตัวบุคคลนั้น มีอยู่ 2 โลก โลกแรกเป็นโลกทางกายภาพ (Physical World) อันได้แก่ วัตถุ สิ่งของ บุคคล บรรยากาศด้านกายภาพทั้งหลายที่แวดล้อมบุคคล โลกนี้เกิดขึ้นตามธรรมชาติ ส่วนอีกโลกหนึ่ง มีชื่อเรียกหลายอย่าง เช่น โลกทางสังคม (Social World) สิ่งแวดล้อมเชิงสัญลักษณ์ (Symbolic environment) หรือความเป็นจริงทางสังคม (Social Reality) โลกนี้เกิดจากการทำงานของสถาบันต่างๆ ในสังคม เช่น ครอบครัว โรงเรียน ศาสนา ที่ทำงาน รัฐและสื่อมวลงชน เป็นต้น”

ด้วยเหตุที่โลกทางกายภาพหรือโลกแห่งความเป็นจริง (World of reality) นั้นเป็นโลกที่อยู่ห่างไกลที่มนุษย์จะเข้าถึงได้ และยังเป็นโลกที่เต็มไปด้วยความซับซ้อนมากมาย โลกใบนี้อย่างงคงม่ม่มีความหมายของสิ่งใดๆ เกิดขึ้น ต่อเมื่อมนุษย์ได้ทำการเรียนรู้หรือทำความเข้าใจโลกแห่งความเป็นจริงโดยผ่าน “ตัวกลาง” ความหมายของสิ่งต่างๆ จึงเกิดขึ้น

“ตัวกลาง” ที่กล่าวถึงคือ สถาบันต่างๆ ทางสังคม เช่น ครอบครัว โรงเรียน ศาสนา รัฐ สื่อมวลงชน ฯลฯ ต่างทำหน้าที่ประกอบสร้าง (construct) ความหมาย (meaning) .ให้แก่สิ่งต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นวัตถุสิ่งของ เหตุการณ์ต่างๆ แม้กระทั่งความฝัน สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็น “ความเป็นจริง” ที่ถูกประกอบสร้างขึ้นเป็นโลกทางสังคมหรือโลกแห่งสัญลักษณ์ อันเป็นโลกที่มนุษย์สามารถที่จะอธิบายให้ความหมาย หรือรับรู้ความหมายได้ ทำให้สมาชิกในสังคมสามารถรับรู้และเข้าใจสถานการณ์ความเป็นจริงของสถาบันทางสังคมอื่นๆ ได้ทั้งที่มีได้มีส่วนร่วมโดยตรง ไม่ว่าจะเป็นสถาบันทางการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ในทางตรงกันข้ามสถาบันทางสังคมเหล่านี้ต่างก็อาศัยสถาบันสื่อมวลงชนเป็นสะพานเชื่อมโยงไปสู่สมาชิกในสังคมด้วยเช่นกัน

นอกจากนี้ Littlejohn (2002) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการสร้างความเป็นจริงทางสังคม โดยเชื่อว่าความจริงถูกสร้างขึ้นโดยกระบวนการปฏิสัมพันธ์ในกลุ่ม ชุมชนและวัฒนธรรม และยังมีมองว่าการสื่อสาร คือ กระบวนการที่ความจริงทั้งหมดถูกสร้างขึ้นมา เมื่อมองในมิติของการสื่อสาร คือ การ

ตั้งคำถามว่ามีการสร้างความเป็นจริงขึ้นมาอย่างไรจากการปฏิสัมพันธ์กันระหว่างผู้คนมากมาย ดังนั้นสิ่งที่จะถูกวิเคราะห์ในกระบวนการสร้างความเป็นจริงทางสังคมมาจากการปฏิสัมพันธ์กันในสังคม ได้แก่ ความคิด ค่านิยม เรื่องเล่า สัญลักษณ์ ความหมาย สถาบัน ฯลฯ ที่ใช้ในการสร้างความเป็นจริง สำหรับวิธีการวิเคราะห์กระบวนการสร้างความเป็นจริงในสังคมจะวิเคราะห์สิ่งที่ทำหรือสิ่งที่แสดงออกมา รวมทั้งพฤติกรรม การกระทำ และรูปแบบของการแสดงออก ข้อสมมติฐานของการสร้างความเป็นจริงทางสังคมมี 5 ประการ คือ

1. การพูดหรือการสื่อสารออกมาเกิดขึ้นจากความสมัครใจ นักทฤษฎีการสร้างความเป็นจริงทางสังคมมองว่าผู้ที่ทำหน้าที่สื่อสารเป็นอิสระ สิ่งแวดล้อมทางสังคมไม่ได้บังคับให้พูดหรือกระทำ เนื่องจากภายในสังคม บุคคลย่อมมีสิทธิของการกระทำที่แตกต่างกัน แต่สิ่งหนึ่งที่ทุกคนยึดไว้เหมือนกันคือ หลักศีลธรรมและกฎระเบียบในสังคม

2. ความรู้เป็นการผลิตผลทางสังคม ความรู้ไม่ใช่สิ่งที่ถูกค้นพบ แต่เป็น “ความสำเร็จ” ที่เกิดจากการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นในลักษณะเฉพาะเวลาและสถานที่หนึ่ง ภาษาและการใช้ภาษาเป็นอำนาจที่สำคัญในการตัดสินความหมายและมีอิทธิพลต่อการกระทำตามมา

3. ความรู้เป็นบริบทแวดล้อม ความหมายของเราในเรื่องต่างๆ ได้รับมาจากการปฏิสัมพันธ์ที่เฉพาะเจาะจงด้านเวลาและสถานที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งมาจากสิ่งแวดล้อมทางสังคม ความเข้าใจต่อเรื่องต่างๆ จะเปลี่ยนไปเมื่อเวลาเปลี่ยน และระดับความเข้าใจประสบการณ์ที่แตกต่างกันของแต่ละคน ซึ่งเป็นผลมาจากบริบทที่แต่ละคนพบเจอไม่เหมือนกัน

4. ทฤษฎีสร้างโลก ทฤษฎี นักวิชาการและ กิจกรรมการวิจัยทั่วไป ทั้งหมดนี้ไม่เพียงแต่เป็นการค้นพบความจริงเท่านั้น แต่ยังเป็นการสร้างความรู้ด้วย ความเป็นวิชาการด้วยการเป็นกิจกรรมทางสังคมโดยตัวมันเอง เป็นผลต่อสิ่งที่กำลังค้นคว้าศึกษาและเป็นผลกับการทำความเข้าใจสิ่งที่พบเจอ

5. ความเป็นวิชาการคือการบรรจุคุณค่า สิ่งที่เราเห็นในการสำรวจค้นคว้า หรือสิ่งที่เราอธิบายในทฤษฎีการสื่อสาร มักจะได้รับผลมาจากยึดถือคุณค่าจากสิ่งที่ใช้อยู่

Wright (1986) ได้เสนอทัศนะเรื่องสื่อมวลชนปลูกฝังหรือสร้างความเป็นจริงในสังคมให้อยู่ในโลกทัศน์ของผู้รับสาร โดยการเสนอภาพที่มีมิติต่างๆ เหล่านี้คือ

1. What is	สื่อมวลชนจะทำหน้าที่ให้คำนิยามว่าอะไรเป็นอะไร
2. What is important	สื่อมวลชนจะเป็นตัวบอกว่าอะไรคือสิ่งสำคัญ
3. What is right	สื่อมวลชนจะเป็นผู้ระบุมาตรฐานของความถูกต้องเช่น ใคร อะไร สำหรับใคร
4. What is related to what	สื่อมวลชนจะเป็นผู้ให้คำอธิบายว่าอะไรเกี่ยวข้องกับอะไร

อิทธิพลของสื่อมวลชนที่มีต่อการสร้างความจริงทางสังคมสามารถสร้างความหมายใหม่ๆ ที่อาจจะง่ายหรือซับซ้อนได้ อย่างเช่น การเปิดรับสื่อโทรทัศน์ หรือ สื่อวิทยุ ผู้รับสารสามารถเรียนรู้คำใหม่ๆ กับความหมายใหม่ๆ หรือสามารถได้รับความหมายใหม่ๆ สำหรับคำเดิมๆ ได้ สื่อมวลชนเป็นตัวถ่ายทอดที่มีอิทธิพลสำคัญในการส่งสัญลักษณ์ต่างๆ โดยการเพิ่มเติมความหมายได้อย่างแพร่หลายออกไป

ตามทฤษฎีการสร้างความหมายนั้น (อ้างถึงใน ปอแก้ว ทิพยมนชล,2545) มีอย่างน้อย 4 ทางซึ่งภาพจากสื่อสามารถแสดงบทบาทในการทำให้เกิดการปรับตัดแปลงหรือสร้างความหมายทางสังคมให้แก่ความเป็นจริงได้ นั่นคือ Establishment, Extension, Substitution และ Stabilization แต่ละเทอมจะพูดถึงความสัมพันธ์ระหว่างสัญลักษณ์และความหมายที่เกิดจากการเรียนรู้ด้วยประสบการณ์ซึ่งสัญลักษณ์นั้นสามารถอธิบายได้ดังนี้

1. **Establishment** คือ กระบวนการที่ทำให้คำใหม่และความหมายใหม่กลายเป็นส่วนหนึ่งในระบบภาษาผ่านทางกรที่ผู้รับสารเปิดรับภาพจากสื่อมวลชน เช่น AIDS, RAMBO ผู้รับสารจะมีภาพของคำเหล่านี้อยู่ในหัว มีความเข้าใจความหมาย ด้วยวิธีนี้บุคคลจะได้รับความหมายของสัญลักษณ์ต่างๆ ซึ่งพวกเขาไม่คุ้นเคยมาก่อนได้

2. **Extension** คือ การขยายความหมาย สามารถเกิดขึ้นจากผลของภาพในสื่อ ด้วยวิธีนี้คนเราเรียนรู้ความหมายที่เพิ่มขึ้น ซึ่งสามารถผูกติดกับสัญลักษณ์ที่เขาคุ้นเคยอยู่แล้ว นั่นคือ คำเดิมก็มีอยู่แล้ว มีความหมายเดิม แต่เมื่อนำเสนอผ่านสื่อจะมีความหมายเพิ่มขึ้นไปอีก

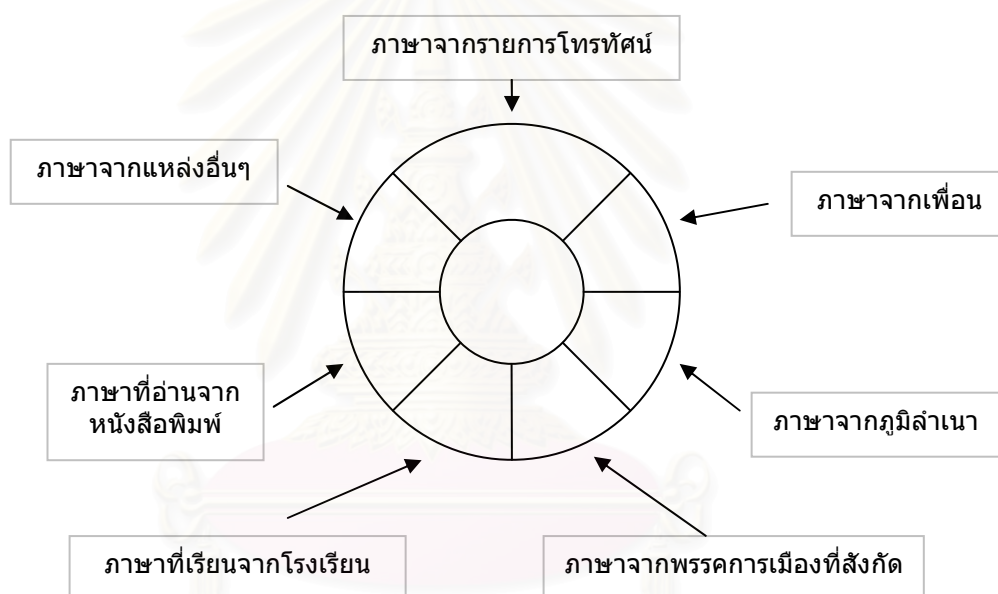
3. **Substitution** คือ การแทนที่ความหมายดั้งเดิมด้วยความหมายใหม่จากสื่อ เช่น Vietnam veteran ทหารผ่านศึกเวียดนาม ความหมายเดิม คือ ผู้กล้าที่ผ่านการรบเพื่อประเทศชาติด้วยความยากลำบาก แต่พอมีการนำเสนอภาพผ่านสื่อในข่าวและภาพยนตร์ ทำให้เกิดความหมายใหม่มาแทนที่ กลายเป็น ผู้ที่มีปัญหาทางจิต ไปเสีย

4. **Stabilization** หรือ Standardization การทำให้ความหมายที่เป็นผลจากการนำเสนอภาพผ่านสื่อยังคงอยู่ต่อไป กรณีนี้ผู้รับสารได้แบ่งปันชุดความหมายสำหรับสัญลักษณ์ในภาพ

นอกจากนี้ S.Hall (Stuart Hall อ้างถึงในอรรถวรรณ ปีฉันทน์โอวาท,2544: 103-104) ได้นำเอาแนวคิดของ F. De Saussure นักภาษาศาสตร์ที่กลายเป็นผู้บุกเบิกทฤษฎีสัญญะวิทยา (Semiology) ได้อธิบายความสัมพันธ์ระหว่าง “ภาษา” กับสิ่งที่เรียกว่า “ความเป็นจริง” วิชาภาษาศาสตร์เคยอธิบายว่าคนเรา “ตั้งชื่อ” (naming) สิ่งต่างๆ ขึ้นมาเพื่อนำไปใช้อ้างอิง (refer) กล่าวถึงในครั้งต่อๆ

ไป แต่ Saussure เห็นว่าบทบาทหน้าที่ของการตั้งชื่ออันเป็นรูปแบบของภาษานั้นมีมากกว่าประโยชน์ที่ได้กล่าวมา เพราะภาษาทำให้มนุษย์สามารถจัดระบบ (organize) สร้าง (construct) และเป็นเครื่องมือ (instrument) ให้มนุษย์เข้าสู่ “ความเป็นจริง” มนุษย์ไม่เพียงแต่ “ตั้งชื่อ” สิ่งต่างๆ ขึ้นมาเท่านั้น หากแต่ยังเอาใจใส่สร้างสรรค์ชื่อที่ตั้งอีกด้วย

S.Hall ได้ขยายความต่อไปว่า “ความเป็นจริง” ต้องมีผู้สร้างขึ้นมา ดังนั้น จึงไม่มีความเป็นจริงของ “คนดี” “คนชั่ว” จนกว่าจะมีผู้สร้างภาษาของสื่อขึ้นมาว่า คนดีเป็นอย่างไร คนชั่วเป็นอย่างไร Saussure ได้สรุป “ความเป็นจริง” แวดล้อมตัวบุคคลนั้นมีหลาย version วิธีการที่ภาษาแต่ละรูปแบบเลือกเอามาใช้ จะเป็นตัวนำทางให้คนแต่ละกลุ่มเข้าสู่ความเป็นจริงในแต่ละ version ดังที่แสดงอยู่ในภาพ

ภาพที่ 2 ภาพแสดงความเป็นจริง Version ต่างๆ ที่แวดล้อมตัวบุคคล

แนวคิดเรื่องการสร้างความเป็นจริงทางสังคม สามารถนำมาวิเคราะห์กับรายการเมืองไทยรายสัปดาห์ ในฐานะที่เป็นผู้สร้าง และผู้นำเสนอ โดยผ่านบทบาทของการตีความ นิยามความหมาย พิสูจน์ใหม่ บทบาทดังกล่าวได้แทรกตัวอยู่ตรงกลางระหว่างปัจเจกบุคคลกับโลกแห่งความเป็นจริง เมื่อปัจเจกบุคคลถูกล่อหลอมโดยโลกทางสังคม ทำให้เกิดกระบวนการสร้างโลกแห่งความหมายให้กับสรรพสิ่งรอบตัวตามความต้องการของผู้รับสาร

4.แนวคิดเรื่องการโน้มน้าวใจ (Persuasion Theory)

ในงานวิจัยชิ้นนี้นอกจากการวิเคราะห์วาทกรรมของสนธิ ลิ้มทองกุลผ่านทางคำพูดแล้ว การวิเคราะห์เรื่องบุคลิก ลีลาของผู้พูดและการใช้ภาษาก็เป็นส่วนสำคัญที่จะต้องวิเคราะห์ควบคู่กันไปซึ่งการวิเคราะห์นี้จะนำไปสู่ความเข้าใจถึงพลังอำนาจวาทกรรมของสนธิ ลิ้มทองกุลที่เกิดขึ้น ซึ่งทำให้การวิเคราะห์วาทกรรมมีความชัดเจนมากขึ้น แนวคิดทฤษฎีที่ว่านี้คือ แนวคิดเรื่องการโน้มน้าวใจ

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของ “การโน้มน้าวใจ” ไว้ว่า

Herbert W. Simons (1986) การโน้มน้าวใจ หมายถึง การสื่อสารของมนุษย์ที่สร้างขึ้น เพื่อให้มีอิทธิพลเหนือผู้อื่น โดยการเปลี่ยนความเชื่อ ค่านิยม ทศนคติ

Andersen (1972) ให้นิยามไว้ว่า เป็นกระบวนการสื่อสารที่ผู้ส่งสารพยายามจะหาปฏิกิริยาตอบสนองที่เจาะจงที่เป็นไปตามที่ผู้ส่งสารต้องการจากผู้รับสาร

Brembeck & Howell (1976) กล่าวถึงการโน้มน้าวใจไว้ว่า เป็นความพยายามอันแน่วแน่ที่จะเปลี่ยนแปลงความคิด การกระทำโดยการควบคุมแรงผลักดันของมนุษย์ไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ล่วงหน้า หรือ ความพยายามที่จะสร้างอิทธิพลเหนือผู้อื่น

สรุปได้ว่า “การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ” คือ กระบวนการสื่อสารเพื่อจูงใจต่อผู้รับฟังรายการเมืองไทยรายสัปดาห์ โดยพยายามสร้างอิทธิพลทางความคิด ทศนคติ ค่านิยม และการกระทำต่อผู้รับฟังรายการฯ

การโน้มน้าวใจมีลักษณะสำคัญดังต่อไปนี้ คือ (อรุวรรณ ปิณฑนนโอบาท, 2546)

1. ผู้โน้มน้าวใจตั้งใจที่จะมีอิทธิพลบางประการเหนือผู้ถูกโน้มน้าวใจ
2. โดยปกติ ผู้ถูกโน้มน้าวใจจะมีทางเลือกมากกว่าหนึ่งเสมอ และผู้โน้มน้าวใจจะพยายามชักจูงใจให้ผู้ถูกโน้มน้าวยอมรับทางเลือกที่ตนเสนอ
3. สิ่งที่ผู้โน้มน้าวใจต้องการคือ การเปลี่ยนแปลงหรือการสร้าง หรือการดำรงไว้ซึ่งความคิดเห็น ทศนคติ ค่านิยม และความเชื่อของผู้ถูกโน้มน้าวใจ ซึ่งจะส่งผลต่อปัจจัยอื่น ได้แก่ อารมณ์ พฤติกรรม เป็นต้น

การจะทำให้การโน้มน้าวใจประสบความสำเร็จได้ จะต้องอาศัยองค์ประกอบดังนี้ คือ

1. มุมมองของผู้รับสาร

1.1 ความแตกต่างภายในผู้ส่งสาร ผู้ส่งสารแต่ละคนมีปัจจัยต่างๆ กัน ซึ่งทำให้มีความน่าไว้วางใจไม่เหมือนกัน อาทิ ความน่าเชื่อถือ อำนาจทางสังคม บทบาทในสังคม สัมพันธภาพกับผู้รับสาร และลักษณะทางประชากรอื่นๆ เช่น อายุ เพศ อาชีพ

1.2 ความแตกต่างภายในสาร สารแต่ละชิ้นจะมีความน่าไว้วางใจแตกต่างกัน การพูดหรือการเขียนมีความน่าไว้วางใจไม่เหมือนกัน ความแตกต่างในหัวข้อหรือเนื้อหาสาร ลักษณะของการไว้วางใจที่ใช้ การจัดเรียงเรียงสาร ข้อโต้แย้งที่ใช้ ภาษาตลอดจนลักษณะของท่วงทำนองลีลา

1.3 ความแตกต่างของสื่อ ความน่าไว้วางใจของสารจะแตกต่างกัน เมื่อเป็นการสื่อสารระหว่างบุคคล เปรียบเทียบกับการสื่อสารโดยผ่านสื่อ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น

1.4 ความแตกต่างภายในสถานการณ์ สภาพการณ์ที่มีบุคคลหนึ่งบุคคลใด หรือขาดบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ความคุ้นเคยหรือไม่คุ้นเคยต่อสถานการณ์

2. ตัวผู้ส่งสาร

2.1 ลักษณะทางประชากร ได้แก่ เพศ อายุ เชื้อชาติ การศึกษา อาชีพ

2.2 ทรรศนะ และทัศนคติ

2.3 ความรู้ซึ่งผู้รับสารมีเกี่ยวกับสารนั้นๆ

2.4 ลักษณะด้านอารมณ์

2.5 ความสำคัญที่ผู้รับสารให้แก่หัวข้อหนึ่ง ๆ

2.6 วิธีการที่ผู้รับสารรับรู้สถานการณ์หนึ่งๆ

การไว้วางใจบุคคลหนึ่งบุคคลใดจะประกอบด้วย ขั้นตอนของกระบวนการไว้วางใจดังต่อไปนี้

William Mcguire (1973) ได้เสนอขั้นตอนการไว้วางใจไว้ 6 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นนำเสนอ (Presentation) การนำเสนอข่าวสารในการไว้วางใจ ผู้ไว้วางใจต้องคำนึงถึงวิธีการนำเสนอสารให้เหมาะสม โดยเลือกช่องทางในการสื่อสารให้เหมาะสมกับเนื้อหาข่าวสาร ตลอดจนต้องให้ผู้รับสารอยู่ในสถานที่และเวลาที่เหมาะสมในการรับสารด้วย

2. ขั้นให้ความสนใจ (Attending) การไว้วางใจจะต้องก่อให้เกิดความสนใจจากผู้รับสารอีกด้วย

3. ขั้นความเข้าใจ (Comprehending) เป็นขั้นที่มีความสำคัญในกระบวนการไว้วางใจและถ้าผู้รับไม่เข้าใจความหมายของสาร การไว้วางใจจะไม่ประสบความสำเร็จ

4. ขั้นคล้อยตาม (Yielding) เมื่อผู้รับสารเกิดความเข้าใจในสารแล้ว ควรให้ผู้รับสารคล้อยตามสารนั้นด้วย เช่น คำหนึ่งถึงผลดีที่จะได้รับ หรือเกิดประทับใจในสาร เป็นต้น

5. ขั้นการยึดเหนี่ยวสิ่งใหม่ (Retaining the new position) เมื่อผู้รับสารเกิดความคล้อยตามแล้ว ขั้นตอนต่อไป คือ ให้ผู้รับสารเกิดการยึดเหนี่ยวสิ่งใหม่ เช่น การย้ำสารก่อนที่ผู้รับสารจะลืมสารนั้น เป็นต้น

6. การกระทำ (Acting) คือ การนำเอาแนวคิดใหม่นั้นไปกระทำ อาจจะเป็นการกระทำทันทีหรือทิ้งระยะไว้ แล้วจึงค่อยนำไปสู่การกระทำก็ได้

ทฤษฎีการโน้มน้าวใจที่นำมาวิเคราะห์นี้จะพิจารณาผู้ส่งสารคือ ราชการเมืองไทยรายสัปดาห์ ซึ่งมีผู้ดำเนินรายการคือ สนธิ ลิ้มทองกุลและสโรชา พรอุดมศักดิ์ ดังนั้นกรอบการวิเคราะห์หลักๆ จึงเน้นที่ผู้ส่งสาร ได้แก่

- หลักการพูดของอริสโตเติล (Aristotle)
- การโน้มน้าวใจสมัยใหม่

หลักการพูดของอริสโตเติล

อริสโตเติลเป็นนักปรัชญาชาวกรีก โดยเขาอธิบายว่า ผู้พูดจะโน้มน้าวใจผู้ฟังได้ด้วยปัจจัยสามอย่าง ปัจจัยทั้งสามอย่างได้แก่ บุคลิกของผู้พูดเอง อารมณ์ความรู้สึกที่ผู้พูดจะก่อให้เกิดในตัวผู้ฟัง และเหตุผลที่ผู้พูดหยิบยกมาเสนอผู้ฟัง

1. บุคลิกของผู้พูด (Ethos)

อริสโตเติลกล่าวว่า บุคลิกของผู้พูดเป็นสาเหตุของการโน้มน้าวใจที่สำคัญของการพูด เขาอธิบายว่าเมื่อผู้ฟังไม่รู้จริงในเรื่องที่ฟัง เมื่อความเห็นถูกแบ่งแยก เมื่อนั้นบุคลิกของผู้พูดมีความหมายมาก อย่างไรก็ตาม อริสโตเติลให้ความเห็นว่า ความเชื่อของผู้ฟังจะได้มาจากการได้ฟังวาทะมากกว่าจะได้มาจากความรู้สึกที่ดีต่อผู้พูดด้วยสาเหตุอื่นก่อนที่จะได้ฟังการพูด อริสโตเติลเชื่อว่า บุคลิกของผู้พูดเป็นวิธีการที่มีผลมากที่สุดในการโน้มน้าวใจ (Cooper 1960 อ้างถึงใน อรรวรรณ ปิรันธน์โอวาท 2539) การโน้มน้าวใจด้วยบุคลิกมาจากเหตุ 3 ประการ คือ

(1) ผู้พูดต้องเป็นผู้มีสติปัญญาลึกซึ้ง ฉียบแหลม มีไหวพริบเชาวน์ปัญญา กอปรด้วยวิจารณ์ญาณเป็นอย่างดี ตรงกับภาษาอังกฤษว่า intelligence นั่นคือ ต้องไม่มีความเห็นที่ผิดๆ หรือไม่แสดงความเห็นหรือให้คำแนะนำที่เหลวไหลไร้สาระ

(2) ผู้พูดต้องแสดงให้เห็นว่ามีความปรารถนาดีต่อผู้ฟัง มีความตั้งใจจริงที่จะรักษาประโยชน์ตรงกับภาษาอังกฤษว่า good will

(3) ผู้พูดต้องแสดงให้เห็นว่าเป็นผู้มีนิสัยดี มั่นอยู่ในศีลธรรม ภาษาอังกฤษเรียกว่า good character ผู้พูดที่มั่นอยู่ในศีลธรรมเรียกว่า มีคุณความดี (virtue)

2. อารมณ์ความรู้สึกที่ผู้พูดจะก่อให้เกิดในตัวผู้ฟัง (Pathos)

การที่จะใช้อารมณ์มาโน้มน้าวใจคนฟัง จะต้องทำจิตใจของผู้ฟังให้อยู่ในสภาพที่ถูกต้องเสียก่อน (right state of mind) (Cooper 1961: 91 อ้างถึงใน อรรถวรณ์ ปิณฑน์ไวยาท 2539: 24) ในอารมณ์แต่ละแบบ ผู้พูดจะต้องใช้หลักพิจารณา 3 ประการคือ

1. ผู้ที่โกรธ (หรือมีอารมณ์อย่างอื่น) นั้นมีสภาพจิตใจอย่างไร
2. ผู้ที่โกรธ (หรือมีอารมณ์อย่างอื่น) นั้นมีแนวโน้มจะมีอารมณ์เช่นนั้นกับใครบ้าง
3. อะไรเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดความโกรธ (หรืออารมณ์อย่างอื่น)

3. เหตุผลที่ผู้พูดหยิบยกมาเสนอผู้ฟัง (Logos)

อริสโตเติลกล่าวว่าเหตุผลมีสองประเภท คือ เหตุที่มาจากตัวอย่าง (examples) และเหตุผลที่มาจากเอนธิมีม (enthymemes)

● เหตุที่มาจากตัวอย่าง (examples) มีสองประเภท (Cooper 1960: 147-149 อ้างถึงใน อรรถวรณ์ ปิณฑน์ไวยาท 2539: 31) ได้แก่

- ตัวอย่างที่เป็นเรื่องจริงจากประวัติศาสตร์
- ตัวอย่างที่ผู้พูดแต่งขึ้น ซึ่งอาจจะเป็นคติสอนใจ ชาดกนิทานอีสป

● เอนธิมีม (enthymemes) เป็นรูปแบบหนึ่งของการโต้แย้ง อริสโตเติลถือว่าเอนธิมีมเป็นรูปแบบที่ไม่สมบูรณ์ของซิลลอจิสซึม (syllogism) หากนำเอนธิมีมมาประยุกต์ในภาษาไทยจะได้ 25 ชนิด ดังนี้

- สิ่งตรงข้าม (opposition)
- สิ่งสัมพันธ์กัน (correlative terms)
- มากหรือน้อย (more or less)
- เงื่อนไขตามกำหนดเวลา (considerations of times)
- คำพูดของฝ่ายตรงข้ามย้อนโจมตีเขาเอง (opponent's utterance turns against him)
- คำจำกัดความ (definition)
- การแบ่ง (division)

- อุปมาน (induction)
- ข้อยอมรับที่มีอยู่แล้ว (existent decisions)
- จากส่วนไปสู่ทั้งหมด (from the parts to the whole)
- ผล (simple consequence : good and bad)
- ผลที่ไขว้กัน (crisscross consequences)
- ความคิดภายในและการกระทำภายนอก (inward thoughts and outward show)
- ผลที่ได้สัดส่วนกัน (proportional results)
- ผลที่เหมือนกันมาจากสิ่งเกิดก่อนที่เหมือนกัน (identical results : identical antecedents)
- ทางเลือกที่เปลี่ยนไป (altered choices)
- มวลเหตุจูงใจ (attributed motives)
- สิ่งยวนใจและสิ่งยับยั้ง (incentives and deterrents)
- สิ่งเกิดขึ้นที่ไม่น่าเชื่อ (incredible occurrences)
- ความจริงที่ขัดแย้งกัน (conflicting facts)
- การจัดการกับเรื่องอื้อฉาว (how to meet slander)
- จากเหตุถึงผล (from cause to effect)
- ทางปฏิบัติ (course of action)
- การปฏิบัติเปรียบเทียบกับกัน (actions compared)
- ความผิดครั้งก่อนๆ (previous mistakes)

ด้านลีลาของผู้พูด อริสโตเติล กล่าวถึง ลีลาที่ดี มีดังนี้

1. ความชัดเจนของภาษา (clarity) เกิดขึ้นได้ด้วยการใช้นาม คุณศัพท์ และกริยาที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบัน ไม่ควรใช้คำหายากหรือไม่เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง ในลีลาการพูดธรรมดา ผู้พูดควรหลีกเลี่ยงการใช้คำที่หายาก คำประสมและศัพท์บัญญัติ เมื่อต้องการให้เกิดผลชนิดหนึ่งชนิดใดแก่ผู้ฟัง อริสโตเติลแนะนำให้ใช้การเปรียบเทียบอุปมา(metaphor) แทน ซึ่งทำให้ลีลาชัดเจนและน่าฟังมากขึ้น

2. การใช้สำนวนที่ถูกต้อง (purity) การใช้คำเชื่อมที่เหมาะสมทำให้ลีลาสละสลวยเกิดขึ้น สำนวนที่ถูกต้อง หมายถึง การใช้คำที่เฉพาะเจาะจงมากกว่าคำทั่วไป และภาษาที่ใช้ไม่ควรคลุมเครือด้วย

3. การใช้ภาษาที่ประทับใจ (impressiveness) ภาษาที่ทำให้เกิดความประทับใจคือ ภาษาที่บรรยายแทนการกล่าวสั้นๆ เพียงไม่กี่คำ เช่น การใช้อุปมาหรือคำขยาย การใช้พหูพจน์แทนเอกพจน์

4. ความเหมาะสมของภาษา (propriety) ภาษาที่เหมาะสมคือ ภาษาที่แสดงอารมณ์ที่เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง เนื้อเรื่องที่เป็นทางการจะไม่ใช้ลีลาที่เล่น ความเหมาะสมของภาษาที่เข้าถึงอารมณ์ของคนฟังจะทำให้คนฟังเชื่อในข้อเท็จจริงของผู้พูด ภาษาที่เหมาะสมยังหมายถึง ภาษาที่ใช้ได้เหมาะกับบุคคลในท้องเรื่องซึ่งต่างคนต่างมีอายุ เพศ เชื้อชาติ อาชีพ นิสัย แตกต่างกันไป

5. ความมีชีวิตของภาษา (liveliness) ภาษาจะมีชีวิตด้วยการใช้อุปมาและแอนะมีมีซึ่งผู้ฟังได้สรุปเอาเอง และการเรียบเรียงข้อความให้กลับความกัน แต่ได้ความคมคาย รวมทั้งการใช้กริยาที่แสดงอาการเคลื่อนไหวจะทำให้ภาษามีชีวิต ทำให้ผู้ฟังรู้สึกว่าการณ์นั้นกำลังเกิดขึ้นต่อหน้า

การโน้มน้าวใจสมัยใหม่

อรวรรณ ปิลันธน์โอวาท (2539) ได้รวบรวมหลักเกณฑ์จากหนังสือวาทวิทยา ซึ่งแต่งขึ้นในช่วงหลังของคริสต์ศตวรรษที่ 20 และเป็นยุคที่มีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เช่น มีการเน้นการใช้สถิติ และในการพูดแต่ละครั้ง ผู้พูดควรมีการเตรียมเนื้อหาเป็นอย่างดี ในการเสนอสารเพื่อให้ความรู้และโดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อโน้มน้าวใจผู้ฟัง ผู้พูดจะต้องเตรียมหาข้อสนับสนุนประเด็นของตน ซึ่งมีทั้งในรูปหลักฐาน (evidence) และการแสดงเหตุผล (reasoning) ในเรื่องของหลักฐานนั้น มีการจัดแบ่งดังนี้

1. หลักฐาน (evidence)

1.1 การยกตัวอย่าง (examples or illustrations) อาจจะเป็นตัวอย่างจากเรื่องจริงหรือที่แต่งขึ้นมาก็ได้

1.2 การใช้สถิติ (statistics) เป็นการนำเสนอในเชิงปริมาณ ผู้ที่จะนำมาใช้จะต้องพิจารณาว่าหน่วยนั้นสามารถเปรียบเทียบกันได้หรือไม่ และมีระยะเวลาที่เหมาะสมเพียงใด การอ้างสถิตินั้นมีความสมเหตุสมผลหรือไม่ แหล่งที่มาเชื่อถือหรือไม่ เป็นต้น

1.3 การใช้พยาน (testimony) หมายถึง การอ้างผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นที่นิยมแพร่หลาย และเป็นหลักฐานที่แข็งแกร่ง และควรพิจารณาว่าผู้ทรงคุณวุฒิที่อ้างถึงนั้น เป็นที่ยอมรับกันในสาขานั้นหรือไม่

1.4 การเปรียบเทียบ (analogy or comparison) คือ การหาความคล้ายคลึงระหว่างสิ่งหนึ่งที่เรารู้จักเข้าใจดีแล้ว กับอีกสิ่งหนึ่งที่เราไม่รู้จักไม่เข้าใจ

1.5 รายละเอียด (details) หมายถึง ลักษณะต่างๆ หรือส่วนต่างๆ ของวัตถุชิ้นหนึ่งของเหตุการณ์หนึ่ง ๆ หรือของความคิดรวบยอดความคิดใดความคิดหนึ่ง โดยการให้

รายละเอียดที่เฉพาะเจาะจง การให้รายละเอียดมากขึ้นจะเป็นการดึงดูดความสนใจของผู้ฟังมากขึ้น

1.6 การพรรณนาความ (description) เป็นการบอกเล่าถึงรูปร่างหน้าตา ลักษณะหรือบรรยากาศของเหตุการณ์ สถานที่ วัตถุ หรือประสบการณ์ โดยขึ้นอยู่กับการสังเกตการณ์หรือความรู้สึกของผู้พูด ประโยชน์ของการพรรณนาความก็คือ ช่วยให้ผู้ฟังได้เห็นภาพชัดเจนเกี่ยวกับสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง การพรรณนาจะทำให้เราเห็นภาพและประเด็นของผู้พูดได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

1.7 การบอกเล่า (narration) การบอกเล่าเป็นการบรรยายถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามลำดับเวลา

2. การแสดงเหตุผล (reasoning)

การแสดงเหตุผลเป็นการเรียงร้อยหลักฐานต่างๆ เพื่อทำให้เกิดเป็นการชี้ประเด็นเพื่อให้คนฟังเข้าใจได้ เป็นการดึงข้อสรุปออกมาจากหลักฐาน การแสดงเหตุผลมี 3 ประเภท คือ

2.1 การแสดงเหตุผลแบบนิรนัย (deductive reasoning) เป็นการดึงข้อสรุปจากสิ่งที่ยอมรับทั่วไปไปสู่กรณีเฉพาะ

2.2 การแสดงเหตุผลแบบอุปนัย (inductive reasoning) คือ การแสดงเหตุผลจากกรณีเฉพาะไปสู่กรณีทั่วไป

2.3 การแสดงเหตุผลโดยโยงจากเหตุไปสู่ผล หรือโยงจากผลไปสูเหตุ (reasoning causal relationships) แบ่งได้อีกดังนี้

- โยงจากเหตุไปหาผล
- โยงจากผลกลับมาหาเหตุ
- โยงจากผลอันหนึ่งไปสู่ผลอีกอันหนึ่ง เนื่องมาจากมีสาเหตุเหมือนกัน

5. แนวคิดเรื่องวัจนกรรม (Speech Act Theory)

ทฤษฎีวัจนกรรมจะให้ความสำคัญกับการจัดแบ่งประเภทของเจตนาหรือความตั้งใจทางการสื่อสารอย่างเป็นระบบและให้ความสำคัญกับแนวทางที่ภาษาถูกใช้ภายใต้กรอบบริบททางสังคม ตัวอย่างเช่น การให้สัญญา การถามคำถาม การบอกทิศทาง การขอโทษ การขอบคุณ ฯลฯ วัจนกรรม จึงเป็นหน่วยพื้นฐานของการสื่อสารของมนุษย์ นอกจากนี้การนำทฤษฎีวัจนกรรมมาใช้ในเรื่องของภาษา ทำให้สามารถทราบถึงจุดประสงค์ของการใช้ภาษา และช่วยให้เข้าใจเจตนาที่แฝงอยู่ได้ชัดเจน

ในการเข้าใจภาษาจะต้องเข้าใจเจตนาของผู้พูดด้วย เนื่องจากภาษาเป็นพฤติกรรมที่เกิดจากความตั้งใจ ดังนั้นภาษาควรจะเป็นการสร้างรูปแบบของการกระทำ สำคัญอย่างมากที่จะบอกว่าการกระทำถูกแสดงออกมาโดยการออกเสียงคำของผู้พูดไม่ใช่ตัวคำพูดเอง ความเข้าใจความตั้งใจของผู้พูดเป็นสิ่งจำเป็นในการรับความหมาย หรือกล่าวได้ว่า คำไม่มีความหมายในตัวเอง แต่คนเป็นผู้ให้ความหมายคำ หากปราศจากความตั้งใจของผู้ส่งสารก็ไม่สามารถจะกล่าวถ้อยคำออกมาได้

ในการเข้าใจความหมาย คนเราจะต้องเข้าใจความตั้งใจของผู้พูด ตัวอย่าง ถ้าเราพูดกับใครสักคนว่า “ฉันสงสัยว่าตอนนี้เวลาเท่าไรแล้ว” เพื่อนเราอาจคิดว่า เราพูดเป็นประโยคบอกเล่าธรรมดา แต่ถ้าเราอยู่กับคนที่เราไม่รู้จักร้านขายของ แล้วเราก็ตูประโยคเดียวกัน คนแก่นั้นก็อาจคิดว่าประโยคของเราเป็นประโยคคำถาม โดยเราอยากทราบว่าตอนนี้เวลาเท่าไรแล้ว ตอนนี้คำถูกเปลี่ยนความหมายเป็น “เวลาเท่าไรแล้วคะ” ยิ่งไปกว่านั้นผู้คนแก่นั้นก็อาจเข้าใจว่าเราขอร้องให้พวกเขาบอกเวลาแก่เรา ตอนนี้ประโยคเดิมก็จะเปลี่ยนความหมายมาเป็น “ขอความกรุณาด้วยคะ ตอนนี้เวลาเท่าไรแล้วคะ” คำที่เหมือนกันสามารถสร้างความแตกต่างกันในประเภทของ speech act ได้

Searle (1969) เชื่อว่า acts เหล่านี้เป็นหน่วยพื้นฐานของความหมายในการสื่อสาร เขาให้ความสำคัญกับ หน่วยของภาษาที่รวมเป็นรูปแบบของ speech act ในการกล่าวถ้อยคำหนึ่ง ๆ ผู้พูดได้กระทำพฤติกรรม 3-4 อย่างพร้อมกันคือ

1. **การเปล่งเสียง (Utterance acts)** เกี่ยวข้องกับการเปล่งเส้นเสียงเท่านั้น เป็นพฤติกรรมการกล่าวคำหรือประโยคในการสื่อสาร ไม่ได้เกิดจากความตั้งใจในการสร้างประโยคใด ๆ ทั้งสิ้น เช่น การที่นักร้องเปล่งเสียงออกมาเพื่อวลีเสียง

2. **การพิสูจน์ข้อความ (Propositional acts)** เป็นการอ้างอิง ผู้พูดพูดในสิ่งที่เชื่อว่าถูกต้อง เช่น เด็กที่กำลังอ่านหนังสือภาพพูดว่า “นี่คือช้าง” เป็นการเชื่อมโยงกันระหว่างภาพในหนังสือกับคำว่า “ช้าง”

3. **การแสดงเจตนา (Illocutionary acts)** เป็นพฤติกรรมที่แสดงเจตนาของการกล่าวถ้อยคำนั้น ประกอบด้วยประเภทของ acts ได้แก่ การให้สัญญา, การถามคำถาม, การสั่ง ทั้งหมดนี้เป็น speech acts ที่เปล่งเสียงออกไปเพื่อสื่อสารความตั้งใจของผู้พูดไปสู่ผู้ฟัง

4. **ผลของวาจา (Perlocutionary act)** เป็นพฤติกรรมที่เกิดจากการกล่าวถ้อยคำ หรือผลของถ้อยคำที่มีต่อผู้ฟัง ซึ่งอาจเป็นผลในด้านความรู้สึก ความคิด หรือพฤติกรรมของผู้ฟัง ผู้พูด หรือคนอื่น ๆ

โดยสร้างมาจากการรับรู้ผลของวาทะ อีกนัยหนึ่งคือผู้พูดใช้ act ดึงเอาการตอบสนองทางพฤติกรรมของผู้ฟังออกมา

ประเภทของวัจนกรรม

Searle (1969) ได้แบ่งประเภทของวัจนกรรมออกเป็น 5 ประเภท ดังนี้

1. *การบรรยายข้อมูล (Representatives)* คือ วัจนกรรมที่บรรยายสภาพการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นโดยการยืนยัน การยกตัวอย่าง การอ้าง การเรียกร้อง ฯลฯ วัจนกรรมประเภทนี้จะทำให้ผู้พูดได้เข้าถึงความจริงของข้อความที่เขาพูดออกมา

2. *การออกคำสั่ง (Directives)* คือ วัจนกรรมที่พูดออกมาเพื่อให้ผู้ฟังทำหรือปฏิบัติในบางสิ่งบางอย่างโดยการสั่ง การขอ การถาม

3. *การให้สัญญา (Commissives)* คือ วัจนกรรมที่กล่าวออกมาแล้ว เกิดการผูกมัดให้ผู้พูดและผู้ฟังกระทำบางอย่างในเวลาต่อมา ซึ่งประกอบด้วย การสัญญา การหมั้นหมาย การสาบาน

4. *การแสดงความรู้สึก (Expressives)* คือ วัจนกรรมที่แสดงให้เห็นถึงสถานภาพทางจิตวิทยาหรือความคิดเห็นของผู้พูด เช่น การขอบคุณ การขอโทษ การแสดงความยินดี การแสดงความเสียใจ เป็นต้น

5. *การประกาศ (Declarations)* คือ วัจนกรรมที่ส่งผลกระทบให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสถานภาพหรือเรื่องราวบางอย่าง เช่น การตั้งชื่อ การไล่คนงานออกจากงาน การประกาศสันติภาพ เป็นต้น

ดังนั้น ในการวิเคราะห์กระบวนการสื่อสาร และการค้นหาความหมาย แนวคิดและค่านิยมของสนธิ ลิ้มทองกุลจะนำทฤษฎีวัจนกรรม (Speech Act Theory) มาใช้เป็นกรอบวิเคราะห์เพื่อให้ทราบถึงวัตถุประสงค์หรือเจตนาของผู้ส่งสารหรือผู้สร้างวาทกรรม โดยใช้เกณฑ์การแบ่งลักษณะเจตนาทั้ง 5 ลักษณะดังที่ได้กล่าวไป

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

รัตนาวดี ส้าราญสุข (2545) “วาทกรรมวิเคราะห์รายการนายกฯ ทักษิณคุยกับประชาชน และรายการชวนออนไลน์” งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะศึกษาปฏิบัติการทางสังคมวัฒนธรรมของวาทะของทั้งสอง ผู้นำรูปแบบและความหมายที่ปรากฏในรายการ การพิสูจน์

แสดงหลักฐาน วิธีการศึกษาได้ใช้การศึกษาเชิงคุณภาพ (qualitative research) แบบสหวิธีการ (multiple methodology) ประกอบด้วย การวิเคราะห์ เนื้อหา (content analysis) การศึกษาวาทกรรม (discourse analysis) การวิจัยเอกสาร (documentary research) และการสัมภาษณ์เชิงเจาะลึก (in-depth interview)

ผลการศึกษาพบว่าวาทกรรมที่เกิดขึ้นจากการวิเคราะห์รายการนายกฯ ทักษิณคู่กับประชาชนและรายการชวนออนไลน์ทั้งรูปแบบและเนื้อหา มีเรื่องของสถานภาพ บทบาท สิทธิอำนาจ อุดมการณ์ การครองความเป็นใหญ่ และการแย่งชิงพื้นที่ทางการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้อง

รูปแบบวาทะที่ปรากฏในรายการนายกฯ ทักษิณคู่กับประชาชนส่วนใหญ่เป็นวาทะที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย (argument from policy) และวาทะที่เกี่ยวข้องกับค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม (argument from value) ในขณะที่รายการชวนออนไลน์มีรูปแบบวาทะที่เกี่ยวกับ ข้อเท็จจริง (argument from fact) มากที่สุด และประเด็นที่พบในรายการซึ่งการโต้แย้งแสดงเหตุผลกัน (argument) มีทั้งสิ้น 5 ประเด็น ได้แก่ การปฏิรูปราชการ การโยกย้ายนายทหารระดับสูง กฎหมายฟื้นฟูเศรษฐกิจ 11 ฉบับ ปัญหาการก่อการร้ายภาคใต้ และ กรณีทุจริตการจัดซื้อปุ๋ย

จากงานวิจัยชิ้นนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษารูปแบบของวาทกรรมที่ปรากฏในรายการนายกฯ ทักษิณคู่กับประชาชน เพื่อนำมาประยุกต์ใช้กับงานวิจัย และได้ศึกษาการแบ่งประเภทวาทกรรมที่เกิดขึ้นจากจำนวนวาทกรรมหลากหลาย นอกจากนี้เนื้อหาวาทกรรมในงานวิจัยของรัตนาวดีก็มีลักษณะที่เป็นวาทกรรมทางการเมืองหลายประเด็น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยชิ้นนี้

จิณณ์นภัส แสงมา (2545) “การวิเคราะห์วาทกรรมเรื่องเสรีภาพทางเพศในการตอบปัญหาทางเพศของสื่อ” วัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ เพื่อค้นหาความหมายของวาทกรรมเรื่องเสรีภาพทางเพศในสื่อมวลชนไทย เพื่อศึกษากระบวนการสร้างวาทกรรมเรื่องเสรีภาพทางเพศดังกล่าว และเพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบเนื้อหาและรูปแบบของวาทกรรมเรื่องเสรีภาพทางเพศในสื่อมวลชนไทยแต่ละประเภท โดยวิเคราะห์การตอบปัญหาทางเพศในสื่อมวลชนไทย 5 สื่อ ได้แก่ สื่อหนังสือพิมพ์ สื่อนิตยสาร สื่อวิทยุ สื่อโทรทัศน์และสื่ออินเทอร์เน็ต

ผลการวิจัยพบว่า ความหมายเรื่องเสรีภาพทางเพศของสื่อมวลชนไทยในประเด็นทั้งสอง คือ การเป็นฝ่ายเริ่มต้นในการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างเพศ และการล่าสอนทางเพศ แบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ คือ ลักษณะอนุรักษ์ ลักษณะปฏิรูป และลักษณะก้าวหน้า ซึ่งการสร้างคามหมายดังกล่าวจะส่งผลต่อการสร้างอัตลักษณ์และความสัมพันธ์ระหว่างผู้หญิงและผู้ชายในสังคมไทย

พบว่ากระบวนการสร้างวาทกรรมเรื่องเสรีภาพทางเพศ มีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างปฏิบัติการทางวาทกรรม อันได้แก่ ผู้นำเสนอตัวบท การคัดเลือกคำถาม รูปแบบการสื่อสาร และกลุ่มเป้าหมาย กับปฏิบัติการทางสังคมวัฒนธรรม โดยการผลิตวาทกรรมบางส่วนในการตอบปัญหา

ทางเพศมีลักษณะสอดคล้องกับวาทกรรมกระแสหลัก ได้แก่ วาทกรรมในระบบสังคม-วัฒนธรรม วาทกรรมในระบบกฎหมาย และวาทกรรมในระบบศาสนา ซึ่งสนับสนุนอุดมการณ์ผิวเดียว เมียเดียว ในขณะที่วาทกรรมบางส่วนมีลักษณะสอดคล้องกับวาทกรรมทวนกระแส ได้แก่ วาทกรรมของกลุ่มสตรีนิยม

งานวิจัยชิ้นนี้ผู้วิจัยจะศึกษาการสร้างความหมายที่เกิดขึ้นในวาทกรรม ซึ่งส่งผลต่อการสร้างอัตลักษณ์ของผู้สร้างวาทกรรม เป็นอัตลักษณ์ที่มีความหมายในระดับสังคม ซึ่งเป็นการสร้างปฏิสัมพันธ์ของผู้ที่สร้างวาทกรรมและผู้รับสาร นอกจากนี้ในส่วนของผลการวิจัยยังทำให้ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงสภาพสังคมไทยที่จะมีมาตรฐานและวัฒนธรรมหลักอยู่ชุดหนึ่ง

ปอแก้ว ทิพยมณฑล (2545) รายงานเจาะใจกับการสะท้อนภาพประสบการณ์ชีวิตและสังคม การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความเป็นมาและพัฒนาการของรายการเจาะใจ วิเคราะห์ถึงลักษณะเนื้อหาและรูปแบบการนำเสนอภาพสะท้อนประสบการณ์ชีวิตและสังคมโดยใช้แนวคิดทฤษฎีบทบาทสื่อมวลชนในฐานะที่เป็นสื่อกลางความสัมพันธ์ทางสังคม และแนวคิดเรื่องสื่อมวลชนกับการประกอบสร้างความเป็นจริงทางสังคมเป็นกรอบในการศึกษา

ผลการวิจัยพบว่ารายการเจาะใจได้มีพัฒนาการทั้งในด้านแนวคิด วัตถุประสงค์ รูปแบบ การนำเสนอและเนื้อหารายการ แบ่งได้เป็น 3 ยุค คือ ยุคเริ่มต้น ด้วยรูปแบบรายการวาไรตี้ ดัดแปลงเรื่องราวจากชีวิตจริงนำเสนอเป็นละคร (Factual Representation) ยุคปรับเปลี่ยนเป็นรูปแบบการสัมภาษณ์เจาะลึกบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ข่าว เพื่ออธิบายเรื่องราวข้อเท็จจริง (Factual Information) ในข่าวนั้น ยุคปัจจุบันเป็นรูปแบบการสัมภาษณ์ นำเสนอภาพสะท้อน (Reality Reflection) ความไม่แน่นอนในชีวิตมนุษย์ ด้วยเทคนิคการเล่าเรื่อง

นอกจากนี้ ผลของการศึกษายังค้นพบข้อเท็จจริงถึงบทบาทการเป็นตัวกลางของรายการเจาะใจในหลายด้าน ได้แก่ บทบาทในฐานะเป็นผู้กำหนดประเด็นวาระ (Agenda-setting) เพื่อการอภิปรายแสดงความคิดเห็น บทบาทในฐานะผู้อธิบายตีความ (Interpretation) เพื่อให้เข้าใจข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น และบทบาทในฐานะผู้แนะแนวทาง (Guidance) ในการดำเนินชีวิต ยิ่งไปกว่านั้นยังสร้างให้เกิดความเข้าใจและการช่วยเหลือซึ่งกันและกันของคนในสังคม

งานวิจัยนี้ได้ชี้ให้เห็นว่ารายการโทรทัศน์สามารถสร้างประเด็นวาระ และเป็นผู้สร้างความคิดชุดหนึ่งที่สามารถเผยแพร่ไปสู่สังคมได้ และก่อให้เกิดความเข้าใจและการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในสังคม

กานดา สุขเกษม (2546) วาทกรรมเชิงวิพากษ์ในรายการ “รัฐบาลหุ่น” ทางสถานีโทรทัศน์ไอทีวี การวิจัยชิ้นนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ หนึ่ง เพื่อสำรวจและประมวลวาทกรรม

เชิงวิพากษ์ที่ปรากฏในรายการรัฐบาลหุ่น สอง เพื่อวิเคราะห์กระบวนการสร้างวาทกรรมเชิงวิพากษ์ที่ปรากฏในรายการรัฐบาลหุ่น วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา และใช้การสัมภาษณ์เจาะลึก โดยใช้แนวคิดเรื่องการวิเคราะห์วาทกรรมมาเป็นกรอบในการวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า 1. **วาทกรรมเชิงวิพากษ์ที่ปรากฏในรายการรัฐบาลหุ่น มี 2 ระดับ คือ ระดับบุคคลและระดับสถาบัน** ในระดับบุคคล มี 2 ประเภท ได้แก่ วาทกรรมเชิงวิพากษ์การทำงานของนายกรัฐมนตรี และวาทกรรมเชิงวิพากษ์การทำงานของหัวหน้าพรรคฝ่ายค้าน ในระดับสถาบัน มี 5 ประเภท โดยเรียงลำดับจากการปรากฏของวาทกรรมเชิงวิพากษ์ที่พบมากที่สุด คือ วาทกรรมเชิงวิพากษ์นโยบาย/การทำงานของรัฐบาลวาทกรรมเชิงวิพากษ์การทำงานของพรรคฝ่ายค้าน วาทกรรมเชิงวิพากษ์การทำงานของสื่อมวลชนไทย วาทกรรมเชิงวิพากษ์การทำงานของสื่อมวลชนต่างประเทศ และวาทกรรมเชิงวิพากษ์สถาบันศาสนา 2. สำหรับกลยุทธ์ที่ใช้ในวาทกรรมเชิงวิพากษ์ที่ปรากฏในรายการรัฐบาลหุ่น ได้แก่ การไม่พินิจ การอ้างคำพูดของผู้อื่น การโยกย้ายบริบท การพูดตัดบท การมีตัวแทรก การใช้เกณฑ์เปรียบเทียบคู่ตรงข้ามและการโต้ตอบชี้แจงกลับทันที

ประการที่ 3. กระบวนการสร้างวาทกรรมเชิงวิพากษ์ที่ปรากฏในรายการรัฐบาลหุ่น มีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบ 5 ส่วนคือ ผู้นำเสนอตัวบท การคัดเลือกประเด็น กลยุทธ์ในการสื่อสาร กลุ่มเป้าหมาย และการควบคุมกระบวนการประกอบสร้างตัวบท 4. รายการรัฐบาลหุ่นเป็นรายการล้อเลียนเสียดสีทางการเมือง ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องการเมืองเศรษฐกิจ และสังคมที่ดูจริงจังและมีสาระ แต่ว่ามีรูปแบบการนำเสนอที่เบา สนุกสนานและตลกขบขัน 5. การดำรงอยู่ได้ของรายการรัฐบาลหุ่น สืบเนื่องมาจากรายการนี้ทำหน้าที่เป็นเพียงเวทีสาธารณะ แสดงจุดยืนเพื่อประชาชนเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้ฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายค้านได้แสดงความคิดเห็น โดยที่ทางรายการไม่ได้แสดงความคิดเห็นที่รุนแรงต่อนโยบายหรือการทำงานต่างๆ ของรัฐบาล รวมทั้งมีความเข้มงวดในกระบวนการทำบท มีผู้คอยตรวจตราเนื้อหารายการอย่างใกล้ชิดเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อรายการอีกด้วย

งานวิจัยชิ้นนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาลักษณะการใช้วาทกรรมเชิงวิพากษ์ประเภทต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในรายการรัฐบาลหุ่น ซึ่งเป็นรายการโทรทัศน์เช่นเดียวกับรายการเมืองไทยรายสัปดาห์ และได้ศึกษาการแบ่งประเภทวาทกรรมที่เกิดขึ้นจากจำนวนวาทกรรมหลากหลาย นอกจากนี้เนื้อหาวาทกรรมในงานวิจัยของรัตนาวดีก็มีลักษณะที่เป็นวาทกรรมทางการเมืองหลายประเด็น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยชิ้นนี้

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง “วาทกรรมวิเคราะห์ของสนธิ ลิ้มทองกุลในรายการเมืองไทยรายสัปดาห์” ศึกษาโดยวิธีวิเคราะห์วาทกรรม ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเนื้อหาที่มีมิติทางการเมือง การประกอบสร้างความจริงของวาทกรรมที่มีมิติทางการเมือง และพลังอำนาจวาทกรรมของสนธิ ลิ้มทองกุล โดยมีระเบียบวิธีวิจัยดังต่อไปนี้

วิธีการศึกษา

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ที่เน้นการวิเคราะห์เนื้อหา วาทกรรมของสนธิ ลิ้มทองกุล วิธีการศึกษาจึงจะให้น้ำหนักกับการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis and Textual Study)

สำหรับข้อมูลที่ใช้วิเคราะห์ คือ บันทึกเนื้อหารายการเมืองไทยรายสัปดาห์ จากเว็บไซต์ <http://www.manager.co.th> ที่เคยออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 โมเดิร์นไนน์ทีวี ตั้งแต่วันที่ 4 กรกฎาคม 2546 ถึงวันที่ 9 กันยายน 2548 แต่ละตอนมีการพูดถึงประเด็นสำคัญ ที่เกิดขึ้นในรอบ 1 สัปดาห์ครอบคลุมเนื้อหาทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม

ประชากรศึกษา

ประกอบไปด้วยเนื้อหาจากรายการเมืองไทยรายสัปดาห์ทั้งหมดที่ออกอากาศทางช่อง โมเดิร์นไนน์ทีวี (ช่อง 9) ทุกวันศุกร์ เวลา 22.00-23.00 ตั้งแต่เทปแรกวันศุกร์ที่ 4 กรกฎาคม 2546 ถึงวันศุกร์ที่ 9 กันยายน 2548 รวมทั้งสิ้น 108 ตอน

ตารางที่ 1 ตารางแสดงประเด็นเนื้อหาของรายการเมืองไทยรายสัปดาห์ทั้งหมด* โดยจำแนกเป็นรายตอน		
ลำดับ	ว/ด/ป ที่ออกอากาศ	ประเด็นที่น่าสนใจ
1	4 ก.ค. 2546	<ul style="list-style-type: none">● ปัญหาผู้มีอิทธิพลในเมืองไทย● บทบาทของสหรัฐอเมริกาในเวทีโลก● คุณระพีพรรณ เหลืองอร่ามรัตน์● บทบาทของสหรัฐอเมริกาต่ออิหร่าน

		<ul style="list-style-type: none"> ● กรณีการจับกุมของ ชาน ชู จี ของรัฐบาลพม่า
2	11 ก.ค.2546	<ul style="list-style-type: none"> ● กรณีชิววิทย์-ตำรวจ ● วิพากษ์วงการตำรวจไทย
3	18 ก.ค.2546	<ul style="list-style-type: none"> ● เบื้องหลังกรณีชิววิทย์ถูกลักพาตัว ● เจาะลึกปัญหาส่วย ● การตั้งองค์การอิสระสอบสวนตำรวจ
4	25 ก.ค.2546	<ul style="list-style-type: none"> ● กรณีสหรัฐอเมริกาต่อสงครามอิรัก ● กรณีธนาคารกรุงไทยขาดทุน ● บทบาทของผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ
5	1 ส.ค.2546	<ul style="list-style-type: none"> ● การฟื้นหนี้ไอเอ็มเอฟของไทย ● โครงการโรดแมปที่ไทยเสนอต่อพม่า
6	8 ส.ค.2546	<ul style="list-style-type: none"> ● กรณีที่สหรัฐอเมริกาให้เงินช่วยเหลือไทย ● สถานการณ์ก่อการร้ายในอินโดนีเซีย
7	15 ส.ค.2546	<ul style="list-style-type: none"> ● ปราบปรามการฉ้อโกง ดีทูบี ● พระราชกำหนดป้องกันการก่อการร้ายของไทย ● ความเหมาะสมของรัฐมนตรีคมนาคมที่ซื้อป้ายทะเบียนรถ
8	22 ส.ค.2546	<ul style="list-style-type: none"> ● วิเคราะห์เหตุระเบิดพลีชีพ ณ สำนักงานใหญ่UN ประเทศอิรัก ● เบื้องหลังการออกพระราชกำหนดป้องกันการก่อการร้ายในไทย ● กรณีการส่งทหารไทยไปอิรัก
9	5 ก.ย.2546	<ul style="list-style-type: none"> ● (แซกรับเชิญพิเศษ ดร.ชัยอนันต์ สมุทวณิช)
10	12 ก.ย.2546	<ul style="list-style-type: none"> ● (แซกรับเชิญพิเศษ นายวิโรจน์ นवलแข)
11	19 ก.ย.2546	<ul style="list-style-type: none"> ● บทบาทของจีนในภูมิภาคเอเชีย ● ชิววิทย์กับการลงนามการเมือง ● ทำที่ตำรวจต่อการร้องขอเพื่อรื้อฟื้นคดีนายห้างทอง
12	26 ก.ย.256	<ul style="list-style-type: none"> ● นายกษกับนักวิชาการ ● การที่นายกษนำเครือญาติมารับตำแหน่งสำคัญ ● การครองอำนาจของนายกษ
13	3 ต.ค.2546	<ul style="list-style-type: none"> ● การทำงานของตำรวจไทยในคดีห้างทอง ● การทำงานของตำรวจไทยในคดีเชอร์รี่ แอน
14	10 ต.ค.2546	<ul style="list-style-type: none"> ● คู่รักดาราสะทอนวัยรุ่นไทย (กรณีทาทา-ภราดร) ● บรรษัทบริหารสินทรัพย์ไทยคืออะไร
15	17 ต.ค.2546	<ul style="list-style-type: none"> ● เอเปคคืออะไร ● ไทยได้อะไรจากการเป็นเจ้าภาพเอเปค 2003 (1)

		<ul style="list-style-type: none"> ● การก้าวสู่อวกาศของเลนใจ 5 กับนัยทางการเมือง
16	24 ต.ค.2546	<ul style="list-style-type: none"> ● เอเชียเปิดสำเร็จได้เพราะพระมหากษัตริย์คุณ ● ไทยได้อะไรจากการเป็นเจ้าภาพเอเปค 2003 (2) ● ใครได้ประโยชน์มากที่สุดจากการประชุมเอเปค ● วิพากษ์ภูมิศาสตร์การเมืองไทย ● พระบรมราโชวาทอันศักดิ์สิทธิ์ของในหลวง
17	31 ต.ค.2546	<ul style="list-style-type: none"> ● คลายปมคดีฆาตกรรมห้างทอง ธรรมวัฒน์ ● วิพากษ์วงการค้ากวาดชาอ่อน ● สงครามกองโจรในอิรัก
18	7 พ.ย.2546	<ul style="list-style-type: none"> ● วิเคราะห์กรณีกองทุนวายุภักษ์ ● วิเคราะห์ “ทำไมต้องปรับคณะรัฐมนตรียกแผง” ● มองจริยธรรมไทยผ่านคดีเชอริ แอน และห้างทอง
19	14 พ.ย.2546	<ul style="list-style-type: none"> ● มองปัญหากองทุนวายุภักษ์ ● วิเคราะห์ “พรรคชาติพัฒนา” กับเกมการเมืองครั้งใหม่ ● มิติใหม่ของการเมืองระดับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ● ภาพลักษณ์ตำรวจกับคดีหมอวิสุทธิ์ ● กรณีสายการบิน Low Cost ในประเทศ
20	21 พ.ย.2546	<ul style="list-style-type: none"> ● ความสัมพันธ์อื้อฉาวของครู-เด็ก ● เหตุขัดแย้ง ส.ว. จันทบุรี-กัปตันการบินไทย ● เฝยโฉมขบวนการบ่อนทำลายเศรษฐกิจไทย ● ประเมินสถานการณ์สงครามอิรัก-สหรัฐอเมริกา
21	28 พ.ย.2546	<ul style="list-style-type: none"> ● เบื้องหลังแนวคิดจัดตั้ง “บ่อนกาสิโน” ● มาตรการควบคุมธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ และผลกระทบต่อเศรษฐกิจ ● วิจาร์ณัจุดยีนกลต. ● วิพากษ์คุณรุ่งเรื่อง พิทยะศิริ ● Early Retired คืออะไร ● ความเหมาะสมในการติดตั้งเครื่องจำหน่ายถุงยางในสถานศึกษา
22	12 ธ.ค.2546	<ul style="list-style-type: none"> ● เจาะต้นกำเนิดคดีชุกชุกทะเลสาบเชียงแสน ● วิพากษ์กรณี ส.ส.-ส.ว.ย้ายพรรค ● ไขปัญหากรณี Early Retired ● หลักพระพุทธศาสนาที่สามารถเอามาใช้ในชีวิตประจำวัน
23	19 ธ.ค.2546	<ul style="list-style-type: none"> ● ความเคลื่อนไหวที่โลกได้รับหลังจับกุมซัดตัม ฮุสเซน ● วิจาร์ณัการทำงานตำรวจไทย กรณีตั้งข้อหาเด็กอายุ 9 ขวบ

		<ul style="list-style-type: none"> ● มองไอทีวี ผ่านไตรภพ ลิมปพัทธ์ ● ถกปัญหาปิดสถานบันเทิง 4 ทุ่ม
24	26 ธ.ค.2546	<ul style="list-style-type: none"> ● ความคืบหน้าการปฏิรูประบบราชการ ● วิเคราะห์แนวคิดรวมแบ่งก็ได้ โครเสีย ● ภาพลักษณ์ตำรวจไทย ● ถกปัญหานักเรียนตีกัน
25	2 ม.ค.2547	<ul style="list-style-type: none"> ● ปี 2547 ปีแห่งการเปลี่ยนผู้นำนานาประเทศ ● ส.ส.ย้ายพรรคเตรียมผู้สืบทอดเลือกตั้ง
26	9 ม.ค.2547	<ul style="list-style-type: none"> ● มองปัญหาไฟใต้ในมิติทางการเมือง ● มองลึกภาคใต้ในมิติทางประวัติศาสตร์ ● แก้ปัญหาไฟใต้ด้วยนโยบาย “แตกต่างแต่ไม่แตกแยก”
27	16 ม.ค.2547	<ul style="list-style-type: none"> ● สาเหตุของโรคระบาดใช้หวัดนก ● ชีวิตคนสำคัญที่ความรู้ ● ถ่ายทอดสดทำให้เห็นคุณภาพรัฐมนตรี
28	23 ม.ค.47	<ul style="list-style-type: none"> ● ปัญหาการควบคุมอาคาร ● รัฐปิดข่าวใช้หวัดนกระบาด ● เกาะสมุย ใครสร้าง ใครทำลาย
29	30 ม.ค.47	<ul style="list-style-type: none"> ● แนะนำรัฐบาลเปลี่ยนวิธีแก้ปัญหาเมื่อวิกฤตรุมเร้า ● การลดทุนที่พีไอเป็นอย่างไร ● แนะนำตำรวจพลิกข้อหาหลักทรัพย์ของรปภ.ที่เก็บเงิน 9.5 ล้านเสียใหม่
30	6 ก.พ.47	<ul style="list-style-type: none"> ● การลดค่าสัมปทานไอทีวี ● การเลื่อนชั้น พล.ต.ท.เพ็ญพันธ์ ดามาพงศ์
31	13 ก.พ.47	<ul style="list-style-type: none"> ● แก้ปัญหาไฟใต้ต้องลงลึกถึงราก โดยเฉพาะปัญหาเชิงวัฒนธรรม ● วันมาฆบูชาคือวันแห่งความรักที่แท้จริง ● ปัญหาเด็กเที่ยวดึก ต้องแก้ที่ครอบครัว
32	20 ก.พ.47	<ul style="list-style-type: none"> ● ตำรวจควรรยกเลิกระบบอาวุโส ● ร่างพ.ร.บ.งบประมาณรายจ่ายปี 2548 สะท้อนเศรษฐกิจ ● การเลือกประธานวุฒิสภาคนใหม่ ● กรณีปู้ก็ เพราะพื้นฐานครอบครัวขาดความอบอุ่น ● ตำหนิแบบม จณิสตาเล่นการเมืองไม่ถูกวิธี
33	27 ก.พ.47	<ul style="list-style-type: none"> ● การแปรรูปกฟผ.ปัญหาที่แท้จริงอยู่ที่ไหน
34	5 มี.ค.47	<ul style="list-style-type: none"> ● ประสพการณ์ชีวิตคนทำหนังสือพิมพ์ ● แนะนำกฎหมายหมิ่นประมาทใช้สื่อที่ทำเพื่อชาติ

35	12 มี.ค.47	<ul style="list-style-type: none"> ● จุดที่น่าสนใจกรม.ทักษิณ 8 ● การปราบปรามแก๊งมอเตอร์ไซด์ซึ่ง ● แนววิธีการแก้ปัญหาหม้อบ กฟผ. ควรใช้ความเห็นอกเห็นใจ
36	19 มี.ค.47	<ul style="list-style-type: none"> ● กรณีประธานาธิบดีได้หวั่นถุกยิง ● การปลด “สันต์” ออกจากตำแหน่ง ผบ.ตร. ● กรณีสมชาย นิละไพจิตร ทนายความชื่อดังหายตัวไป
37	26 มี.ค.47	<ul style="list-style-type: none"> ● คนไทยควรสนับสนุน “สุรเกียรติ์” ซึ่งเลขชายยูเอ็น ● ระบุ “เฉลิม” รังแกลูก ● ปัญหาความขัดแย้งเชิงผลประโยชน์ในภาคใต้
38	2 เม.ย.47	<ul style="list-style-type: none"> ● ขี้ทางแก้ปัญหาแปรรูป กฟผ. ควรเจรจาใหม่ ● ความคืบหน้าการหายตัวของทนายสมชาย นิละไพจิตร
39	9 เม.ย.47	<ul style="list-style-type: none"> ● สนธิเชื่อ “สมชาย นิละไพจิตร” ตายแล้ว ● จับตาความเคลื่อนไหวสถานการณ์อิรักปะทะสหรัฐอเมริกา
40	16 เม.ย.47	<ul style="list-style-type: none"> ● ทักษิณเป็นนายกฯที่ดีที่สุดของไทย ? ● การเมืองหลัง 4 ก.ค.47 ระบุเด็ดพล่าน ● จับตาสถานการณ์ในอิรัก ● วิพากษ์อิสราเอลกับปาเลสไตน์ไม่มีอะไรในกอไผ่
41	23 เม.ย.47	<ul style="list-style-type: none"> ● เปิดแฟ้มคดีเพชรราชาฯ ● กรณี “กบ สุวนันท์” ไม่ได้ถือหมอนของพระบรู๊ค
42	30 เม.ย.47	<ul style="list-style-type: none"> ● 32 ศพในมัสยิดกรือเซะ คือหลุมพรางของการก่อการร้าย
43	7 พ.ค.47	<ul style="list-style-type: none"> ● เตือนนักลงทุนระวังเศรษฐกิจจีน ● วิฤตภาคใต้น่าจะดีขึ้น ● วิพากษ์ข่าวอื้อฉาวทหารสหรัฐฯทหารบกโทษชาวอิรัก
44	14 พ.ค.47	<ul style="list-style-type: none"> ● วิจารย์หุ่นหงส์แดง ● การสังหารนักธุรกิจอเมริกันในอิรัก ● การเมืองอินเดีย เชื่อว่ามีพลิกผัน ● ฟันธงการอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีครั้งนี้
45	21 พ.ค.47	<ul style="list-style-type: none"> ● การอภิปรายไม่ไว้วางใจกับเงื่อนไขรัฐธรรมนูญใหม่ ● การเมืองอินเดีย เชื้อไซเนีย คานธี มองการณ์ไกล
46	28 พ.ค.47	<ul style="list-style-type: none"> ● ปลดชนวน 2 ไข่พรรคการเมือง ที่มาของพรรคทางเลือกที่ 3 ● การอภิปรายในสภา สะท้อนวุฒิภาวะ ส.ส. ● การก่อร้ายโดยอำนาจในอิรัก
47	4 มิ.ย.47	<ul style="list-style-type: none"> ● ทบทวนเหตุการณ์จตุรัสเทียน อัน เหมิน เนื่องในโอกาสครบรอบ 15 ปี

		<ul style="list-style-type: none"> • นายกษยภรชงไม่ออกหวยหงส์เป็นเรื่องมงคล • ธรรมชาติของพระพุทเจ้า ความลุ่มลึกที่ถูมองข้าม • การลาออกจากตำแหน่งของผู้อำนวยการซีไอเอคือเกมการเมือง
48	11 มิ.ย.47	<ul style="list-style-type: none"> • ยกย่องอดีตผู้นำสหรัฐฯ “เรแกน” คือ นักเลงตัวจริง • กรณีการประท้วงโฆษณาผู้ใหญ่ดี • ทิศทางราคาน้ำมันของไทยจะดีขึ้นหรือไม่
49	18 มิ.ย.47	<ul style="list-style-type: none"> • สหรัฐฯทำราคาน้ำมันพุ่ง • คดีเด็ก 15 ปีฆ่าคนตาย สะท้อนภาพสังคมเสื่อมโทรม
50	25 มิ.ย.47	<ul style="list-style-type: none"> • แฉจุดจบชีวิตเจ้าพ่อ
51	2 ก.ค.47	<ul style="list-style-type: none"> • กรณีตึก บงกชโชว์หน้าอก • จับตากระแส ส.ส.ถูกซื้อตัว • ฟันธงสถานการณ์ในอิรักจะรุนแรงเป็นลำดับ • ททบ.5 ขายหุ้นใครได้ประโยชน์
52	9 ก.ค.47	<ul style="list-style-type: none"> • เตือนระเบียบบัตรนอ ย่นำความคิดฝรั่งมาใช้ในวัฒนธรรมไทย • ซีพีพรคมหาชน” ไน้มเอียงเป็นอะไหล่ของ “พรรคไทยรักไทย”
53	16 ก.ค.47	<ul style="list-style-type: none"> • แนะนำประชาธิปไตย ควรปฏิรูปวงจรรพรรคใหม่ • โครงการ “กรุงเทพฯวาทินิ” คืออะไร • จับตาส.ส.วิ่งย้ายพรรคต้อนรับการเลือกตั้งปี 2548 • พรรคมหาชนคือทางเลือกของประชาชนหรือนักการเมือง ?
54	23 ก.ค.47	<ul style="list-style-type: none"> • วิพากษ์สงครามคอรัปชั่น ระหว่างข้าราชการประจำกับนักการเมือง • กรณีทุจริตการจัดซื้อคอมพิวเตอร์ โยงถึงการย้ายปลัดกระทรวงสาธารณสุข • นโยบาย SML คืออะไร • เสนอให้วันสำคัญทางศาสนาเป็นวันหยุด
55	13 ส.ค.47	<ul style="list-style-type: none"> • บทบาทของผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย
56	20 ส.ค.47	<ul style="list-style-type: none"> • ถกปัญหาราคาน้ำมันสูงขึ้น • วิพากษ์นักเรียนทุนโดดตึก เพราะสภาพจิตใจไม่เข้มแข็ง
57	27 ส.ค.47	<ul style="list-style-type: none"> • จับตาค่าการเลือกตั้งผู้ว่ากทม.
58	3 ก.ย.47	<ul style="list-style-type: none"> • วิเคราะห์เหตุการณ์จับตัวประกันในประเทศรัสเซีย • การโยกย้ายผู้ว่าราชการจังหวัดควรนำผลงานมาพิจารณา • ชม “ซูวิทย์” แนะนำพรรคต้นตระกูลไทยเป็นทางเลือกที่ 3
59	10 ก.ย.47	<ul style="list-style-type: none"> • รู้จัก “เอกยุทธ อัญชันบุตร” เจ้าพ่อแชร์ชาร์เตอร์ • วิพากษ์การแก้ปัญหาสงครามต่อต้านการก่อการร้ายยังไม่ถูกจุด
60	17 ก.ย.47	<ul style="list-style-type: none"> • บทบาทของสำนักข่าวกรองแห่งชาติ

		<ul style="list-style-type: none"> • อำนาจรัฐกับเสรีภาพของสื่อมวลชน
61	24 ก.ย.47	<ul style="list-style-type: none"> • แนะนำไทยแลนด์ อีลิท การ์ด ต้องใบละ 1 ล้านเหรียญสหรัฐฯ • ระบุการปราบคอร์รัปชันต้องเปิดทรัพย์สินของครอบครัวรัฐมนตรีด้วย • จับตากราฟออนไลน์ถ่ายอำนาจครั้งใหญ่ของประเทศจีน
62	1 ต.ค.47	<ul style="list-style-type: none"> • ชี้การตั้งนิคมอุตสาหกรรมที่เชียงราย เหมือนฆ่าทั้งเมือง • จับตากราฟตีเบตครั้งแรกระหว่างบข-แครี่
63	8 ต.ค.47	<ul style="list-style-type: none"> • วิพากษ์แบงก์ชาติไม่ยุติธรรม กรณีอ้างพ.ร.บ.ไม่ผ่านสภา • การปรับคณะรัฐมนตรีครั้งที่ 10 ในรัฐบาลนายกฯทักษิณ • จับตากราฟแก้ปัญหาภาคใต้ก่อนศึกเลือกตั้งจะมาถึง
64	15 ต.ค.47	<ul style="list-style-type: none"> • ชี้ผู้ว่าธนาการแห่งประเทศไทย ควรลาออกเพื่อรับผิดชอบ • แนะนำรัฐเน้น จีดีเอชมากกว่าจีดีพี เพื่อให้สังคมสงบสุข • วิเคราะห์สาเหตุราคาน้ำมันพุ่ง • ข้อเสนอภัยกรณีตุลาการศาลรัฐธรรมนูญมีการลอบบี
65	22 ต.ค.47	<ul style="list-style-type: none"> • เจาะลึกสาเหตุการปลด ชิน ชุณด์ • วิเคราะห์ความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองพม่า • ระบุสาเหตุเด็ก 8 ขวบมีเช็ทซ์ มาจากสิ่งแวดล้อมทางสังคมเป็นพิษ • วิพากษ์การโฆษณาหนังสือพลังแห่งชีวิต
66	29 ต.ค.47	<ul style="list-style-type: none"> • แนะนำดับไฟใต้ต้องให้ปัญญาแก้ปัญหาวัฒนธรรม
67	5 พ.ย.47	<ul style="list-style-type: none"> • จับตากราฟเมืองสหรัฐฯในสมัยที่ 2 ของบข • กรณีมวยกกลางวุฒิสภา ยกย่อง “ประทีน” เป็นส.ว.ที่เป็นกลาง
68	12 พ.ย.47	<ul style="list-style-type: none"> • มองปัญหาตำรวจผ่านกรณีขังลิ้ม • เสนอนายกฯควรไปประชุมเอเปคด้วยตนเอง • อาลัย “อิทธิ พลางกูร” ตำนานบทหนึ่งในวงการเพลงไทย
69	19 พ.ย.47	<ul style="list-style-type: none"> • วิพากษ์กรณีเข้าสนามบินแลงเฟล 16 เป็นการชกศึกเข้าบ้าน • เตือน “บรรหาร” นำ “สุวิทย์” เข้าพรรคเป็นการเลือกเบอร์ผิด
70	26 พ.ย.47	<ul style="list-style-type: none"> • วิพากษ์ส.ส.กรณีขอขึ้นเงินเดือน • ความเป็นมาของวันลอยกระทง • มองสังคมไทยเสื่อมโทรมผ่านคดีจอยซ์ ทีเค
71	3 ธ.ค.47	<ul style="list-style-type: none"> • จับตากราฟประชุมระหว่างประเทศสมาชิกใหม่ของอาเซียน • “สนธิ” ยกกลอนสอนเมียที่ดีต้องมี 5 หน้าที่ • แนะนำประพุดิตัวดีในวันพ่อแห่งชาติ
72	10 ธ.ค.47	<ul style="list-style-type: none"> • “สนธิ” ระบุรัฐธรรมนูญไม่ใช่ของประชาชน
73	24 ธ.ค.47	<ul style="list-style-type: none"> • วิพากษ์ปัญหาการบริหารภายในพรรคไทยรักไทย

		<ul style="list-style-type: none"> ● แนะนำให้โอกาสช่วงคริสต์มาสสร้างสายใยในครอบครัว
		<ul style="list-style-type: none"> ● ชี้เลือกตั้ง ' 48 อีสานแข่งกันดูเด็ด ● ส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่กับรายการเมืองไทยรายสัปดาห์
74	30 ธ.ค.47	<ul style="list-style-type: none"> ● นำใจไทยชนะต่างชาติ หลังเจอคลื่นยักษ์สึนามิถล่ม
75	7 ม.ค.48	<ul style="list-style-type: none"> ● อธิบายปรากฏการณ์สึนามิด้วยหลักทฤษฎี ● ดึงนายกฯ ไม่รับเงินช่วยเหลือจากต่างประเทศทำให้เกิดปัญหาทางการเมือง
76	14 ม.ค.48	<ul style="list-style-type: none"> ● ระบุกรณีโยกงานพิสูจน์ศึนามิไม่มีใครผิด ● จวกเงินบริจาคภัยสึนามิขอสหรัฐฯ ● วิพากษ์การเปิดเขตเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่ภาคใต้
77	21 ม.ค.48	<ul style="list-style-type: none"> ● เสนอตั้งคณะกรรมการอิสระ สอบสวนเหตุรถไฟใต้ดินชนกัน ● ระบุไม่ควรให้รัฐมนตรีทำงานในช่วงหาเสียงเลือกตั้ง ● ทำนายเหตุการณ์หากสหรัฐฯบุกอิหร่านอาจเกิดสงครามโลกครั้งที่ 3 ● กรณีสั่งย้าย พล.ต.ท.วงศออกจากกรแก้ปัญหาภาคใต้ ● ย้ำเรื่องการช่วยเหลือผู้ประสบภัยสึนามิควรทำอย่างเร่งด่วน
78	28 ม.ค.48	<ul style="list-style-type: none"> ● เปิดเผยเบื้องหลังค่าเงินบาทลอยตัว ● กรณีฮอนด้า ซีอาร์วี เป็นรถเจ้าปัญหา
79	4 ก.พ.48	<ul style="list-style-type: none"> ● ควรให้การศึกษาประชาธิปไตยแก่ประชาชน ● วอนเจ้าหน้าที่ให้ช่วยเหลือแรงงานพม่าที่ได้รับผลกระทบจากสึนามิ
80	11 ก.พ.48	<ul style="list-style-type: none"> ● หนุน "อภิสิทธิ์" นำทัพพรรคประชาธิปัตย์ ● ชำแหละจุดอ่อนพรรคไทยรักไทย ● เตือนวัยรุ่นนุ่งแพ้นั้นกางเกงเอวต่ำ
81	18 ก.พ.48	<ul style="list-style-type: none"> ● เตือนการสร้างโซนนิ่งภาคใต้ อาจเกิดปัญหากับโลกมุสลิม ● ค้าน "จำลอง" ใจมดีกรณีเปียร์ข้างเข้าตลาดหลักทรัพย์ ● ประเด็นขัดแย้งการปล่อยสินเชื่อบริษัทระหว่างธนาคารกรุงไทยกับธนาคารแห่งประเทศไทย
82	25 ก.พ.48	<ul style="list-style-type: none"> ● สังคมไทยเพี้ยนตำหนิ "ตบนม" โทวี ● แจงปัญหา 3 จังหวัดภาคใต้ตกเป็นเครื่องมือของพวกขบวนการสากล
83	4 มี.ค.48	<ul style="list-style-type: none"> ● "หลวงตาบัว" ถวายฎีกาเพื่อปกป้องศาสนา ● ระบุการจัดตั้งคณะกรรมการสมานฉันท์เป็นเรื่องดีงาม
84	11 มี.ค.48	<ul style="list-style-type: none"> ● ชี้ "กรม.ทักษิณ2/1" เน้นสร้างความสมดุลของกลุ่มต่างๆ
85	18 มี.ค.48	<ul style="list-style-type: none"> ● ดึงจำลองประท้วงเปียร์ข้างเป็นเรื่องการเมือง ● ต้นเหตุภัยแล้ง ปัญหาอยู่ที่กระทรวงเกษตร ● เสนอให้ขึ้นราคาน้ำมัน 3 บาทเพราะจะกระตุ้นให้ประหยัดน้ำมัน

86	25 มี.ค.48	<ul style="list-style-type: none"> ●ราคาน้ำมันอิงสิงคโปร์เพราะผู้บริหารมีส่วนได้เสีย ●จวกกำไรหุ้นปตท.เป็น “กำไรปลั๊กชอร์” ●ระบุไทยรักไทยกำลังเจอศึกหนักภายใน
87	1 เม.ย.48	<ul style="list-style-type: none"> ●เบื้องหลังวงการค้าฝ้าย มีสีกาหนุนหลัง ●ติงการเมืองนับวันยิ่งไร้สาระ กรณีงานวันเกิดคุณเสนาะ เทียนทอง ●ชมนายกฯเรื่องการปรับท่าทีในกรณีปัญหาภาคใต้ ●เตือนนายกฯควรควบคุมแนวทางแก้ปัญหภาคใต้ของกอส.ให้เป็นไปในทางเดียวกัน
88	15 เม.ย.48	<ul style="list-style-type: none"> ●ซ้ำแหละการศึกษาไทยปัจจุบันทำเพื่อการค้า ●ระบุครอบครัวเป็นสายใยที่เหนียวแน่นที่สุดในสังคมไทย
89	22 เม.ย.48	<ul style="list-style-type: none"> ●เจาะลึกรากฐานความขัดแย้งระหว่าง “จีน-ญี่ปุ่น”
90	29 เม.ย.48	<ul style="list-style-type: none"> ●การสอบทุจริตเครื่องตรวจจะเปิดควรวีให้ถึงที่สุด ●วิเคราะห์ความสัมพันธ์ใต้หวัน-จีน ทำให้ญี่ปุ่นหมดอำนาจ ●แนะรัฐบาลเป็นหัวเรือใหญ่ประณามผู้ก่อเหตุไม่สงบภาคใต้
91	6 พ.ค.48	<ul style="list-style-type: none"> ●เสนอทางออกเครื่องเอกซเรย์ “สุวรรณภูมิ” ●คัดค้านการจัดกรรม.สัญญาที่ “ปราสาทพนมรุ้ง” ●วอนให้”คุณหญิงสุภารัตน์” ต่อสู้กับเรื่องทุจริตในกระทรวงเกษตรฯ
92	13 พ.ค.48	<ul style="list-style-type: none"> ●จวกส.ว.ไม่รักในหลวง กรณีเลือกตั้งผู้ว่าการตง. ●ระบุหากรัฐบาลเป็นทองคำแท้ ต้องไม่กลัวไฟ ในการตรวจสอบทุจริตซีทีเอ็กซ์ ●มองภาพรวมกระทรวงเกษตรฯยังไม่พัฒนาไปในทางที่ดี
93	20 พ.ค.48	<ul style="list-style-type: none"> ●เตือนเศรษฐกิจไทยตามคำทำนายของ “พอล ครุกแมน” ●ติงนายกฯ ตั้งสัจอธิษฐานควรคิดเพื่อสังคมมากกว่า ●ระบุ “ต้นทุนทางสังคม” ให้เน้นต้นทุนด้าน “จริยธรรม”มากที่สุด
94	27พ.ค.48	<ul style="list-style-type: none"> ●วิพากษ์ส.ส.กรณีถอนชื่อค้านทูลเกล้าฯ ผู้ว่าตง. ●จวกเพลงชาติ 6 เวอร์ชันเป็นเรื่องไร้สาระ
95	3 มิ.ย.48	<ul style="list-style-type: none"> ●ซี “ทุจริตคล้ายาง” ไม่ได้คุณภาพเมื่อเทียบกับต้นกล้าของเกษตรกร ●วิพากษ์การแก้ไขรัฐธรรมนูญ ●เริงชัย มะระกานนท์ อดีตผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยถูกศาลตัดสิน ●ให้ใช้หนี้ถึง 186,000 ล้านบาท
96	10 มิ.ย.48	<ul style="list-style-type: none"> ●ซีผลสอบซีทีเอ็กซ์ยังคาใจสังคม ●เชื้อ “ป่าเหาะ”เบรกแตก ●วอนนายกฯ ลงมาดูเรื่องคล้ายางอย่างจริงจัง

97	17 มิ.ย.48	<ul style="list-style-type: none"> • ณะนายกฯ แก่ “ทุจริตกล้ำยง” อยำไ้ใช้อารมณั์ • วิพากษัการลดการเติบโตของเศรษฐกิจไทยและทั่วโลก • เสนอกิจกรรมรับน้องให้ใช้ภูมิปัญญาไทย ตั้อนรับแบบ “เอื้ออาทร”
98	24 มิ.ย.48	<ul style="list-style-type: none"> • จวกแนวคิดเปิดบ่อนเสรี-โยงราคาน้ำมันทำสังคม่ล่สลาย • ยกพระราชดำรัสในหลวงเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง
99	1 ก.ค.48	<ul style="list-style-type: none"> • “สนธิ” สับและอภิปรายไม่ไว้วางใจ “สุริยะะ จึงรุ่งเรืองกิจ” • ชมฝ่ายค้านพัฒนาขึ้นไม่เหมือนแต่ก่อน • รื้อฟื้นความสัมพันธ์ไทย-จีน ยุค “ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช”
100	8 ก.ค.48	<ul style="list-style-type: none"> • ชี้อังกฤษโดนถล่มไม่แปลก • ประชาชนไม่ได้อะไรจากการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ • เหตุการณ์โลกสู่ปัญหาราคาน้ำมัน • การลาออกจากตำแหน่งรมช.พาณิชย์ของสุริยา ลาภวิสุทธิสิน
101	15 ก.ค.48	<ul style="list-style-type: none"> • ณะนายกฯไม่ควรแทรกแซงทหารในการแก้ปัญหาภาคใต้ • กรณีเนรแอ สะท้อนสังคม่ไทยอ่อนแอ • เห็นใจนายกฯเจอมรสุมหนักมากมายรุมเร้า • ทุจริตคาร์ปาร์ค 1 • มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของนายกรัฐมนตรี
102	22 ก.ค.48	<ul style="list-style-type: none"> • นโยบายประชานิยมจะนำไปสู่อำนาจนิยม • “สนธิ”ถือโอกาสสนทนาธรรมะกับสโรชา • ชี้การก่อการร้ายปัจจุบันไม่จำเป็นต้องมีเครือข่าย • ทุจริตคาร์ปาร์ค 2
103	29 ก.ค.48	<ul style="list-style-type: none"> • การตั้งอานันท์มาแก้ปัญหา 3 จังหวัดภาคใต้สะท้อนการบริหารที่ล้มเหลวของนายกฯ • ณะนายกฯต้องแสดงความจริงใจกับคนในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ • วิพากษัการมาถึงของเครื่องซีทีเอ๊กซ์
104	5 ส.ค.48	<ul style="list-style-type: none"> • วิพากษัครม.ทักษิณ 2/2 เพื่อกลบกระแสคอร์รัปชัน-สลายก๊กก๊วน • พล.ต.จำลอง มาผิดทางกรณีคัดค้านเปียร์ข้างเข้าตลาดหุ้น • กรณีขอบำเหน็จบำนาญให้ส.ส.-ส.ว.
105	19 ส.ค.48	<ul style="list-style-type: none"> • “สนธิ”รับไม่ได้ปตท.บอกได้กำไร 6 หมื่นล้านจึบจ่าย • เตือนสติคนไทยอย่าหลงลึ่มจารีตประเพณีอันดีงาม
106	26 ส.ค.48	<ul style="list-style-type: none"> • “สนธิ”ยกหนังสือพระราชอำนาจเตือนสติรัฐบาลอย่าหลงลึ่มในหลวง • กรณีนายกฯพบสื่อมวลชนควรให้อิสระนักข่าว
107	2 ก.ย.48	<ul style="list-style-type: none"> • ดึง “แห่ม่ม” ติดภาพลวง และดาราไม่ควรสร้างภาพ

		<ul style="list-style-type: none"> • ตำนานพวกเหลือบศาสนาทำให้วงการศาสนาเสื่อม • สถานการณ์ราคาน้ำมัน • การแปรรูปรัฐวิสาหกิจทำเพื่อใคร
108	9 ก.ย.48	<ul style="list-style-type: none"> • “สนธิ”เพื่อนายกฯจรัญรักษ์ภักดีสถาบันพระมหากษัตริย์ แต่เดือนสติบางเรื่องทีละเลเย • กรณีตั้งรักษาการสมเด็จพระสังฆราชฯ
รวมทั้งหมด108 ตอน 299 ประเด็น		

*ที่มา: เรียบเรียงจากหนังสือเมืองไทยรายสัปดาห์เล่ม1, เล่ม2, เล่ม3 และ เล่ม 4

เนื้อหาที่ใช้ในการวิเคราะห์

จากตารางทั้งหมด 108 ตอนที่ออกอากาศ เนื้อหาที่ใช้ในการวิเคราะห์จะมี 2 ประเด็นหลัก คือ เนื้อหาที่มีมิติทางการเมือง และเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์ เนื่องจากเนื้อหาทั้งสองประเด็นล้วนได้รับการกล่าวอ้างจาก บมจ.อสมท. ในกรณีการปลดรายการเมืองไทยรายสัปดาห์ อีกทั้งสนธิ ลิ้มทองกุลได้ชี้แจงเนื้อหาประเด็นดังกล่าวในแง่มุมมองที่แตกต่างกับ บมจ.อสมท. ดังนั้นเนื้อหาทั้งที่มีมิติทางการเมือง และเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์จึงเป็นตัวแปรสำคัญในการศึกษาครั้งนี้

1. ประเด็นที่มีมิติทางการเมือง เนื้อหาที่มีมิติทางการเมือง คือ เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับ

1. สถาบันทางการเมือง การปกครอง ได้แก่ รัฐบาล รัฐสภา ศาลพรรคการเมือง องค์กรอิสระ หน่วยงานราชการ
2. นโยบายสาธารณะ ได้แก่ โครงการและนโยบายที่รัฐบาลเป็นผู้จัดทำขึ้นมา รวมทั้งการออกพระราชบัญญัติ พระราชกำหนดและพระราชกฤษฎีกา
3. อำนาจ เป็นเรื่องเกี่ยวกับความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างคนไม่กี่คนหรือกลุ่มคนที่มีอำนาจไม่เท่าเทียมกัน ทำให้มีทั้งผู้ที่ได้รับผลประโยชน์และเสียประโยชน์จากอำนาจนั้น
4. ความประพฤติของนักการเมือง คือ การปฏิบัติตนที่เหมาะสมและไม่เหมาะสมกับการดำรงตำแหน่งทางการเมือง

2. ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์ เนื้อหาที่มีการกล่าวถึงพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์โดยตรง หรือ เนื้อหาที่มีการกล่าวอ้างถึงพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์เพื่อประกอบและเสริมเนื้อหาอื่น ๆ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาในประเด็นข้างต้นจะใช้เครื่องมือในการวิจัยเชิงคุณภาพ(Qualitative Research) คือ การศึกษาและวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis and Textual Study) เป็นการวิเคราะห์ตัวบทของวาทกรรมในรายการเมืองไทยรายสัปดาห์ เพื่อให้ทราบว่ามีมิติทางการเมือง จากชุดวาทกรรมทางการเมืองได้สร้างความหมายว่าอย่างไร และ พลังอำนาจวาทกรรมมีลักษณะอย่างไร โดยอาศัยแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาเป็นกรอบการวิเคราะห์

แหล่งข้อมูล

1. บันทึกเนื้อหารายการเมืองไทยรายสัปดาห์” จากเว็บไซต์ <http://www.manager.co.th> ที่เคยออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 โมเดิร์นไนน์ทีวี ตั้งแต่วันที่ 4 กรกฎาคม 2546 ถึงวันที่ 9 กันยายน 2548 รวมทั้งสิ้น 108 ตอน
2. ข้อมูลวิทัศน์รายการเมืองไทยรายสัปดาห์เพื่อศึกษาการใช้วาทกรรม การใช้หลักฐาน และลีลาของสนธิ ลิ้มทองกุล
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องได้แก่ หนังสือตำรา นิตยสาร บทความ บทวิเคราะห์ เอกสาร ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน รวมทั้งงานวิจัยทั้งภายใน/ต่างประเทศ จากแหล่งค้นคว้า ได้แก่ คณะนิเทศศาสตร์ และ สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หอสมุดปริทัศน์มยงค์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เป็นต้น
4. ข้อมูลจากหนังสือพิมพ์รายวันระหว่างวันที่ 2 กรกฎาคม 2546 จนถึงปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับช่วงเวลาที่มีการออกอากาศรายการเมืองไทยรายสัปดาห์และสอดคล้องกับเหตุการณ์ปัจจุบันของรายการเมืองไทยรายสัปดาห์ เพื่อนำมาใช้ประกอบการพิจารณาการวิเคราะห์วาทกรรมของสนธิ ลิ้มทองกุล

การวิเคราะห์เนื้อหา

หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้วิเคราะห์แล้ว ผู้วิจัยได้นำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์เป็นส่วนต่างๆ ตามคำถามนำวิจัยดังนี้

1. วาทกรรมที่แสดงมิติทางการเมืองในรายการเมืองไทยรายสัปดาห์

นำข้อมูลบันทึกรายการเมืองไทยรายสัปดาห์ จากเว็บไซต์ <http://www.manager.co.th> ที่เคยออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 โมเดิร์นไนน์ทีวี ตั้งแต่วันที่ 4 กรกฎาคม 2546 ถึงวันที่ 9

กันยายน 2548 รวมทั้งสิ้น 108 ตอน 299 ประเด็น มาจัดแบ่งเป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือ กลุ่มที่มีเนื้อหาที่มีมิติทางการเมือง และ กลุ่มเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์

2. การประกอบสร้างความจริงจากชุดวาทกรรมที่มีมิติทางการเมืองของสนธิ ลิ้มทองกุล

ส่วนนี้จะนำเนื้อหาที่แบ่งเป็น 2 กลุ่มแล้วคือ ชุดวาทกรรมที่มีมิติทางการเมือง และชุดวาทกรรมที่เกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์มาวิเคราะห์ความหมายที่เกิดขึ้นว่ามีที่ประเภท อะไรบ้าง การใช้ภาษา ความหมายที่เกิดขึ้นสร้างบทบาทอย่างไร ทั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแนวคิดเรื่องการวิเคราะห์วาทกรรม แนวคิดสัญวิทยาและแนวคิดเรื่องวัจนกรรมเป็นหลักในการวิเคราะห์

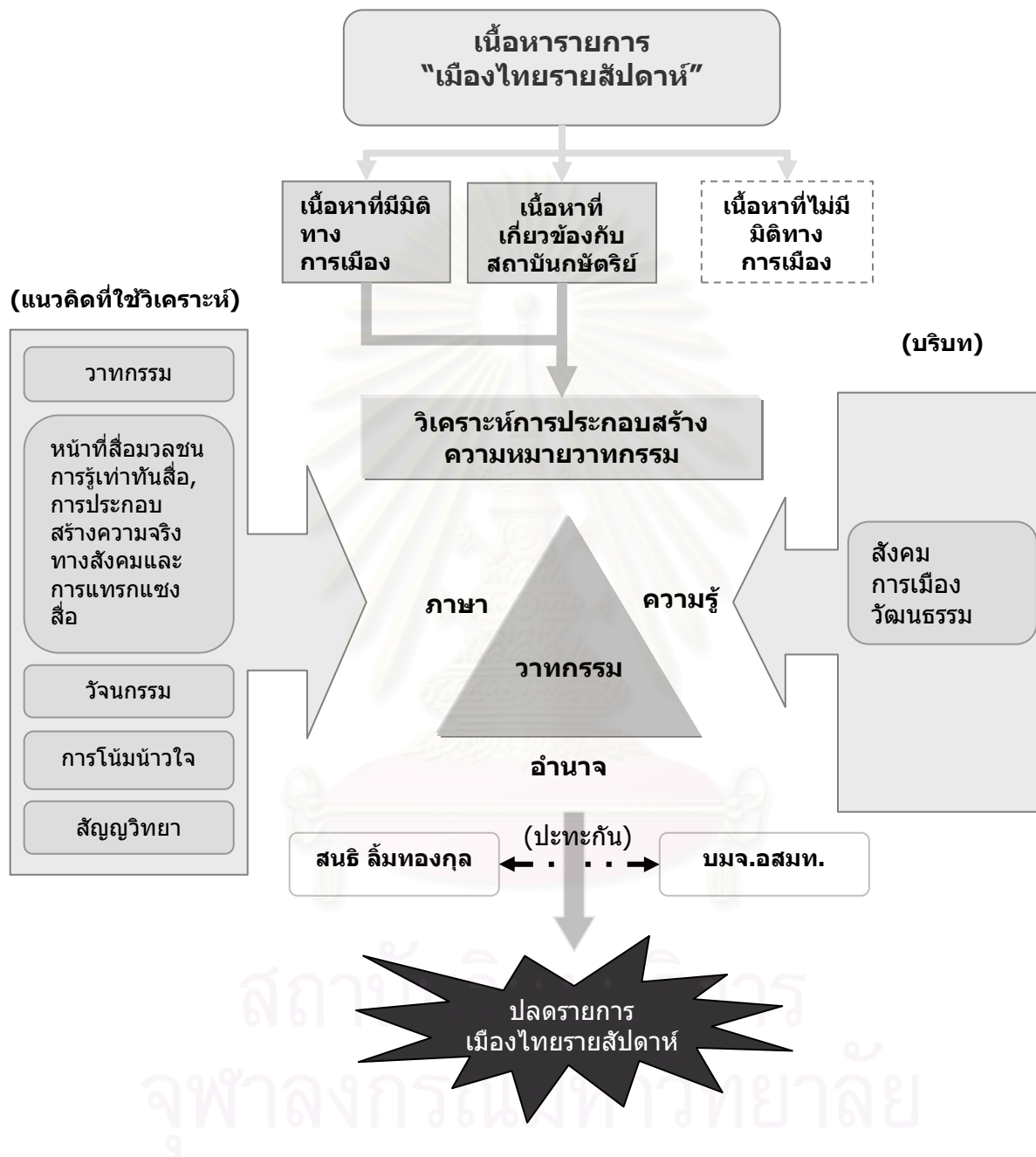
3. ลักษณะพลังอำนาจวาทกรรมของสนธิ ลิ้มทองกุล

การวิเคราะห์ในส่วนนี้จะเป็นการวิเคราะห์ควบคู่กับการวิเคราะห์การประกอบสร้าง ความหมายของชุดวาทกรรม ว่าชุดวาทกรรมแต่ละประเภทนอกจากจะสร้างความหมายอย่างใด อย่างหนึ่งให้เกิดขึ้นแล้ว ชุดวาทกรรมนั้นได้สะท้อนพลังอำนาจที่เกิดขึ้นให้แก่สนธิ ลิ้มทองกุล และรายการเมืองไทยรายสัปดาห์อย่างไร ทั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแนวคิดเรื่องการวิเคราะห์วาทกรรม แนวคิดสัญวิทยา แนวคิดเรื่องการโน้มน้าวใจ แนวคิดเกี่ยวกับสื่อมวลชน และแนวคิดเรื่องวัจนกรรม เป็นหลักในการวิเคราะห์

การนำเสนอผลการวิเคราะห์

หลังจากวิเคราะห์ข้อมูลตามแนวทางข้างต้นแล้ว ผลการวิเคราะห์จะนำเสนอโดยการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) โดยเริ่มจากเนื้อหาที่มีมิติทางการเมืองทั้งหมดในรูปของตาราง จากนั้นจะนำเสนอการตารางการแบ่งประเภทชุดวาทกรรมและสาระสำคัญของวาทกรรมแต่ละวาทกรรม และจะยกเอาวาทกรรมจากชุดวาทกรรมที่มีมิติทางการเมืองประเภทต่าง ๆ และชุดวาทกรรมที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์ที่อยู่ในรูปตัวบท (Text) และบริบท (Context) มาเป็นตัวอย่างประกอบให้เห็นจริง เพื่อสนับสนุนการวิเคราะห์ความหมายและพลังอำนาจจากวาทกรรม

กรอบแนวคิด (Conceptual Framework)

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การวิจัยเรื่อง “วาทกรรมวิเคราะห์ของสนธิ ลิ้มทองกุลในรายการเมืองไทยรายสัปดาห์” ศึกษาโดยวิธีวิเคราะห์วาทกรรม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเนื้อหาที่มีมิติทางการเมือง การประกอบสร้างความจริงทางสังคมของวาทกรรมทางการเมือง และพลังอำนาจวาทกรรมของสนธิ ลิ้มทองกุล ผลการศึกษามีดังนี้

ปัญหานำวิจัยข้อที่ 1

รายการเมืองไทยรายสัปดาห์มีวาทกรรมที่แสดงมิติทางการเมืองอย่างไร

1. วาทกรรมที่แสดงมิติทางการเมืองในรายการเมืองไทยรายสัปดาห์

เนื้อหาที่มีมิติทางการเมือง คือเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง

- 1) สถาบันการเมือง การปกครอง
- 2) นโยบายสาธารณะ
- 3) อำนาจ
- 4) ความประพฤติของนักการเมือง

ดังนั้นเนื้อหาที่มีมิติทางการเมืองจึงเกี่ยวข้องกับกระบวนการในระบอบประชาธิปไตย การดำเนินนโยบายและโครงการต่างๆของรัฐบาล การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าของรัฐบาล เป็นต้น

ในจำนวนเนื้อหาทั้งหมด 108* ตอนที่ออกอากาศตั้งแต่วันที่ 4 กรกฎาคม 2546 ถึงวันที่ 9 กันยายน 2548 มีประเด็นย่อยๆ ที่รวมกันทุกตอนจำนวนทั้งสิ้น 299 ประเด็นย่อย จากจำนวนเนื้อหา 299 ประเด็นย่อยแบ่งเป็นเนื้อหาที่มีมิติทางการเมืองจำนวน 169 ประเด็น ของจำนวนประเด็นย่อยทั้งหมด

- เนื้อหาที่มีมิติทางการเมือง จำนวน 169 ประเด็น
- เนื้อหาที่ไม่มีมิติทางการเมือง จำนวน 130 ประเด็น

*ในจำนวน 108 ตอนที่ออกอากาศ มีจำนวน 2 ตอนที่มีการเชิญแขกรับเชิญพิเศษมาร่วมรายการแทนการดำเนินรายการของสนธิ ลิ้มทองกุล

โดยมีรายละเอียดเนื้อหาที่มีมิติทางการเมืองดังตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงเนื้อหาที่มีมิติทางการเมืองทั้งหมด แบ่งตามวัน-เวลาออกอากาศ		
ลำดับ	วัน เดือน ปี ที่ออกอากาศ	ประเด็นที่มีมิติทางการเมือง
ปี 2546		
1	4 กรกฎาคม 2546	<ul style="list-style-type: none"> ปัญหาผู้มีอิทธิพลในเมืองไทย
2	11 กรกฎาคม 2546	<ul style="list-style-type: none"> กรณีซูวิทย์-ตำรวจ วิพากษ์วงการตำรวจไทย
3	18 กรกฎาคม 2546	<ul style="list-style-type: none"> เจาะลึกปัญหาส่วย
4	25 กรกฎาคม 2546	<ul style="list-style-type: none"> บทบาทของผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ
5	1 สิงหาคม 2546	<ul style="list-style-type: none"> โครงการโรดแมปที่ไทยเสนอต่อพม่า
6	15 สิงหาคม 2546	<ul style="list-style-type: none"> พระราชกำหนดป้องกันการก่อการร้ายของไทย ความเหมาะสมของรัฐมนตรีกมณาคมที่ซื้อป้ายทะเบียนรถ
7	22 สิงหาคม 2546	<ul style="list-style-type: none"> เบื้องหลังการออกพระราชกำหนดป้องกันการก่อการร้ายในไทย กรณีการส่งทหารไทยไปอิรัก
8	11 กันยายน 2546	<ul style="list-style-type: none"> ซูวิทย์กับการลงนามการเมือง ทำที่ตำรวจต่อการร้องขอเพื่อรื้อฟื้นคดีนายห้างทอง
9	26 กันยายน 2546	<ul style="list-style-type: none"> นายกฯกับนักวิชาการ การที่นายกฯนำเครือข่ายติมารับตำแหน่งสำคัญ การครองอำนาจของนายกฯ
10	3 ตุลาคม 2546	<ul style="list-style-type: none"> การทำงานของตำรวจไทยในคดีห้างทอง
11	17 ตุลาคม 2546	<ul style="list-style-type: none"> ไทยได้อะไรจากการเป็นเจ้าภาพเอเปค 2003 (1)
12	24 ตุลาคม 2546	<ul style="list-style-type: none"> ไทยได้อะไรจากการเป็นเจ้าภาพเอเปค 2003 (2) ใครได้ประโยชน์มากที่สุดจากการประชุมเอเปค วิพากษ์ภูมิศาสตร์การเมืองไทย
13	31 ตุลาคม 2546	<ul style="list-style-type: none"> คล้ายปมคดีฆาตกรรมห้างทอง ธรรมวัฒน์ะ
14	7 พฤศจิกายน 2546	<ul style="list-style-type: none"> วิเคราะห์กรณีกองทุนวายุภักษ์ วิเคราะห์ "ทำไมต้องปรับคณะรัฐมนตรีเรียกแฉง" มองจริยธรรมไทยผ่านคดีเซอร์ แอน และห้างทอง
15	14 พฤศจิกายน 2546	<ul style="list-style-type: none"> มองปัญหากองทุนวายุภักษ์ วิเคราะห์"พรรคชาติพัฒนา"กับเกมการเมืองครั้งใหม่ มิติใหม่ของการเมืองระดับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

16	21 พฤศจิกายน 2546	<ul style="list-style-type: none"> ● เหตุขัดแย้งส.ว.จับทุเรี-กัปตันการบินไทย
17	28 พฤศจิกายน 2546	<ul style="list-style-type: none"> ● เบื้องหลังแนวคิดจัดตั้ง “บ่อนกาสิโน” ● วิพากษ์คุณรุ่งเรือง พิทยะศิริ
18	12 ธันวาคม 2546	<ul style="list-style-type: none"> ● เจาะต้นกำเนิดคดีชุกชุกทะเลสาบเชียงใหม่ ● วิพากษ์กรณีคูตัว ส.ส.-ส.ว.ชายตัว
19	19 ธันวาคม 2546	<ul style="list-style-type: none"> ● วิจารณ์การทำงานตำรวจไทย กรณีตั้งข้อหาเด็กอายุ 9 ขวบ
20	26 ธันวาคม 2546	<ul style="list-style-type: none"> ● ความคืบหน้าการปฏิรูประบบราชการ ● ภาพลักษณ์ตำรวจไทย ● ถกปัญหานักเรียนตีกัน
ปี 2547		
21	2 มกราคม 2547	<ul style="list-style-type: none"> ● ส.ส.ย้ายพรรคเตรียมผู้ศึกเลือกตั้ง
22	9 มกราคม 2547	<ul style="list-style-type: none"> ● มองปัญหาไฟใต้ในมิติทางการเมือง ● แก้ปัญหาไฟใต้ด้วยนโยบาย “แตกต่างกันแต่ไม่แตกแยก”
23	16 มกราคม 2547	<ul style="list-style-type: none"> ● สาเหตุของโรคระบาดใช้หวัดนก ● ถ่ายทอดสดให้เห็นคุณภาพรัฐมนตรี
24	23 มกราคม 2547	<ul style="list-style-type: none"> ● รัฐปิดข่าวใช้หวัดนกระบาด
25	30 มกราคม 2547	<ul style="list-style-type: none"> ● แนะนำรัฐบาลเปลี่ยนวิธีแก้ปัญหาเมื่อวิกฤตรุมเร้า
26	6 กุมภาพันธ์ 2547	<ul style="list-style-type: none"> ● การลดค่าสัมปทานไอทีวี ● การเลื่อนขึ้น พล.ต.ท.เพ็ญพันธ์ ดามาพงศ์
27	13 กุมภาพันธ์ 2547	<ul style="list-style-type: none"> ● แก้ปัญหาไฟใต้ต้องลงลึกถึงราก โดยเฉพาะปัญหาเชิงวัฒนธรรม
28	20 กุมภาพันธ์ 2547	<ul style="list-style-type: none"> ● ตำรวจควรวกเลิกระบบอาวุโส ● การเลือกประธานวุฒิสภาคนใหม่ ● ดำเนินแบบ จนิสตาเล่นการเมืองไม่ถูกวิธี
29	27 กุมภาพันธ์ 2547	<ul style="list-style-type: none"> ● การแปรรูปกฟผ.ปัญหาที่แท้จริงอยู่ที่ไหน
30	5 มีนาคม 2547	<ul style="list-style-type: none"> ● ประสพการณ์ชีวิตคนทำหนังสือพิมพ์ ● แนะนำกฎหมายหมิ่นประมาทใช้สื่อที่ทำเพื่อชาติ
31	12 มีนาคม 2547	<ul style="list-style-type: none"> ● จุดที่น่าสนใจक्रम.ทักษิณ 8 ● แนะนำวิธีการแก้ปัญหาหมอบ กฟผ. ควรใช้ความเห็นอกเห็นใจ
32	19 มีนาคม 2547	<ul style="list-style-type: none"> ● การปลด “สันต์” ออกจากตำแหน่ง ผบ.ตร. ● กรณีสมชาย นีละไพจิตร ทนายความชื่อดังหายตัวไป
33	26 มีนาคม 2547	<ul style="list-style-type: none"> ● ปัญหาความขัดแย้งเชิงผลประโยชน์ในภาคใต้
34	2 เมษายน 2547	<ul style="list-style-type: none"> ● ชี้ทางแก้ปัญหาแปรรูป กฟผ. ควรเจรจาใหม่ ● ความคืบหน้าการหายตัวของทนายสมชาย นีละไพจิตร

35	9 เมษายน 2547	<ul style="list-style-type: none"> ● -สนธิเชื้อ "สมชาย นีละไพจิตร" ตายแล้ว
36	16 เมษายน 2547	<ul style="list-style-type: none"> ● ทักษิณเป็นนายกฯที่ดีที่สุดของไทย ? ● การเมืองหลัง 4 ก.ค.47 ระบุเด็ดพล่าน
37	30 เมษายน 2547	<ul style="list-style-type: none"> ● 32 ศพในมัสยิดกรือเซะ คือหลุมพรางของการก่อการร้าย
38	7 พฤษภาคม 2547	<ul style="list-style-type: none"> ● วิฤตภาคใต้น้ำจะดีขึ้น
39	14 พฤษภาคม 2547	<ul style="list-style-type: none"> ● วิจารย์หุ่นหงส์แดง ● พันธการอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีครั้งนี้
40	21 พฤษภาคม 2547	<ul style="list-style-type: none"> ● การอภิปรายไม่ไว้วางใจกับเงื่อนไขรัฐธรรมนูญใหม่
41	28 พฤษภาคม 2547	<ul style="list-style-type: none"> ● ปลดชนวน 2 ชั่วโมงการเมือง ที่มาของพรรคทางเลือกที่ 3 ● การอภิปรายในสภา สะท้อนวุฒิภาวะ ส.ส.
42	4 มิถุนายน 2547	<ul style="list-style-type: none"> ● นายกษยภงไม่ออกหวยหงส์เป็นเรื่องมงคล
43	11 มิถุนายน 2547	<ul style="list-style-type: none"> ● กรณีการประท้วงโฆษณาผู้ใหญ่ดี
44	25 มิถุนายน 2547	<ul style="list-style-type: none"> ● แฉจุดจบชีวิตเจ้าพ่อ
45	2 กรกฎาคม 2547	<ul style="list-style-type: none"> ● จับตากระแส ส.ส.ถูกซื้อตัว
46	9 กรกฎาคม 2547	<ul style="list-style-type: none"> ● ชี้"พรรคมหาชน" นิ่มเอียงเป็นอะไหล่ของ "พรรคไทยรักไทย"
47	16 กรกฎาคม 2547	<ul style="list-style-type: none"> ● แนะนำประชาธิปไตย ครอบปฏิรูปวงจรรพรรคใหม่ ● จับตาส.ส.วิ่งย้ายพรรคต้อนรับการเลือกตั้งปี 2548 ● พรรคมหาชนคือทางเลือกของประชาชนหรือนักการเมือง ?
48	23 กรกฎาคม 2547	<ul style="list-style-type: none"> ● วิพากษ์สงครามคอร์ปชั่น ระหว่างข้าราชการประจำกับนักการเมือง ● กรณีทุจริตการจัดซื้อคอมพิวเตอร์ โยงถึงการย้ายปลัดกระทรวงสาธารณสุข ● นโยบาย SML คืออะไร
49	27 สิงหาคม 2547	<ul style="list-style-type: none"> ● จับตาคาการเลือกตั้งผู้ว่ากทม.
50	3 กันยายน 2547	<ul style="list-style-type: none"> ● การโยกย้ายผู้ว่าราชการจังหวัดควรนำผลงานมาพิจารณา ● ชม "ซูวิทย์" แนะนำพรรคต้นตระกูลไทยเป็นทางเลือกที่ 3
51	10 กันยายน 2547	<ul style="list-style-type: none"> ● รู้จัก "เอกยุทธ อัญชันบุตร" เจ้าพ่อแฮร์ซาร์เตอร์
52	17 กันยายน 2547	<ul style="list-style-type: none"> ● บทบาทของสำนักข่าวกรองแห่งชาติ ● อำนาจรัฐกับเสรีภาพของสื่อมวลชน
53	24 กันยายน 2547	<ul style="list-style-type: none"> ● ระบุการปราบคอร์ปชั่นต้องเปิดทรัพย์สินของครอบครัวรัฐมนตรีด้วย
54	8 ตุลาคม 2547	<ul style="list-style-type: none"> ● การปรับคณะรัฐมนตรีครั้งที่ 10 ในรัฐบาลนายกฯทักษิณ ● จับตาคาการแก้ปัญหาภาคใต้ก่อนศึกเลือกตั้งจะมาถึง
55	15 ตุลาคม 2547	<ul style="list-style-type: none"> ● ข้อเสนอส่งกรณีตุลาการศาลรัฐธรรมนูญมีการลือบับ
56	22 ตุลาคม 2547	<ul style="list-style-type: none"> ● วิพากษ์การโฆษณาหนังสือพลังแห่งชีวิต

57	29 ตุลาคม 2547	<ul style="list-style-type: none"> • แนระดับไฟใต้ต้องใช้ปัญญาแก้ปัญหาวัฒนธรรม
58	5 พฤศจิกายน 2547	<ul style="list-style-type: none"> • กรณีมวยกลางวุฒิสภา ยกย่อง “ประทิน” เป็นส.ว.ที่เป็นกลาง
59	12 พฤศจิกายน 2547	<ul style="list-style-type: none"> • มองปัญหาตำรวจผ่านกรณีขังลิ้ม • เสนอนายกฯควรไปประชุมเอเปกด้วยตนเอง
60	19 พฤศจิกายน 2547	<ul style="list-style-type: none"> • วิพากษ์กรณีเช่าสนามบินแลกเอฟ 16 เป็นการซัดศึกเข้าบ้าน • เตือน “บรรหาร” นำ “ชูวิทย์” เข้าพรรคเป็นการเลือกเบอร์ผิด
61	26 พฤศจิกายน 2547	<ul style="list-style-type: none"> • วิพากษ์ส.ส.กรณีขอขึ้นเงินเดือน
62	3 ธันวาคม 2547	<ul style="list-style-type: none"> • แนะประเพณีตัวดีในวันพ่อแห่งชาติ
63	10 ธันวาคม 2547	<ul style="list-style-type: none"> • “สนธิ” ระบุรัฐธรรมนูญไม่ใช่ของประชาชน
64	24 ธันวาคม 2547	<ul style="list-style-type: none"> • วิพากษ์ปัญหาการบริหารภายในพรรคไทยรักไทย • ชี้เลือกตั้ง ‘ 48 ‘ อีสานแข่งกันดูเด็ด
65	30 ธันวาคม 2547	<ul style="list-style-type: none"> • น้ำใจไทยชนะต่างชาติ หลังเจอคลื่นยักษ์สึนามิถล่ม
ปี 2548		
66	7 มกราคม 2548	<ul style="list-style-type: none"> • อธิบายปรากฏการณ์สึนามิด้วยหลักทฤษฎี • ดึงนายกฯ ไม่รับเงินช่วยเหลือจากต่างประเทศทำให้เกิดปัญหาทางการเมือง
67	14 มกราคม 2548	<ul style="list-style-type: none"> • ระบุนครถึโยกงานพิสูจน์ศพนามีไม่มีใครผิด • จวกเงินบริจาคภัยสึนามิของสหรัฐฯ
68	21 มกราคม 2548	<ul style="list-style-type: none"> • ระบุไม่ควรให้รัฐมนตรีทำงานในช่วงหาเสียงเลือกตั้ง • กรณีล้งย้าย พล.ต.ท.วงกตออกจากการแก้ปัญหาภาคใต้
69	4 กุมภาพันธ์ 2548	<ul style="list-style-type: none"> • ควรให้การศึกษาประชาธิปไตยแก่ประชาชน
70	11 กุมภาพันธ์ 2548	<ul style="list-style-type: none"> • หนุน “อภิสิทธิ์” นำทัพพรรคประชาธิปัตย์ • ชำแหละจุดอ่อนพรรคไทยรักไทย
71	18 กุมภาพันธ์ 2548	<ul style="list-style-type: none"> • เตือนการสร้างโซนนิ่งภาคใต้ อาจเกิดปัญหาภัยกับโลกมุสลิม
72	25 กุมภาพันธ์ 2548	<ul style="list-style-type: none"> • แจงปัญหา 3 จังหวัดภาคใต้ตกเป็นเครื่องมือของพวกขบวนการสากล
73	4 มีนาคม 2548	<ul style="list-style-type: none"> • “หลวงตาบัว” ถวายฎีกาเพื่อปกป้องศาสนา • ระบุการจัดตั้งคณะกรรมการสมานฉันท์เป็นเรื่องดีงาม
74	11 มีนาคม 2548	<ul style="list-style-type: none"> • ชี้ “กรม.ทักษิณ2/1” เน้นสร้างความสมดุลของกลุ่มต่างๆ
75	18 มีนาคม 2548	<ul style="list-style-type: none"> • ดึงจำลองประท้วงเปียร์ซังเป็นเรื่องการเมือง • ต้นเหตุภัยแล้ง ปัญหาอยู่ที่กระทรวงเกษตร
76	25 มีนาคม 2548	<ul style="list-style-type: none"> • จวกทำไร่น้ำปตท.เป็น “กำไรอัลักษณ์” • ระบุไทยรักไทยกำลังเจอศึกหนักภายใน
77	1 เมษายน 2548	<ul style="list-style-type: none"> • เบื้องหลังวงการมาเฟีย มีสีกาหนุนหลัง

		<ul style="list-style-type: none"> • ดึงการเมืองนับวันยิ่งไร้สาระ กรณีงานวันเกิดคุณเสนาะ เทียนทอง • ชมนายกฯ เรื่องการปรับท่าทีในกรณีปัญหาภาคใต้ • เตือนนายกฯ ควรควบคุมแนวทางแก้ปัญหาภาคใต้ของกอส. ให้เป็นไปในทางเดียวกัน
78	15 เมษายน 2548	<ul style="list-style-type: none"> • ชำแหละการศึกษาไทยปัจจุบันเพื่อการค้า • ระบุครอบครัวเป็นสายใยที่เหนียวแน่นที่สุดในสังคมไทย
79	29 เมษายน 2548	<ul style="list-style-type: none"> • การสอบทุจริตเครื่องตรวจระเบิดควรให้ถึงที่สุด • แนะนำรัฐบาลเป็นหัวเรือใหญ่ประสานผู้ก่อเหตุไม่สงบภาคใต้
80	6 พฤษภาคม 2548	<ul style="list-style-type: none"> • เสนอทางออกเครื่องเอกซเรย์ “สุวรรณภูมิ” • คัดค้านการจัดกรม.สัจจรถที่ “ปราสาทพนมรุ้ง” • วอนให้ “คุณหญิงสุดาวรัตน์” ต่อสู้กับเรื่องทุจริตในกระทรวงเกษตรฯ
81	13 พฤษภาคม 2548	<ul style="list-style-type: none"> • จวกส.ว.ไม่รักในหลวง กรณีเลือกตั้งผู้ว่าการสตง. • ระบุหากรัฐบาลเป็นทองคำแท้ ต้องไม่กลัวไฟ ในการตรวจสอบทุจริตซีทีเอ็กซ์ • มองภาพรวมกระทรวงเกษตรฯ ยังไม่พัฒนาไปในทางที่ดี
82	20 พฤษภาคม 2548	<ul style="list-style-type: none"> • ดึงนายกฯ ตั้งสัจจรถในฐานะควรคิดเพื่อสังคมมากกว่า
83	27 พฤษภาคม 2548	<ul style="list-style-type: none"> • วิพากษ์ส.ส.กรณีถอนชื่อค่านทุลเกล้าฯ ผู้ว่าสตง.
84	3 มิถุนายน 2548	<ul style="list-style-type: none"> • ซี “ทุจริตกล้ายาง” ไม่ได้คุณภาพเมื่อเทียบกับต้นกล้าของเกษตรกร • วิพากษ์การแก้ไขรัฐธรรมนูญ
85	10 มิถุนายน 2548	<ul style="list-style-type: none"> • ซีผลสอบซีทีเอ็กซ์ยังคาใจสังคม • เชื้อ “ป่าเหาะ” เบรกแตก • วอนนายกฯ ลงมาดูเรื่องกล้ายางอย่างจริงจัง
86	17 มิถุนายน 2548	<ul style="list-style-type: none"> • แนะนำนายกฯ แก้ “ทุจริตกล้ายาง” อย่าใช้อารมณ์ • วิพากษ์การลดการเติบโตของเศรษฐกิจไทยและทั่วโลก
87	24 มิถุนายน 2548	<ul style="list-style-type: none"> • จวกแนวคิดเปิดบ่อนเสรี-โยงราคาน้ำมันทำสังคมล่มสลาย • ยกพระราชดำรัสในหลวงเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง
88	1 กรกฎาคม 2548	<ul style="list-style-type: none"> • “สนธิ” สับและอภิปรายไม่ไว้วางใจ “สุริยะะ จิ้งรุ่งเรื่องกิจ” • ชมฝ่ายค้านพัฒนาขึ้นไม่เหมือนแต่ก่อน
89	8 กรกฎาคม 2548	<ul style="list-style-type: none"> • ประชาชนไม่ได้อะไรจากการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ • การลาออกจากตำแหน่งรมช.พาณิชย์ของสุริยา ลาภวิสุทธิสิน
90	15 กรกฎาคม 2548	<ul style="list-style-type: none"> • แนะนำนายกฯ ไม่ควรแทรกแซงทหารในการแก้ปัญหาภาคใต้ • เห็นใจนายกฯ เจอมรสุมหนักมากมายรุมเร้า • ทุจริตคาร์ปาร์ค 1

		<ul style="list-style-type: none"> • มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของนายกรัฐมนตรี
91	22 กรกฎาคม 2548	<ul style="list-style-type: none"> • นโยบายประชานิยมจะนำไปสู่อำนาจนิยม • ทุจริตคาร์ปาร์ค 2
92	29 กรกฎาคม 2548	<ul style="list-style-type: none"> • การดึงอานันท์มาแก้ปัญหา 3 จังหวัดภาคใต้สะท้อนการบริหารที่ล้มเหลวของนายกฯ • แนะนำนายกฯต้องแสดงความจริงใจกับคนในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ • วิพากษ์การมาถึงของเครื่องซีทีเอ็กซ์
93	5 สิงหาคม 2548	<ul style="list-style-type: none"> • วิพากษ์กรม.ทักษิณ 2/2 เพื่อกลบกระแสคอร์รัปชัน-สลายก๊กก๊วน • กรณีขอบำเหน็จบำนาญให้ส.ส.-ส.ว.
94	19 สิงหาคม 2548	<ul style="list-style-type: none"> • “สนธิ”รับไม่ได้ปตท.บอกได้กำไร 6 หมื่นล้านจับจ๊อย • เดือนสติคนไทยอย่าหลงลืมจารีตประเพณีอันดีงาม
95	26 สิงหาคม 2548	<ul style="list-style-type: none"> • “สนธิ”ยกหนังสือพระราชอำนาจเดือนสติรัฐบาลอย่าหลงลืมในหลวง • กรณีนายกฯพบสื่อมวลชนควรให้อิสระนักข่าว
96	2 กันยายน 2548	<ul style="list-style-type: none"> • สถานการณ์ราคาน้ำมัน • การแปรรูปรัฐวิสาหกิจทำเพื่อใคร
97	9 กันยายน 2548	<ul style="list-style-type: none"> • สนธิ”เชือนายกฯ จงรักภักดีสถาบันพระมหากษัตริย์ แต่เดือนสติบางเรื่องทีละเลย • กรณีตั้งรักษาการสมเด็จพระสังฆราชฯ
รวมเนื้อหาที่มีมิติทางการเมืองทั้งหมด 169 ประเด็น		

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นถึงชุดวาทกรรมที่มีมิติทางการเมืองใน “รายการเมืองไทยรายสัปดาห์” โดยแบ่งตามลำดับเวลาที่ออกอากาศ, รายละเอียดประเด็นเนื้อหาทางการเมืองที่น่าเสนอในตอนนั้น ๆ ตั้งแต่การออกอากาศครั้งแรกทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 วันที่ 4 กรกฎาคม 2546 จนถึงวันที่ 9 กันยายน 2548 พบว่ามีประเด็นที่มีมิติทางการเมืองรวมทั้งสิ้น 169 ประเด็น จากประเด็นที่ออกอากาศในรายการทั้งหมด 299 ประเด็น

เมื่อจำแนกเนื้อหาวาทกรรมที่มีมิติทางการเมืองรายปี คือ ปี 2546, ปี 2547 และปี 2548 พบลักษณะการนำเสนอเนื้อหาดังนี้

ปี 2546

วาทกรรมที่พบมากที่สุดในปี 2546 คือ วาทกรรมเกี่ยวกับตำรวจ รongลงมา คือ วาทกรรมลักษณะการเมืองไทย, การเมืองเรื่องผลประโยชน์, กระบวนการในระบอบประชาธิปไตย, ผลประโยชน์ทับซ้อนของนายกรัฐมนตรี

ปี 2547

วาทกรรมที่พบมากที่สุด คือ วาทกรรมการแก้ปัญหาภาคใต้ และปี 2547 เป็นปีที่มีการเลือกตั้งมาก วาทกรรมที่พบมากรองลงมาจึงเป็นวาทกรรมเรื่องการเลือกตั้งระดับต่างๆ วาทกรรมพรรคการเมือง, กระบวนการในระบอบประชาธิปไตย, และวาทกรรมผลประโยชน์ทับซ้อนของนายกรัฐมนตรี เช่น การนำญาติมารับตำแหน่งสำคัญ

ปี 2548

เนื้อหาวาทกรรมหลักๆ ที่พบในปีนี้มี 4 ประเด็น ได้แก่ 1.วาทกรรมข้อบกพร่องของรัฐธรรมนูญปี 2540 ซึ่งเป็นปีที่เริ่มมองเห็นปัญหาของกระบวนการในระบอบประชาธิปไตยที่ผ่านมา 2.วาทกรรมการแก้ปัญหาภาคใต้ 3.วาทกรรมการแปรรัฐวิสาหกิจ และ 4.วาทกรรมพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์

ปัญหานำวิจัยข้อที่ 2

สนธิ ลิ้มทองกุลมีการประกอบสร้างความจริงทางสังคมจากวาทกรรมที่มีมิติทางการเมืองอย่างไร

2. วิเคราะห์การประกอบสร้างความจริงจากมุมมองของสนธิ ลิ้มทองกุล

การวิเคราะห์การประกอบสร้างความจริงจากวาทกรรมที่มีมิติทางการเมืองในมุมมองของสนธิ ลิ้มทองกุล ประกอบด้วย

2.1 การวิเคราะห์ชุดวาทกรรมที่มีมิติทางการเมือง

2.2 การวิเคราะห์ชุดวาทกรรมที่เกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์

2.1 การวิเคราะห์ชุดวาทกรรมที่มีมิติทางการเมือง

วาทกรรมที่มีมิติทางการเมือง คือ เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง สถาบันการเมือง การปกครอง นโยบายสาธารณะ อำนาจ และนักการเมือง

จากชุดวาทกรรมที่มีมิติทางการเมืองทั้งหมดในรายการเมืองไทยรายสัปดาห์สามารถจำแนกได้เป็น 5 วาทกรรมหลัก ดังนี้

2.1.1 วาทกรรมกระบวนการในระบอบประชาธิปไตย

2.1.2 วาทกรรมนโยบายและโครงการของรัฐบาล

2.1.3 วาทกรรมการแก้ไขปัญหาโดยรัฐบาล

2.1.4 วาทกรรมการปฏิบัติตนของนักการเมือง

2.1.5 วาทกรรมตำรวจในสังคมไทย

ความหมายที่ได้จากการวิเคราะห์วาทกรรมที่มีมิติทางการเมืองแต่ละวาทกรรมหลักมีดังนี้

2.1.1 วาทกรรมกระบวนการในระบอบประชาธิปไตย

วาทกรรมนี้เป็นเนื้อหาการสนทนาที่กล่าวถึงกระบวนการในระบอบประชาธิปไตย ได้แก่ การเลือกตั้งในระดับต่างๆ ทั้งการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร รวมทั้งกระบวนการในการสรรหาคณะกรรมการขององค์การอิสระ การอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐมนตรี การตรวจสอบการใช้อำนาจของรัฐ การดำเนินงานของพรรคการเมือง การหาเสียงเลือกตั้ง และการปรับคณะรัฐมนตรี

โดยมีรายละเอียดชุด “วาทกรรมกระบวนการในระบอบประชาธิปไตย” ตลอดช่วงเวลา 3 ปีของรายการดังนี้

ตารางที่ 3 แสดงชุดวาทกรรมกระบวนการในระบอบประชาธิปไตยและสาระสำคัญของเนื้อหา			
ลำดับ	วัน เดือน ปี ที่ออกอากาศ	ชุดวาทกรรมกระบวนการในระบอบประชาธิปไตย	สาระสำคัญของเนื้อหา
1.	19 ก.ย.2546	ซูวิทย์กับการลงนามการเมือง	การเลือกตั้งแต่ละครั้งต้องใช้งเงินมาก
2.	24 ต.ค.2546	วิพากษ์ภูมิศาสตร์การเมืองไทย	ควรมองการเมืองตามความเป็นจริง
3.	7 พ.ย.2546	วิเคราะห์การปรับคณะรัฐมนตรี ยกแผง	นายกฯ เอาผลงานเป็นหลักในการปรับ คณะรัฐมนตรี
4.	14 พ.ย.2546	วิเคราะห์พรรคชาติพัฒนา กับ เกมการเมืองครั้งใหม่	นักการเมืองไทย เล่นการเมืองในแบบเก่าๆ ไม่ เคยเปลี่ยน
5.	12 ธ.ค.2546	วิพากษ์กรณีส.ส.-ส.ว.ย้ายพรรค	นักการเมืองคิดถึงแต่ผลประโยชน์ของตนเอง
6.	2 ม.ค.2547	ส.ส.ย้ายพรรคเตรียมสู้ศึก เลือกตั้ง	การเมืองไม่มีความจงรักภักดี
7.	20 ก.พ.2547	การเลือกประธานวุฒิสภาคน ใหม่	วุฒิสภาต้องเป็นกลาง
8.	12 มี.ค.2547	วิพากษ์กรม.ทักษิณ 8	การปรับกรม.ปรับเปลี่ยนตามงานและการตอบ แทนบุญคุณกัน
9.	16 เม.ย.2547	การเมืองหลัง 4 ก.ค.47 ร้อนระอุ	พรรคไทยรักไทยเน้นการเมืองระดับชาติมากกว่า ท้องถิ่น
10.	14 พ.ค.2547	พันธการอภิปรายไม่ไว้วางใจ รัฐมนตรีครั้งนี้	การอภิปรายไม่ไว้วางใจของฝ่ายค้านต้องการ กระแทกชิ่งนายกฯ
11.	21 พ.ค.2547	การอภิปรายไม่ไว้วางใจกับ เงื่อนไขรัฐธรรมนูญใหม่	พรรคฝ่ายค้านไม่สามารถอภิปรายรัฐบาลได้ รัฐบาลควรให้โอกาส
12.	28 พ.ค.2547	ที่มาของพรรคทางเลือกที่ 3	พรรคทางเลือกที่ 3 คนที่เข้ามาต้องมีคุณสมบัติ ที่เหมาะสมกับการเมืองในแบบใหม่ๆ
13.	2 ก.ค.2547	จับตากระแสส.ส.ถูกซื้อตัว	พรรคการเมืองมักจะชิงความได้เปรียบกันอยู่ เสมอ
14.	9 ก.ค.2547	พรรคมหาชนโน้มเอียงมาทาง พรรคไทยรักไทย	พรรคทางเลือกต้องเป็นคนหนุ่มสาวรุ่นใหม่
15.	16 ก.ค.2547	พรรคประชาธิปัตย์ควรปฏิรูป วงจรรพรรคใหม่	พรรคประชาธิปัตย์ต้องก้าวเข้ากระบวนการทัศน์ใหม่ ได้แล้ว
16.	16 ก.ค.2547	ส.ส.ย้ายพรรคเพื่อเตรียม เลือกตั้งปี 2548	การเมืองเป็นเรื่องของโอกาส พรรคที่ทำท่าจะ ชนะ ส.ส.จะย้ายไปสังกัด

17	16 ก.ค.2547	พรรคมหาชนคือทางเลือกของประชาชนหรือนักการเมือง ?	พรรคทางเลือกที่สามประสบปัญหาเรื่องทุนเหมือนเดิม
18	27 ส.ค.2547	การเลือกตั้งผู้ว่ากทม.	คนกทม.แสดงอารมณ์ทางการเมืองท้องถิ่นสะท้อนไปสู่ระบบใหญ่
19	3 ก.ย.2547	ให้ชูวิทย์นำพรรคต้นตระกูลไทยเป็นพรรคทางเลือกที่ 3	คะแนนเสียงที่เลือกชูวิทย์เป็นเสียงบริสุทธิ์
20	8 ต.ค.2547	การปรับครม.ทักษิณ 10	การปรับครม.สอดคล้องกับการแก้ปัญหาภาคใต้
21	15 ต.ค.2547	กรณีตุลาการศาลรัฐธรรมนูญมีการลือขบปี	การลือขบปีเป็นเรื่องธรรมดา เพราะสังคมไทยเป็นสังคมอุปถัมภ์ แต่ต้องทำตัวเป็นกลาง
22	19 พ.ย.2547	บรรหารนำชูวิทย์เข้าพรรค เป็นทางเลือกที่ผิด	ชูวิทย์ไม่ได้เป็นนักต่อสู้ทางการเมือง แต่เป็นนักค้าขาย
23	10 ธ.ค.2547	ระบัฐธรรมนูญใหม่ไม่ใช่ของประชาชน	การนำแนวทางการเมืองของประเทศอื่นมาปรับใช้ต้องดูวัฒนธรรมของประเทศเราด้วย
24	24 ธ.ค.2547	วิพากษ์ปัญหาการบริหารภายในพรรคไทยรักไทย	นายกฯ ไม่ต้องการถูกอภิปราย จึงต้องรวมกลุ่มต่างๆ เข้ามา
25	24 ธ.ค.2547	เลือกตั้งปี 2548 ภาคอีสานแย่งกันดูเด็ด	แต่ละภาคมีฐานเสียงที่แตกต่างกันไป
26	21 ม.ค.2548	ไม่ควรให้รัฐมนตรีทำงานในช่วงหาเสียงเลือกตั้ง	รัฐมนตรีไม่ควรใช้อำนาจหน้าที่เพื่อผลประโยชน์ในการเลือกตั้ง
27	4 ก.พ.2548	ควรให้การศึกษาระชาธิปไตยแก่ประชาชน	ส.ส.ควรใช้วิจารณญาณให้ดีเรื่องมติพรรค
28	11 ก.พ.2548	หนูน "อภิสิทธิ์" นำพรรคประชาธิปัตย์	ประชาธิปัตย์ต้องเปลี่ยนกระบวนทัศน์ใหม่
29	11 ก.พ.2548	วิพากษ์จุดอ่อนพรรคไทยรักไทย	หัวหน้าพรรคไทยรักไทย ต้องเปิดโอกาสให้ฝ่ายค้านอภิปรายได้บ้าง
30	11 มี.ค.2548	ครม.ทักษิณ 2/1 เน้นสร้างความสมดุลของกลุ่มต่างๆ	การปรับครม.เป็นการสร้างความสมดุลของวงต่างๆ
31	25 มี.ค.2548	ระบุนไทยรักไทยกำลังมีปัญหาภายใน	พรรคไทยรักไทยกำลังมีปัญหาภายใน
32	13 พ.ค.2548	ตำหนิส.ว.ไม่รักในหลวง กรณีเลือกตั้งผู้ว่าสตง.	ส.ว.ไม่ทำตามกติกาประชาธิปไตยและระบบจารีตของไทย
33	27 พ.ค.2548	วิพากษ์ส.ส.กรณีถอนชื่อค้านทุลเกล้าฯ ผู้ว่าสตง.	ตามรัฐธรรมนูญปี 2540 ทำให้พรรคการเมืองเป็นแหล่งทุน
34	3 มิ.ย.2548	วิพากษ์การแก้ไขรัฐธรรมนูญ	ไม่ควรให้มีคนของพรรคการเมืองอยู่ในองค์กร

			อิสระ
35	1 ก.ค.2548	วิพากษ์การอภิปรายไม่ไว้วางใจ “สุริยะ จีรุงเรืองกิจ”	ไม่ควรยึดมติพรรคเกินไป
36	1 ก.ค.2548	การอภิปรายของฝ่ายค้าน พัฒนาขึ้น	ฝ่ายค้านมีการพัฒนาตัวเองในการอภิปรายไม่ ไว้วางใจมากขึ้น
37	5 ส.ค.2548	วิพากษ์กรรม.ทักษิณ 2/2 เพื่อ กลบกระแสคอร์รัปชัน-สลาย กลุ่มต่างๆ	การปรับกรรม.ไม่ตอบใจที่แท้จริง เพราะ ต้องการลดกระแสคอร์รัปชัน
38	26 ส.ค.2548	กรณีนายกฯ พบสื่อมวลชน ควร ให้อิสระนักข่าว	การที่นายกฯ ไม่รู้ทุกเรื่องเป็นเรื่องที่ไม่ผิด
รวมชุดวาทกรรมกระบวนการในระบอบประชาธิปไตยทั้งหมด 38 ประเด็น			

พบความถี่ของวาทกรรมกระบวนการในระบอบประชาธิปไตยจำแนกตามปี ดังนี้

- ปี 2546 วาทกรรมที่พบมากที่สุด คือวาทกรรมเรื่องการมองการเมืองตามความเป็นจริง และการเมืองเป็นเรื่องของผลประโยชน์
- ปี 2547 เป็นปีแห่งการเลือกตั้ง วาทกรรมที่พบมากที่สุดคือ วาทกรรมเรื่องการเลือกตั้งในระดับต่างๆ วาทกรรมเกี่ยวกับพรรคการเมือง วาทกรรมเกี่ยวกับการอภิปรายไม่ไว้วางใจ
- ปี 2548 ซึ่งเป็นปีที่เริ่มมองเห็นปัญหาของกระบวนการในระบอบประชาธิปไตยที่ผ่านมา วาทกรรมที่มีมากที่สุดจึงเกี่ยวข้องกับข้อบกพร่องของรัฐธรรมนูญปี 2540

จากชุด “วาทกรรมกระบวนการในระบอบประชาธิปไตย” ทั้งหมด 38 ประเด็นที่ได้คัดเลือกมาศึกษา พบการประกอบสร้างความจริงของวาทกรรมย่อยกระบวนการในระบอบประชาธิปไตยดังนี้

- 1) ควรมองการเมืองตามลักษณะความเป็นจริงมากกว่ามองแบบที่ควรจะเป็น
- 2) นักการเมืองไทยเล่นการเมืองแบบเก่าๆ
- 3) จุดบอดรัฐธรรมนูญไทย ปี 2540
 - 3.1) พรรคการเมืองคือที่รวมของแหล่งทุน
 - 3.2) พรรคฝ่ายค้านไม่สามารถอภิปรายรัฐมนตรีได้
 - 3.3) องค์กรอิสระไม่ควรมีคนของพรรคการเมือง
 - 3.4) รัฐธรรมนูญไทยปี 2540 ไม่ใช่ของประชาชนอย่างแท้จริง

1) ควรมองการเมืองตามลักษณะความเป็นจริงมากกว่ามองแบบที่ควรจะเป็น

ตัวอย่างวาทกรรม

ประเด็น : วิพากษ์ภูมิศาสตร์การเมืองไทย (วันที่ 24 ตุลาคม 2546)

“...วันนี้เป็นกระบวนการกดดันพรรคชาติพัฒนาให้ตัดสินใจโดยด่วน คือทางพรรคชาติพัฒนาได้ถูกกระบวนการนี้ทดสอบมาแล้วหลายครั้ง เมื่อนิ่งต่อไปแล้วก็จะถือโอกาสใช้กระบวนการปรับ ครม. ในช่วงของหลังเอเปกเป็นตัวชี้ชัดว่าชาติพัฒนาจะเอาอย่างไร เพราะฉะนั้นแล้วก็มีทางเลือกอยู่ 2 ทาง คือพวกเราขอมองการเมืองเป็น อย่างที่ควรจะเป็น แต่เราไม่มองการเมืองอย่างที่มีมันเป็นจริง การเมืองที่เป็นจริงก็คือว่า พรรคไทยรักไทยต้องการที่จะรวมกลุ่ม ถ้าสมมติพรรคชาติพัฒนาเข้ามาร่วมด้วย ณ วันนี้ท่านนายกทักษิณยังมีบารมีมากพอที่จะสยบทุกกลุ่มได้ เพราะฉะนั้นพรรคชาติพัฒนาถ้าตัดสินใจในที่สุดแล้วว่าเอาละอาจจะคุยกันที่ลอนดอนขณะนี้เวลานี้ว่าคุณสุวัจน์อาจบอกว่าท่านนายกเดี่ยวผมจะเข้ามารวมแล้วกัน ผมไม่มีเงื่อนไข และผมเชื่อว่าคุณสุวัจน์รวม...”

ตัวอย่างวาทกรรม

ประเด็น : ส.ส.ย้ายพรรคเตรียมเลือกตั้งปี 2548 (วันที่ 16 กรกฎาคม 2547)

“...ช่วงนี้เป็นช่วงที่ผมเรียกว่า ค่อนข้างจะอ่อนไหว คือการเมืองเป็นเรื่องของโอกาส เป็นข้อเท็จจริงที่เราต้องยอมรับ ว่า พรรคใดได้เป็นรัฐบาลหรือร่วมรัฐบาล โอกาสที่จะทำงาน ให้ชาติบ้านเมืองก็จะมีสูงกว่า ตลอดไปจนถึงโอกาสที่จะได้ผลประโยชน์ด้วย อันนี้เป็นของธรรมชาติ เราก็คงไม่ต้องมานั่งโกหกหลอกลวงกัน หรือได้ทำงานให้ชาติด้วย และก็สามารถที่จะมีผลประโยชน์ตามมาโดยที่จะตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็มีอยู่แล้ว ที่นี้ในอดีตการเมืองมันสั้น คืออยู่ปีหนึ่ง ก็ต้องล้มยุบสภา เลือกตั้งกันใหม่ รัฐธรรมนูญ 2540 เปลี่ยนโฉมการเมืองไปใหม่เกือบหมด ที่ผมพูดคำว่าเกือบหมดเพราะว่ายังคง ลักษณะน้ำเน่าบางประการ...”

วิเคราะห์: การประกอบสร้างความจริงจากมุมมองของสนธิ ลิ้มทองกุล

สนธิชี้ให้เห็นข้อเท็จจริงว่าสถานการณ์ของพรรคการเมืองที่มีเสียงข้างมากในระบอบรัฐสภานั้น ย่อมเป็นไปตามกฎแห่งอำนาจ เมื่อมีอำนาจมากในระดับหนึ่งแล้ว อำนาจนั้นก็ย่อมที่จะขยายตัวใหญ่ขึ้นไปอีกเป็นธรรมดา นี่เป็นสิ่งที่ตรงกันข้ามกับแนวคิดทางรัฐศาสตร์ หรือทางการเมืองในหนังสือหรือในรัฐธรรมนูญที่เชื่อว่า สามารถจำกัดอำนาจพรรคการเมืองได้ ดังนั้นหากประชาชนอยากจะทำใ้การเมืองแล้ว ควรอย่างยิ่งที่จะมองภาวะทางการเมืองตามสภาพการณ์ที่มันเป็นจริงๆ ที่แวดล้อมด้วยบริบทมากมาย มากกว่าที่จะมอง คิด และเข้าใจระบอบการเมืองตามแบบอุดมคติ

นอกจากนี้สนธิยังชี้ให้เห็นว่าธรรมชาติของนักการเมืองนั้นมักพยายามฉกฉวยความได้เปรียบและผลประโยชน์อยู่ตลอดเวลา พรรคที่ได้เป็นรัฐบาลย่อมได้ประโยชน์อยู่แล้ว ก็ย่อมหาช่องทางที่จะยังคงรักษาอำนาจและผลประโยชน์นั้นไว้ด้วยวิธีการต่างๆ ตามกลวิธีที่การเมืองอุดมคติไม่ได้เขียนเอาไว้ ความพยายามเข้าใจธรรมชาติการเมืองด้วยเหตุการณ์จริง จึงก่อเกิดความเข้าใจได้ที่เป็นประโยชน์มากกว่าเข้าใจการเมืองแบบอุดมคติ

วิเคราะห์: พลังอำนาจวาทกรรม

พลังอำนาจจากวาทกรรมนี้เกิดจากการให้ความหมาย (Definition) คำว่า “การเมือง” ว่าแบ่งออกเป็นสองประเภทคือ การเมืองอย่างที่ควรจะเป็นและการเมืองอย่างที่เป็นอย่างจริง ซึ่งทั้งสองความหมายมีลักษณะที่ตรงกันข้าม (Opposition) ในวาทกรรมถัดมามีการอ้างการเมืองในอดีต (examples) เปรียบเทียบกับลักษณะการเมืองในปัจจุบันเพื่อให้ผู้รับสารได้เห็นภาพชัดเจน

ตัวอย่างวาทกรรม

ประเด็น : ชูวิทย์กับการลงนามการเมือง (วันที่ 19 กันยายน 2546)

“...แต่ผมจะเตือนคุณชูวิทย์ ผมไม่แน่ใจว่าคุณชูวิทย์จะกล้าใช้หรือเปล่า 1 พันล้านบาท ... คุณชูวิทย์เคยชินกับการรับแบบนี้ แต่การเมืองมันเหมือนก้อนน้ำ พอเปิดแล้วมันไหลออกหมด จะเข้ามาก็ต่อเมื่อ ตัวเองเป็นรัฐบาล มีตำแหน่งหน้าที่การงาน แล้วสามารถไปแสวงหาผลประโยชน์จากอำนาจหน้าที่ของตัวเอง ผมถามว่าคุณชูวิทย์รับไหวไหม ระหว่างเปิดก็ออกอยู่ แล้วคุณชูวิทย์ยังไม่รู้ว่า “นรกมีจริง” เวลาที่หาเสียง ส.ส. ที่ใครก็ตามที่อยู่เบื้องหลังคุณชูวิทย์บอกว่า “เฮ้ย! มึงต้องส่งคนโน้น คนนั้นได้แน่ คนนี้ได้แน่ แล้วสังเกตอีกอย่างคุณชูวิทย์เจาะจงอีสาน เพราะ ส.ส. อีสานมีชื่อมากเรื่องการซื้อเสียง เพราะฉะนั้นคุณชูวิทย์ก็เลยไปทางอีสาน แต่คุณชูวิทย์ไม่รู้เลยว่า พออีก 10 วัน จะเลือกตั้งแล้ว โทรศัพท์จะมาเลยว่า “พี่ หัวหน้า ผมขออีก 5 – 10 ล้าน ผมได้แน่ๆ “ ทุกคนทั่วประเทศไทยพูดอย่างนี้หมด ผมเกรงว่าคุณชูวิทย์จะเหลือแค่กางเกงใน...”

วิเคราะห์: การประกอบสร้างความจริงทางสังคมจากมุมมองของสนธิ ลิ้มทองกุล

สนธิพยายามที่จะสื่อว่า นักการเมืองหรือผู้ที่พยายามเริ่มเข้ามาเล่นการเมืองก็ตาม ในความเป็นจริงแล้วต้องใช้ทุนทรัพย์มากกว่าที่จะเป็นนักการเมืองในระบอบรัฐสภาได้ นอกจากนั้นแล้วเมื่อได้เป็น ได้อยู่ในตำแหน่งต่างๆ ก็ย่อมที่จะต้องให้ทุนทรัพย์รักษาตำแหน่งของตนเองมากขึ้นอีก และมากขึ้นไปในทุกๆ กิจกรรมทางการเมือง และเมื่อได้เป็นนักการเมืองแล้ว การถอนทุนทรัพย์ที่เคยลงทุนไป ก็ย่อมต้องทำ เพื่อสานต่อระบอบอำนาจ การเล่นการเมืองโดยใช้ทุนทรัพย์เป็นแรงขับเคลื่อนนี้ ผลได้ผลเสียย่อมเกิดขึ้นและจะติดอยู่ในวงจรอุบาทว์นี้ต่อไป

วิเคราะห์: พลังอำนาจวาทกรรม

วาทกรรมนี้มีการอุปมาอุปไมย (Simile) เงินทุนที่ใช้เล่นการเมือง เหมือนน้ำที่ไหลจากก๊อกตลอดเวลาและเปรียบสภาพการณ์ในการเล่นการเมืองเป็น “นรก” (Metaphor) เพื่อเผยให้เห็นว่าผู้พูดมีความเข้าใจการเมืองดี และมีการยกตัวอย่าง (Examples) บทสนทนาที่ทำให้เข้าใจง่ายมาประกอบเพื่อให้ผู้รับสารเห็นภาพตาม “เฮ้ย! มึงต้องส่งคนโน้น คนนั้นได้แน่ คนนี้ได้แน่” “พี่ หัวหน้า ผมขออีก 5-10 ล้าน ผมได้แน่ๆ”

ตัวอย่างวาทกรรม

ประเด็น : กรณีตุลาการศาลรัฐธรรมนูญมีการลอบบี้ (วันที่ 15 ตุลาคม 2547)

“...คือถ้าเราจะวิเคราะห์กันโดยตรงไปตรงมา การลอบบี้ เป็นเรื่องธรรมดา สังคมไทยเป็นสังคมที่แคบ เราอย่าไปปฏิเสธความจริงตรงนี้ ถ้าถามว่ามีใครรู้จักใครบ้างไหม คนที่อยู่ในวงการสูงๆ รู้จักกันบ้างไหม เพราะฉะนั้นแล้ว ผู้พิพากษาจะเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ จะเป็นประธานศาลฎีกา หรือ จะเป็นอัยการสูงสุด จะเป็นผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือว่าจะเป็นใครก็ตาม ที่ต้องยึดถือกติกาและกำหนดกติกาและบริหารกติกา เพื่อความเป็นธรรมกับสังคม ล้วนแล้วแต่มีเครือข่ายและสายสัมพันธ์ทั้งสิ้น ไม่ได้มีทางตัวคุณก็มีทางภรรยาคุณไม่มีทางภรรยาก็มีทางน้องเมีย พี่สาว ลูก ทุกคนรู้จักกันหมด ถามว่ามีใครติดต่อกันบ้างไหม ผมเชื่อว่าในทุกเรื่องมีการติดต่อ ใครก็ตามที่บอกว่าไม่มีการติดต่อ นี่โกหกตัวเอง เวลาพ่อค้าคิดซัดเรื่องอะไร คุณรู้จักตำรวจคนนั้นไหม ผมรู้จักนัดผมกินข้าวหน่อยได้ไหม และคุณรู้จักอัยการ พุดง่ายๆ รู้จักกันหมด เป็นวัฒนธรรมอุปถัมภ์ ...”

วิเคราะห์: การประกอบสร้างความจริงทางสังคมจากมุมมองของสนธิ ลิ้มทองกุล

สนธิพยายามที่จะสื่อความจริงอย่างหนึ่งของสังคมไทยคือ “ระบบอุปถัมภ์” ซึ่งเป็นกลไกสำคัญของระบอบการเมืองไทย แม้กระทั่งในระบอบกระบวนการศาล ซึ่งควรจะเป็นระบอบยุติธรรมตัดสินคดีความตามข้อเท็จจริง ความเข้าใจนี้เป็นความเข้าใจในแบบแผนอุดมคติ แต่ในสภาพเป็นจริงในสังคมไทย “การต่างตอบแทน” ในระบบอุปถัมภ์ยังคงเป็นปัจจัยหลัก ที่แทรกแซงกระบวนการยุติธรรมให้ทำงานผิดเพี้ยนไป ระบบอุปถัมภ์นี้สืบเนื่องมาจากลักษณะสังคมไทยที่เน้นความสัมพันธ์แบบเครือญาติ พี่น้อง ซึ่งให้คุณค่ากับผลประโยชน์ภายในครอบครัวมากกว่าผลประโยชน์ของส่วนรวมสาธารณะ

วิเคราะห์: พลังอำนาจวาทกรรม

พลังอำนาจจากวาทกรรมนี้เกิดจากการกล่าวถึงข้อยอมรับที่มีอยู่แล้ว (existent decisions) ว่า ลักษณะสังคมไทยเป็นสังคมที่แคบ มีวัฒนธรรมอุปถัมภ์ และได้ยกตัวอย่าง (Examples) บุคคล

ในสังคม ได้แก่ ผู้พิพากษา ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ประธานศาลฎีกา อัยการสูงสุด ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ โดยกล่าวว่าเป็นธรรมดาที่บุคคลเหล่านี้ย่อมต้องมีการช่วยเหลือเกื้อกูลผู้ที่เกี่ยวข้อง ในตอนท้ายของวาทกรรมได้มีการใช้ประโยคในลักษณะที่เป็น Premise คือ ผู้กล่าวสารได้เว้นข้อสรุปไว้ให้ผู้รับสารเติมเองในใจ จากประโยคที่ว่า “ใครก็ตามที่บอกว่าไม่มีการติดต่อ นี้โกหกตัวเอง”

จากการวิเคราะห์ที่ตัวบทข้างต้น สามารถสรุปการประกอบสร้างความจริงที่น่าเสนอจากรายการเมืองไทยรายสัปดาห์ ใน “วาทกรรมควรมองการเมืองตามความเป็นจริงมากกว่ามองแบบที่ควรจะเป็น” ได้ว่า ระเบียบการเมืองมักให้ความสำคัญกับผลประโยชน์ของนักการเมือง พรรคการเมือง นายทุน ผู้สนับสนุน เครือสหยาญาติมิตร ข้าราชการ พนักงานในสังกัดตน ทั้งหมด เพื่อรักษาผลประโยชน์ตัวเองทั้งสิ้น การเข้ามาเล่นการเมืองต้องใช้ทุนทรัพย์และมีการถนอมทุนทรัพย์ นั้นกลับคืนมาเป็นของตน ระเบียบการเมืองไทยนั้น ขับเคลื่อนด้วย “ทุน” และ “ระบบอุปถัมภ์” ภาพของการเมืองตามที่วาทกรรมได้สร้างขึ้นจึงเป็นการบอกกับประชาชนว่าสิ่งที่ประชาชนรับทราบเรื่องการย้ายพรรค การลอบบี้ การต่อรองผลประโยชน์ การซื้อสิทธิ์ขายเสียง เป็นเรื่องที่ไม่เหมือนกับการเมืองแบบอุดมคติ ประชาชนจะต้องเข้าใจที่มาและที่ไปของสิ่งที่เกิดขึ้นและรู้เท่าทันภาวะการการเมืองที่เป็นอยู่

2) นักการเมืองไทยเล่นการเมืองแบบเก่าๆ

การเล่นการเมืองแบบเก่าๆ ที่ไม่คำนึงถึงเนื้อหาสาระ ข้อเท็จจริงของปัญหา และมัก “เล่นการเมือง” แทนที่จะ “ทำการเมือง” มาจากความเข้าใจที่ผิดและต้องการกลบปัญหาทางการเมืองที่มีอยู่ให้หมดไป เช่น มักทำเหตุการณ์ทุกอย่างให้เป็น “ประเด็นทางการเมือง” ซึ่งสามารถเรียกร้องความสนใจให้แปรเปลี่ยนจากข้อเท็จจริง ความถูกผิดไปเป็นเรื่องของการกลั่นแกล้งทางการเมืองโดยไม่มีเหตุผล หรือการอ้างประชาชนที่เป็นเจ้าของประเทศเพียงเพื่อความต้องการของตนเอง เมื่อเล่นการเมืองก็อยากเป็นรัฐมนตรีเล่นบทบาทอื่นไม่เป็น เพราะเข้าใจว่าการเมืองจะต้องมีบทบาทแต่ในสภา ทั้งๆ ที่ความจริงแล้วการเล่นการเมืองยังมีรูปแบบต่างๆ อีกมากมาย

ตัวอย่างวาทกรรม

ประเด็น : วิเคราะห์พรรคชาติพัฒนา กับเกมการเมืองครั้งใหม่ (วันที่ 14 พฤศจิกายน 2546)

“...โดยลักษณะที่เกิดขึ้นกับคุณสุวัจน์นี้แล้วก็มีนักการเมืองดีจากคุณสุวัจน์ทันทีเลยที่ได้ ออกมาจากรัฐบาล ไม่ว่าจะ เป็น พล.ต.อ.ประชา พรหมนอก หรือคุณกร ทักษะรังสี นั้น ยังคงดำเนินการวิถีทางการเมืองในลักษณะเก่าๆ ผมมีภาพวาดอันหนึ่ง ซึ่งเป็นภาพที่ผม ชื่นชอบมานานแล้ว เป็นของคุณประสงค์ ลือเมือง คือสังวาสทางการเมือง คือคนที่เล่น

การเมืองเหมือนกับในภาพนี้เลย ...ถ้าจะเอากรณีคุณกร หรือ พล.ต.อ.ประชา พรหมนอก มาพูด อุปมาอุปไมยเหมือนคนโบราณเขาพูดว่า เมียตาย ศพยังไม่ถึงเย็นเลยก็มีเมียใหม่ แล้ว ฉะนั้นแล้วผมคิดว่าประเด็นนี้มากกว่าที่คนไทยรู้เรื่องนี้เห็นใจคุณสุวัจน์ ... แต่ว่าคุณสุวัจน์พูดโดยคุณสุวัจน์อาจจะรู้ แต่ว่าไม่กล้าพูดจริงๆ แล้วการเมืองไม่มีมิตรแท้และศัตรูถาวรอย่างแน่นอนที่สุด ขนาดคุณกร ซึ่งเป็นหลานแท้ๆ ของพล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ ยังไม่มีเชื้อโยกับพรรคนี้เลย นับประสาอะไรกับ สส.คุณสุวัจน์ อีกมากมายหลายคน ที่คุณสุวัจน์บอกว่าเขาไม่ไปไม่ได้หรอก ผมไม่เชื่อครับตรงนี้คือการเมืองไทยไม่มีอะไรน่าสนใจเลย ก็ยังคงเป็นการเมืองที่เล่นกันแบบลักษณะเก่าๆ ...”

วิเคราะห์: การประกอบสร้างความจริงทางสังคมจากมุมมองของสนธิ ลิ้มทองกุล

สนธิอธิบายข้อเท็จจริงของสภาพการณ์การเมืองในสังคมไทย ว่าคาดเดาได้ไม่ยาก เพราะนักการเมืองไทยไม่เคยปรับเปลี่ยนนิสัยเลย แม้ว่ายุคสมัยจะเปลี่ยนไปแล้ว แต่พฤติกรรมและความคิดของนักการเมืองไทยยังเหมือนเดิม คือ ยึดผลประโยชน์ของตนเป็นที่ตั้ง ดังนั้นเมื่อเปลี่ยนรัฐธรรมนูญใหม่แล้ว นักการเมืองจะต้องปรับเปลี่ยนตัวเองให้เห็นประโยชน์แก่ส่วนรวมแก่ประเทศชาติ

วิเคราะห์: พลังอำนาจวาทกรรม

วาทกรรมได้แสดงลักษณะของการเล่นการเมืองแบบเก่าๆ โดยยกตัวอย่าง (Examples) ภาพวาดของคุณประสงค์ ลือเมืองขึ้นมาประกอบ และมีการเปรียบเทียบ (Simile) ถึงความรวดเร็วของการย้ายพรรคว่า “อุปมาอุปไมยเหมือนคนโบราณเขาพูดว่า เมียตาย ศพยังไม่ถึงเย็นเลยก็มีเมียใหม่แล้ว” ตอนท้ายของวาทกรรมได้ให้คำจำกัดความ (Definition) ของ “การเมือง” ว่า “การเมืองไม่มีมิตรแท้และศัตรูถาวรอย่างแน่นอนที่สุด”

ตัวอย่างวาทกรรม

ประเด็น : วิพากษ์กรณี ส.ส.-ส.ว.ย้ายพรรค (วันที่ 12 ธันวาคม 2546)

“...โอกาสของคนที่จะขยับขยาย ต้องคิดถึงตัวเองก่อนแล้ว เพราะนักการเมืองไม่เคยคิดถึงชาติ ส่วนน้อยมากที่คิดถึงชาติ จะคิดถึงตัวเองและคิดถึงพรรคพวกตัวเอง เพราะว่าคนซึ่งเป็นคนซึ่งเล่นการเมือง เป็นเรื่องตกลงอย่างพอเข้ามาแล้วเหมือนติดยาเสพติด คือว่าพอปี พอ กลอง ขึ้นร้ายรำแล้วก็จะมีการเลือกตั้งแล้ว จะต้องกระโดด ผมรู้จักนักการเมืองบางคน แทบไม่น่าเชื่อ ขายบ้านยืมกู้หนี้ ยืมสินมาไป 30-40 ล้านบาท เพื่อให้ตัวเองได้เป็น ส.ส. เพราะเขามองว่า ส.ส.คือศักดิ์ศรี แล้ว ส.ส.คือการนำไปสู่ผลประโยชน์ทางด้านอื่น ไม่ว่าจะ เป็นโครงการก่อสร้าง ไม่ว่าจะเป็นการหาผลประโยชน์จากงบประมาณ...อันนี้ก็คือแผ่นเสียง เพลงเก่าๆ ซึ่งเขาเล่นมาตลอด คือประการแรกทุกคนเวลาย้ายพรรค คุณสโรชาจำไว้นะ สูตรนี้เป็นสูตรสำเร็จ เป็นสูตรมามาต้มยำกุ้งที่ไม่มีวันจืด อันแรกที่เขาจะพูด บอกว่าเขาทดสอบ

ตรวจสอบเสียงประชาชนแล้ว ประชาชนบอกว่าอยากให้มาอยู่พรรคนี้ เพราะฉะนั้นเขาจะอ้างประชาชนพวกนี้บังหน้า อันนี้เป็นเรื่องสำคัญสุด ประโยคอื่นไม่สำคัญเท่ากับว่าผมได้ลงไปตรวจสอบแล้ว ประชาชนบอกว่าอยากให้มาอยู่พรรคนี้เพื่อจะได้ทำประโยชน์ให้กับประชาชนได้ ใครก็ตามที่ย้ายพรรคจะต้องพูดแบบนี้...”

วิเคราะห์: การประกอบสร้างความจริงทางสังคมจากมุมมองของสนธิ ลิ้มทองกุล

สนธิชี้ให้เห็นข้อเท็จจริงว่าหากนักการเมืองไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ของชาติ ในภาพรวมการเมืองไทยก็จะไม่เกิดสิ่งดีๆ ขึ้นเลย วาทกรรมนี้แฝงนัยให้ผู้รับสารรู้เท่าทันความคิดของบรรดานักการเมืองที่คิดถึงแต่เรื่องผลประโยชน์ จนการเมืองไทยไม่มีอะไรน่าสนใจเหมือนเดิมทุกๆ ที่ยุคสมัยก็เปลี่ยนไปแล้ว

วิเคราะห์: พลังอำนาจวาทกรรม

วาทกรรมนี้ใช้การอุปมาอุปไมย (Simile) การเล่นเกมการเมืองว่าเหมือนตติยาเสพติด และได้ยกตัวอย่าง (Examples) จากประสบการณ์ตรงของผู้สร้างวาทกรรมเพื่อให้เห็นภาพนักการเมืองที่ติด “ยาเสพติด” ว่า “...ผมรู้จักนักการเมืองบางคน แทบไม่น่าเชื่อ ขายบ้าน ภูหนี้ยืมสินมาใช้เงินไป 30-40 ล้านบาทเพื่อให้ตัวเองได้เป็นส.ส.” และมีการเปรียบสุทธสำเร็จทางการเมืองว่าเป็น (Metaphor) สุทธมามาต้มยำกุ้งที่ไม่มีวันจืด ตอนท้ายได้ใช้ประโยค premise เพื่อให้ผู้รับสารนำไปคิดเอาเองว่า “ใครก็ตามที่ย้ายพรรคจะต้องพูดแบบนี้...”

จากการวิเคราะห์ด้วยท่วงต้น สามารถสรุปความหมาย “วาทกรรมนักการเมืองไทยเล่นเกมการเมืองแบบเก่าๆ” ได้ว่าไม่ว่ายุคสมัยจะเปลี่ยนไปก็ยุคก็ตาม นักการเมืองไทยก็เล่นเกมการเมืองกันแบบเดิมๆ ไม่เคยเปลี่ยน จุดประสงค์ก็เพื่ออำนาจและผลประโยชน์ทางการเมืองของตน วาทกรรมนี้จึงต้องการบอกกับผู้ชมรายการถึง พฤติกรรมของนักการเมืองที่เป็นรูปธรรมที่เห็นได้ชัด ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่ช่วยพัฒนาประชาธิปไตยให้เติบโตได้อย่างแท้จริง ฉะนั้นการเล่นเกมการเมืองที่ฟังประสงค์ที่ผู้สร้างวาทกรรมนี้อยากให้เห็น ก็คือ นักการเมืองที่เล่นเกมการเมืองแบบใหม่ ไม่ยึดติดผลประโยชน์และอำนาจ หากแต่มีอุดมการณ์และทำเพื่อผลประโยชน์ของประชาชนอย่างแท้จริง หรือ ที่เรียกว่านักการเมืองน้ำดี

3) จุดบอดรัฐธรรมนูญไทย ปี 2540

รัฐธรรมนูญของไทยปี 2540 เรียกได้ว่าเป็นรัฐธรรมนูญฉบับที่เป็นประชาธิปไตยมากที่สุดฉบับหนึ่งเนื่องจากร่างโดยสภาร่างรัฐธรรมนูญ (สสร.) ตามเจตนารมณ์ของประชาชน รัฐธรรมนูญ

ฉบับนี้ต้องการปฏิรูปการเมืองโดยอุดช่องโหว่ของระบอบการเมืองในอดีต โดยให้อำนาจของฝ่ายบริหารมากขึ้น การคานอำนาจและการตรวจสอบความโปร่งใสจากคณะกรรมการองค์อิสระต่างๆ การให้อำนาจแก่ประชาชนในการใช้สิทธิเสรีภาพให้มากขึ้น แต่เมื่อเข้าสู่การปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ ในสถานการณ์จริงในสมัยของพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร กลับพบจุดบอดและทางตันหลายทางที่ไม่มีใครคาดคิด รายการเมืองไทยรายสัปดาห์ได้เสนอให้เห็นจุดบอดของรัฐธรรมนูญไทยปี 2540 ผ่านทางวาทกรรมไว้ดังต่อไปนี้

3.1) พรรคการเมืองคือที่รวมของแหล่งทุน

จุดอ่อนข้อสำคัญของรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันคือความพยายามที่จะทำให้รัฐบาลมีความเข้มแข็งในการบริหารประเทศ ซึ่งสะท้อนให้เห็นข้อบ่งชี้เกี่ยวกับการที่ส.ส. ต้องสังกัดพรรคการเมืองเพื่อสามารถลงสมัครรับเลือกตั้งได้ และความต้องการที่จะเป็นส.ส. ให้ได้ของนักการเมืองนั้นต้องทำทุกวิถีทางเพื่อให้ได้เป็น ส.ส. การสังกัดพรรคใหญ่ที่มีทุนทรัพย์สูง ย่อมมีความได้เปรียบมากกว่าการสังกัดพรรคเล็กๆ ที่มีทุนน้อย นี่เป็นข้อด้อยของรัฐธรรมนูญปัจจุบันที่ยังคงทำให้การเมืองผูกยึดติดกับระบบทุน ทำให้การเมืองกลับเข้าสู่ผลประโยชน์ของทุน

ตัวอย่างวาทกรรม

ประเด็น : พรรคมหาชนคือทางเลือกประชาชนหรือนักการเมือง? (วันที่ 16 กรกฎาคม 2547)

“...เพราะวิธีการไม่ได้ต่างกว่าเดิม คือเอานักการเมืองที่ออกหัก จากสถานที่ต่างๆ และมาลงแข่งในเวที ที่นักการเมืองที่ออกหักนั้นไม่ได้ลง แต่ลงในพรรคที่สาม ก็ต้องสู้กันในเรื่องเงินทองอีกเหมือนเดิม ก็ต้องมีการลดแลกแจกแถมกันเหมือนเดิม ปัญหาเดิม ผมถึงบอก นี่คือจุดบอดอีกจุดหนึ่งของรัฐธรรมนูญ 2540 ที่ผมพูดตอนนั้นไง ว่าข้อดีก็มี แต่ลักษณะที่น่าเน่ายังอยู่ คุณสโรชาถามผมว่า แล้วจะแก้ยังไง ผมตอบไม่ได้ ผมไม่รู้จะตอบยังไง เพราะฉะนั้นแล้วการเมืองในขณะนี้ ก็คงจะเป็นไปอย่างที่เราเห็น...”

วิเคราะห์: การประกอบสร้างความจริงทางสังคมจากมุมมองของสนธิ ลิ้มทองกุล

สนธิ แสดงให้เห็นว่า “ทุน” ยังคงเป็นตัวหลักในการขับเคลื่อนอุดมการณ์ทางการเมือง โดยแสดงความเป็นรูปธรรมออกมาให้เห็นผ่านพรรคการเมืองไทย ถ้าจะมีการตั้งพรรคการเมืองขึ้นมาสักพรรคหนึ่ง “ทุน” เป็นสิ่งสำคัญ ที่จะเป็นตัววัดความสามารถในการแข่งขันบนสนามเลือกตั้ง

วิเคราะห์: พลังอำนาจวาทกรรม

วาทกรรมนี้มีการสร้างพลังอำนาจจากการอธิบาย (Definition) ลักษณะพรรคทางเลือกที่สามที่จะเข้ามาเป็นทางเลือกให้กับสังคมว่ายังคงไม่ต่างจากพรรคที่หนึ่งและพรรคที่สองที่มีลักษณะการให้ความสำคัญกับเงินทุนเหมือนเดิม

ตัวอย่างวาทกรรม

ประเด็น : ครม.ทักษิณ 2/1 เน้นสร้างความสมดุลของกลุ่มต่างๆ (วันที่ 11 มีนาคม 2548)

“...คุณสุริยานี้เป็นตัวอย่างของนักการเมืองยุคนี้ ถ้าจะให้ผมเปรียบเทียบการเมืองเมืองไทยนี้ ผมมองไทยรักไทย พรรคประชาธิปัตย์ พรรคชาติไทยนี้เป็นบริษัทจำกัดไปแล้วนะ คือพูดง่ายๆว่าเป็นกลุ่มทุนทั้งนั้น เพราะฉะนั้นกลุ่มทุนแต่ละกลุ่ม แต่ละคนที่เข้ามา ล้วนแล้วแต่ต้องมีทุนที่ต้องเข้ามาสนับสนุน หรือว่าจะต้องเข้ามาเพื่อเป็นตัวแทนกลุ่มทุน...คุณสุริยานี้ความที่เป็นเจ้าของปิกนิกแก็สนะครับ ซึ่งเป็น 1 ใน 3 เจ้าใหญ่ของประเทศไทย ...ก็เลยทำให้ตัวเองนั้นมีบทบาททางการเมืองโดยปริยาย คนเล่นการเมืองนี้ขอให้มีตั้งค์เสียอย่าง ทำอะไรน่ารักไปหมด ดีไปหมด ยังมีกิจการใหญ่โต ยังมีคนเทิดทูน เพราะว่าคนไทยสมัยนี้เชิดชูคนมีเงิน คุณธรรมไม่สนใจ ...”

วิเคราะห์: การประกอบสร้างความจริงทางสังคมจากมุมมองของสนธิ ลิ้มทองกุล

สนธิชี้ให้เห็นข้อเท็จจริงว่า สมัยนี้นักการเมืองเป็นรัฐมนตรีสามารถเป็นได้ง่าย เพราะแค่มีเงินก็สามารถที่จะเป็นรัฐมนตรีได้แล้ว แทนที่จะคำนึงถึงคุณสมบัติ ความรู้ความสามารถ กลับให้คุณค่ากับคนที่ร่ำรวย มีหน้ามีตาในสังคม ยังมีต้องพูดถึงความมีคุณธรรมว่าอย่างน้อยเพียงใด การเล่นการเมืองยังจำกัดกลุ่มอยู่แค่มิใช่กลุ่มซึ่งถือว่าเป็นสภาพการณ์ที่บั่นทอนระบอบประชาธิปไตยเป็นอย่างยิ่ง

วิเคราะห์: พลังอำนาจวาทกรรม

จากการยกตัวอย่าง (Examples) นักการเมือง คือ สุริยา ลากวิสุทธิสิน สนธิได้นำไปสู่ข้อสรุปแบบอุปนัย (Inductive reasoning) ว่า “...คนเล่นการเมืองนี้ขอให้มีตั้งค์เสียอย่าง ทำอะไรน่ารักไปหมด ดีไปหมด ยังมีกิจการใหญ่โต ยังมีคนเทิดทูน เพราะว่าคนไทยสมัยนี้เชิดชูคนมีเงิน คุณธรรมไม่สนใจ ...” และมีการเปรียบเทียบพรรคการเมืองเป็น (Metaphor) บริษัทจำกัด

ตัวอย่างวาทกรรม

ประเด็น : วิพากษ์ส.ส.กรณีนอนชื้อค่านทูลเกล้าฯ ผู้ว่าสตง. (วันที่ 27 พฤษภาคม 2548)

“...มามองว่า คนจะเล่นการเมืองต้องสังกัดพรรค โดยลืมนึกไปว่า พรรคแท้ที่จริงคืออะไร ในเมื่อการเมืองเมืองไทยต้องใช้เงิน พรรคที่แท้จริง คือที่มาของแหล่งเงินทุน ที่รวมแหล่งเงินทุน และใครเป็นคนให้เงินทุนละ สมัยก่อนนั้น พวกเจ้ามือห่วยเถื่อนให้ บ่อนการพนันให้ ยาเสพติดให้ ท่านนายก ก็ปราบซะหมด ก็กลายเป็นกลุ่มทุนเป็นคนให้แทน ถูกไหมครับ...เมื่อพรรคการเมืองถูกพัฒนามาเป็นตัวแทนของทุนไปแล้ว ผมถามว่า มติพรรคคืออะไร มติพรรคคือมติของทุน ใช่ไหมครับ เพราะพรรคการเมืองต้องพึ่งนายทุน หรือว่า ถ้าเกิดในกรณีคนซึ่งเป็นเจ้าของพรรค หรือเป็นคนซึ่งสนับสนุนพรรคแล้วมาเล่นการเมืองด้วย ก็หมายความว่า เขาก็สั่งพรรคได้เต็มที่ ว่าอันนี้ได้ ไม่ได้ ผมก็ถามต่อ ถ้าอย่างนั้นมันบิดเบือนเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ เพราะเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ต้องการให้คนมาเข้าพรรค เพื่อให้พรรคแข็งแรง แต่เขาลืมนึกไปว่า พรรคคือตัวแทนของทุน...”

วิเคราะห์: การประกอบสร้างความจริงทางสังคมจากมุมมองของสนธิ ลิ้มทองกุล

สนธิยังคงพยายามชี้ให้เห็นข้อเท็จจริงของจุดอ่อนในรัฐธรรมนูญปัจจุบัน โดยยกตัวอย่างเรื่อง “มติพรรค” ว่าเป็น “มติของทุน” ซึ่งหมายถึงการไม่คำนึงถึง “มติแห่งความถูกต้อง” หรือ “มติที่ยึดมั่นในผลประโยชน์ของประชาชน” ซึ่งขัดกับแนวคิดเรื่องกระบวนการประชาธิปไตยระบอบตัวแทนที่ว่า ส.ส. คือตัวแทนผู้รักษาผลประโยชน์ของประชาชนผู้เลือกเขาเข้ามาทำงาน และขัดกับความหวังของประชาชนที่เลือกพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งเข้ามาบริหารประเทศตามที่ประชาชนต้องการ

ข้อเท็จจริงที่สนธิพยายามสื่อสารต่อไปคือ เมื่อเป็นมติของทุน มตินั้นจึงคำนึงถึงผลกำไรสูงสุดของเจ้าของทุน และในเมื่อพรรคการเมืองใหญ่พรรคนี้นำเงินจากทุนมหาศาล ผลประโยชน์จึงเป็นมติพรรคของพรรคการเมืองนี้

วิเคราะห์: พลังอำนาจวาทกรรม

เป็นการให้ความหมาย (Definition) ของพรรคการเมืองว่า เป็นที่รวมของแหล่งทุนและมีการใช้ตรรกะในประโยคว่า “เมื่อพรรคการเมืองถูกพัฒนามาเป็นตัวแทนของทุนไปแล้ว ผมถามว่า มติพรรคคืออะไร มติพรรคคือมติของทุน ใช่ไหมครับ เพราะพรรคการเมืองต้องพึ่งนายทุน” ถ้าอำนาจวาทกรรมนี้มาตลอด ถือได้ว่าเป็นการชักจูงใจให้ผู้รับสารคิดตามอย่างเป็นระบบ และทำให้เชื่อว่าเป็นจริง และได้มีการกล่าวถึง (Examples) วิวัฒนาการของเงินทุนของพรรคการเมืองประกอบความเข้าใจ

3.2) พรรคฝ่ายค้านไม่สามารถอภิปรายรัฐมนตรีได้

รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันกำหนดไว้ว่า ถ้าจะอภิปรายรัฐมนตรีต้องมีเสียงขั้นต่ำ 125 เสียง ในรัฐสภายุคทักษิณ ชินวัตร ซึ่งมีเสียงท่วมท้นในสภา ทำให้ฝ่ายค้านไม่สามารถอภิปรายรัฐมนตรีและนายกรัฐมนตรีได้เหมือนเมื่อก่อนและถ้าสามารถอภิปรายรัฐมนตรีได้ก็ต้องอภิปรายเฉพาะตำแหน่งหน้าที่ที่รัฐมนตรีผู้นั้นดำรงตำแหน่งอยู่ ห้ามอภิปรายถึงตำแหน่งในอดีต เนื่องจากเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ต้องการให้รัฐบาลมีความเข้มแข็งกว่าเดิม

ตัวอย่างวาทกรรม

ประเด็น : การอภิปรายไม่ไว้วางใจกับเงื่อนไขรัฐธรรมนูญใหม่ (วันที่ 21 พฤษภาคม 2547)

“...จุดที่พรรคประชาธิปัตย์ต้องการจะดึงให้ถึงให้ได้ แต่เผชิญมาตรา 185 ไม่นุญาติให้ทำได้ ตรงนี้ก็เลยเป็นความอัดอั้นตันใจของพรรคประชาธิปัตย์มานานแล้ว 3 ปีที่ผ่านมาเมื่ออภิปราย 3 ครั้ง ก็ไม่สามารถจะแตะต้องได้ เพราะแตะต้องเมื่อไหร่ก็จะมีการประท้วงทันที ว่านี่กำลังพาดพิงไปถึงนายกรัฐมนตรีซึ่งไม่มีสิทธิ์ที่จะอภิปรายถึง เพราะฉะนั้นแล้วในด้านหนึ่งฝ่ายค้านก็อัดอั้นตันใจ ฝ่ายค้านก็เลยทุ่มเทความอัดอั้นตันใจนั้นลงไปตามจุดต่างๆ ที่รัฐมนตรีแทน ไม่ว่าจะเป็นคุณวัฒนา เมืองสุข ไม่ว่าจะเป็นคุณสุริยะ จึงรุ่งเรืองกิจ...ซึ่งตรงนี้โดยเนื้อหาของรัฐธรรมนูญแล้ว เขาไม่ต้องการให้อภิปรายย้อนหลัง ก็เพราะว่าเขาไม่ต้องการให้ไปลากเรื่องในอดีตซึ่งคนนี่เคยเป็นรัฐมนตรีสมัยโน้นสมัยนี้ จำได้ไหมครับ ตั้งแต่รัฐบาลชุดที่แล้วท่านเคยทำอะไรเอาไว้ เขาต้องการให้พูดเฉพาะสมัยนี้ ...”

วิเคราะห์: การประกอบสร้างความจริงทางสังคมจากมุมมองของสนธิ ลิ้มทองกุล

มีการประกอบสร้างความเป็นจริงว่า พรรครัฐบาลได้ใช้ประโยชน์จากช่องโหว่ของรัฐธรรมนูญเพื่อหลบเลี่ยงการถูกตรวจสอบจากพรรคฝ่ายค้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการตรวจสอบการทำงานของนายกรัฐมนตรี ซึ่งจะไม่มีทางเป็นไปได้เลยถ้ามีจำนวน ส.ส. ไม่เพียงพอตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด โดยในปี 2547 เริ่มพบวาทกรรมที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ทับซ้อนของนายกรัฐมนตรีมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำญาติของนายกรัฐมนตรีเข้ามารับตำแหน่งที่สำคัญๆ

วิเคราะห์: พลังอำนาจวาทกรรม

จุดเด่นของวาทกรรมนี้คือ การถ่ายทอดความรู้สึก (Emotional) อัดอั้นตันใจที่พรรคประชาธิปัตย์ไม่สามารถอภิปรายนายกรัฐมนตรีได้ มีการยกรัฐธรรมนูญปี 2540 มาตรา 185 (Evidence) ขึ้นมาประกอบ และอ้างข้อมูลตัวเลข (Statistics) การอภิปรายของพรรคประชาธิปัตย์ครั้งก่อนที่ไม่สามารถอภิปรายนายกรัฐมนตรีได้

ตัวอย่างวาทกรรม

ประเด็น : วิพากษ์จุดอ่อนพรรคไทยรักไทย (วันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2548)

“...อะไรก็ตามในโลกนี้มันจะมีการถ่วงดุลซึ่งกันและกัน วันนี้พรรคไทยรักไทยได้เสียงเยอะขนาดนี้ ถ้าในเชิงหยินหยาง นี่คือหยาง หยางเยอะ ฝ่ายค้ำยันหยินน้อย ความไม่สมดุลเกิดขึ้นแล้ว เมื่อเกิดขึ้นมาแล้วจะมีปัญหาตามมาทีหลัง ...เพราะฉะนั้นแล้วทางออกของรัฐบาลชุดนี้โดยเฉพาะอย่างยิ่งท่านนายกฯ คือว่า ท่านต้องสร้างหยินเพิ่ม ด้วยตัวท่านเอง วิธีสร้างคือหนึ่ง ท่านต้องไม่เจ้าอารมณ์ ไม่เกราดเกรี้ยว สองท่านจะต้องเป็นคนซึ่งฟังความคิดของคนอื่น ฝ่ายค้ำยันพูดอะไรก็รับฟังซะ นักวิชาการก็รับฟัง ให้เขาได้ระบาย เพราะถ้าท่านไม่ยอมให้เขาระบายนะครับ สิ่งที่จะเกิดขึ้นกับสังคมไทยซึ่งมันน่ากลัวมาก มันจะไม่เห็นผลเดือนนี้สองเดือนนี้ มันสะสม อะไรบ้างที่สะสม ชาวสื่อจะเยอะมาก เพราะว่าเมื่อไม่สามารถที่จะอภิปรายทุจริตของรัฐมนตรีได้แล้ว มันจะลือกันข้างนอกแล้ว”

วิเคราะห์: การประกอบสร้างความจริงทางสังคมจากมุมมองของสนธิ ลิ้มทองกุล

พรรครัฐบาลที่ได้เสียงข้างมากจะไม่น่าเลื่อมใสศรัทธา หากไม่เปิดโอกาสให้คนกลุ่มต่างๆ ในสังคมได้วิพากษ์วิจารณ์บ้าง แม้ว่าจะมีอำนาจมากแค่ไหนก็ตาม แต่ถ้าหากไม่มีความอ่อนน้อมถ่อมตน ผู้คนก็จะขาดศรัทธาทิ้งตัวผู้นำและผู้บริหารประเทศ ดังนั้นนายกรัฐมนตรีต้องเสริมสร้างศรัทธาอีกด้านหนึ่งขึ้นมาด้วย จึงจะสมบูรณ์

วิเคราะห์: พลังอำนาจวาทกรรม

สนธิ ได้กล่าวถึงข้อยอมรับที่มีอยู่แล้ว (Existent decisions) ในโลกนี้ คือ “อะไรก็ตามในโลกนี้ มันจะมีการถ่วงดุลซึ่งกันและกัน” ถัดจากนั้นมีการอุปมาอุปไมย (Simile) หลึก หยิน-หยาง กับการดำเนินงานของนายกรัฐมนตรีและรัฐบาล และท้ายสุดมีการใช้ประโยคที่แสดงเหตุและผล (From cause to effect) คือ “เพราะถ้าท่านไม่ยอมให้เขาระบายนะครับ สิ่งที่จะเกิดขึ้นกับสังคมไทยซึ่งมันน่ากลัวมาก..”

3.3) องค์กรอิสระไม่ควรมีคณของพรรคการเมือง

องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญปี 2540 คือ องค์กรที่มีหน้าที่ตรวจสอบการปฏิบัติงานของนักการเมืองและข้าราชการ รวมทั้งตรวจสอบการทำงานขององค์กรต่างๆ ภายในระบอบประชาธิปไตย ให้มีการดำเนินงานที่โปร่งใส ตรวจสอบได้และไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพของประชาชน เพราะฉะนั้นองค์กรอิสระไม่ควรที่อยู่ภายใต้อำนาจขององค์กรใด ไม่เช่นนั้นแล้วก็จะปราศจากความน่าเชื่อถือ

ตัวอย่างวาทกรรม

ประเด็น : วิพากษ์การแก้ไขรัฐธรรมนูญ (วันที่ 3 มิถุนายน 2548)

“...แต่ผมคิดว่าต้องแก้หมด ศาลรัฐธรรมนูญ กต. ป.ป.ช. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน ทั้งหมดเลย อย่าเอาพรรคการเมืองมาเลือก ถ้าพรรคไทยรักไทยใจเฉาะป.ป.ช. แล้วอันอื่นไม่เอา ตอบคำถามยากเหมือนกัน ...องค์กรอิสระใดๆ ก็ตามที่ตั้งตามรัฐธรรมนูญ ไม่ว่าจะใครไหน ในกระบวนการสรรหา นั้น ไม่ต้องการ หรือไม่เห็นด้วย หรือไม่ควรที่จะมีตัวพรรคการเมือง ผมคิดว่า ถ้าวิธีนี้แล้วก็เป็นการแสดงความจริงใจนะครับ และอย่างน้อยที่สุดนักการเมือง ...ผมพูดมาตลอดเวลาที่ การเมืองนั้นถ้าจะเล่นกัน จะมี 400 เสียง 450 เสียง จาก 500 เสียงผมไม่ว่า แต่ผมขอติกาที่ชัด และผมขอองค์กรอิสระที่เป็นอิสระจริงๆ นะครับ... เพราะอย่างน้อยผมคิดว่ามีกระบวนการถ่วงดุลที่ผมพอพึ่งพาอาศัยได้...”

วิเคราะห์: การประกอบสร้างความจริงทางสังคมจากมุมมองของสนธิ ลิ้มทองกุล

พรรครัฐบาลที่มีเสียงข้างมาก ซึ่งมีอำนาจจะขยายฐานอำนาจนั้นไปสู่ส่วนต่างๆ ที่มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการรักษาอำนาจนั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรอิสระที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบความโปร่งใสและการทุจริต ทั้งนี้เพื่อรักษาอำนาจที่มีอยู่นั้นให้นานที่สุด

วิเคราะห์: พลังอำนาจวาทกรรม

วาทกรรมได้ยกตัวอย่าง (Examples) องค์กรอิสระที่จำเป็นจะต้องแก้ไขด้วยการไม่นำคนของพรรคการเมืองเข้าไปทำหน้าที่ “แต่ผมคิดว่าต้องแก้หมด ศาลรัฐธรรมนูญ กต. ป.ป.ช. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน ทั้งหมดเลย” พลังของวาทกรรมนี้คือ การสร้างเงื่อนไขให้นักการเมืองสามารถแสดงความจริงใจ ด้วยการไม่นำคนของพรรคการเมืองเข้าไปอยู่ในองค์กรอิสระ ถ้านักการเมืองจริงใจก็ควรจะทำ ถ้าไม่ทำแสดงว่านักการเมืองไม่จริงใจ

3.4) รัฐธรรมนูญไทยปี 2540 ไม่ใช่ของประชาชนอย่างแท้จริง

แม้ว่ารัฐธรรมนูญฉบับปี 2540 นี้จะมีหลายมาตราที่ระบุถึงสิทธิ เสรีภาพของประชาชนในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง แต่ในทางปฏิบัติจริงๆ รัฐธรรมนูญไม่สามารถทำให้ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพได้อย่างแท้จริง

ตัวอย่างวาทกรรม

ประเด็น : ระบุรัฐธรรมนูญใหม่ไม่ใช่ของประชาชน (วันที่ 10 ธันวาคม 2547)

“...เอาสั้นๆ แล้วกันครับ คือ รัฐธรรมนูญของประเทศใด มันเป็นผลพวงของระบบการปกครอง ของประเทศนั้นๆ ทีนี้ถ้าเรามามองผลพวงของระบบการปกครองของประเทศไทยจริงๆ แล้วเราก็ยังหวังใจของชนชั้นปกครองไปไม่พ้น การเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน ในระดับรากหญ้า นั้น แทบจะไม่มีเลย เพราะฉะนั้นแล้วคุณสโรชาไปสังเกตได้ รัฐธรรมนูญตั้งแต่ฉบับแรก มาจนฉบับปัจจุบันนั้น ล้วนแล้วแต่เกิดตามภาวการณ์ของสังคมที่เปลี่ยนไป สังคมที่เปลี่ยน แต่ในที่สุดเมื่อเรามองกรอบรัฐธรรมนูญ ที่เขาร่างขึ้นมาแล้ว ประชาชนไม่ได้มีส่วนร่วมเลย แม้กระทั่งในยุคนี้...”

วิเคราะห์: การประกอบสร้างความจริงทางสังคมจากมุมมองของสนธิ ลิ้มทองกุล

สนธิ กำลังแสดงภาพความจริงให้เห็นว่าในสังคมยุคปัจจุบันยังมีการแบ่งชนชั้นกันอยู่ไม่ต่างจากสมัยก่อน ผู้ร่างรัฐธรรมนูญยังมีกรอบความคิดเกี่ยวกับชนชั้นอยู่มาก รัฐธรรมนูญมีเจตนารมณ์โดยรวมที่ดี แต่สุดท้ายแล้วประชาชนไม่ได้มีส่วนร่วมเลย เป็นเรื่องที่จะต้องมีการขบคิดกันใหม่ รัฐธรรมนูญที่ดีจะต้องสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนให้เกิดขึ้น

“**วาทกรรมจุดบอดรัฐธรรมนูญ**” ของสนธิฉายภาพให้เห็นว่าแม้จะเขียนรัฐธรรมนูญให้ดีเพียงใด แต่หากผู้ที่อยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญไม่ยึดมั่นและปฏิบัติตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ก็ย่อมเกิดแต่ความฉ้อฉล ความสูญเสียระบอบการเมืองแบบประชาธิปไตย หรือเป็นเพียงระบอบประชาธิปไตยแต่เพียงเปลือก ไม่ได้เป็นประชาธิปไตยถึงแก่นแท้ เพราะระบบความคิดความเชื่อ วัฒนธรรมการเมืองแบบเก่า แบบเล่นพรรคเล่นพวก คำนึงถึงแต่ผลประโยชน์ของตนและพวกพ้องนั้นมีพลังอำนาจมากกว่าเพียงตัวหนังสือที่อยู่ในรัฐธรรมนูญหลายเท่า

วิเคราะห์: พลังอำนาจวาทกรรม

วาทกรรมนี้ได้มีการอ้างถึงรัฐธรรมนูญฉบับแรกจนถึงฉบับปัจจุบัน (Examples) ว่าเกิดจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนไป และวาทกรรมนี้กล่าวอย่างแน่ชัดว่า ผู้ร่างรัฐธรรมนูญปี 2540 ยังคงเป็นชนชั้นปกครอง ประชาชนจึงไม่มีส่วนร่วมเหมือนที่ผ่านมา

จากการวิเคราะห์ข้างต้น สามารถสรุปการประกอบสร้างความจริงทางสังคมที่น่าเสนอเกี่ยวกับกระบวนการในระบอบประชาธิปไตยได้ว่า **การเมืองในสภาพความเป็นจริงต่างกับการเมืองในรัฐธรรมนูญอย่างสิ้นเชิง** กระบวนการในระบอบประชาธิปไตยตามรัฐธรรมนูญปี 2540 ตามหลักการแล้วเป็นเจตนารมณ์ที่ดี แต่ผู้ที่อยู่กระบวนการยังไม่พัฒนาตัวเองไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ นักการเมืองยังเล่นการเมืองแบบเก่า ค่านิยม วัฒนธรรมการเมืองแบบ

ระบบอุปถัมภ์ ภายใต้กฎกติกาแบบใหม่ แม้แต่พรรคการเมือง แทนที่จะแข็งแกร่งและเกี่ยวพันกัน ด้วยอุดมการณ์กลับผูกพันกันด้วยทุน

กรอบความคิดของสนธิ ลิ้มทองกุลในการประกอบสร้างความจริงทางสังคมนี้ คือ กรอบแนวคิดประชาธิปไตย กรอบแนวคิดเรื่องรัฐธรรมนูญ กรอบแนวคิดเรื่องธรรมาภิบาล ซึ่งปะทะกับกรอบแนวคิดเรื่องระบบอุปถัมภ์ กรอบแนวคิดการเมืองคือเรื่องของผลประโยชน์

2.1.2 วาทกรรมนโยบายและโครงการของรัฐบาล

วาทกรรมนี้เป็นวาทกรรมที่มากเป็นลำดับที่ 2 ของการดำเนินรายการเมืองไทยรายสัปดาห์ เนื้อหาของวาทกรรมนี้เกี่ยวข้องกับนโยบายและโครงการที่รัฐบาลจัดทำขึ้น รวมทั้งการดำเนินงาน และปฏิบัติงานของรัฐบาล นโยบายและโครงการของรัฐบาล จะออกมาในรูปของกฎหมาย พระราชบัญญัติ พระราชกำหนด โครงการ มาตรการ รวมทั้งภาพรวมนโยบายของรัฐบาลทั้งหมด

ตารางที่ 4 ตารางแสดงชุดวาทกรรมและสาระสำคัญของเนื้อหา นโยบาย และโครงการของรัฐบาล			
ลำดับ	วัน เดือน ปี ที่ออกอากาศ	ชุดวาทกรรมนโยบายและโครงการของรัฐบาล	สาระสำคัญของเนื้อหา
1	4 ก.ค.2546	ปัญหาผู้มีอิทธิพลในเมืองไทย	การปราบผู้มีอิทธิพลเป็นนโยบายที่ดี แต่การปฏิบัติทำยาก
2	1 ส.ค.2546	โครงการโรดแมปที่ไทยเสนอต่อพม่า	เป็นการพัฒนาประชาธิปไตยในพม่าทีละขั้น
3	15 ส.ค.2546	พระราชกำหนดป้องกันการก่อการร้ายของไทย	หวังตำรวจใช้อำนาจในพระราชกำหนดการก่อการร้าย
4	22 ส.ค.2546	เบื้องหลังการออกพระราชกำหนดป้องกันการก่อการร้ายของไทย	การออกพระราชกำหนดฯ เพราะสหรัฐฯ เชื่อว่านายฮัมบาลีอยู่ในไทย
5	22 ส.ค.2546	กรณีส่งทหารไทยไปอิรัก	การส่งทหารไทยไปอิรักเป็นเรื่องไม่ถูกต้อง
6	17 ต.ค.2546	ไทยได้อะไรจากการเป็นเจ้าภาพเอเปค 2003 (1)	ไทยได้ความมีเสถียรภาพจากการประชุมเอเปค
7	24 ต.ค.2546	ไทยได้อะไรจากการเป็นเจ้าภาพเอเปค 2003 (2)	ไทยได้ความเชื่อมั่นและศรัทธาจากการประชุมเอเปค
8	24 ต.ค.2546	ใครได้ประโยชน์มากที่สุดจากการประชุมเอเปค	รัฐบาลเน้นแต่เรื่องเศรษฐกิจ ไม่ใส่ใจเรื่องจริยธรรมของสังคม
9	7 พ.ย.2546	วิเคราะห์กรณีกองทุนวายุภักษ์	กองทุนวายุภักษ์ เป็นกองทุนที่น่าลงทุน

10	14 พ.ย.2546	มองปัญหากองทุนวายุภักษ์	กองทุนวายุภักษ์ เหมาะกับนักลงทุนรายย่อย
11	14 พ.ย.2546	มิติใหม่ของการเมืองระดับภูมิภาค เอเชียตะวันออกเฉียงใต้	ประเทศพม่า เวียดนาม ลาว และไทยถ้าร่วมมือกันจะมีแต่ได้กับได้
12	28 พ.ย.2546	เบื้องหลังแนวคิดจัดตั้ง "ป๋อนกาสิโน"	รัฐบาลเน้นแต่ GDP ไม่มีโครงการที่ส่งเสริมจิตวิญญาณ
13	26 ธ.ค.2546	ความคืบหน้าการปฏิรูประบบราชการ	การกำหนดนโยบายของฝ่ายการเมืองแทน
14	26 ธ.ค.2546	วิเคราะห์ปัญหานักเรียนตีกัน	รัฐบาลไม่ได้ส่งเสริมเรื่องจริยธรรม
15	27 ก.พ.2547	ปัญหาที่แท้จริงของการแปรรูปกฟผ.	รัฐบาลไม่จริงใจกับการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ
16	5 มี.ค.2547	แนะแยกกฎหมายหมิ่นประมาทใช้สื่อที่ทำเพื่อชาติ	หน้าที่ของสื่อมวลชนต้องตรวจสอบรัฐบาลอยู่แล้ว
17	14 พ.ค.2547	วิพากษ์หุ้นหงส์แดง	ควรนำเงินไปใช้อีกวิธีดีกว่าซื้อหุ้นหงส์แดง
18	4 มิ.ย.2547	นายกฯ ไม่ออกหวยหงส์เป็นเรื่องดี	ควรแล้วที่นายกฯ ยอมถอยเรื่องหวยหงส์
19	11 มิ.ย.2547	กรณีการประท้วงโฆษณาผู้ใหญ่ลี	การกระตุ้นเศรษฐกิจ ทำให้มีเงินมาใช้จ่าย ขณะเดียวกันต้องมีทุนทางปัญญาที่จะบริหารเงินให้ดีขึ้น
20	25 มิ.ย.2547	เปิดเผยจุดจบชีวิตเจ้าพ่อ	นักการเมืองล้วนผูกโยงกับเจ้าพ่อทั้งนั้น
21	23 ก.ค.2547	วิพากษ์สงครามคอร์รัปชัน ระหว่างข้าราชการประจำกับนักการเมือง	สงครามนักการเมืองและข้าราชการประจำเป็นเรื่องปกติ
22	23 ก.ค.2547	นโยบาย SML	นโยบาย SML คือการแจกเงิน สร้างประชานิยม แสดงให้เห็นว่ารัฐบาลใส่ใจคะแนนเสียงของคนต่างจังหวัดมาก
23	3 ก.ย.2547	การโยกย้ายผู้ว่าราชการจังหวัดควรนำผลงานมาพิจารณา	สามารถย้ายผู้ว่าราชการจังหวัดได้ แต่ควรนำผลงานมาพิจารณา
24	17 ก.ย.2547	บทบาทของสำนักข่าวกรองแห่งชาติ	สำนักข่าวกรองแห่งชาติไม่ได้มีหน้าที่จับตัวใคร
25	17 ก.ย.2547	อำนาจรัฐกับเสรีภาพของสื่อมวลชน	เป็นเรื่องปกติถ้าพรรคไหนเป็นรัฐบาล ก็จะไม่ถูกกับสื่อมวลชน
26	22 ต.ค.2547	วิพากษ์การโฆษณาหนังสือพลังแห่งชีวิต	คนเราต้องมีศาสนาในใจ
27	12 พ.ย.2547	นายกฯ ควรไปประชุมเอเปคด้วยตนเอง	การประชุมเอเปคเป็นเรื่องสำคัญที่ไม่ควรพลาด
28	19 พ.ย.2547	วิพากษ์กรณีเข้าสนามบินแลงเเอฟ 16 เป็นการชกศึกเข้าบ้าน	โครงการทุกโครงการที่รัฐบาลทำ ควรเข้าที่ประชุมรัฐสภา

29	18 มี.ค.2548	จำลองประท้วงเบียดเบียนเรื่องการเมือง	การประท้วงของจำลองเป็นการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุ
30	25 มี.ค.2548	ตำหนิกำไรของหุ้นปตท.	รัฐบาลต้องให้เหตุผลถึงการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ
31	15 เม.ย.2548	การศึกษาไทยปัจจุบันทำเพื่อการค้า	รัฐบาลควรเน้นวัฒนธรรม จริยธรรมมากกว่าที่จะเน้นเงิน
32	15 เม.ย.2548	ครอบครัวเป็นสายใยที่เหนียวแน่นที่สุดในสังคมไทย	ครอบครัวคือ รากฐานของสังคมไทย
33	6 พ.ค.2548	คัดค้านการจัดกรม.สัญญาที่ “ปราสาทพนมรุ้ง”	แม้รัฐบาลจะมีเสียงมาก แต่ต้องเคารพความรู้สึกรักของประชาชน
34	13 พ.ค.2548	ภาพรวมกระทรวงเกษตรฯยังไม่พัฒนาไปในทางดี	ไม่ควรหากินกับคนจน
35	20 พ.ค.2548	ติงนายกฯตั้งสังข์อธิษฐานควรคิดเพื่อสังคมมากกว่า	ตั้งสังข์อธิษฐานควรทำเพื่อสังคม
36	17 มิ.ย.2548	วิพากษ์การลดการเติบโตของเศรษฐกิจไทยและทั่วโลก	เศรษฐกิจไทยไม่ดีเท่าที่ควรเป็นห่วงวิกฤตศรัทธาของนายกฯ
37	24 มิ.ย.2548	แนวคิดเปิดบ่อนเสรี-โยงราคาน้ำมันทำสังคมล่มสลาย	ไม่ควรพัฒนาประเทศเฉพาะด้านเศรษฐกิจ ต้องพัฒนาจริยธรรมและจิตวิญญาณด้วย
38	8 ก.ค.2548	ประชาชนไม่ได้ละเอียดใจจากการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ	การแปรรูปรัฐวิสาหกิจ คนที่เข้ามาถือหุ้น อดทวยผลประโยชน์จากการที่อีกส่วนหนึ่ง รัฐบาลเป็นผู้ถือหุ้นอยู่
39	15 ก.ค.2548	มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของนายกฯ	รัฐบาลต้องกระตุ้นภาคเศรษฐกิจที่แท้จริง ไม่ใช่แจกเงิน
40	22 ก.ค.2548	นโยบายประชานิยมจะนำไปสู่อำนาจนิยม	นโยบายของรัฐบาลนำไปสู่อำนาจนิยม
41	19 ส.ค.2548	รับไม่ได้กับกำไรปตท.6 หมื่นล้าน	การแปรรูปก่อให้เกิดกำไรมหาศาลแก่ปตท. บนคราบน้ำตาประชาชน
42	2 ก.ย.2548	การแปรรูปรัฐวิสาหกิจทำเพื่อใคร	ไม่มีเหตุผลอะไรที่กฟผ.เข้าตลาดหุ้น
รวมชุดวาทกรรมนโยบายและโครงการของรัฐบาลทั้งหมด 42 ประเด็น			

พบความถี่ของวาทกรรมนโยบายและโครงการของรัฐบาลจำแนกตามปี ดังนี้

- ปี 2546 เนื้อหาวาทกรรมมีความหลากหลาย

- ปี 2547 เนื้อหาวาทกรรมมีความหลากหลาย

- ปี 2548 วาทกรรมที่พบมากที่สุด คือ การแปรรูปรัฐวิสาหกิจ และการที่รัฐบาลไม่พัฒนาประเทศทางจริยธรรมและคุณธรรม

จากชุด “วาทกรรมนโยบายและโครงการของรัฐบาล” ทั้งหมด 42 ประเด็นที่ได้คัดเลือกมาศึกษา พบการประกอบสร้างความจริงทางสังคมของวาทกรรมย่อยนโยบายและโครงการของรัฐบาลดังนี้

- 1) นโยบายของรัฐเน้นแต่ด้านเศรษฐกิจไม่ได้เน้นคุณธรรม
- 2) รัฐบาลไม่มีความจริงจังในการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ
- 3) พรรคที่ได้เป็นรัฐบาลมักจะไม่ถูกกับสื่อมวลชนเสมอ
- 4) นโยบายประชานิยมนำไปสู่อำนาจนิยม

1) นโยบายของรัฐเน้นแต่ด้านเศรษฐกิจไม่ได้เน้นคุณธรรม

ตัวอย่างวาทกรรม

ประเด็น : เบื้องหลังแนวคิดจัดตั้ง “ปอนกาสิโน” (วันที่ 28 พฤศจิกายน 2546)

“...ผมเสียใจอยู่เรื่อง รัฐบาลชุดนี้มีแต่โครงการที่ใหญ่ทั้งนั้น แต่เป็นโครงการที่มองถึงผลกำไร โครงการของการยอมรับความจริง แต่ผมยังไม่เห็นรัฐบาลชุดนี้พยายามทำโครงการใดก็ตามที่เป็นการส่งเสริมจิตวิญญาณของคนไทยให้ดีขึ้น ส่งเสริมสถานภาพของครอบครัว เรามีแต่พูด เราพูดตลอดเวลา รัฐมนตรีมาพูด ท่านนายกฯ ท่านก็เคยพูดต้องเป็น family อย่างโน้นอย่างนี้ แต่ทำไมไม่มีการลงทุนในด้านนี้ให้เกิดขึ้น ผมยังไม่เคยเห็นมีใครคิดว่าทำศูนย์ธรรมะคอมเพล็กซ์เลย นี่เป็นเรื่องตลก...ปัญหาคือว่าทุกวันนี้เรากำลังเน้นเรื่องจีดีพี เรากำลังเน้นเรื่องของผลตอบแทน เรากำลังเน้นเรื่องความสุขความสบาย คนไทยรวยขึ้น แต่ทั้งหมดวัตถุทั้งนั้น ...”

ตัวอย่างวาทกรรม

ประเด็น : การศึกษาไทยปัจจุบันทำเพื่อการค้า(วันที่ 15 เมษายน 2548)

“...ผมอยากเห็นสังคมไทยและผมอยากเห็นรัฐบาลทำอะไรที่เป็นรูปธรรม ในการที่จะส่งเสริม สบายใจครอบครัว ในการที่จะส่งเสริมคุณธรรมและที่สำคัญที่สุด ผมคิดว่า น่าเห็นใจเขา เหมือนกัน เพราะว่าเขาต้องการให้ประชาชนบริโภคเยอะๆ เศรษฐกิจมันก็จะได้หมุนเวียน แต่ ว่าถ้าเราไปมองในมุมนี้มุมเดียวว่า มองตัวเลขการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ มองว่าคน ไทยจะต้องรวยขึ้น ผมว่าเป็นการมองผิด คำว่ารวยมีหลายระดับ รวยน้ำใจ รวยคุณงาม ความดี รวยศีลธรรม ย่อมดีกว่าการรวยทรัพย์ รวยทรัพย์แต่ว่ายากจนทางศีลธรรม อันนี้ไม่ ควร ...”

ตัวอย่างวาทกรรม

ประเด็น : แนวคิดเปิดบ่อนเสรี-โยงราคาน้ำมันทำสังคml่มสลาย (วันที่ 24 มิถุนายน 2548)

“...เพราะเมื่อใดก็ตามในฐานะที่ท่านนายกฯ ท่านเป็นผู้นำของประเทศ ท่านไม่เพียงแต่มี หน้าที่ที่จะนำประเทศในเชิงเศรษฐกิจเท่านั้น ท่านต้องนำประเทศในเชิงจริยธรรมด้วย การนำประเทศในเชิงจริยธรรมนั้นมีนัยที่ลึกซึ้งมาก จริยธรรมในการแสดงออก จริยธรรม ในการพูด จริยธรรมในการปฏิบัติ ทุกอย่างต้องเพียบพร้อมเพราะว่านั่นคือคุณสมบัติของ ผู้นำที่ควรจะมี แล้วที่สำคัญที่สุดเมื่อเรามีจริยธรรมพวกนี้อยู่แล้วทุกส่วนของสังคมจะ มองดูผู้นำเป็นตัวอย่าง...”

วิเคราะห์: การประกอบสร้างความจริงทางสังคมจากมุมมองของสนธิ ลิ้มทองกุล

มีการประกอบสร้างความจริงทางสังคมว่า นโยบายของรัฐบาลเน้นแต่ด้านเศรษฐกิจอย่าง เดียว ไม่ได้เน้นด้านคุณธรรมจริยธรรม การให้ความสำคัญกับคุณธรรมและจริยธรรมเป็นสิ่งที่ สังคมไทยยึดถือมาช้านาน ซึ่งส่วนใหญ่มาจากหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่เป็นศาสนาประจำ ชาติ และคนที่เป็นผู้นำนั้นยิ่งต้องมีคุณธรรมจริยธรรมมากกว่าคนทั่วไป ได้แก่ การยึดถือ ทศพิธราชธรรม การยึดถือพรหมวิหาร 4 แต่การทำหน้าที่ของผู้นำรัฐบาลที่เป็นอยู่เข้าลักษณะพูด อย่างหนึ่ง แต่ทำอีกอย่างหนึ่ง

วิเคราะห์: พลังอำนาจวาทกรรม

วาทกรรมแรก-ช่วงแรกของวาทกรรมได้ แสดงความรู้สึกรู้สึก (Emotional) เห็นใจรัฐบาลที่จะต้อง กระตุ้นเศรษฐกิจ และได้กล่าวถึงระดับของคำว่า “รวย” (Definition) ซึ่งมีอยู่หลายระดับ ทั้งการรวย น้ำใจ การรวยคุณงามความดี รวยศีลธรรม รวมทั้งการรวยทรัพย์ ซึ่งเป็นการรวยที่เน้นแต่ตัวเลข วา ทกรรมนี้มีความหลากหลายในแง่อารมณ์ความรู้สึก และความคิดเห็น ทำให้ผู้แสดงวาทกรรมไม่ได้ สุดโต่งไปในด้านใดด้านหนึ่ง แต่เป็นการมองประเด็นอย่างรอบด้านทุกมิติ

วาทกรรมที่สอง-ได้ให้ความหมาย (Definition) “คุณสมบัติของผู้นำ” ที่ควรจะมีและมีการให้ ความหมายของคำว่า “การนำประเทศในเชิงจริยธรรม”

2) รัฐบาลไม่มีความจริงจังในการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ

ตัวอย่างวาทกรรม

ประเด็น : ปัญหาที่แท้จริงของการแปรรูปกฟผ. (วันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2547)

“...ฝ่ายรัฐบาลผมไม่เห็นด้วยคือไม่เห็นด้วยตรงที่ว่าวิธีบริหารจัดการกับปัญหาตรงนี้ไม่สามารถทำให้ประชาชนเข้าใจได้และไม่มีความโปร่งใสมากพอ ไม่ว่าจะเป็นการขึ้นค่าเอฟที ไม่ว่าจะเป็นการขึ้นค่าน้ำมันบ้านปู ตรงนี้ก่อให้เกิดความสงสัยขึ้นอย่างมาก...สำหรับรัฐบาลชุดนี้แล้วไม่มีข่าวดีสักเรื่องเลย มีแต่ปัญหาทั้งนั้น มาเจอปัญหาการไฟฟ้าฝ่ายผลิตซึ่งผมคิดว่าหนักหนาสาหัสสากรรจ์ ...คือปัญหาความรุนแรง ปัญหาทางการไฟฟ้าฝ่ายผลิตเป็นเรื่องของความเชื่อ ..แต่อันนี้เป็นความเชื่อที่บอกว่ารัฐบาลกำลังทำอะไรที่ไม่ ... ความเชื่อในความโปร่งใส และความเชื่อรัฐบาลไม่จริงจังต่อการแปรรูป ซึ่งก็เป็นหน้าที่ที่ต้องมาชี้แจงและทำความเข้าใจ ให้มันหมด อันนี้เป็นความสามารถของรัฐบาล เป็นความสามารถของนายกฯ แล้ว...”

ตัวอย่างวาทกรรม

ประเด็น : รัฐบาลไม่ได้กำโรปตท.6 หมิ่นล้าน (วันที่ 19 สิงหาคม 2548)

“...พวกอีแอบพวกนี้พวกตัวร้ายเลยที่มาพึ่งพิงอิงแอบเอาแต่กำไร คุณสโรชาตอนเข้าตลาดหลักทรัพย์ก็ตอบว่า 1. เพื่อการบริหารที่ดี ผมก็ถามว่า คนบริหารทุกวันนี้มันมีคนเดิม อันที่ 2 หรือว่าบริหารมีปัญหาติดขัด ทำไมไม่แก้ที่กฎหมายรัฐวิสาหกิจหละ ทำไมไม่แก้หละ ไล่ที่บริษัทที่ต้องแปรรูป 100 เปอร์เซ็นต์ ทำไมไม่แปรรูป เช่น การบินไทย การที่การบินไทยแปรรูปเพียงแค่นี้ ยังคงเดิมความเป็นรัฐวิสาหกิจอยู่นั้นเป็นการเปิดโอกาสให้นักการเมืองและข้าราชการประจำไปใช้ประโยชน์จากตรงนี้มากกว่า ..คุณไปถามรัฐบาลชุดนี้ คุณไปถามคนที่คิดแปรรูปซิ ถ้าแปรรูปในที่สุดก็แปรเพื่อหวังเพิ่มจีดีพี แล้วเกิดอะไรขึ้น เป็นการเพิ่มจีดีพีที่โกหกบนคราบน้ำตาของประชาชนที่ลำบาก...”

วิเคราะห์: การประกอบสร้างความจริงทางสังคมจากมุมมองของสนธิ ลิ้มทองกุล

มีการประกอบสร้างความจริงทางสังคมว่า รัฐบาลไม่มีความจริงจังในการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ เนื่องจากการแสดงความจริงใจของรัฐบาล คือ ความสามารถในการตรวจสอบทุกขั้นตอนของการปฏิบัติงานในนโยบายต่างๆ ซึ่งเป็นการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล คือ ความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้

วิเคราะห์: พลังอำนาจวาทกรรม

วาทกรรมแรก-ได้ยกตัวอย่าง (Examples) ปัญหาที่เป็นรูปธรรมในกระบวนการแปรรูปผ. ทั้งสองปัญหาที่รัฐบาลไม่สามารถอธิบายให้ประชาชนเข้าใจได้ นอกจากนี้วาทกรรมยังได้อธิบาย (Definition) ปัญหาการแปรรูปผ. เป็นเรื่องของความเชื่อ การอธิบายเช่นนี้เป็นการกำหนดทิศทางที่ดีความปัญหาการแปรรูปผ. ของผู้รับสารให้เป็นไปในแนวทางที่ผู้สร้างวาทกรรมต้องการ

วาทกรรมที่สอง-มีการเปรียบเทียบการเมืองและข้าราชการประจำที่ซื้อหุ้นจากการแปรรูปรัฐวิสาหกิจว่าเป็น “พวกอีแอบ” (Metaphor) วาทกรรมนี้ ใช้ประโยคคำถามค่อนข้างมาก โดยมีตัวอย่างประโยคคำถามที่ใส่เข้ามามากมาย ได้แก่ “..หรือว่าบริหารมีปัญหาติดขัด ทำไมไม่แก้ที่กฎหมายรัฐวิสาหกิจหละ ทำไมไม่แก้ซะหละ ใต้ที่บริษัทที่ต้องแปรรูป 100 เปอร์เซ็นต์ ทำไมไม่แปร เช่น การบินไทย การที่การบินไทยแปรรูปเพียงแค่นี้ ยังคงเดิมความเป็นรัฐวิสาหกิจอยู่นั้นเป็นการเปิดโอกาสให้นักการเมืองและข้าราชการประจำไปใช้ประโยชน์จากตรงนี้มากกว่า ..คุณไปถามรัฐบาลชุดนี้ คุณไปถามคนที่คิดแปรรูปซิ ถ้าแปรรูปในที่สุดก็แปรเพื่อหวังเพิ่มจีดีพี แล้วเกิดอะไรขึ้น..”

3) พรรคที่ได้เป็นรัฐบาลมักจะไม่ถูกกับสื่อมวลชนเสมอ

ตัวอย่างวาทกรรม

ประเด็น : อำนาจรัฐกับเสรีภาพของสื่อมวลชน (วันที่ 17 กันยายน 2547)

“...คือถ้าจะเข้าใจเรื่องนี้ ต้องโยงไปถึงบทบาทของสื่อมวลชน ความสัมพันธ์ระหว่างสื่อมวลชนกับรัฐ เหมือนลิ้นกับฟันกันมาตลอด ที่น่าสนใจอย่างหนึ่ง เมื่อใดก็ตามที่ฝ่ายค้านยังไม่เป็นรัฐบาลจะรักสื่อมวลชน โดยจะบอกว่ารัฐบาลไม่ให้สิทธิเสรีภาพสื่อมวลชน รังแกสื่อมวลชน ไม่เปิดโอกาสให้ฝ่ายค้านหรือไม่เปิดโอกาสให้คนซึ่งไม่เห็นด้วย วิพากษ์วิจารณ์ แต่พอฝ่ายค้านมาเป็นรัฐบาลที่ไร่นะครับ พวกนี้จะบอกว่าสื่อมวลชน วิพากษ์วิจารณ์เกินไป เกินกว่าเหตุ สิ่งที่อยู่คนนั้นเป็นเท็จหมด ทำลายบรรยากาศการลงทุน ทุกยุคทุกสมัยจะเป็นอย่างนี้มาแต่ไหนแต่ไรแล้ว...”

วิเคราะห์: การประกอบสร้างความจริงทางสังคมจากมุมมองของสนธิ ลิ้มทองกุล

มีการประกอบสร้างความจริงทางสังคมว่า สื่อมวลชนมีหน้าที่ตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล ในระบอบประชาธิปไตย รัฐบาลจะต้องบริหารประเทศแบบเปิดเผยและตรวจสอบได้ ดังนั้นสื่อมวลชนเป็นกลไกหนึ่งจากภาคประชาชนที่ทำหน้าที่วิพากษ์วิจารณ์การทำงานของรัฐบาลเพื่อชี้ให้ประชาชนเห็นข้อดีและข้อเสียที่เกิดขึ้น

วิเคราะห์: พลังอำนาจวาทกรรม

วาทกรรมได้อุปมาอุปนัย (Simile) สื่อมวลชนกับรัฐบาลว่าเป็นเหมือนลิ้นกับฟัน ที่จะต้องมีการกระทบกระทั่งกันเป็นธรรมดา และเป็นเช่นนี้มาตลอดเวลาในทุกยุคทุกสมัย

4) นโยบายประชานิยมนำไปสู่อำนาจนิยม

จากนโยบายของรัฐบาลทักษิณ ชินวัตรที่เน้นไปทางด้านประชานิยมคือ เอาใจกลุ่มคนรากหญ้า วาทกรรมนี้ได้นำเสนอปลายทางของนโยบายประชานิยมเอาไว้ คือ การไปสู่ภาวะที่เรียกว่าอำนาจนิยม

ตัวอย่างวาทกรรม

ประเด็น : นโยบายประชานิยมจะนำไปสู่อำนาจนิยม (วันที่ 22 กรกฎาคม 2548)

“...ผมยังไม่เคยเห็นนโยบายประชานิยมอันไหนเลย ที่ไม่ได้พัฒนาก้าวไปสู่ นโยบายอำนาจนิยม...ใช้ประชานิยมเป็นหลัก เพื่อ back ให้ตัวเองมีอำนาจ back ตลอดเวลา แล้วในที่สุดตัวเองก็เริ่มใช้อำนาจมากขึ้น คุณไปดูเปรู ฟุจิโมริ ประชานิยม และอำนาจนิยม ง่ายที่สุดเยอรมนี ฮิตเลอร์ ฮิตเลอร์ตอนที่ก่อนจะขึ้นมามีอำนาจนี้ประชานิยมนะ ก่อนที่จะสร้างเป็นอาณาจักรไรส์ที่ 3 ประชานิยมครับ แล้วก็อำนาจนิยม ฟิลิปปีนส์ยุคมา กอส ก็ประชานิยม แล้วพัฒนาต่อมาเป็นอำนาจนิยม คุณสโรชา ผมเป็นนักเรียนประวัติศาสตร์ ผมเห็นการพัฒนาของประชานิยมไปสู่อำนาจนิยมมาตลอดเวลา ใครจะมาเถียงผม ผมไม่ว่าอะไร ให้กาลเวลาเป็นตัววัด ผมเคยพูดมาตลอด หลักฐานมี ไม่ต้องมาว่าผมไม่ว่าอะไรทั้งสิ้น ไปดูได้เลย ...”

วิเคราะห์: การประกอบสร้างความจริงทางสังคมจากมุมมองของสนธิ ลิ้มทองกุล

จากวาทกรรมสนธิแสดงให้เห็นว่า การดำเนินนโยบายเศรษฐกิจของรัฐบาลกำลังไปในทิศทางที่ตรงกันข้ามกับระบอบประชาธิปไตย ซึ่งการปกครองแบบอำนาจนิยมจะแตกต่างจากระบอบประชาธิปไตยที่เป็นอยู่อย่างสิ้นเชิง เพราะการปกครองแบบอำนาจนิยมจะรวมศูนย์การตัดสินใจทางการเมืองและเศรษฐกิจไว้ที่ผู้นำเพียงคนเดียว แต่ระบอบประชาธิปไตยจะให้ความสำคัญกับเสียงของประชาชน

วิเคราะห์: พลังอำนาจวาทกรรม

วาทกรรมนี้ได้สร้างความน่าเชื่อถือจากการอ้างความเป็นนักประวัติศาสตร์ของสนธิเอง (Authority)..ผมเป็นนักเรียนประวัติศาสตร์ ผมเห็นการพัฒนาของประชานิยมไปสู่อำนาจนิยมมาตลอดเวลา ใครจะมาเถียงผม ผมไม่ว่าอะไร ให้กาลเวลาเป็นตัววัด..” และได้ยกตัวอย่าง (Examples) จากประวัติศาสตร์ของประเทศต่างๆ ที่มีการใช้การบริหารแบบประชานิยมแล้วนำไปสู่

อำนาจนิยม ด้วยประโยคที่ว่า *คุณไปดูเปรู ฟุจิโมริ ประชาานิยม และอำนาจนิยม ง่ายที่สุดเยอรมนี ฮิตเลอร์ ฮิตเลอร์ตอนที่ก่อนจะขึ้นมาจะมีอำนาจนี้ประชาชนนิยมนะ ก่อนที่จะสร้างเป็นอาณาจักรไรส์ที่ 3 ประชาานิยมครับ แล้วก็อำนาจนิยม ฟิลิปปีนส์ยุคมากอส ก็ประชาชนนิยม แล้วพัฒนาต่อมาเป็นอำนาจนิยม..”*

จากการวิเคราะห์วาทกรรมข้างต้น สามารถสรุปการประกอบสร้างความจริงทางสังคมที่นำเสนอจากรายการเมืองไทยรายสัปดาห์ในวาทกรรมนโยบายและโครงการของรัฐบาลว่า **การที่รัฐบาลเน้นนโยบายเฉพาะด้านเศรษฐกิจจะนำพาประเทศไปสู่ความเป็นอำนาจนิยม** นโยบายเศรษฐกิจของรัฐบาลเป็นนโยบายที่ทำให้มิติทางด้านคุณธรรมและจริยธรรมของสังคมพร่องลงไป เป็นนโยบายที่ไม่ได้ทำเพื่อประชาชนส่วนรวมอย่างแท้จริง หากแต่ทำเพื่อพรรคพวกของตนเอง เนื่องจากการบริหารงานยังไม่มีโปร่งใส และจากชุดวาทกรรมนี้จะเห็นว่าจุดยืนของสนธิ ลิ้มทองกุลที่มีต่อวาทกรรมนโยบายและโครงการของรัฐบาลตั้งแต่ปี 2546-2548 ยังคงไม่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม โดยยังคงไม่เห็นด้วยกับนโยบายเศรษฐกิจของรัฐบาลชุดนี้ทั้งในสมัยแรกและสมัยที่สอง และยังคงให้ความสำคัญกับการพัฒนาด้านคุณธรรมและจริยธรรมมากกว่าการพัฒนาด้านตัวเลขและเศรษฐกิจ

กรอบความคิดของสนธิ ลิ้มทองกุลในการประกอบสร้างความจริงทางสังคมนี้ คือ กรอบศีลธรรมและจริยธรรมตามหลักพระพุทธศาสนา กรอบความคิดเรื่องธรรมาภิบาล และกรอบความคิดเรื่องประชาธิปไตย ตามลำดับ โดยกรอบความคิดเหล่านี้ปะทะกับกรอบความคิดเรื่องการพัฒนาสมัยใหม่ของนายกรัฐมนตรื

2.1.3 วาทกรรมการแก้ไขปัญหาโดยรัฐบาล

วาทกรรมนี้เป็นวาทกรรมที่มีจำนวนมากที่สุด (44 ประเด็น) จากการดำเนินรายการเมืองไทยรายสัปดาห์เนื้อหาของวาทกรรมนี้เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาดังต่อไปนี้ที่เกิดขึ้นของรัฐบาล ได้แก่ ปัญหา 3 จังหวัดภาคใต้ ปัญหาซีทีเอ็กซ์ ปัญหาการทุจริตกล้ายาง ปัญหาการต่อต้านการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ ปัญหาภัยแล้ง เป็นต้น

ตารางที่ 5 ตารางแสดงชุดวาทกรรมและสาระสำคัญของเนื้อหาการแก้ไขปัญหาโดยรัฐบาล			
ลำดับ	วัน เดือน ปี ที่ออกอากาศ	ชุดวาทกรรมการแก้ไข ปัญหาโดยรัฐบาล	สาระสำคัญของเนื้อหา
1.	9 ม.ค.2547	มองปัญหาไฟใต้ในมิติทาง	รัฐบาลต้องเปลี่ยนกระบวนทัศน์ใหม่ และ

		การเมือง	ต้องยอมรับความแตกต่าง
2	9 ม.ค.2547	แก้ปัญหาไฟใต้ด้วยนโยบาย “แตกต่างแต่ไม่แตกแยก”	นโยบายของรัฐบาลดีแล้ว แต่กลไกระดับล่าง มีกรอบคิดเดิมๆ
3	16 ม.ค.2547	สาเหตุของโรคระบาดใช้หวัดนก	ข้าราชการไทยไม่ยอมรับความจริง
4	23 ม.ค.2547	รัฐปิดข่าวใช้หวัดนกระบาด	คนที่ทำงานใกล้ชิดคนขายกฯ ต้องคิดก่อนพูด
5	30 ม.ค.2547	แนะรัฐบาลเปลี่ยนวิธีแก้ปัญหาเมื่อ วิกฤตรุมเร้า	รัฐบาลต้องเปลี่ยนวิธีการแก้ปัญหา
6	13 ก.พ. 2547	แก้ปัญหาไฟใต้ต้องลงลึกถึงราก โดยเฉพาะปัญหาเชิงวัฒนธรรม	แก้ปัญหาภาคใต้ต้องมองเชิงวัฒนธรรมด้วย
7	12 มี.ค. 2547	การแก้ปัญหาหมอบกฟผ.ควรใช้ ความเห็นอกเห็นใจ	ต้องคุยกับหมอบกฟผ.ด้วยความเมตตา
8	19 มี.ค.2547	กรณีสมชาย นีละไพจิตร ทนายความชื่อดังหายตัวไป	กรณีที่ทนายหายตัวไปเป็นความขัดแย้งของ ข้าราชการและคนมุสลิมในพื้นที่
9	26 มี.ค.2547	ปัญหาความขัดแย้งเชิง ผลประโยชน์ในภาคใต้	ปัญหาภาคใต้มีเรื่องผลประโยชน์แอบแฝง อยู่
10	2 เม.ย.2547	การแก้ปัญหาแปรรูปกฟผ.ควร เจรจาใหม่	การแปรรูปกฟผ.ควรมองให้รอบด้าน
11	2 เม.ย.2547	ความคืบหน้าการหายตัวของทนาย สมชาย นีละไพจิตร	คดีทนายสมชายเป็นเรื่องของอุดมการณ์ และอุดมคติ
12	9 เม.ย.2547	เชื่อว่า“สมชาย นีละไพจิตร” ตาย แล้ว	ทนายสมชายเป็นคนไม่ลงรอยกับตำรวจ
13	30 เม.ย.2547	เหตุการณ์มัสยิดกรือเซะ คือ หลุมพรางของการก่อการร้าย	เรียนรู้เรื่องก่อการร้ายสากลจากมัสยิด กรือเซะ
14	7 พ.ค.2547	วิกฤตภาคใต้น่าจะดีขึ้น	รัฐบาลมีแนวโน้มแก้วิกฤตภาคใต้ในทางดี
15	23 ก.ค.2547	กรณีทุจริตการจัดซื้อคอมพิวเตอร์ โยงถึงการย้ายปลัดกระทรวง สาธารณสุข	ปลัดกระทรวงสาธารณสุขเจอแรงปะทะ มากมาย
16	8 ต.ค.2547	จับตาตุลาการแก้ปัญหาภาคใต้ก่อน การเลือกตั้งที่จะมาถึง	การแก้ปัญหาภาคใต้จะใช้กำลังไม่ได้
17	29 ต.ค.2547	ดับไฟใต้ต้องใช้ปัญญาแก้ปัญหา วัฒนธรรม	รัฐบาลต้องใช้มิติด้านจริยธรรมในการ แก้ปัญหาภาคใต้
18	30 ธ.ค.2547	น้ำใจไทยชนะต่างชาติ หลังเจอ คลื่นยักษ์สึนามิตล่ม	พรรครัฐบาลและฝ่ายค้านต้องสามัคคีกัน เมื่อเกิดภัย
19	7 ม.ค.2548	นายกฯไม่รับเงินช่วยเหลือจาก ต่างประเทศทำให้เกิดปัญหาทาง	นายกฯ ต้องรู้จักประนีประนอมบ้าง อย่าแข็ง จนเกินไปหรืออย่าอ่อนจนเกินไป

		การเมือง	
20	14 ม.ค.2548	ระบุนครณียोगานพิสุจน์ศพนามิ ไม่มีใครผิด	การปฏิบัติงานของหมอพรทิพย์และ สำนักงานตำรวจแห่งชาติต้องมองคนละมุม
21	14 ม.ค.2548	กรณีเงินบริจาคภัยสึนามิของ สหรัฐฯ	เงินบริจาคที่สหรัฐฯ ให้มาเพราะละอายใจที่ ไม่เตือนภัยคนไทย
22	21 ม.ค.2548	กรณีสั่งย้ายพล.ต.ท.วงศต ออก จากการแก้ปัญหาภาคใต้	การแก้ปัญหาภาคใต้ไม่ควรใช้กำลัง
23	18 ก.พ.2548	เตือนการสร้างโซนนิ่งภาคใต้ อาจ เกิดปัญหาภิโลกมุสลิม	การโซนนิ่งภาคใต้เป็นนโยบายที่รุนแรง เกินไป
24	25 ก.พ.2548	ปัญหา 3 จังหวัดภาคใต้ตกเป็น เครื่องมือของพวกขบวนการสากล	ไม่ควรแก้ปัญหาภาคใต้โดยใช้อารมณ์ และผู้ ที่ทำงานในพื้นที่ต้องใจเย็น
25	4 มี.ค.2548	ระบุนครการจัดตั้งคณะกรรมการ สมานฉันท์เป็นเรื่องดีงาม	นายกฯ ต้องเข้าใจการบริหารงานของกอส. และไม่ควรใช้อารมณ์
26	18 มี.ค.2548	ต้นเหตุภัยแล้ง ปัญหาอยู่ที่ กระทรวงเกษตรฯ	กระทรวงเกษตรฯ มีผลประโยชน์กับภัยแล้งที่ เกิดขึ้นทุกปี
27	1 เม.ย.2548	เห็นด้วยที่นายกฯปรับท่าทีในกรณี ปัญหาภาคใต้	นายกฯ ทำถูกแล้วที่ปรับท่าทีเรื่องแก้ปัญหา ภาคใต้
28	1 เม.ย.2548	เตือนนายกฯ ควรควบคุมแนวทาง แก้ปัญหาภาคใต้ของกอส. ให้ เป็นไปในทางเดียวกัน	นายกฯ จะต้องฟังทางด้านกอส.บ้าง
29	29 เม.ย.2548	การสอบทุจริตเครื่องตรวจระเบิด ควรทำให้ถึงที่สุด	การชี้แจงเรื่องซีทีเอกซ์ไม่ชัดเจนพอ
30	29 เม.ย.2548	รัฐบาลควรเป็นหัวเรือใหญ่ ประณามผู้ก่อเหตุไม่สงบภาคใต้	รัฐบาลต้องปฏิบัติตามพระราชเสาวนีย์
31	6 พ.ค.2548	เสนอทางออกเครื่องเอกซเรย์ “สุวรรณภูมิ”	ทางออกซีทีเอกซ์คือต้องแสดงความจริงใจ
32	6 พ.ค.2548	“คุณหญิงสุดารัตน์” ควรต่อสู้เรื่อง ทุจริตในกระทรวงเกษตรฯ	สุดารัตน์ต้องใส่ใจเรื่องคอร์รัปชันของ กระทรวงเกษตรฯ ด้วย
33	13 พ.ค.2548	หากรัฐบาลไม่ผิด ควรเดินหน้า ตรวจสอบเครื่องซีทีเอกซ์ให้ถึงที่สุด	เรื่องซีทีเอกซ์ รัฐบาลต้องกล้าให้ตรวจสอบ
34	3 มิ.ย.2548	“ทุจริตกล้ายาง” ไม่ได้คุณภาพเมื่อ เทียบกับต้นกล้าของเกษตรกร	นักการเมืองและข้าราชการประจำให้กล้า ยางที่ไม่มีคุณภาพแก่เกษตรกร
35	10 มิ.ย.2548	ผลสอบซีทีเอกซ์ยังคาใจสังคม	ควรให้“สุริยะ”ลาออกก่อน แล้วนำคนกลาง มาตรวจสอบเพื่อแสดงความบริสุทธิ์ใจ
36	10 มิ.ย.2548	นายกฯ ควรลงมาดูเรื่องกล้ายาง	นายกฯ ต้องกู้ศรัทธาคืนจากประชาชน

		อย่างจริงจัง	
37	17 มิ.ย.2548	นายกฯ ไม่ควรใช้อารมณ์ในการแก้ “ทุจริตคล้ายง”	ตรวจสอบเรื่อง “ทุจริตคล้ายง” ต้องถาม เกษตรกรบ้าง
38	15 ก.ค.2548	นายกฯ ไม่ควรแทรกแซงทหารใน การแก้ปัญหาภาคใต้	นายกฯ ควรปล่อยให้คนในพื้นที่ปฏิบัติงาน เองบ้าง
39	15 ก.ค.2548	กรณีคาร์ปาร์ค (1)	ถ้าน้องนายกฯไม่ผิด จะต้องกล้าฟ้องกลับ
40	22 ก.ค.2548	กรณีคาร์ปาร์ค (2)	สังคมไทยควรมองปัญหาให้รอบด้านกว่านี้
41	29 ก.ค.2548	การตั้งชำนันที่มาแก้ปัญหา 3 จังหวัดภาคใต้สะท้อนการบริหารที่ ล้มเหลวของนายกฯ	นายกฯ ทำงานคนละแนวทางกับกอส.
42	29 ก.ค.2548	นายกฯ ต้องแสดงความจริงใจกับ คนในพื้นที่ 3 จังหวัดภาคใต้	นายกฯ ควรจริงใจกับการแก้ปัญหาภาคใต้ ให้มากกว่านี้
43	29 ก.ค.2548	การมาถึงของเครื่องซีทีเอ็กซ์	การมาถึงของเครื่องซีทีเอ็กซ์ไม่ได้ช่วยให้ ภาพพจน์รัฐบาลดีขึ้น
44	2 ก.ย.2548	สถานการณ์ราคาน้ำมันของไทย	สถานการณ์น้ำมันสามารถเชื่อมโยงกับการ แปรรูปรัฐวิสาหกิจ
รวมชุดวาทกรรมการแก้ไขปัญหาโดยรัฐบาลทั้งหมด 44 ประเด็น			

พบความถี่ของวาทกรรมการแก้ไขปัญหาโดยของรัฐบาลจำแนกตามปี ดังนี้

- ปี 2546 ไม่ปรากฏวาทกรรม

- ปี 2547 วาทกรรมที่พบมากที่สุดคือ วาทกรรมเกี่ยวกับการแก้ปัญหาภาคใต้ ซึ่งจะพบแทบทุก
สัปดาห์

- ปี 2548 วาทกรรมที่พบมากที่สุด คือ วาทกรรมเกี่ยวกับการแก้ปัญหาภาคใต้ และวาทกรรมเรื่อง
การพิสูจน์ซีทีเอ็กซ์

จากชุดวาทกรรมการแก้ไขปัญหามาของรัฐบาลทั้งหมด 44 ประเด็นที่ได้คัดเลือกมาศึกษา พบ
การประกอบสร้างความจริงทางสังคมจากวาทกรรมย่อยการแก้ไขปัญหามาของรัฐบาล ดังนี้

- 1) การแก้ปัญหาภาคใต้ไม่ควรใช้กำลังและใช้อารมณ์
- 2) เรื่องที่รัฐบาลถูกกล่าวหาว่าทุจริตถ้าบริสุทธิ์ใจต้องกล้าพิสูจน์

- 1) การแก้ปัญหาภาคใต้ไม่ควรใช้กำลังและใช้อารมณ์

ตัวอย่างวาทกรรม

ประเด็น : กรณีสั่งย้ายพล.ต.ท.วงศต ออกจากการแก้ปัญหาภาคใต้ (วันที่ 21 มกราคม 2548)

“...การย้ายท่านกลับมาอีกครั้ง คือการย้อนยุค ณ วันนี้เวลานี้ คุณสโรชา ที่ผมกลัวที่สุด ผมกลัวเรื่องเรากำลังเอานักรบยุคสงครามเย็น ไปนั่งภาคใต้ เรากำลังเอาคนซึ่งไปบริหารความขัดแย้งทางภาคใต้และมองทุกอย่างในมิติเดียว มิติทหาร มิติความรุนแรงในการปราบปราม อันนี้ผมกลัวมาก...ประวัติศาสตร์ในการต่อสู้ กับพวกนี้ ผมยังไม่เคยเห็นการใช้กำลังแล้วชนะ หากตัวอย่างให้ผมดูซักตัวอย่างหนึ่งในประวัติศาสตร์ได้ไหม...”

ตัวอย่างวาทกรรม

ประเด็น : เตือนการสร้างโซนนิ่งภาคใต้ อาจเกิดปัญหาภัยกับโลกมุสลิม (วันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2548)

“...และผมอยากจะกราบเรียน ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี ตลอดจนคณะที่ปรึกษาของ ฯพณฯ และที่สำคัญที่สุด ก็คือผู้ใดก็ตามที่คิดนโยบายแดง เหลือง เขียวขึ้นมา ให้ทราบว่ามีมุมมองของผม เป็นอีกมุมมองหนึ่ง ซึ่งอาจจะถูกอาจจะผิด แต่ผมคิดว่าในที่สุดแล้ว ผมยังเชื่อว่าการปราบปรามอย่างรุนแรงนั้นจะไม่ประสบผล เพราะว่าประวัติศาสตร์ไม่เคยพิสูจน์ว่า มีการทำงานได้สำเร็จด้วยการปราบปรามอย่างรุนแรง... ถ้าเรายังถอยไม่เป็น เรายังไม่มีสติใช้ในการแก้ปัญหา คือเราปราบ เราต้องปราบ แต่เราต้องแก้เชิงวัฒนธรรม แต่เราจะไปทาสีทันทึ แบบที่อเมริกันทาสีในฟิลิปปินส์ หรือในหลายๆ เมืองของอิรักในการต่อสู้ นั้น เราทำอย่างนั้นไม่ได้ หรือเหมือนที่อัฟกานิสถานที่กั้นดาฮาร์ นอกเหนือจากคาบูลแล้ว ต้องถือว่าเป็นพวกที่เลวร้ายหมด เราทำอย่างนั้นไม่ได้ เหตุผลเพราะว่ามันมีสายสัมพันธ์ในเชิงวัฒนธรรมที่ลึกซึ้ง ที่เรามี ที่เขามี...”

วิเคราะห์: การประกอบสร้างความจริงทางสังคมจากมุมมองของสนธิ ลิ้มทองกุล

สนธิแสดงให้เห็นว่า หลักการที่รัฐบาลยึดถืออยู่ไม่สามารถเข้าถึงการแก้ไขปัญหาที่แท้จริงได้ รัฐบาลมักจะผูกขาดแนวความคิดในการแก้ไขปัญหาไว้แต่เพียงผู้เดียว โดยไม่ยอมรับการแก้ไขปัญหาจากแนวทางอื่นๆ ที่มีอยู่ในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาภาคใต้ ซึ่งเป็นเรื่องละเอียดอ่อน

วาทกรรมที่เกิดขึ้นในรายการเมืองไทยหลายสัปดาห์ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาภาคใต้ ส่วนใหญ่เป็นวาทกรรมการแก้ปัญหาภาคใต้อีกหนึ่งชุด จะออกมาในรูปการแนะนำ ตักเตือนรัฐบาลให้ใช้แนวทางที่ควรจะเป็นในการแก้ปัญหาและมองปัญหาภาคใต้ให้รอบด้านกว่าที่เป็นอยู่ ในปี 2548 วาทกรรมเกี่ยวกับปัญหาภาคใต้ยังคงปรากฏต่อเนื่องจากปี 2547 สำหรับจุดยืนของสนธิ เกี่ยวกับวาทกรรมดังกล่าวยังคงไม่เปลี่ยนแปลง สนธิมีความเห็นว่าการแก้ปัญหาภาคใต้จะต้องให้ความสำคัญกับมิติทางวัฒนธรรมและมิติทางประวัติศาสตร์ด้วย และการใช้ความรุนแรงเป็นวิธีการแก้ปัญหาที่ผิด

วิเคราะห์: พลังอำนาจวาจกรรม

วาจกรรมแรก-เป็นการเปรียบเทียบพล.ต.ท.ไพศาล ตั้งใจตรง ว่าเป็น (Metaphor) นักรบยุคสงครามเย็น คือ มีการบริหารงานได้มิติเดียว คือ มิติของความรุนแรง ขณะเดียวกันสนธิ ได้ใช้ภาษาแสดงความรู้สึก (Emotional) กลัวและกังวลและอ้างประวัติศาสตร์ (Evidence) ว่าไม่เคยเห็นการใช้กำลังแล้วชนะ จากประโยคที่ว่า “..อันนี้ผมกลัวมากๆ...ประวัติศาสตร์ในการต่อสู้ กับพวกนี้ ผมยังไม่เคยเห็นการใช้กำลังแล้วชนะ หาตัวอย่างให้ผมดูซักตัวอย่างหนึ่งในประวัติศาสตร์ได้ไหม...”

วาจกรรมที่สอง-วาจกรรมได้ยกตัวอย่างประวัติศาสตร์ (Examples) ของการปราบปรามอย่างรุนแรงจากประเทศต่างๆ เพื่อให้เห็นว่าการใช้ความรุนแรงแก้ปัญหาภาคใต้ไม่ใช่วิธีการที่เหมาะสม “..แต่เราจะไปทาสีทันที แบบที่อเมริกาทำในฟิลิปปินส์ หรือในหลายๆ เมืองของอิรักในการต่อสู้ นั้น เราทำอย่างนั้นไม่ได้ หรือเหมือนที่อัฟกานิสถานที่กัณดาฮาร์ นอกเหนือจากคาบูล แล้วต้องถือว่าเป็นพวกที่เลวร้ายหมด เราทำอย่างนั้นไม่ได้..”

2) เรื่องที่รัฐบาลถูกกล่าวหาว่าทุจริตถ้าบริสุทธิ์ใจต้องกล้าพิสูจน์

นโยบายหรือโครงการที่รัฐบาลลงมือดำเนินงานไปแล้ว ภายหลังจากกล่าวหาว่าไม่โปร่งใส และมีการทุจริต สนธิ ล้มทองกุลนำเสนอวาจกรรมโดยใช้พยานหลักฐานและเหตุผล/ที่มาที่ไปของปัญหา เป็นการให้โอกาสกับทุกฝ่ายได้แสดงความบริสุทธิ์ใจเพื่อพิสูจน์ตนเอง

ตัวอย่างวาจกรรม

ประเด็น : เสนอทางออกเครื่องเอกซเรย์ “สุวรรณภูมิ” (วันที่ 6 พฤษภาคม 2548)

“...ท่านอธิบายขอข้อมูลเชิงลึกให้พวกเราทราบหน่อยได้ไหมว่ามันเป็นยังไง เมื่อเขาให้ข้อมูลมา เขามีคณะทำงาน ตำรวจเราก็เก่ง เจ้าหน้าที่กระทรวงการยุติธรรมเราก็เก่งอยู่แล้ว ขนาดมาเพียบปั๊บเบี้ยง หลุดไม่พ้นเลย ก็เอามานั่งดูซิว่าข้อมูลที่เขาให้มานั้นมีเหตุผลไหม พอที่จะดำเนินคดีได้หรือเปล่า ถ้าไม่ได้ ก็จบกันไป ถ้าไม่ได้เราก็ประกาศว่าเราไปเอาข้อมูลมาแล้วนะ ถ้าจริงๆ โปร่งใสก็เปิดเผยให้ดูเลย มันไม่มีมูล มากล่าวหาคนแบบนี้โดยไม่มีหลักฐานได้ยังไง เรื่องนี้จบได้ไหมครับ ผมคิดว่าสังคมพร้อมที่จะให้จบ...”

ตัวอย่างวาจกรรม

ประเด็น : หากรัฐบาลไม่ผิด ควรเดินหน้าตรวจสอบเครื่องซีทีเอกซเรย์ให้ถึงที่สุด (วันที่ 13 พฤษภาคม 2548)

“...ไม่ใช่เฉพาะซีทีเอ็กซ์ เอกสุวรรณภูมิทั้งอัน ในเมื่อคนทุกคนทุกคนไปถามชาวบ้านร้านช่องทุกคนพูด ตั้งคำถามถามว่าสนามบินสุวรรณภูมินั้นไม่โปร่งใสในการทำงาน ถ้าอย่างนั้นท่านนายกฯ มีหน้าที่ทำให้โปร่งใส เพราะตัวท่านเองเจตนาผมเชื่อว่าท่านไม่มีเจตนาที่จะทำไม่โปร่งใส ท่านพูดอยู่แล้ว เพราะฉะนั้นนั่นกรณีซีทีเอ็กซ์ซึ่งตั้งกรรมการไปแล้ว แต่ผมพูดถึงสุวรรณภูมิในภาพรวม ตั้งคณะกรรมการขึ้นมาชุดหนึ่งเลย เอาคุณหญิงจรรุวรรณ ไหนๆ พูดมาแล้ว ก็ให้ท่านเป็นประธานไปเลย อยากตรวจตรวจไป เพราะโปร่งใส ตรงนี้มากกว่าที่ผมอยากเห็น...”

วิเคราะห์: การประกอบสร้างความจริงทางสังคมจากมุมมองของสนธิ ลิ้มทองกุล

สนธิ แสดงให้เห็นว่า นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีจะต้องแสดงความบริสุทธิ์ใจและโปร่งใสในการเข้ามาบริหารประเทศ ซึ่งเป็นหลักการบริหารงานแบบธรรมาภิบาลที่นักการเมืองจะต้องตระหนัก ผู้ที่เป็นนักการเมืองคือ บุคคลสาธารณะที่ต้องพร้อมจะถูกตรวจสอบอยู่เสมอ นอกจากนี้ยังสามารถสังเกตได้ว่าสนธิ ลิ้มทองกุลได้เปิดโอกาสให้นายกรัฐมนตรีได้ชี้แจงสิ่งที่เกิดขึ้นโดยมีคนกลางคือ คุณหญิงจรรุวรรณ เป็นผู้ตัดสิน

วิเคราะห์: พลังอำนาจวาทกรรม

วาทกรรมแรก-เกิดจากการยกตัวอย่าง (Examples) ที่ชัดเจนเกี่ยวกับศักยภาพหน่วยงานของไทยว่ามีศักยภาพมากพอที่จะพิสูจน์ความจริงกรณีนี้ได้

วาทกรรมที่สอง-พลังอำนาจวาทกรรม เกิดจากการที่สนธิ แนะนำว่ารัฐบาลควรนำคุณหญิงจรรุวรรณ มาตรวจสอบปัญหาที่เกิดขึ้น เนื่องจากเป็นบุคคลที่มีความน่าเชื่อถือเป็นอย่างยิ่ง (Authority)

ตัวอย่างวาทกรรม

ประเด็น : นายกฯ ควรลงมาดูเรื่องคล้ายอย่างจริงจัง (วันที่ 10 มิถุนายน 2548)

“...ผมอยากให้ท่านนายกฯลงมาจับเรื่องนี้หน่อย อย่าเงิบไปครับ เพราะว่าท่านไม่เคยพูดถึงเรื่องนี้เลยแม้แต่นิดเดียว ไม่ได้เน้นครับท่าน ประชาชนประมาณ 1 ล้านคน ทั้งภาคอีสานและภาคเหนือ คนพวกนี้เป็นคนซึ่งเคยมีศรัทธา เป็นนโยบายที่ดีเลิศประเสริฐศรี แต่ว่าการเอาไปปฏิบัติและวิธีการนั้นมีข้อบกพร่องอย่างมหาดศาล ตลอดจนปล่อยให้สงสัยว่ามีการทุจริตกันอย่างไรที่เขาสงสัยเอาไว้...ท่านนายกฯต้องลงมาจับในเรื่องนี้ อีกเรื่องหนึ่งเรื่องนี้ทำไม่จำเป็นต้องรีบทำ ผมอยากให้ท่านนายกฯรีบแก้เรื่องปัญหาคอร์รัปชันให้เด็ดขาด ต้องแก้ให้เด็ดขาด อย่าแก้แบบขอไปที เพราะอะไร เพราะท่านนายกฯเป็นคนพูดเอง...”

วิเคราะห์: การประกอบสร้างความจริงทางสังคมจากมุมมองของสนธิ ลิ้มทองกุล

มีการประกอบสร้างความจริงว่า นายกรัฐมนตรีซึ่งอยู่ในบทบาทผู้นำรัฐบาล และเป็นผู้นำในเชิงนโยบาย จะต้องรับผิดชอบปัญหาที่เกิดขึ้นจากความผิดพลาดในระดับปฏิบัติงาน การที่นายกรัฐมนตรีเพิกเฉยต่อปัญหาที่เกิดขึ้นย่อมก่อให้เกิดวิกฤตศรัทธา ประกอบกับการที่นายกรัฐมนตรีได้ลั่นวาจาไว้ว่าจะปราบปรามการทุจริตอย่างจริงจัง จะต้องทำตามที่ให้สัญญาไว้ด้วย

วิเคราะห์: พลังอำนาจวาทกรรม

พลังอำนาจวาทกรรมเกิดจากการกล่าวถึงจำนวนประชาชนที่เดือดร้อน (Statistics) จากโครงการคล้ายๆกันทั้งภาคเหนือและภาคอีสาน จำนวน 1 ล้านคน และได้กล่าวถึงคำพูดที่นายกรัฐมนตรีเคยพูดไว้ (Examples) ด้วยประโยคที่ว่า “..ผมอยากให้ท่านนายกฯรีบแก้เรื่องปัญหาคอร์รัปชันให้เด็ดขาด ต้องแก้ให้เด็ดขาด อย่าแก้แบบขอไปที เพราะอะไร เพราะท่านนายกฯเป็นคนพูดเอง...”

สามารถสรุปการประกอบสร้างความจริงทางสังคมจากที่นำเสนอในรายการเมืองไทยรายสัปดาห์ประเภทของการแก้ไขปัญหารัฐบาลว่า **รัฐบาลขาดความจริงใจในการแก้ไขปัญหาของประเทศ** เพราะความจริงใจที่รัฐบาลจะแสดงออกได้คือ ความใส่ใจในการแก้ไขปัญหาอย่างแท้จริงและเมื่อมีปัญหาพร้อมพิสูจน์ความโปร่งใสของตนเอง แต่รัฐบาลกลับไม่เคยลงมือทำอย่างจริงจัง จะเห็นได้จากการแก้ปัญหาภาคใต้ที่ยังคงยึดแนวทางความรุนแรงเช่นเดิม ซึ่งขัดกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของประชาชนในพื้นที่ภาคใต้ที่เป็นอยู่อย่างมาก แม้เกิดปัญหาการทุจริตขึ้น รัฐบาลก็ไม่ได้แสดงความกระตือรือร้นในการตรวจสอบและพิสูจน์ตัวเอง มองอีกนัยหนึ่งสนธิ ลิ้มทองกุลได้เปิดโอกาสรัฐบาลได้ชี้แจงและพิสูจน์ตนเองกับเรื่องที่เกิดขึ้น แต่หากระยะเวลาผ่านไปแล้วไม่มีการพิสูจน์หรือแสดงความบริสุทธิ์ใจให้เกิดขึ้น เท่ากับว่ารัฐบาลไม่มีความความจริงใจในการแก้ไขปัญหาของประเทศ

กรอบวาทกรรมหลักที่ใช้ในการประกอบสร้างความเป็นจริงทางสังคมของสนธิ ลิ้มทองกุล ได้แก่ กรอบแนวคิดธรรมาภิบาล กรอบแนวคิดเรื่องประวัติศาสตร์ โดยกรอบแนวคิดเหล่านี้ได้ปะทะกับกรอบแนวคิดอำนาจนิยมและกรอบแนวคิดระบบอุปถัมภ์ของรัฐบาล

2.1.4 วาทกรรมการปฏิบัติตนของนักการเมือง

นักการเมืองเป็นบุคคลที่ทำงานรับใช้ประชาชน ถือเป็นบุคคลสาธารณะ นักการเมืองควรจะต้องมีความประพฤติที่เหมาะสม รู้จักหน้าที่ของตน ขณะเดียวกันไม่ควรใช้ประโยชน์จากตำแหน่งหน้าที่การงานของตนเองเพื่อผลประโยชน์บางประการ วาทกรรมการปฏิบัติตนของนักการเมืองเป็น

การนำเสนอภาพของนักการเมืองที่ประพฤติตนเหมาะสมตามสภาพความเป็นจริงที่เป็นอยู่ในสังคมไทย

ตารางที่ 6 ตารางแสดงชุกวาทกรรมและสาระสำคัญของเนื้อหาการปฏิบัติตนของนักการเมือง			
ลำดับ	วัน เดือน ปีที่ ออกอากาศ	ชุกวาทกรรม การปฏิบัติตนของนักการเมือง	สาระสำคัญของเนื้อหา
1	15 ส.ค.2546	ความเหมาะสมของรัฐมนตรี คมนาคมที่ซื้อป้ายทะเบียนรถ	รัฐมนตรีน่าจะมีความวิจรรย์ญาณในการใช้เงิน
2	26 ก.ย.2546	กรณีนายกฯ กับนักวิชาการ	นักวิชาการบางคนมุ่งทำให้นายกฯ โมโห
3	26 ก.ย.2546	การที่นายกฯ นำเครือญาติมารับ ตำแหน่งสำคัญ	การที่นายกฯ นำเครือญาติมารับตำแหน่ง อย่า เพิ่งตัดสินใจเพราะอคติ แต่ต้องดูที่มาและที่ไปด้วย
4	26 ก.ย.2546	การครองอำนาจของนายกฯ	ไม่ควรตัดสินใจนายกฯ ทันที ต้องดูที่ตัวนายกฯ และสิ่งที่นายกฯ ทำก่อน
5	21 พ.ย.2546	เหตุซัดแย้งส.ว.จันทบุรี-กัปตัน การบินไทย	ยังมีอำนาจ ยังต้องอ่อนน้อมถ่อมตน
6	28 พ.ย.2546	วิพากษ์คุณรุ่งเรือง พิทยะศิริ	เป็นส.ส.ไม่ควรไปเกี่ยวข้องกับรัฐวิสาหกิจ
7	12 ธ.ค.2546	ต้นกำเนิดคดีชุกชุกทะเลสาบ เชียงแสน	นักการเมืองไม่ควรประพฤติตนที่น่ารังเกียจ เช่นนี้
8	16 ม.ค.2547	การถ่ายทอดสดประชุมกรมฯทำ ให้เห็นคุณภาพคณะรัฐมนตรี	การประชุมกรมฯ.ผู้เข้าร่วมประชุมต้องทำ การบ้านมาด้วย ไม่ใช่ให้นายกฯพูดอยู่คนเดียว
9	6 ก.พ.2547	การลดค่าสัมปทานไอทีวี	ไม่ควรนำเรื่องผลประโยชน์ขึ้นคอร์ปมาโยงกับ นายกฯ ในเรื่องไอทีวี
10	6 ก.พ.2547	การเลื่อนชั้น พล.ต.ท.เพ็ญพันธ์ ดามาพงศ์	การเลื่อนชั้นพี่ชายนายกฯ มีที่มาที่ไปไม่ควรใช้ อคติตัดสินแต่เพียงอย่างเดียว
11	20 ก.พ.2547	ตำหนิแบบ จนิสตาเล่นการเมือง ไม่ถูกวิธี	การเล่นการเมืองไม่จำเป็นต้องสังกัดพรรค การเมืองอย่างเดียว
12	5 มี.ค.2547	ประสบการณ์ชีวิตคนทำ หนังสือพิมพ์	ผู้นำต้องพิจารณาข้อมูลก่อนให้ข่าวออกไป
13	16 เม.ย.2547	ทักษิณเป็นนายกฯที่ดีที่สุดของ ไทย ?	นายกฯ ดีอยู่แล้ว แต่ต้องระวังคนใกล้ตัว
14	28 พ.ค.2547	การอภิปรายในสภา สะท้อนวุฒิ ภาวะของส.ส.	ส.ส.ต้องระงับอารมณ์ได้
15	10 ก.ย.2547	"เอกยุทธ อัญชันบุตร" เจ้าพ่อ แชร์ชาร์เตอร์	นายกฯ ไม่ควรตอบได้ แต่ต้องเปิดเผยตัวเอง

16	24 ก.ย.2547	ระบุงการปราบคอร์รัปชันต้องเปิด ทรัพย์สินของครอบครัวรัฐมนตรี ด้วย	รัฐมนตรีต้องกล้าเปิดเผยทรัพย์สิน
17	5 พ.ย.2547	กรณีมวยกลางวุฒิสภา ยกย่อง “ประทิน”เป็นส.ว.ที่เป็นกลาง	ประทินไม่ควรทำเช่นนั้น ขณะเดียวกันก็ยกย่อง ประทินว่าเป็นส.ว.น้ำดี
18	26 พ.ย.2547	วิพากษ์ส.ส.กรณีขอขึ้นเงินเดือน	ถ้าส.ส.ประพฤติตัวดีจริงก็สมควรที่จะขึ้น เงินเดือน
19	3 ธ.ค.2547	ควรประพฤติตัวดีในวันพ้อ แห่งชาติ	การรักและเคารพในหลวงจริงๆ คือ การเชื่อคำ สอนของในหลวง
20	4 มี.ค.2548	“หลวงตาบัว” ถวายฎีกาปกป้อง ศาสนา	หลวงตาบัวทำถูกแล้วที่ถวายฎีกา รัฐบาลต้อง พิจารณาการกระทำของตนเอง
21	1 เม.ย.2548	ติงการเมืองนับวันยิ่งไร้สาระ กรณีงานวันเกิดเสนาะ เทียนทอง	เล่นการเมืองจะน้อยใจไม่ได้ ต้องมีใจนักเลง
22	10 มี.ย.2548	“เสนาะ เทียนทอง” ทนไม่ไหวกับ สถานการณ์ที่เป็นอยู่	ส.ส.ต้องมีจุดยืนของตนเอง ไม่ใช่ทำตามมติ พรรคจนไม่ลืมหูลืมตา
23	24 มี.ย.2548	ยกพระราชดำรัสในหลวงเรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง	นักการเมืองต้องเป็นผู้นำเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง
24	8 ก.ค.2548	การลาออกจากตำแหน่งรมช. พาณิชย์ของสุรียา ลากวิสุทธิสิน	พ้อคำไม่ควรเล่นการเมือง นำเงินไปใช้อย่างอื่น ดีกว่า
25	15 ก.ค.2548	นายกฯ เจอมรสุมมากมายรุนแรง	ชี้คุณสมบัตินักการเมืองที่ดี 4 ข้อ
26	5 ส.ค.2548	กรณีขอบำเหน็จ บำนาญให้ส.ส.- ส.ว.	ส.ส.-ส.ว.ขอบำนาญเป็นเรื่องไม่ควร
27	19 ส.ค.2548	คนไทยอย่าหลงลืมหาจรีต ประเพณีอันดีงาม	นักการเมืองอย่าลืมหาจรีตประเพณีและคำสอน ของในหลวง
28	26 ส.ค.2548	ยกหนังสือพระราชอำนาจ เดือนสติรัฐบาลอย่าหลงลืมใน หลวง	นักการเมืองมักหลงลืมพระราชอำนาจของใน หลวง
29	9 ก.ย.2548	เชื่อนายกฯ จงรักภักดีสถาบัน พระมหากษัตริย์ แต่เดือนสติบาง เรื่องที่ละเลย	นายกฯ หลงลืมเรื่องที่พูดไปแล้วหลายอย่าง
30	9 ก.ย.2548	กรณีตั้งรักษาการสมเด็จพระ สังฆราชฯ	การแต่งตั้งสังฆราชไม่ใช่หน้าที่ของรัฐบาล
ชุดวาทกรรมการปฏิบัติตนของนักการเมืองทั้งหมด 30 ประเด็น			

พบความถี่ของวาทกรรมการปฏิบัติตนของนักการเมืองจำแนกตามปี ดังนี้

- ปี 2546 วาทกรรมที่พบบ่อย คือ วาทกรรมเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อนของนายกรัฐมนตรี และการนำญาติมารับตำแหน่งสำคัญ
- ปี 2547 วาทกรรมที่พบบ่อย คือ วาทกรรมเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อนของนายกรัฐมนตรี การนำญาติมารับตำแหน่งสำคัญ และการบริหารงานของนายกฯ กับรัฐมนตรี
- ปี 2548 วาทกรรมที่พบบ่อยคือ วาทกรรมเกี่ยวกับการที่นักการเมืองหลงลืมพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์

จากชุดวาทกรรมการปฏิบัติตนของนักการเมืองทั้งหมด 30 ประเด็นที่ได้คัดเลือกมาศึกษา พบการประกอบสร้างความจริงทางสังคมของชุดวาทกรรมย่อยการปฏิบัติตนของนักการเมือง ดังนี้

- 1) คุณสมบัตินักการเมืองที่ดี
- 2) นักการเมืองที่ดีไม่ควรหลงลืมพระราชอำนาจในหลวง
- 3) ไม่ควรตัดสินนายกฯ ด้วยอคติ ต้องดูที่มาที่ไปก่อน

1) คุณสมบัตินักการเมืองที่ดี

ตัวอย่างวาทกรรม

ประเด็น : นายกฯ เจอมรสุมมากมายรุมเร้า (วันที่ 15 กรกฎาคม 2548)

“...มีคนถามว่า นักการเมืองที่ดีนั้นจะต้องมีหลักอะไรบ้าง นักการเมืองที่ดีจะต้องมีหลัก คือ 1 จะต้องมีความฉลาด เพราะถ้าไม่ฉลาดแล้วมาบริหารประเทศไม่ได้ อันที่ 2 ต้องมีหิริโอตตปเปะ ต้องมีความละเอียดในข้อกล่าวหาในบาป อันนี้ต้องมี อันที่ 3 ต้องมีความเมตตา เมตตาธรรมต้องมี อันที่ 4 ต้องเป็นคนที่ให้อภัยคนได้ 3-4 ข้อนี้คือนักการเมืองที่ดีควรมี ไม่มีไม่ได้ ผมก็เลยมองกลับไป ท่านนายกฯ ท่านเป็นคนฉลาด ท่านทำอย่างไรที่ท่านจะทำให้รอบตัวท่านมีหิริโอตตปเปะ... เมื่อใดก็ตาม ถ้าท่านทำให้คนเลื่อมใสได้เมื่อนั้นคนก็มีศรัทธากับท่าน เมื่อนั้นท่านขอให้เขาลำบากด้วยเขาก็พร้อมจะลำบากด้วย ถึงอาจจะมีเสียงบ่นบ้างแต่เขาจะบอกว่าเรามีนายกฯ ที่ซื่อสัตย์สุจริต เรามีนายกฯ ที่ตั้งใจทำงาน เรามีนายกฯ ที่เห็นแก่ชาติ ไม่ได้เห็นแก่ส่วนตัว ไม่ได้เห็นแก่ญาติพี่น้อง ไม่ได้เห็นแก่ลูกเมีย และไม่ได้เห็นแก่พวกพ้อง ตรงนี้ท่านต้องกลับไปถามตัวเองว่าท่านทำได้ดีไปแล้ว...”

ตัวอย่างวาทกรรม

ประเด็น : “เสนาะ เทียนทอง” ทนไม่ไหวกับสถานการณ์ที่เป็นอยู่ (วันที่ 10 มิถุนายน 2548)

“...โดยลักษณะของ ส.ส.ที่สังกัดพรรคนี้ จะถูกมติพรรคเป็นตัวบีบบังคับ ทำให้ ส.ส.ไม่มีสิทธิที่จะใช้สิทธิในฐานะที่เป็นสมาชิกผู้แทนราษฎรได้อย่างเต็มขั้น...คุณจะเป็น ส.ส.พรรคไหนก็ตาม เมื่อคุณยืนอยู่ในสภาแล้วนี่ คราบของพรรคนี้คุณต้องหมดไป คุณต้องมีเฉพาะจิตวิญญาณของการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากจังหวัดขอนแก่น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากจังหวัดบุรีรัมย์ คือเป็นตัวแทนของประชาชนในจังหวัดนั้นจริงๆ นะครับ...”

ตัวอย่างวาทกรรม

ประเด็น : ระบุการปราบคอร์รัปชันต้องเปิดทรัพย์สิน (วันที่ 24 กันยายน 2547)

“...คือถ้าคุณจะเข้ามาเป็นรัฐมนตรีคุณต้องกล้าพอ ที่จะบอกว่าคุณตรวจสอบผมได้นะ ก็ทุกคนพูดเสมอไม่ใช่หรือว่า ผมเข้ามาและคุยกับนักการเมืองทุกคนที่เป็นรัฐมนตรีจะบอก ว่า ที่ผมจำเป็นต้องเข้าครั้งนี้เพราะผมต้องการมารับใช้ชาติบ้านเมือง ทุกคนพูดอยู่คำเดียวว่าต้องรับใช้ชาติบ้านเมือง ในเมื่อคุณจะมารับใช้ชาติบ้านเมืองคุณเปิดให้ผมดูหน่อยสิ...อย่างน้อยที่สุดมันเป็นเรื่องดีใช่ไหม เราต้องการคนที่บริสุทธิ์เข้ามาเล่นการเมือง เพื่อชาติ ทุกคนร่วมกันตรวจสอบได้...”

วิเคราะห์: การประกอบสร้างความจริงทางสังคมจากมุมมองของสนธิ ลิ้มทองกุล

ตั้งแต่กลางปี 2547 และปี 2548 มีวาทกรรมที่กล่าวถึงความโปร่งใสและความมีคุณธรรมของนักการเมืองหลายครั้ง วาทกรรมชุดนี้สนธิได้ประกอบสร้างความจริงว่า นักการเมืองต้องยึดถือคุณธรรมและจริยธรรม จะต้องรู้ว่าสิ่งไหนควรทำและสิ่งไหนไม่ควรทำโดยยึดหลักคุณธรรมและจริยธรรมเป็นบรรทัดฐาน ซึ่งหลักการดังกล่าวเป็นหลักในสังคมไทยที่มีการปฏิบัติมาช้านานจนกลายเป็นความถูกต้องและเหมาะสมของสังคมไทย

วิเคราะห์: พลังอำนาจวาทกรรม

วาทกรรมแรก-พลังของวาทกรรมนี้เริ่มจากการเปิดด้วยคำถาม และจบด้วยคำถาม และให้คำนิยาม (Definition) “นักการเมืองที่ดี” ซึ่งมีอยู่ด้วยกัน 4 ข้อ

วาทกรรมที่สอง-พลังอำนาจที่ชัดเจนของวาทกรรมนี้ คือ การให้ความหมายที่แตกต่างกันของคำว่า ส.ส.ที่ไม่เต็มขั้น กับ ส.ส.ที่เต็มขั้น ส.ส.ที่ไม่เต็มขั้น คือ “..ส.ส.ที่สังกัดพรรคนี้ จะถูกมติพรรคเป็นตัวบีบบังคับ ทำให้ ส.ส.ไม่มีสิทธิที่จะใช้สิทธิในฐานะที่เป็นสมาชิกผู้แทนราษฎรได้อย่างเต็มขั้น..” ส่วน ส.ส.ที่เต็มขั้น คือ “..คุณจะเป็น ส.ส.พรรคไหนก็ตาม เมื่อคุณยืนอยู่ในสภาแล้วนี่ คราบของพรรคนี้คุณต้องหมดไป คุณต้องมีเฉพาะจิตวิญญาณของการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากจังหวัดขอนแก่น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากจังหวัดบุรีรัมย์ คือเป็นตัวแทนของประชาชนในจังหวัดนั้นจริงๆ นะครับ..”

วาทกรรมที่สาม-ได้ใช้ประโยคแสดงเหตุ-ผล (reasoning causal relationships) ว่า “ ถ้าคุณ จะเข้ามาเป็นรัฐมนตรี คุณต้องกล้าเปิดทรัพย์สินให้ดู” โดยอ้างคำพูดของนักการเมือง (Examples) ที่ มักพูดเสมอว่า เหตุผลที่เข้ามาเป็นนักการเมืองเพราะต้องการรับใช้ชาติ

2) นักการเมืองที่ดีไม่ควรหลงลืมพระราชอำนาจในหลวง

ตัวอย่างวาทกรรม

ประเด็น : คนไทยอย่าหลงลืมจารีตประเพณีอันดีงาม (วันที่ 19 สิงหาคม 2548)

“...พระองค์ท่านใช้ทศพิธราชธรรม ทศพิธราชธรรมนั้นบางครั้งไม่สามารถตราเป็นต้วบท กฎหมายออกมาได้ แต่เป็นเรื่องที่เข้าใจกันว่าเรื่องประเภทนี้ผู้หลักผู้ใหญ่เตือนแล้วอย่าไป ทำ เรื่องประเภทนี้ต่อหน้าผู้หลักผู้ใหญ่อย่าไปยื่นค้ำหัวผู้หลักผู้ใหญ่ เรื่องประเภทนี้ เมื่อ เจอผู้ใหญ่ต้องไหว้ จะลากิไปกราบลาท่านซะ เรื่องแบบนี้ วันปีใหม่ก็ควรอวยพรผู้หลัก ผู้ใหญ่ นี่คือการจารีตประเพณี เมื่อย้ายจากจารีตประเพณีจากจุดของครอบครัวขึ้นไปสู่ ประเทศชาตินั้นคือทศพิธราชธรรมที่พระองค์ท่านมีอยู่ เพราะฉะนั้นแล้วผู้ใด รัฐบาลชุด ไหน ผู้ปกครองคนไหนไม่ให้ความสำคัญกับพระราชอำนาจ ก็เปรียบเสมือนคนพวกนั้นไม่มี เจตนาจะลบหลู่เบื้องสูง นั่นคือประเด็นที่ผมต้องการจะพูด...”

ตัวอย่างวาทกรรม

ประเด็น : ยกหนังสือพระราชอำนาจเตือนสติรัฐบาลอย่าหลงลืมในหลวง (วันที่ 26 สิงหาคม 2548)

“...วิกฤตแบบนี้ไม่ได้มีบัญญัติ กฎหมายไม่ได้มีบอกเลยว่าเมื่อเกิดวิกฤตแล้วให้พระเจ้า อยู่หัวเข้ามาดำเนินการแล้วทุกคนต้องฟัง ตรงนี้ก็คือ “พ่อของแผ่นดิน” “แม่ของ แผ่นดิน” เหมือนพระนางเจ้าฯ บอกว่า ช่วยเถอะ ช่วยชาวใต้เถอะสงสารเขา...เพียงแต่ว่า ในช่วงหลังๆ นั้น หลายๆ ประการเพื่อหวังผลทางการเมือง ไม่สนใจอะไรทั้งสิ้น มีความรู้สึกถ้าส่งไปแล้วพระองค์ท่านต้องเซ็น บางครั้งมีการกระทำอะไรบางอย่าง แสดงออกในทางสาธารณะเหมือนกับว่าจะไปปีบพระองค์ท่านให้ต้องลงพระปรมาภิไธย อันนี้เป็นเรื่องไม่บังควรอย่างยิ่ง...”

วิเคราะห์: การประกอบสร้างความจริงทางสังคมจากมุมมองของสนธิ ลิ้มทองกุล

นักการเมืองที่ดีไม่ควรหลงลืมพระราชอำนาจของในหลวง ในการปกครองระบอบ ประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ผู้เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจอธิปไตยของ พระมหากษัตริย์ ซึ่งได้แก่ บรรดานักการเมือง จะต้องมีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในพระราชอำนาจ มิใช่ เพียงบริหารอำนาจไปตามตัวอักษรที่ปรากฏเท่านั้น

วาทกรรมนักการเมืองต้องให้ความสำคัญกับพระราชอำนาจพบมากช่วงปลายปี 2547 ถึงปี 2548 ซึ่งเป็นช่วงที่มีการกล่าวถึงพระราชอำนาจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวหลายครั้ง ได้แก่ กรณีการแต่งตั้งผู้ว่าการสตง. กรณีการแต่งตั้งรักษาการณ์สมเด็จพระสังฆราช การแต่งหนังสือ"พระราชอำนาจ" โดยนายประมวณ รุจนเสรี เป็นต้น

วิเคราะห์ : พลังอำนาจวาทกรรม

วาทกรรมแรก-วาทกรรมนี้มีพลังอำนาจจากการ ยกหลักทศพิธราชธรรมของพระมหากษัตริย์ (Evidence) ขึ้นมา ซึ่งแสดงถึงค่านิยม (Values) ของสนธิ ที่ให้ความสำคัญกับจารีตประเพณีของสังคมไทย

วาทกรรมที่สอง-พลังอำนาจวาทกรรม เกิดจากการกล่าวถึงบทบาท "พ่อของแผ่นดิน" และ "แม่ของแผ่นดิน" (Authority) โดยตรง

3) ไม่ควรตัดสินนายกฯ ด้วยอคติ ต้องดูที่มาที่ไปก่อน

ตัวอย่างวาทกรรม

ประเด็น : การครองอำนาจของนายกฯ (วันที่ 26 กันยายน 2546)

“...คือถ้านายกฯทำดี และประชาชนได้ สังคมดีขึ้น ผมคิดว่าประเด็นไม่ใช่อยู่ที่ว่าเขาไปสร้างเครือข่ายของเขา สมมติว่าเขาจะเอาพวกชินวัตรทั้งหมด หรือญาติพี่น้องเขา ตำรวจร่วมรุ่นเดียวกับเขามากุมอำนาจทั้งหมด แต่ถ้าประชาชนดีขึ้น สังคมดีขึ้นนี้ ผมกลับคิดว่าเขาเอาใครมานั่งไม่สำคัญหรอก...เราดูกันที่ผล ดูกันที่เจตนา ดูกันที่กรรม แล้วอย่างที่บอกนะครับมันยังไม่ถึง...”

ตัวอย่างวาทกรรม

ประเด็น : การที่นายกฯ นำเครือญาติมารับตำแหน่งสำคัญ (วันที่ 26 กันยายน 2546)

“...ผมก็ไม่ตำหนิต่านนายกฯ สมมติว่าในเสี้ยวหนึ่งของหัวใจท่านนายกฯอยากได้พี่ชายนี้ ผมไม่ตำหนิ ผมถือเป็นเรื่องธรรมชาติ ฉะนั้นผมว่าเรื่องนี้ไม่ใช่เรื่องที่จะต้องเอามาพูดเป็นประเด็น คือ ทุกคนพยายามจะโยงว่าท่านนายกฯ กำลังจะสร้างอาณาจักรขึ้นมา โดยใช้ชินวัตรเป็นคนที่คุมแต่ละจุด ผมคิดว่าพูดอย่างไม่ยุติธรรมตรงนี้ ทำไมเราไม่ดูว่าเขาทำงานมาเท่าไร คุณชัยสิทธิ์ก็จะเกษียณอีกประมาณ 2 ปี หรือ 3 ปี คนที่เป็น ผบ.ทบ. อายุขนาดนี้ต้องถือว่าแก่แล้ว 57-58 ปี แล้ว เขาคิดตรงไหน..ผมคิดว่าดูภาพรวมดีกว่า พล.อ.ชัยสิทธิ์ ชินวัตร ต้องตั้งให้เขาขึ้นมาแล้วดูว่าเขาบริหารงานได้หรือเปล่า ถ้าเขาบริหารงานไม่ได้ค่อยวิพากษ์วิจารณ์เขาต่อไป ผมคิดว่าคนไทยในขณะนี้ขาดการมองที่ผล แต่ไปมองสิ่งซึ่งกำลังจะเริ่มต้น และไม่เข้าใจปรัชญา ถ้าเข้าใจปรัชญาสิ่งนี้จะไม่ลามปามมาถึงขณะนี้...”

วิเคราะห์: การประกอบสร้างความจริงทางสังคมจากมุมมองของสนธิ ลิ้มทองกุล

สนธิชี้ให้เห็นข้อเท็จจริงว่า การแต่งตั้งข้าราชการในระดับสูงนั้นอาจผูกโยงเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ในระบบเครือข่ายอุปถัมภ์จริง และเป็นวัฒนธรรมที่อยู่ในสังคมไทย ขณะเดียวกันก็พยายามอธิบายว่า หากสังคมตั้งเป้าที่จะเล่นงานเรื่อง “การเกี้ยวพาราสีเป็นญาติ” กันเท่านั้น โดยไม่พิจารณาถึงความสามารถที่ตัวบุคคลมี ก็อาจเป็นการไม่ยุติธรรมกับผู้ที่อาจมีความสามารถจริงๆ ฉะนั้นควรจะให้โอกาสแสดงความสามารถในการทำงานเสียก่อน¹

นอกจากนี้ความหมายที่สนธิพยายามจะสื่อหรือสร้างขึ้นมาคือ “ควรตัดสินคนที่ผลของงาน” ไม่ควรด่วนตัดสิน หรือแนวคิดที่ว่า “กรรมเป็นเครื่องชี้เจตนา” ซึ่งพยายามชักจูงผู้ชมให้คำนึงถึงผลของการทำงาน มากกว่าวิธีการ

วาทกรรมการนำญาตินายกรัฐมนตรียอมรับตำแหน่งสำคัญ เริ่มมีมาตั้งแต่ช่วงแรกของการดำเนินรายการเมืองไทยรายสัปดาห์คือ ช่วงกลางปี 2546 จนถึงต้นปี 2547 ซึ่งเป็นช่วงที่มีการจับตามองการบริหารงานของนายกรัฐมนตรียหลังจากผ่านคดีชุกหุนมาแล้ว นอกจากนี้ในปี 2547 วาทกรรมเกี่ยวกับนักการเมืองเริ่มมีการกล่าวถึงความโปร่งใสของนักการเมือง โดยเฉพาะความโปร่งใสของนายกรัฐมนตรีย ซึ่งช่วงเวลาดังกล่าวถัดจากช่วงที่สนธิ ลิ้มทองกุลให้โอกาสนายกรัฐมนตรียในการบริหารประเทศ เป็นเวลา 1 ปี

¹ เมื่อวันที่ 16 มกราคม 2549 ธีรยุทธ บุญมี อาจารย์ประจำคณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ออกมาแถลงข่าวต่อสื่อมวลชน ถึงระบบการปกครองแบบใหม่ของรัฐบาลคือ “โคโรนาวัตร” ซึ่งเป็นการนำเครือข่ายและพรรคพวกของรัฐบาลเข้ามาบริหารตำแหน่งสำคัญต่างๆ ซึ่งถือได้ว่าเป็นการสร้างความจริงอีก version หนึ่ง

วิเคราะห์: พลังอำนาจวาทกรรม

สนธิ ได้แสดงจุดยืนเกี่ยวกับ การวิพากษ์วิจารณ์บุคคลใดบุคคลหนึ่งไปก่อน ทั้งๆ ที่ยังไม่ได้ พิสูจน์ว่าไม่ควรกระทำ การแสดงจุดยืนดังกล่าวได้แสดงให้เห็นถึงค่านิยม (Values) ของสนธิ ว่าการ วิพากษ์วิจารณ์ไปก่อนนั้น เป็นเรื่องที่ไม่ยุติธรรม และได้มีการยกข้อมูลตัวเลขของชัยสิทธิ์ ชินวัตร (Statistics) เข้ามาประกอบ ตอนท้ายของวาทกรรมมีการใช้ประโยคเหตุ-ผลแบบอุปนัย (inductive reasoning) กล่าวคือ กรณีที่มีผู้วิจารณ์นายกรัฐมนตรีจำนวนหนึ่ง ทำให้สนธิได้สรุปไปถึงคนไทย ทั้งหมดว่าขาดการมองที่ผลของการกระทำ

จากการวิเคราะห์วาทกรรมของสนธิ ลี้มทองกุล สามารถสรุปการประกอบสร้างความจริง ทางสังคมที่นำเสนอจากรายการเมืองไทยรายสัปดาห์ในวาทกรรมการปฏิบัติตนของนักการเมืองว่า **นักการเมืองที่ดีต้องมีคุณธรรมประจำใจ การยึดถือคุณธรรม ซึ่งคุณธรรมประจำใจก็คือ ค่านิยม ความคิด ความเชื่อต่างๆ ที่สังคมไทยยึดถือ นักการเมืองที่ดีต้องให้ความสำคัญกับ หลักธรรม คุณธรรม ศิลธรรม จริยธรรม ยึดมั่นและใส่ใจต่อพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ รวมถึงให้ความสำคัญกับหน้าที่ของตนในฐานะนักการเมืองในระบอบประชาธิปไตย**

จุดยืนของสนธิ ลี้มทองกุลต่อวาทกรรมเรื่องการปฏิบัติตนของนักการเมือง ตั้งแต่ปี 2546-2548 มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น โดยปี 2546 ได้ให้โอกาสนักการเมืองในการบริหารประเทศ โดยไม่ คำนึงถึงการนำเครือข่ายเข้ามารับตำแหน่ง ซึ่งมีความหมิ่นเหม่ต่อเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อนตรงกัน ข้ามตั้งแต่กลางปี 2547 ถึง ปี 2548 เป็นต้นมา มีการกล่าวถึงนักการเมืองที่มีความโปร่งใสและ เรียกร้องให้นักการเมืองเปิดเผยความบริสุทธิ์ของตัวเองมากขึ้น รวมถึงเรื่องความไม่เหมาะสมที่นำ ญาติมารับตำแหน่งสำคัญด้วย

กรอบความคิดของสนธิ ลี้มทองกุลในการประกอบสร้างความจริงทางสังคมนี้ คือ กรอบศีลธรรมและจริยธรรมตามหลักพระพุทธศาสนา กรอบพระราชอำนาจของ พระมหากษัตริย์และกรอบการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยกรอบความคิดเหล่านี้ ปะทะกับกรอบความคิดเรื่องการให้ความสำคัญกับผลมากกว่ากระบวนการ ซึ่งเป็นของตัว สนธิ ลี้มทองกุลเอง และปะทะกับกรอบแนวคิดระบบอุปถัมภ์ของนายกรัฐมนตรี้

2.1.5 วาทกรรมตำรวจในสังคมไทย

รายการเมืองไทยรายสัปดาห์มีการวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของตำรวจไทยอย่างเฉพาะเจาะจงบ่อยครั้ง รวมทั้งหมด 14 ประเด็น ผู้วิจัยจึงเห็นควรที่จะยกวาทกรรมตำรวจในสังคมไทยขึ้นมาวิเคราะห์เป็นการเฉพาะ

ตารางที่ 7 ตารางแสดงชุดวาทกรรมและสาระสำคัญของเนื้อหาตำรวจในสังคมไทย			
ลำดับ	วัน เดือน ปี ที่ออกอากาศ	ชุดวาทกรรมตำรวจ ในสังคมไทย	สาระสำคัญของเนื้อหา
1	11 ก.ค.2546	กรณีซูวิทย์-ตำรวจ	กรณีรื้อบาร์เบียร์ของซูวิทย์มีเรื่องของผลประโยชน์
2	11ก.ค.2546	วิพากษ์วงการตำรวจไทย	ตำรวจต้องมีความโปร่งใส และรู้หน้าที่ของตนเอง
3	18 ก.ค.2546	เจาะลึกปัญหาส่วย	ปัญหาส่วยต้องมองตามความเป็นจริง-การให้ส่วยบางที่ไม่ไปถึงตำรวจชั้นผู้น้อย
4	25 ก.ค.2546	บทบาทของผู้บัญชาการ ตำรวจแห่งชาติ	สันต์ ศรุตานนท์ควรเปลี่ยนนิสัยใหม่
5	19 ก.ย.2546	ท่าทีของตำรวจต่อการร้องขอ เพื่อรื้อฟื้นคดีนายห้างทอง	ตำรวจไม่ควรมีนิสัยโลเล
6	3 ต.ค.2546	การทำงานของตำรวจไทยใน คดีนายห้างทอง	ตำรวจอย่าปกป้องตัวเองและพวก ต้องยอมรับเรื่อง วิทยาศาสตร์บ้าง
7	31 ต.ค.2546	คล้ายปมคดีฆาตกรรมนาย ห้างทอง ธรรมวัฒน์นะ	การผ่าศพห้างทองครั้งที่ 2 ถ้านายกฯ ไม่ส่ง สัญญาณก็ไม่มีควมคืบหน้า
8	7 พ.ย.2546	มองจริยธรรมไทยผ่านคดีเซอ รี แอน และห้างทอง	จริยธรรมไทยในปัจจุบันหายไปมาก
9	19 ธ.ค.2546	วิจารณ์การทำงานของตำรวจ ไทย กรณีตั้งข้อหาเด็กอายุ 9 ขวบ	ตำรวจถ้าคิดจะจับใคร ก็อ้างข้อหาได้สารพัด
10	26 ธ.ค.2546	ภาพลักษณ์ตำรวจไทย	ตำรวจไม่เคยปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ
11	20 ก.พ.2547	ตำรวจควรยกเลิกระบบ อาวุโส	การที่พี่ชายคุณหญิงพจมานได้เลื่อนตำแหน่ง เป็น เรื่องเหมาะสมแล้ว
12	19 มี.ค.2547	การปลด "สันต์" ออกจาก ตำแหน่ง ผบ.ตร.	เหมาะสมแล้วที่ปลด"สันต์" นายกฯ จะได้ข้อมูล ภาคใต้ที่ตรงกว่าเดิม
13	12 พ.ย.2547	มองปัญหาตำรวจผ่านกรณี ซังลิ้ม	ปัญหาใหญ่ของตำรวจอยู่ที่วัฒนธรรมองค์กร และ ตำรวจต้องรู้จักหน้าที่ของตนเอง
14	1 เม.ย.2548	เบื้องหลังวงการมาเฟียมีสีกา หนุนหลัง	ตำรวจต้องซื้อสัตย์ต่อหน้าที่

ชุดวาทกรรมตำรวจในสังคมไทย ทั้งหมด 14 ประเด็น

ปี 2546 เป็นปีที่พบชุดวาทกรรมตำรวจในสังคมไทยมากที่สุด และจากชุดวาทกรรมดังกล่าวทั้งหมด 14 ประเด็นที่ได้คัดเลือกมาศึกษา พบการประกอบสร้างความหมายวาทกรรมย่อยตำรวจในสังคมไทย วาทกรรมเดียวคือตำรวจควรรู้หน้าที่ของตนเอง

1) ตำรวจควรรู้หน้าที่ของตนเอง

ตัวอย่างวาทกรรม

ประเด็น : ภาพลักษณ์ตำรวจไทย (วันที่ 26 ธันวาคม 2546)

“...เมื่อรัฐธรรมนูญใหม่เกิดขึ้นมาแล้ว ตำรวจไม่ปรับตัว ที่สำคัญที่สุดก็คือว่าตำรวจชั้นผู้ใหญ่บ้านเรายังยโสโอหังเหมือนเดิม ยังไม่ได้มีจิตใจที่ปรับเปลี่ยนไปตามลักษณะรัฐธรรมนูญปี พ.ศ. 2540 เพราะฉะนั้นปัญหาที่เคยเกิดขึ้น และอีกอย่างหนึ่งตำรวจชั้นผู้ใหญ่บ้านเราเป็นตำรวจที่ไม่มีหลักการ ไม่มีความคงที่ในการยืน ไม่นิ่ง แล้วก็อดดี ชอบคิดว่าตัวเองเก่ง และก็รู้ไปหมดทุกเรื่อง แต่พอมีเรื่องอะไรก็พุดออกไป แต่พ่อกำนายกพุดอีกแบบหนึ่ง ตัวเองก็พุดอีกแบบหนึ่งเพราะฉะนั้นแล้วพุดถึงสถานภาพศักดิ์ศรีตำรวจไม่เคยมียุคไหนที่จะตกต่ำเท่ายุคนี้...”

ตัวอย่างวาทกรรม

ประเด็น : วิพากษ์วงการตำรวจไทย (วันที่ 11 กรกฎาคม 2546)

“...ผมอยากจะฝากให้คิดว่า ยุคนี้ สมัยนี้ รัฐธรรมนูญใหม่อันนี้ ตำรวจจะประพฤติตนเหมือนเดิมไม่ได้อีกแล้ว...ตำรวจจะต้องโปร่งใส จะต้องคำนึงถึงภาระหน้าที่ที่ตัวเองจะต้องมีต่อสังคม ถ้าตำรวจเป็นตัวกลางที่วางกติกาไว้แล้วไม่เข้าใครออกใคร คนอย่างชูวิทย์ก็ไม่เกิด ผู้มีอิทธิพลทั้งหลายก็ไม่เกิด แต่ว่าบังเอิญตำรวจไปใช้ช่องโหว่ทางกฎหมาย แล้วก็ไม่หาทางที่จะแก้ไขช่องโหว่ทางกฎหมาย มีความสุขกับตรงนี้...”

วิเคราะห์: การประกอบสร้างความจริงทางสังคมจากมุมมองของสนธิ ลิ้มทองกุล

สนธิชี้ให้เห็นความจริงว่า ความประพฤติและการปฏิบัติตนของตำรวจที่ขัดกับรัฐธรรมนูญฉบับปี 2540 ทำให้เกิดปัญหา ตำรวจไทยไม่ได้ปฏิบัติตนให้สอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคตามสมัย ซึ่งรัฐธรรมนูญปี 2540 ได้ร่างขึ้นมาตามสภาพสังคมที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

ความหมายที่สนธิต้องการสื่อคือ ตำรวจไทยยังคงทำตัวเช่นเดิม คือ ยึดถือตนเองเป็นศูนย์กลางของกฎหมายเดิม ในอดีตตำรวจมีอำนาจทางกฎหมายมาก เพราะรัฐธรรมนูญฉบับก่อนให้

อำนาจรัฐสูงมาก อีกทั้งวิชาชีพที่รู้กฎหมายมีไม่มาก รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันพยายามลดอำนาจรัฐ และเพิ่มอำนาจประชาชนให้มากขึ้น เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงแนวคิดเรื่องอำนาจกฎหมาย ตำรวจต้องเข้าใจภาวะความเปลี่ยนแปลงนี้ด้วย ว่าตนเองเป็นผู้ที่ต้องทำตามกฎหมาย ยึดถือกฎหมาย และถูกตรวจสอบตามกฎหมายได้ หากแต่ตำรวจโดยส่วนมากยังไม่ปรับเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจดังกล่าว เช่นนี้แล้วย่อมทำให้การทำงานของตำรวจกับประชาชนมีปัญหา

วิเคราะห์: พลังอำนาจวาทกรรม

วาทกรรมแรก-ได้อ้างรัฐธรรมนูญ (Evidence) ขึ้นมาเป็นแนวทางในการปรับตัวของตำรวจไทย และวาทกรรมได้อธิบาย (Definition) ลักษณะของตำรวจชั้นผู้ใหญ่ในสังคมไทยไว้ว่า “..ตำรวจชั้นผู้ใหญ่บ้านเราเป็นตำรวจที่ไม่มีหลักการ ไม่มีความคงที่ในการยืน ไม่นิ่ง แล้วก็อดดี ชอบคิดว่าตัวเองเก่ง และก็รู้ไปหมดทุกเรื่อง แต่พอมีเรื่องอะไรก็พูดออกไป แต่พอท่านนายกฯ พูดอีกแบบหนึ่ง ตัวเองก็พลิกอีกแบบหนึ่ง..”

วาทกรรมที่สอง-เป็นการให้นิยาม (Definition) ตำรวจไทยตามรัฐธรรมนูญปี 2540 คือ “ตำรวจจะต้องโปร่งใส จะต้องคำนึงถึงภาระหน้าที่ที่ตัวเองจะต้องมีต่อสังคม” และถือได้ว่าเป็นการสร้างวาทกรรมใหม่ให้แก่วงการตำรวจไทย

จากการวิเคราะห์วาทกรรมข้างต้น สามารถสรุปการประกอบสร้างความจริงทางสังคมที่นำเสนอจากรายการเมืองไทยรายสัปดาห์ในวาทกรรมตำรวจในสังคมไทยได้ว่า **ตำรวจไทยต้องเปลี่ยนพฤติกรรมในการทำงาน ต้องสามารถตรวจสอบได้** การที่ตำรวจไม่ปรับตัวไปตามลักษณะของรัฐธรรมนูญปี 2540 ทำให้ตำรวจไม่รู้จักรักหน้าที่ของตนเองอย่างแท้จริง บทบาทของตำรวจจึงไม่สอดคล้องกับสังคม ทำให้เกิดปัญหาตามมาเพราะยังยึดติดกับความรู้ความเข้าใจเก่าๆ

จากวาทกรรมนี้จะเห็นว่าจุดยืนของสนธิ ลิ้มทองกุลต่อวาทกรรมเรื่องตำรวจในสังคมไทย ตั้งแต่ปี 2546-2548 ไม่มีการเปลี่ยนแปลง ในแต่ละปียังเน้นเรื่องการที่ตำรวจควรให้ความสำคัญกับหน้าที่ของตนเองเหมือนเดิม และทุกปีจะปรากฏวาทกรรมตำรวจในสังคมไทย แต่ปี 2548 ปรากฏเพียง 1 ครั้ง สำหรับปีที่ปรากฏวาทกรรมมากที่สุดคือ ปี 2546 เนื่องจากในปีนั้นมีข่าวของตำรวจค่อนข้างมาก ได้แก่ กรณีการรื้อบาร์เบียร์ กรณีปัญหาส่วย กรณีการฝ่าศพห่างทอง คดีเชอริ แอน เป็นต้น

กรอบความคิดของสนธิ ล้มทองกุลในการประกอบสร้างความจริงทางสังคมนี้ คือกรอบความคิดเรื่องรัฐธรรมนูญ กรอบความคิดเรื่องธรรมาภิบาล ซึ่งกรอบความคิดเหล่านี้ปะทะกับกรอบความคิดระบบอุปถัมภ์

2.2 การวิเคราะห์ชุดวาทกรรมที่เกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์

1) เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์

เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์ หมายถึง เนื้อหาที่มีการกล่าวถึงพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์โดยตรง หรือ เนื้อหาที่มีการกล่าวอ้างถึงพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์เพื่อประกอบและเสริมเนื้อหาอื่นๆ

เนื้อหาที่มีการกล่าวถึงสถาบันพระมหากษัตริย์ แบ่งตามรายปี คือปี 2546, 2547 และ 2548

ตารางที่ 8 ตารางเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์ แบ่งตามวัน-เวลาออกอากาศ ²	
ปี 2546	
ว/ด/ป ที่ออกอากาศ	ประเด็นที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์
11 กรกฎาคม 2546	<ul style="list-style-type: none"> • วิกฤตการณ์การตำรวจไทย
17 ตุลาคม 2546	<ul style="list-style-type: none"> • ไทยได้อะไรจากการเป็นเจ้าภาพเอเปค 2003 (1)
24 ตุลาคม 2546	<ul style="list-style-type: none"> • เอเปคสำเร็จได้เพราะพระมหากษัตริย์ • พระบรมราโชวาทอันศักดิ์สิทธิ์ของในหลวง • ไทยได้อะไรจากการเป็นเจ้าภาพเอเปค 2003 (2) • ใครได้ประโยชน์มากที่สุดจากการประชุมเอเปค
31 ตุลาคม 2546	<ul style="list-style-type: none"> • คลายปมคดีฆาตกรรมห้างทอง ธรรมวิริยะ
26 ธันวาคม 2546	<ul style="list-style-type: none"> • ความคืบหน้าการปฏิรูประบบราชการ
รวมปี 2546 8 ประเด็น	
ปี 2547	
ว/ด/ป ที่ออกอากาศ	ประเด็นที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์
9 มกราคม 2547	<ul style="list-style-type: none"> • แก้ปัญหาไฟใต้ด้วยนโยบาย “แตกต่างแต่ไม่แตกแยก”
30 มกราคม 2547	<ul style="list-style-type: none"> • ณะรัฐบาลเปลี่ยนวิธีแก้ปัญหาเมื่อวิกฤตรุนแรง
13 กุมภาพันธ์ 2547	<ul style="list-style-type: none"> • แก้ปัญหาไฟใต้ต้องลงลึกถึงราก โดยเฉพาะปัญหาเชิงวัฒนธรรม

² เนื้อหาบางประเด็นเป็นเนื้อหาที่มีมติทางการเมืองด้วย ผู้วิจัยจึงได้นำเนื้อหาในประเด็นดังกล่าวแสดงไว้ทั้งสองตาราง

27 กุมภาพันธ์ 2547	● ปัญหาที่แท้จริงของการแปรรูปฟผ.
4 มิถุนายน 2547	● ธรรมะของพระพุทธเจ้า ความลุ่มลึกที่ดูมองข้าม
10 กันยายน 2547	● รู้จัก “เอกยุทธ อัญชันบุตร” เจ้าพ่อแชร์ชาร์เตอร์
24 กันยายน 2547	● ระบุการปราบคอร์รัปชันต้องเปิดทรัพย์สินของครอบครัวรัฐมนตรีด้วย
8 ตุลาคม 2547	● การปรับคณะรัฐมนตรีครั้งที่ 10 ในรัฐบาลนายทักษิณ
22 ตุลาคม 2547	● วิพากษ์การโฆษณาหนังสือพลังแห่งชีวิต
29 ตุลาคม 2547	● ดับไฟใต้ต้องใช้ปัญญาแก้ปัญหาวัฒนธรรม
5 พฤศจิกายน 2547	● กรณีมวยกลางวุฒิสภา ยกย่อง “ประทีน” เป็น ส.ว.ที่เป็นกลาง
3 ธันวาคม 2547	● ควรประพฤติตัวดีในวันพ่อแห่งชาติ
30 ธันวาคม 2547	● น้ำใจไทยชนะต่างชาติ หลังเจอลิ้นยักษ์สีนามิถลัม
รวมปี 2547 13 ประเด็น	
ปี 2548	
ว/ด/ป ที่ออกอากาศ	ประเด็นที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์
7 มกราคม 2548	● อธิบายปรากฏการณ์สีนามิถลัมด้วยหลักหยินหยาง
11 กุมภาพันธ์ 2548	● หนูน “อภิสิทธิ์” นำทัพพรรคประชาธิปัตย์
4 มีนาคม 2548	● “หลวงตาบัว” ถวายฎีกาเพื่อปกป้องศาสนา
18 มีนาคม 2548	● ต้นเหตุภัยแล้ง ปัญหาอยู่ที่กระทรวงเกษตร ● ดึงจำลองประท้วงเปียร์ข้างเรื่องการเมือง
1 เมษายน 2548	● เบื้องหลังวงกรมมาเฟีย มีสีกาหนูนหลัง
15 เมษายน 2548	● ข้ำแหละการศึกษาไทยปัจจุบันทำการค้า ● ระบุครอบครัวเป็นสายใยที่เหนียวแน่นที่สุดในสังคมไทย
29 เมษายน 2548	● การสอบทุจริตเครื่องตรวจจะเปิดควรวให้ถึงที่สุด ● แนะนำรัฐบาลเป็นหัวเรือใหญ่ประณามผู้ก่อเหตุไม่สงบภาคใต้
6 พฤษภาคม 2548	● วอนให้ “คุณหญิงสุดาวรัตน์” ต่อสู้กับเรื่องทุจริตในกระทรวงเกษตรฯ
13 พฤษภาคม 2548	● ส.ว.ไม่รักในหลวง กรณีเลือกตั้งผู้ว่าการสตง. ● ระบุหากรัฐบาลเป็นทองคำแท้ ต้องไม่กลัวไฟ ในการตรวจสอบทุจริตซีทีอีเอ็กซ์ ● มองภาพรวมกระทรวงเกษตรฯยังไม่พัฒนาไปในทางที่ดี
20 พฤษภาคม 2548	● ระบุ “ต้นทุนทางสังคม” ให้เน้นต้นทุนด้าน “จริยธรรม” มากที่สุด ● ดึงนายกฯตั้งสัจจริยฐานควรคิดเพื่อสังคมมากกว่า
27 พฤษภาคม 2548	● วิพากษ์ส.ส.กรณีถอนชื่อค่านทุลเกล้าฯ ผู้ว่าสตง.
10 มิถุนายน 2548	● วอนนายกฯ ลงมาดูเรื่องกล้าอย่างจริงจัง ● ผลสอบซีทีอีเอ็กซ์ยังคาใจสังคม
24 มิถุนายน 2548	● ยกพระราชดำรัสในหลวงเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง

15 กรกฎาคม 2548	<ul style="list-style-type: none"> ● มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของนายกรัฐมนตรี
29 กรกฎาคม 2548	<ul style="list-style-type: none"> ● แนะนำนายกฯ ต้องแสดงความจริงจังในการแก้ปัญหาภาคใต้
5 สิงหาคม 2548	<ul style="list-style-type: none"> ● วิพากษ์กรม.ทักษิณ 2/2 เพื่อกลบกระแสคอร์รัปชั่น-สลายก๊กก๊วน
19 สิงหาคม 2548	<ul style="list-style-type: none"> ● เดือนสติคนไทยอย่าหลงลืมจารีตประเพณีอันดีงาม
26 สิงหาคม 2548	<ul style="list-style-type: none"> ● ยกหนังสือพระราชอำนาจเดือนสติรัฐบาลอย่าหลงลืมในหลวง
9 กันยายน 2548	<ul style="list-style-type: none"> ● เชื่อนายกฯจงรักภักดีสถาบันพระมหากษัตริย์ แต่เดือนสติบางเรื่องทีละเลย ● กรณีตั้งรักษาการสมเด็จฯพระเจ้าวรวงศ์เธอ
รวมปี 2548 27 ประเด็น	
รวมประเด็นที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์ตั้งแต่ปี 2546 ถึง 2548 จำนวนทั้งสิ้น 48 ประเด็น	

จากตารางได้แสดงให้เห็นถึงประเด็นที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์ที่ออกอากาศในรายการเมืองไทยรายสัปดาห์ แบ่งตามวัน เดือน ปีที่ออกอากาศ และเนื้อหาประเด็นที่นำเสนอ โดยเริ่มตั้งแต่การออกอากาศครั้งแรกทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 วันที่ 4 กรกฎาคม 2546 จนถึงวันที่ 9 กันยายน 2548 มีประเด็นที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์รวมทั้งสิ้น 48 ประเด็น จากประเด็นที่ออกอากาศในรายการทั้งหมด 299 ประเด็น

ในจำนวนประเด็นทั้งหมด 48 ประเด็น แบ่งตามปี 2546 ปี 2547 และปี 2548 พบว่ามีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์เพิ่มขึ้นทุกปี กล่าวคือ ในปี 2546 จำนวน 8 ประเด็น ปี 2547 จำนวน 13 ประเด็น และปี 2548 จำนวน 27 ประเด็นและเป็นที่น่าสนใจว่าในปี 2548 ที่มีการดำเนินรายการเป็นระยะเวลาประมาณ 9 เดือนมีจำนวนประเด็นทางการเมืองมากที่สุดคือจำนวน 27 ประเด็น ซึ่งมากกว่าในปี 2547 ที่มีการดำเนินรายการทั้งปี แต่มีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับพระมหากษัตริย์เพียง 13 ประเด็น

2) วิเคราะห์ชุดวาทกรรมที่เกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์

จากชุดวาทกรรมที่เกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์ทั้งหมด 48 ประเด็นที่ได้คัดเลือกวาทกรรมย่อยมาศึกษาพบการประกอบสร้างความจริงทางสังคม ซึ่งมีดังนี้

- 1) พระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์
- 2) แนวคิดเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง
- 3) กรณีการแต่งตั้งรักษาการสมเด็จฯพระเจ้าวรวงศ์เธอ
- 4) การแก้ปัญหาภาคใต้

- 5) การคอรัปชั่น
- 6) กรณีแต่งตั้งผู้ว่าการสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.)

1) พระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์

ตัวอย่างวาทกรรม

ประเด็น : เดือนสติคนไทยอย่าหลงลืมจารีตประเพณีอันดีงาม (วันที่ 19 สิงหาคม 2548)

“...หนังสือพระราชอำนาจ นี้เขียนโดยคุณประมวล รุจนเสรี ซึ่งอาจจะเป็นเหมือนกับคล้ายๆ เป็นกบฏในพรรคไทยรักไทยทำนองนั้น แต่ผมคิดว่าข้อเขียนอันนี้เป็นข้อเขียนที่ดีมาก ความจริงแล้วพวกเราไม่เคยเข้าใจพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ในประเทศไทยมาก่อน จริงๆ แล้วพระองค์ท่านมีพระราชอำนาจมากเพียงแต่พระองค์ท่านไม่ใช้เท่านั้นเอง แล้วช่วงหลังมีการเบียดบังเอาพระราชอำนาจของพระองค์ท่านไป โดยอ้างคำว่า กฎหมาย...”

วิเคราะห์: การประกอบสร้างความจริงทางสังคมจากมุมมองของสนธิ ลิ้มทองกุล

สนธิชี้ให้เห็นว่า ได้เกิดความขัดแย้งขึ้นระหว่างอำนาจอธิปไตยและอำนาจทางกฎหมายซึ่งอำนาจอธิปไตยเป็นอำนาจสูงสุดของปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจอธิปไตยผ่านทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรีและศาล ส่วนอำนาจทางกฎหมาย เป็นอำนาจที่เกี่ยวข้องกับด้านนิติบัญญัติซึ่งอยู่ภายใต้อำนาจอธิปไตยอีกทีหนึ่ง ดังนั้นอำนาจทางกฎหมายจึงไม่สามารถขัดกับอำนาจอธิปไตยอันเป็นอำนาจทางการเมืองสูงสุดได้

วิเคราะห์: พลังอำนาจวาทกรรม

พลังของวาทกรรม คือ การอ้างถึงหนังสือพระราชอำนาจของประมวล รุจนเสรี (Examples) โดยตรง ซึ่งเป็นหนังสือที่ออกมาประจวบเหมาะๆกับช่วงที่มีประเด็นเกี่ยวกับพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ และสนธิได้ใช้คำว่า “กบฏ” เปรียบเทียบถึง สถานะของประมวล รุจนเสรี (Metaphor)

ตัวอย่างวาทกรรม

ประเด็น : ยกหนังสือพระราชอำนาจเดือนสติรัฐบาลอย่าหลงลืมในหลวง (วันที่ 26 สิงหาคม 2548)

“...การที่เจียบไปนี้ก็คือการส่งสัญญาณอย่างหนึ่ง เพราะว่าพระมหากษัตริย์ไม่สามารถออกมาชี้ได้ว่าเรื่องนี้พระองค์ท่านเห็นด้วย พระองค์ท่านไม่เห็นด้วย แต่พระองค์ท่านสามารถส่งเป็นสัญญาณไปได้ พระองค์ท่านทรงดักเตือนได้ พระองค์ท่านทรงให้กำลังใจได้ พระองค์ท่านทรงคำปรึกษาได้ ตรงนี้ต้องถือว่าเป็นพระราชอำนาจ...”

วิเคราะห์: การประกอบสร้างความจริงทางสังคมจากมุมมองของสนธิ ลิ้มทองกุล

สนธิแสดงให้เห็นว่า นายกรัฐมนตรี ตลอดจนฝ่ายรัฐบาลและรัฐสภาควรใส่ใจกับความเจียบของในหลวงที่เกิดขึ้นและควรเข้าใจพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ว่ามีแค่ไหน อย่างไร ไม่เช่นนั้นก็เหมือนกับกำลังลบหลู่พระราชอำนาจ นายของวาทกรรมนี้ คือ การเตือนผู้ที่เกี่ยวข้อง ที่ไม่รู้ถึงการส่งสัญญาณของพระมหากษัตริย์ ให้มีสติและตระหนักถึงการกระทำของตนเอง

วิเคราะห์: พลังอำนาจวาทกรรม

พลังอำนาจวาทกรรมนี้ คือ การอธิบายถึงพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์โดยตรง (Definition) นอกจากนี้มีประโยคที่แสดงเหตุ-ผลในลักษณะอุปนัย (Inductive reasoning) คือ “การที่เจียบไปนี้ก็คือการส่งสัญญาณอย่างหนึ่ง” สนธิ แสดงให้เห็นว่า “การเจียบ” ก็เป็นหนึ่งในพระราชอำนาจเช่นกัน

2) แนวคิดเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวอย่างวาทกรรม

ประเด็น : ปัญหาที่แท้จริงของการแปรรูปฟฟ. (วันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2547)

“...เอาละถ้าเราจะเดินในแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ก็หมายความว่ายังไง หมายความว่าเราไม่ได้วัดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นเป้าหมายใหญ่ เราจะวัดถึงความพอเพียงของเราก็คือว่าเรามีแค่ไหน เราใช้แค่นั้นเราไม่ใช้เกินตัว ถ้าอย่างนั้นแล้วไม่มีความจำเป็นต้องแปรรูป ก็หมายความว่าถ้าอย่างนั้นแล้ว ความต้องการทางด้านพลังงานเรา ไม่มาก เพราะการเจริญเติบโตโดยเศรษฐกิจพอเพียงนั้น ไม่ใช่เป็นการเจริญเติบโตแบบกระโดดก้าวข้ามขั้น...”

วิเคราะห์: การประกอบสร้างความจริงทางสังคมจากมุมมองของสนธิ ลิ้มทองกุล

สนธิชี้ให้เห็นว่าการดำเนินนโยบายด้านเศรษฐกิจของรัฐบาลชุดนี้ได้สวนทางกับแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง สนธิต้องการให้รัฐบาลโดยเฉพาะนายกรัฐมนตรีได้ทบทวนตัวเองว่า

ได้เดินทางมาผิดแล้ว เนื่องจากว่าผู้นำรัฐบาลยังไม่สามารถให้คำตอบที่ชัดเจนและบริสุทธิ์ใจได้ว่าทำไมจึงแปรรัฐวิสาหกิจ

วิเคราะห์: พลังอำนาจวาทกรรม

มีการให้นิยาม (Definition) ของคำว่า “เศรษฐกิจพอเพียง” คือ “..เราไม่ได้วัดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นเป้าหมายใหญ่ เราจะวัดถึงความพอเพียงของเราก็คือว่าเรามีแค่ไหนเราใช้แค่นั้นเราไม่ใช้เกินตัว..” วาทกรรมนี้ได้มีการกล่าวถึงแนวทางเศรษฐกิจสองแนวทางที่มีความแตกต่างกัน (Opposition) คือ “แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง” และ “แนวคิดแบบเน้นการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ”

ตัวอย่างวาทกรรม

ประเด็น : มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของนายกรัฐมนตรี (วันที่ 15 กรกฎาคม 2548)

“...ด้วยเหตุนี้ผมถึงบอกว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เราเป็นอัจฉริยะบุคคลของโลก พระองค์ท่านทรงสอนให้ใช้เศรษฐกิจพอเพียง พระองค์ท่านไม่ได้บอกว่าให้เราพอเพียงเท่านั้นแล้วจบ พระองค์ท่านบอกว่าเอามาผสมผสานกันได้ ให้รู้จักพอ ให้รู้จักใช้สำคัญมาก พระองค์ท่านสอนให้รู้จักพอ คำว่ารู้จักพอนั้นมีนัยสูงมาก รู้จักพอในเชิงที่บริโภคใช้เงินใช้ทอง รู้จักพอในการใช้อำนาจ รู้จักพอในการคอร์รัปชัน นัยพระองค์ท่านลึกซึ้งมากตรงนี้...”

วิเคราะห์: การประกอบสร้างความจริงทางสังคมจากมุมมองของสนธิ ลิ้มทองกุล

สนธิต้องการเตือนสตินักการเมืองที่คอร์รัปชันว่า ให้ยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง โดยควรจะรู้จักคำว่า “พอ” ได้แล้ว นโยบายด้านเศรษฐกิจที่รัฐบาลใช้อยู่ เพื่อกระตุ้นการใช้จ่ายเงิน ซึ่งจะทำให้คนไม่รู้จักคำว่า “พอ” ได้สวนกับกระแสพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

วิเคราะห์: พลังอำนาจวาทกรรม

วาทกรรมนี้ให้นิยามคำว่า “เศรษฐกิจพอเพียง” (Definition) คือ ความรู้จักพอ ซึ่งกินความกว้างขวาง วาทกรรมได้ยกตัวอย่าง (Examples) “ความรู้จักพอ” ในเรื่องต่างๆ ได้แก่ รู้จักพอในเชิงที่บริโภคใช้เงินใช้ทอง รู้จักพอในการใช้อำนาจ รู้จักพอในการคอร์รัปชัน

3) กรณีการแต่งตั้งรักษาการสมเด็จพระสังฆราชฯ

ตัวอย่างวาทกรรม

ประเด็น : “หลวงตาบัว” ถวายฎีกาเพื่อปกป้องศาสนา (วันที่ 4 มีนาคม 2548)

“...ผมว่าเรารักในหลวง คุณสโรซาร์รักในหลวง ผมรักในหลวง ท่านผู้ชมทางบ้านก็รักในหลวง ท่านผู้ชมทางบ้านก็รักพระราชินี เมื่อเรารักในหลวง เรารักพระราชินี เราต้องรู้ว่าพระราชอำนาจในการแต่งตั้งสมเด็จพระสังฆราช วันนี้คุณให้สก็คือรัฐบาลเป็นคนตั้ง จริงๆ แล้วตั้งไม่ได้ คนที่มีสิทธิ์ตั้งได้ เพียงคนเดียวคือพระมหากษัตริย์ที่จะตั้งได้ เพราะฉะนั้นแล้วสิ่งที่พยายามต่อสู้คือเราพยายามต่อสู้ หลวงตาพยายามต่อสู้เพื่อให้ในหลวงได้มีสิทธิ์ในการแต่งตั้งสมเด็จพระสังฆราช เรื่องมีอยู่เพียงเท่านั้นเอง...”

วิเคราะห์: การประกอบสร้างความจริงทางสังคมจากมุมมองของสนธิ ลิ้มทองกุล

สนธิอธิบายให้เห็นข้อเท็จจริงว่า อำนาจในการแต่งตั้งสมเด็จพระสังฆราชนั้นเป็นอำนาจของพระมหากษัตริย์ ซึ่งเป็นอำนาจตามคติความเชื่อว่าพระมหากษัตริย์เป็นสมมติเทพ อำนาจในการแต่งตั้งสมเด็จพระสังฆราช (ราชาแห่งภิกษุสงฆ์) นั้นคนธรรมดา (นายกรัฐมนตรีหรือรัฐบาล) ไม่สามารถกระทำได้ ทั้งทางกฎหมายและทางขนบธรรมเนียมประเพณี

วิเคราะห์: พลังอำนาจวาทกรรม

เริ่มเปิดวาทกรรมโดยใช้ประโยคที่แสดงเหตุ-ผล รูปแบบ Deductive Reasoning หรือ นิรนัย แสดงความหมายว่า เมื่อเรารักในหลวงแล้ว เราต้องรู้ถึงพระราชอำนาจเรื่องต่าง ๆ ด้วย ช่วงทำวาทกรรมได้ใช้ประโยคที่แสดงถึงความชอบธรรมในการกล่าวถึงพระราชอำนาจ โดยแสดงให้เห็นว่าประชาชนมีสิทธิ์ปกป้องพระราชอำนาจของในหลวง ซึ่งเป็นการแสดงจุดยืนต่อเรื่องพระราชอำนาจ

4) การแก้ปัญหาภาคใต้

ตัวอย่างวาทกรรม

ประเด็น : แก้ปัญหาไฟใต้ด้วยนโยบาย “แตกต่างแต่ไม่แตกแยก” (วันที่ 9 มกราคม 2547)

“...ในหลวงทรงพระราชดำรัสครั้งหนึ่งบอกว่าบางครั้งเราต้องขาดทุนเพื่อทำอะไร แต่จริงๆ แล้วไม่ได้เป็นการสูญเสียศักดิ์ศรีอะไร การที่ได้ออกนโยบายและทำตามนโยบาย เพราะสิ่งที่เราได้รับคืนมาคือความสันติสุขของคนในแผ่นดิน อันนี้สำคัญมาก ถ้าปัญหาต่อมาท่านนายกจะไปบูรณาการเศรษฐกิจทางใต้ให้เกิดขึ้นเอง ถ้าท่านยังไม่กำจัดกระบวนการก่อระดับล่าง ซึ่งยังมีความคิดครอบเดิมๆ...”

วิเคราะห์: การประกอบสร้างความจริงทางสังคมจากมุมมองของสนธิ ลิ้มทองกุล

นัยของวาทกรรมนี้คือ แนวทางการแก้ปัญหาภาคใต้ของนายกรัฐมนตรีที่กำลังเดินมาผิดทาง นายกรัฐมนตรีและผู้เกี่ยวข้องควรจะนำเอาพระราชดำริของพระองค์และนำแนวทางดังกล่าวไปปรับใช้ โดยนายกรัฐมนตรีต้องเอาความสันติสุขของประชาชนในสามจังหวัดภาคใต้เป็นตัวตั้งก่อน และที่สำคัญนายกรัฐมนตรีต้องจริงจังและจริงใจกับการแก้ปัญหาให้มากกว่านี้

วิเคราะห์: พลังอำนาจวาทกรรม

พลังของวาทกรรมนี้คือ การอ้างพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (Authority) ซึ่งเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาภาคใต้ จากนั้นเชื่อมโยงไปถึงลักษณะการแก้ปัญหาของนายกรัฐมนตรี

ตัวอย่างวาทกรรม

ประเด็น : แก้ปัญหาไฟใต้ต้องลงลึกถึงราก โดยเฉพาะปัญหาเชิงวัฒนธรรม (วันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2547)

“...เป็นเพราะพระมหากษัตริย์คุณของ สมเด็จพระบรมราชาธิราชเจ้า พระองค์ท่านทรงรับสั่งว่าคนใต้ส่วนใหญ่ เป็นคนดีน่ารักและมีความเป็นธรรม ดังนั้นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจึงควรเข้าใจซึ่งกันและกัน พยายามสื่อสารให้เข้าใจปัญหานี้ที่แท้จริง เรื่องนี้เป็นเรื่องที่ประเสริฐสุดนะครับ คือสถานการณ์ทั้งหมดที่เกิดขึ้น ผมเข้าใจและผมเห็นใจ แต่ผมก็มีบางเรื่องที่ผมไม่เห็นด้วย ผมเข้าใจและผมเห็นใจตรงที่ว่ากลไกรัฐทาง 3 จังหวัดภาคใต้ยังไม่เข้าใจว่าปัญหาหลักคือปัญหาวัฒนธรรมจนทุกวันนี้ยังไม่เข้าใจยังไม่ยอมรับความแตกต่าง ยังปฏิบัติต่อความแตกต่างด้วยความไม่เคารพ และไม่เข้าใจ แต่ว่าผมไม่เห็นด้วย เพราะว่าจะเป็นการเข้าทางผู้ไม่ปรารถนาดีนะครับ...”

วิเคราะห์: การประกอบสร้างความจริงทางสังคมจากมุมมองของสนธิ ลิ้มทองกุล

สนธิชี้ให้เห็นว่าผู้ที่ปฏิบัติงานในการแก้ปัญหาชายแดนภาคใต้มองปัญหาภาคใต้แตกต่างกับพระราชินี เมื่อเป็นเช่นนี้ก็แก้ปัญหาที่ต้นตอไม่ได้เสียที นัยของวาทกรรมนี้สนธิ ต้องการให้ผู้ปฏิบัติงานในการแก้ปัญหาภาคใต้ ได้ตระหนักในพระราชเสาวนีย์ของพระราชินี ผู้ที่ทำงานแก้ปัญหาภาคใต้ไม่ว่าจะเป็นนักการเมือง ข้าราชการ และตำรวจจะต้องลงไปสัมผัสกับชาวบ้านในพื้นที่อย่างจริงจัง

วิเคราะห์: พลังอำนาจวาทกรรม

พลังอำนาจวาทกรรมเกิดจากการอ้างถึงพระราชเสาวนีย์ของสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถขึ้นมา (Authority) และมีการอธิบาย (Definition) ปัญหาภาคใต้ว่า ปัญหาหลักคือปัญหาวัฒนธรรม ที่ต้องมีการยอมรับความแตกต่างของกันและกัน

5) การคอร์รัปชัน

ตัวอย่างวาทกรรม

ประเด็น : ความคืบหน้าการปฏิรูประบบราชการ (วันที่ 26 ธันวาคม 2546)

“...ผมอยากให้รัฐบาลสร้างระบบอะไรก็ตามที่สามารถจะตรวจสอบผู้ว่าซีไอได้ เพราะว่า การที่มีอำนาจเด็ดขาดแบบนี้ โอกาสที่ผู้ว่าซีไอที่จะลูแก่อำนาจ ใช้อำนาจเป็นธรรม ไม่ได้ใช้ธรรมเป็นอำนาจ และในขณะที่เดียวกันประพติมิชอบ ทุจริต นักรักษาบัณฑิตย์หลวง จำได้ไหม เรื่องนี้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเป็นห่วงมากที่สุด ที่เราเคยออกรายการ นี้ แล้วผมเล่าให้ฟังว่ามีเหตุการณ์หนึ่งเกิดขึ้นแต่คนไทยไม่สนใจคือพระเจ้าอยู่หัวทรงแข่ง ผู้ว่าซีไอที่มีแนวโน้มจะทุจริต ซึ่งเป็นครั้งแรกที่ได้เคยเห็นพระเจ้าแผ่นดินทรงแข่งออกมา พระองค์ท่านทรงตรัสว่าถ้าใครคิดโกงกินแผ่นดิน ขอให้มันเป็นไป...”

วิเคราะห์: การประกอบสร้างความจริงทางสังคมจากมุมมองของสนธิ ลิ้มทองกุล

สนธิชี้ให้เห็นข้อเท็จจริงว่า การให้อำนาจแก่ผู้ว่าซีไอมากเกินไป อาจนำไปสู่การคอร์รัปชัน ได้ ผู้ว่าซีไอมีอำนาจมากอยู่แล้ว และยังสื่อความหมายให้เข้าใจได้ว่า “ผู้นำ” เมื่อมีอำนาจมาก แต่ปราศจากการถูกตรวจสอบอำนาจนั้นได้ เป็นไปได้อย่างยิ่งที่ผู้มีอำนาจนั้นจะลูแก่อำนาจ คือใช้อำนาจไปในทางมิชอบ เช่นนี้แล้ว ระบบการตรวจสอบการใช้อำนาจจึงจำเป็นที่สังคมจะต้องมี และการนำเอากระแสพระราชดำรัสที่ทรงแข่งผู้คิดจะโกงกินชาติบ้านเมืองมาอ่านให้ฟัง **สะท้อนให้เห็นว่า ในสังคมไทยปัจจุบันการฉ้อราษฎร์บังหลวงนั้นมีอยู่มากและทำได้ง่าย แทบไม่มีอำนาจใดตรวจสอบได้เลย** จนต้องใช้อำนาจฟ้าดินสิ่งศักดิ์สิทธิ์แห่งชัทธิกกระตุกให้ผู้ที่โกงนั้น มีอันเป็นไป

วิเคราะห์: พลังอำนาจวาทกรรม

วาทกรรมใช้การแสดงเหตุ-ผล(From cause to effect) ว่า อยากให้รัฐบาลสร้างระบบที่สามารถตรวจสอบผู้ว่าซีไอได้ เพราะว่าการมีอำนาจเด็ดขาดจะทำให้ผู้ว่าซีไอลูแก่อำนาจ และยังได้อ้างถึงพระราชดำรัส (Evidence) ที่ในหลวงได้ตรัสแก่ผู้ว่าซีไอ จากวาทกรรมนี้เป็นการเสริมสร้างความรู้ด้าน moral dimension ให้แก่ผู้รับสาร

6) กรณีแต่งตั้งผู้ว่าการสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน (สดง.)

ตัวอย่างวาทกรรม

ประเด็น : ตำนินส.ว.ไม่รักในหลวง กรณีเลือกตั้งผู้ว่าการสดง. (วันที่ 13 พฤษภาคม 2548)

“...แต่ผมก็ยังทำความเข้าใจกับตรงนี้ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งท่านประธานวุฒิสภา ท่าน สุชน ชาลีเครือ ผมคิดว่าท่านต้องตอบปัญหาเกี่ยวกับสังคม ท่านต้องตอบปัญหาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ และที่สำคัญที่สุด ผมไม่ทราบว่าคุณประธานสุชน ชาลีเครือและบรรดา วุฒิสมาชิกที่ได้ดำเนินการลงคะแนนเสียงในครั้งนั้น จะเข้าใจหรือเปล่าว่า ท่านได้แสดงความไม่น่ารักออกมาอย่างมาก ถึงขนาดที่เรียกว่าท่านไม่ใส่ใจในเรื่องของพระราชอำนาจขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ...ในระยะหลังๆ นี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระองค์ท่านเป็นคนที่น่าสงสารที่สุด มีแต่คนอ้างว่าสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ แต่ว่าเป็นทางปฏิบัติมันกลับทำตรงกันข้าม กับที่ปากที่ตัวเองได้พูด”..

วิเคราะห์: การประกอบสร้างความจริงทางสังคมมุมมองของสนธิ ลิ้มทองกุล

สนธิชี้ให้เห็นว่า พระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจอธิปไตยซึ่งเป็นอำนาจทางการเมืองสูงสุดผ่านทางรัฐสภาซึ่งประกอบไปด้วยสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา อำนาจของวุฒิสภาจึงเป็นอำนาจที่อยู่ภายใต้อำนาจอธิปไตยอีกทีหนึ่ง สภาพการณ์ที่เกิดขึ้นได้ก่อให้เกิดภาวะของความขัดแย้งระหว่างสถาบันพระมหากษัตริย์และวุฒิสภา ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่สมควรเกิดขึ้นตามหลักการและตามราชประเพณี

วิเคราะห์: พลังอำนาจวาทกรรม

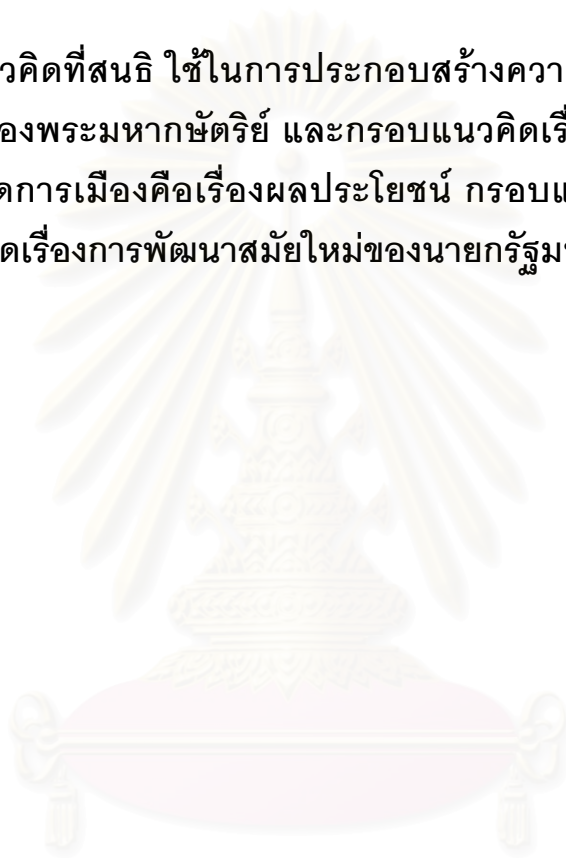
พลังของวาทกรรมนี้ คือ การตั้งคำถามสำคัญกับประธานวุฒิสภา ในเรื่องความเข้าใจต่อพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ และในตอนท้ายของวาทกรรมได้ใช้การพรรณนา (Description) ถึงพระราชอำนาจที่มักมีผู้ละเมิดและไม่ใส่ใจ “..ในระยะหลังๆ นี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระองค์ท่านเป็นคนที่น่าสงสารที่สุด มีแต่คนอ้างว่าสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ แต่ว่าเป็นทางปฏิบัติมันกลับทำตรงกันข้าม กับที่ปากที่ตัวเองได้พูด..”

จากการวิเคราะห์วาทกรรมข้างต้น สามารถสรุปการประกอบสร้างความจริงที่น่าเสนอจากวาทกรรมที่เกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์ ได้ว่า **พระมหากษัตริย์มีพระราชอำนาจอยู่ แต่คนมักจะไม่รู้และไม่ใส่ใจในพระราชอำนาจนั้น** แม้กระทั่งผู้ใหญ่ในบ้าน ในเมือง ที่ทำหน้าที่ปกครองประเทศ คนเหล่านี้มักอ้างว่าตนเองมีความจงรักภักดีกับพระมหากษัตริย์ แต่ทางปฏิบัติตรงกันข้ามกับสิ่งที่พูดเสมอ พูดอย่างหนึ่งแต่ทำอีกอย่างหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง พระราชอำนาจทั่วไป แนวความคิดเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง การเตือนเรื่องคอร์รัปชัน และแนวคิดการแก้ปัญหาภาคใต้ จากวาทกรรมได้สะท้อนภาพว่า สิ่งที่รัฐบาลทำอยู่ทุกวันนี้ล้วนตรงกันข้ามกับพระราชดำริของพระมหากษัตริย์ทั้งสิ้น

วาทกรรมเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์มีปรากฏอยู่ทั้ง 3 ปี คือปี 2546, 2547 และ 2548 ในปี 2546 วาทกรรมที่ปรากฏส่วนใหญ่จะเน้นการกล่าวถึงพระมหากรุณาธิคุณในเรื่องต่างๆ และ

ปรากฏคำสอนที่เด่นชัดของพระองค์เพียงวาทกรรมเดียว ในปี 2547 เริ่มมีการนำเสนอเกี่ยวกับแนวพระราชดำริและพระราชเสาวนีย์เรื่องการแก้ปัญหาภาคใต้ ในปี 2548 ซึ่งเป็นปีที่มีวาทกรรมเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์มากที่สุด เป็นปีที่มีการกล่าวถึง “พระราชอำนาจ” ของพระมหากษัตริย์อย่างจริงจังและหลายครั้ง โดยกล่าวถึงพร้อมกับการนำเสนอปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมไทย ไม่ว่าจะเป็น ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน ปัญหาซีทีเอ็กซ์ ปัญหาการแต่งตั้งผู้ว่าสตง. ปัญหาการตั้งรักษาการณสมเด็จ พระสังฆราชฯ ปัญหาเศรษฐกิจ และปัญหาภาคใต้

กรอบแนวคิดที่สนธิ ใช้ในการประกอบสร้างความเป็นจริงทางสังคม คือ กรอบแนวคิดเรื่องพระมหากษัตริย์ และกรอบแนวคิดเรื่องรัฐธรรมนูญซึ่งปะทะกับกรอบแนวคิดการเมืองคือเรื่องผลประโยชน์ กรอบแนวคิดเรื่องอำนาจนิยม และกรอบแนวคิดเรื่องการพัฒนาสมัยใหม่ของนายกรัฐมนตรี รัฐบาลและรัฐสภา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปัญหานำวิจัยข้อที่ 3

พลังอำนาจวาทกรรมของสนธิ ลิ้มทองกุลมีลักษณะอย่างไร

3. พลังอำนาจวาทกรรมของสนธิ ลิ้มทองกุลในรายการเมืองไทยรายสัปดาห์

พลังอำนาจวาทกรรมของสนธิ ลิ้มทองกุลที่เกิดขึ้นในรายการเมืองไทยรายสัปดาห์ เกิดจากส่วนประกอบต่างๆ ได้แก่

- 3.1 ลักษณะพลังอำนาจทางภาษาของสนธิ ลิ้มทองกุล
- 3.2 กรอบวาทกรรมหลักที่สร้างพลังอำนาจให้แก่วาทกรรม
- 3.3 ลักษณะอัตลักษณ์ที่ถูกสร้างขึ้นจากวาทกรรม
- 3.4 บทบาทที่ถูกสร้างขึ้นจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ดำเนินรายการ

3.1 ลักษณะพลังอำนาจทางภาษาของสนธิ ลิ้มทองกุล

จากการวิเคราะห์พลังอำนาจวาทกรรมของสนธิ ลิ้มทองกุลจากชุดวาทกรรมที่มีมิติทางการเมืองและชุดวาทกรรมที่เกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์ พลังอำนาจที่ปรากฏมีลักษณะดังนี้

- 1) **การให้ความหมาย (Definition)** วาทกรรมของสนธิ ลิ้มทองกุลมีการให้ความหมายขึ้นมาภายในสังคม ได้แก่ การให้ความหมายของคำว่าการเมือง นักการเมือง พรรคการเมือง ความหมายของคำว่า “รวม” ความหมายของคำว่า “พระราชอำนาจ” หรือแม้แต่การให้นิยามของสถานการณ์ที่เกิดขึ้น เช่น การนิยามประเด็นปัญหาการแปรรูปกฟผ.ว่าเป็นปัญหาเรื่องความเชื่อ ดังนั้นการแก้ปัญหาที่จะต้องเริ่มแก้จากความเชื่อก่อน

ตัวอย่าง การสร้างความหมายของคำขึ้นมาโดยใช้วิธีการดังต่อไปนี้

- Establishment คือ กระบวนการที่ทำให้คำใหม่และความหมายใหม่กลายเป็นส่วนหนึ่งในระบบภาษาผ่านทางกรที่ผู้รับสารเปิดรับภาพจากสื่อมวลชน ได้แก่ การให้ความหมายของคำว่า “การนำประเทศในเชิงจริยธรรม” ซึ่งมีความหมายว่า ผู้นำประเทศจะต้องมีจริยธรรม โดยเป็นผู้นำในจริยธรรมในการแสดงออก จริยธรรมในการพูดและจริยธรรมในการปฏิบัติ

- Extension คือ การขยายความหมาย โดยคำเดิมก็มีความหมายเดิมอยู่แล้ว แต่เมื่อนำเสนอผ่านสื่อจะมีความหมายเพิ่มขึ้นไปอีก ได้แก่ คำว่า “นักการเมืองที่ดี” นักการเมืองที่ดีของสนธิ

ประกอบด้วยนักการเมืองที่มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้คือ 1.จะต้องมีความฉลาด 2.ต้องมีวิริยอุตสาหะ 3. ต้องมีความเมตตา และ 4.ต้องเป็นคนที่ให้อภัยคน ความหมายของนักการเมืองที่ดีที่เราเข้าใจกันทั่วไป หมายถึง ผู้ที่มีอุดมการณ์ มีความสามารถในการบริหารประเทศ แต่ความหมายของนักการเมืองที่ดีของสนธิ ในรายการเมืองไทยรายสัปดาห์มีคุณสมบัติอื่นๆ เพิ่มขึ้นมา

- Substitution คือ การแทนที่ความหมายดั้งเดิมด้วยความหมายใหม่จากสื่อ ได้แก่ คำว่า “รัฐธรรมนูญ” โดยสนธิ ให้ความหมายของเนื้อหาแต่ละรัฐธรรมนูญว่าเป็นการทอนตึงค้ำกันระหว่างผู้มีอำนาจ รัฐธรรมนูญเป็นเหมือนกรอบอันใดอันหนึ่งที่ผู้มีอำนาจสร้างขึ้นเพื่อให้ถูกกฎหมาย รัฐธรรมนูญจึงออกมาเป็นลักษณะสมบัติผลัดกันชม โดยใช้ประชาชนเป็นเครื่องมือ

- Stabilization หรือ Standardization การทำให้ความหมายที่เป็นผลจากการนำเสนอภาพผ่านสื่อยังคงอยู่ต่อไป ได้แก่ คำว่า “แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง” และ “การเมือง” โดยความหมายของคำว่า “แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง” ที่นำเสนอคือ การไม่ได้วัดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นเป้าหมายหลัก แต่จะวัดถึงความพอเพียงว่า ถ้ามีแค่ไหน ก็ใช้แค่นั้นไม่ใช่เกินตัว สำหรับความหมายของคำว่า “การเมือง” คือ เรื่องของผลประโยชน์และเรื่องของโอกาส การฉกฉวยแย่งชิงความได้เปรียบจึงเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา

2) **การแสดงจุดยืนของตนเอง** ตลอดช่วงการดำเนินรายการของสนธิ คือ ปี 2546-2548 พบลักษณะของการแสดงจุดยืนต่อเรื่องต่างๆ ใน 2 รูปแบบได้แก่ การแสดงจุดยืนที่มั่นคงต่อเนื่อง และ การเปลี่ยนแปลงจุดยืนภายหลัง

ตัวอย่างจุดยืนที่มั่นคงต่อเนื่อง คือ จุดยืนของสนธิ ล้มทองกุลต่อวาทกรรมเรื่องตำรวจในสังคมไทยตั้งแต่ปี 2546-2548 ไม่มีการเปลี่ยนแปลง ในแต่ละปียังเน้นเรื่องการทำตำรวจควรให้ความสำคัญกับหน้าที่ของตนเองเหมือนเดิม

ตัวอย่างจุดยืนที่มีการเปลี่ยนแปลงภายหลัง คือ จุดยืนของสนธิ ล้มทองกุลต่อวาทกรรมเรื่องการปฏิบัติตนของนักการเมือง ตั้งแต่ปี 2546-2548 มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น โดยปี 2546 ได้ให้โอกาสนักการเมืองในการบริหารประเทศ โดยไม่คำนึงถึงการนำเครือข่ายเข้ามารับตำแหน่ง ซึ่งมีความหมิ่นเหม่ต่อเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อนตรงกันข้ามตั้งแต่กลางปี 2547 ถึง ปี 2548 เป็นต้นมา มีการกล่าวถึงนักการเมืองที่มีความโปร่งใสและเรียกร้องให้นักการเมืองเปิดเผยความบริสุทธิ์ของตัวเองมากขึ้น รวมถึงเรื่องความไม่เหมาะสมที่นำญาติมารับตำแหน่งสำคัญด้วย

3) **การแสดงความรู้สึก** หมายถึง การที่สนธิ ลิ้มทองกุลใส่อารมณ์และความรู้สึกของตนเองเข้ามาในวาทกรรมด้วย โดยเป็นการบอกถึงความรู้สึกตรงๆ เช่น “ผมรู้สึกเห็นใจ...” “ผมกลัวจริงๆ...” “ผมเสียใจอยู่เรื่องหนึ่ง...” การแสดงความรู้สึกผ่านทางภาษาทำให้วาทกรรมของสนธิ มีมิติทางความรู้สึกด้านอารมณ์มากขึ้น (emotional dimension) วาทกรรมจึงมีชีวิตชีวา ทำให้ผู้รับสารสามารถเข้าถึงได้ไม่ยาก

4) **การแสดงเหตุ-ผล** (from cause to effect) มีหลายวาทกรรมที่มีการแสดงเหตุและแสดงผลเป็นระบบ ทำให้ผู้รับสารเกิดความน่าเชื่อถือและคล้อยตามวาทกรรมนั้น เช่น การแสดงเหตุ-ผลแบบ “ถ้า...ต้อง” เช่น “ถ้าคุณเข้ามาเป็นรัฐมนตรี คุณต้องกล้าพอที่จะให้ตรวจสอบได้” การแสดงเหตุ-ผลแบบขัดแย้งกัน เช่น “เรากำลังเน้นเรื่องความสุข..คนไทยรวยขึ้น แต่ทั้งหมดวัดดูทั้งนั้น..” การแสดงเหตุผลแบบอุปนัย และการแสดงเหตุ-ผลแบบนิรนัย

5) **การยกตัวอย่าง** (examples) ภายในวาทกรรมมีการยกตัวอย่างหลายแบบทั้งที่เป็นตัวอย่างที่เป็นรูปธรรม ได้แก่ ตัวอย่างต้นกล้ายาง ตัวอย่างจดหมาย ตัวอย่างหนังสือ ตัวอย่างบุคคล ได้แก่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร, หลวงตามหาบัว, มาร์ธา สจ๊วต เป็นต้น ตัวอย่างเหตุการณ์ ได้แก่ เหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์

6) **การอ้างคำพูด** คำพูดที่ยกอ้างขึ้นมา นั้น เป็นคำพูดของผู้ที่เป็นบุคคลสำคัญหรือเป็นคำพูดของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่พูดถึง ตัวอย่างเช่น การยกพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว การยกพระราชเสาวนีย์ของสมเด็จพระราชินี การยกคำพูดของนายกรัฐมนตรี การอ้างคำพูดของสังคมส่วนรวม

7) **การใช้การเปรียบเทียบ** (Simile) **และเปรียบเทียบ** (Metaphor) มีวาทกรรมจำนวนมากที่เปรียบเทียบสิ่งหนึ่งคล้ายกับอีกสิ่งหนึ่ง เช่น เปรียบเทียบเงินทุนที่ไหลออกตลอดเวลาในการเล่นการเมืองว่า เป็นเหมือนน้ำที่ไหลออกจากรกน้ำตลอดเวลา การเปรียบเทียบการปฏิรูปพรรคประชาธิปัตย์เหมือนการเกิดใหม่ของนกฟีนิกซ์ เป็นต้น

วาทกรรมจำนวนหนึ่งมีการเปรียบเทียบหนึ่งเป็นอีกสิ่งหนึ่ง เช่น มีการเปรียบเทียบพล.ต.ท. ไพบูลย์ ตั้งใจตรง เป็น “นักรบยุคสงครามเย็น” ที่มักจะใช้ความรุนแรงแก้ปัญหา

8) **การใช้สำนวนสุภาพ** สนธิมักจะใช้การอ้างสุภาพและสำนวนเพื่อให้ผู้รับสารเกิดความเข้าใจต่อประเด็นที่นำเสนอได้ง่าย โดยมักจะยกทั้งสำนวนสุภาพของไทยและของจีน ตัวอย่างเช่น สนธิได้พูดเตือนสตินายกรัฐมนตรี ให้ระมัดระวังในการบริหารประเทศ เพราะคนรักเท่าฝันหนึ่ง คนชังเท่าฝันสี่ร้อย อาจจะมีคนเห็นด้วยและไม่เห็นด้วยกับแนวทางของนายกรัฐมนตรี อีกตัวอย่างหนึ่ง สนธิได้กล่าวถึงลักษณะนิสัยของนายกรัฐมนตรีว่าเป็นคน “ประดาบก็เลือดเดือด” ซึ่งหมายความว่า เป็นคนที่อารมณ์ไว

สนธิ ได้ใช้สุภาพและสำนวนจีนประกอบในการดำเนินรายการหลายครั้ง ตัวอย่างเช่น “คุณจำได้ไหม ผมเคยพูดสุภาพตบเบิ่ง ผมพูดว่าผู้ที่มีมองเห็นภูเขาอันยิ่งใหญ่ ไม่ได้แปลว่ามีทักษะประสาทที่ดี ผู้มีทักษะประสาทที่ดีคือ ผู้เห็นเหตุการณ์ข้างหน้าที่จะเกิดขึ้นในวันนี้..” อีกตัวอย่าง คือ การที่สนธิ ได้อธิบายเหตุการณ์สีนามิตัวด้วยหลักทฤษฎีทางตามภูมิปัญญาตะวันออก เป็นต้น

9) **การอ้างตัวเลข สถิติ (Statistic)** สนธิมีการอ้างข้อมูลตัวเลข สถิติแทบจะทุกครั้งในการดำเนินรายการ โดยข้อมูลตัวเลขและสถิติที่นำมาอ้างนั้น จะเป็นลักษณะ การอ้างวัน เดือน ปี ของวันสำคัญ การอ้างตัวเลขทางเศรษฐกิจ การอ้างตัวเลขงบประมาณ การอ้างตัวเลขจำนวนคน เป็นต้น

10) **การอธิบาย ให้รายละเอียด** หมายถึง การให้ข้อมูลต่อเหตุการณ์หนึ่ง หรือ บุคคลหนึ่งอย่างรอบด้าน ตัวอย่างเช่น “กลุ่มทุนเดิม คือ คนซึ่งเป็นพวกเทคโนโลยีในแคตเกอรี เป็นพวกชาติตระกูล ชาตินิยม คือ ผมอยากจะเรียกกลุ่มคนพวกนี้ว่า เป็นกลุ่มคนซึ่งมีศักดิ์นาเดิมร่ำรวยมาจากที่ดิน ทำกิจการแบบค่อนข้างจะ Traditional เช่น ทำธนาคาร จากธนาคารขยายตัวไปทำประกันชีวิต ประกันภัย หลังจากนั้นไปซื้อตึก ซื้ออาคาร..”

อีกตัวอย่างคือ

“คุณต้องเข้าใจถึงลักษณะการพิสูจน์ศพก่อน กระบวนการพิสูจน์ศพนั้น เขามีทำกัน 4 วิธี

วิธีที่หนึ่ง คือ จากสิ่งของภายนอก คุณสโรชา ชอบใส่จี๊ตริงนี้ หรือว่าชอบใส่สร้อยคอ ชอบใส่แหวนอะไร

วิธีที่สอง คือ การตรวจร่างกายภายนอก ตรวจตรงไหน ผมมีแผลเป็นตรงคิ้ว มีปานตรงนั้น มีนิ้ว ที่ 1 1

อะไรก็ตาม..

วิธีที่สาม คือ ตรวจร่างกายภายใน ตรวจภายในว่าคนนี้เขาเคยตามเหล็กหรือเปล่า ลักษณะของฟัน

วิธีที่สี่ คือ การตรวจเลือด หาดีเอ็นเอ ...” (14 มกราคม 2548)

11) **วาทกรรมที่มีความหมายในตัวเอง** หมายความว่า วาทกรรมที่มีความสำคัญในตัวของตัวเองอยู่แล้ว อันเนื่องมาจากความหมายของวาทกรรม หรือ ความสำคัญของประเด็นที่นำมาพูด เช่น การอ่านบทความ “พ่อของแผ่นดิน-ลูกแกะหลงทาง” ในรายการ

“...พ่อบอกว่า นี่คือลูกที่ดีของฉัน ลูกชายผู้หลงผิดบอกว่าต้องขับออกจากพรรค พ่อบอกว่าเราควรมีเศรษฐกิจแบบพอเพียง พวกลูกแกะหลงทางกลับบอกว่าจะเอาอะไรกิน เราไปอยู่กระต๊อบกันดีไหมพวกโง่ทั้งหลาย พ่อบอกว่าเราต้องพัฒนาไปพร้อมๆ กัน ก้าวเดินไปพร้อมๆ กัน ลูกแกะหลงทางขายสาธารณูปโภคพื้นฐานเพื่อทำกำไรแก่ตนเอง ลามไปถึงการจัดกองกำลังคุ้มกันบ้าน ลูกแกะหลงทางกล่าวอ้าง ผมจะเอาคนนี่ คนนั้น ใครเปลี่ยนไม่ได้เพราะพ่อต้องอยู่ได้กฎบ้าน ลูกแกะคนโตยังหลงทางต่อไป ต่อไป และต่อไป ลูกๆ ทั้งหมดตื่นเถิด ตาสว่างได้แล้วชีวิตนี้ของพวกท่านเป็นของพ่อโดยที่ไม่ต้องมีกฎใดๆ มารองรับ กราบแทบเท้าพ่อของแผ่นดิน” (9 กันยายน 2548)

จากลักษณะพลังอำนาจวาทกรรมอำนาจของสนธิ ลิ้มทองกุลข้างต้น ลักษณะดังกล่าวทั้งหมดได้ประกอบกันทำให้วาทกรรมของสนธิ ลิ้มทองกุล เป็นวาทกรรมที่มีความน่าเชื่อถือ และมีความสามารถในการจูงใจผู้รับสารด้วยดี ลักษณะของวาทกรรมเป็นการผสมผสานกันอย่างลงตัว ระหว่างการอ้างถึงจุดยืนพร้อมกับแสดงความรู้สึกของตนเองว่ามีความคิดต่อเรื่องต่างๆ อย่างไร ขณะเดียวกันการนำหลักฐาน ข้อมูล พยานมาอ้างอิงก็ทำให้ผู้รับสารรู้สึกว่สนธิ ลิ้มทองกุลมีความรู้ในเรื่องนั้นจริง จึงกล่าวได้ว่าพลังวาทกรรมของสนธิ ลิ้มทองกุลมีทั้งความเป็นภาววิสัยและอัตวิสัย (Objective and Subjective) อยู่ในตัวเอง

ผลจากพลังอำนาจวาทกรรมทำให้เกิดความหมาย ความคิด ความรู้และความจริงเรื่องการเมืองชุดใหม่เกิดขึ้นภายในสังคม และมีพลังอำนาจต่อรองกับความหมาย ความคิด ความรู้และความจริงเรื่องการเมืองชุดเก่า เกิดการแย่งชิงพื้นที่ของความรู้และความจริงทางการเมืองขึ้นระหว่างฝ่ายรัฐบาล และรายการเมืองไทยรายสัปดาห์ ซึ่งถือเป็นสื่อมวลชนแขนงหนึ่ง แต่เนื่องจากสภาพของสื่อมวลชนในปัจจุบันมักถูกแทรกแซงจากกลุ่มทุน ซึ่งมีอิทธิพลต่อการกำหนดประเด็นและเนื้อหาที่นำเสนอในรายการ สถานีโทรทัศน์ช่อง 9 โมเดิร์นไนน์ทีวี ซึ่งเจ้าของคือ องค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทยก็ปฏิเสธความจริงข้อนี้ไม่ได้ เมื่อวันที่ 15 กันยายน 2548 มีการออกแถลงการณ์ปลดรายการเมืองไทยรายสัปดาห์ออกจากผังรายการปกติของสถานี **ด้านสนธิ ลิ้มทองกุล ก็ได้เคยให้สัมภาษณ์ว่า ถูกคุกคามมาตลอดในระยะเวลาที่ผ่านมา และสิ่งที่เป็นฟางเส้นสุดท้ายที่ทำให้มีความจำเป็นอย่างเร่งด่วนที่จะต้องปลดรายการเมืองไทยรายสัปดาห์คือ การนำบทความ “พ่อของแผ่นดิน-ลูกแกะหลงทาง” มาอ่านในรายการ ซึ่งสนธิ ลิ้มทองกุลเองก็ได้ให้สัมภาษณ์ในประเด็นนี้**

ถาม - คิดว่าประเด็นไหนที่เขาสั่งปลดรายการกลางอากาศ

สนธิ - เขาไม่ได้ปลดผมกลางอากาศนะ เขาระงับ ะงับนั้นมันคุณสันต์ครับ ผมเข้าใจว่าคงจะกระทบกระเทือนในเรื่องของลูกแกะหลงทางมากกว่า ข้อความของเรื่องทีอ่านลูกแกะหลงทาง คือเขาบอกว่าเรื่องลูกแกะหลงทางเป็นการใช้คำพูดที่ไม่เหมาะสม ผมก็ไม่รู้ว่าเหมาะหรือเปล่า ช่วยแจกไปคนละแผ่นนะครับ (15 กันยายน 2548)

3.2 กรอบวาทกรรมหลักที่สร้างพลังอำนาจให้แก่วาทกรรม

สนธิ ลิ้มทองกุลได้ใช้กรอบวาทกรรมหลักเหล่านี้เป็นหลักใหญ่ในการแสดงวาทกรรมในรายการเมืองไทยรายสัปดาห์

1) กรอบวาทกรรมเรื่องพระมหากษัตริย์

วาทกรรมเรื่องพระมหากษัตริย์เกิดจากการที่สนธิ ลิ้มทองกุลกล่าวถึงพระราชดำรัสและพระบรมราโชวาทของในหลวง หลายๆ ครั้งในเนื้อหาของรายการจะมีการอ้างอิงวาทกรรมนี้

“แนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ก็หมายความว่ายังไงหมายความว่าเราไม่ได้วัดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นเป้าหมายใหญ่ เราจะวัดถึงความพอเพียงของเราก็คือว่ามีแค่ไหน เราใช้แค่นั้นเราไม่ใช่เกินตัว” (27 กุมภาพันธ์ 2547)

2) กรอบวาทกรรมเรื่องพระพุทธศาสนา

สนธิ ลิ้มทองกุลได้ยกคำสอนและแนวทางของพระพุทธเจ้าขึ้นมาเป็นส่วนหนึ่งของการแสดงความคิดเห็นและวิพากษ์วิจารณ์การเมืองในรายการฯ

“พระพุทธเจ้าไม่ได้สอนคำว่าธรรมาภิบาล พระพุทธเจ้าสอนคำว่ามรรค 8 ซึ่งมีสัมมาทิฐิ ก็คือปัญญาเห็นชอบ มีสัมมาทิฐิกับปะ นั่นคือความดำริชอบ มีสัมมาวาจา วาจาชอบ มีสัมมากรรม...อันนี้คือธรรมรัฐที่แท้จริง ผมจึงไม่ค่อยตื่นเต้นเลยว่า ใครจะเป็นรัฐมนตรี ใครจะเป็นนายกรัฐมนตรี ผมมีความรู้สึกทุกอย่าง ไม่ว่าจะพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ท่านชวน หลีกภัย...ทุกคนอยู่ในโลกแห่งสมมติทั้งสิ้น” (4 มิถุนายน 2547)

3) กรอบวาทกรรมเรื่องรัฐธรรมนูญ

ประเทศไทยในขณะนี้รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ ผู้ที่อยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญคือ ประชาชนทุกคน รวมทั้งนักการเมืองที่มีหน้าที่บริหารประเทศ ประเทศไทยมีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เพราะฉะนั้น วาทกรรมเรื่องรัฐธรรมนูญจึงเกี่ยวข้องกับการปกครอง

ระบอบประชาธิปไตยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ สนธิ ล้มทองกุลมีวาทกรรมที่แสดงว่าให้ความสำคัญกับรัฐธรรมนูญหลายครั้ง ยกตัวอย่าง เช่น

“...เพราะเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญต้องการให้คนมาเข้าพรรค เพื่อให้พรรคแข็งแรง แต่เขาลืมนึกไปว่า พรรคคือตัวแทนของทุน...” (27 พฤษภาคม 2548)

“...รัฐธรรมนูญใหม่นี้ ตำรวจจะประพาดิคนเหมือนเดิมไม่ได้อีกแล้ว...ตำรวจจะต้องโปร่งใสจะต้องคำนึงถึงภาระหน้าที่ที่ตัวเองจะต้องมีต่อสังคม...” (11 กรกฎาคม 2546)

4) กรอบวาทกรรมเรื่องธรรมาภิบาล

กรอบแนวคิดเรื่องธรรมาภิบาล หมายถึง การดำเนินงานที่มีความบริสุทธิ์ โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้เสมอ กรอบแนวคิดนี้มาจากการบริหารงานแบบธรรมรัฐ (Good governance) วาทกรรมเกี่ยวกับนักการเมืองและวาทกรรมเกี่ยวกับโครงการและนโยบายรัฐบาล พบว่าสนธิได้ใช้กรอบวาทกรรมเรื่องธรรมาภิบาลอยู่บ่อยครั้ง

3.3 ลักษณะอัตลักษณ์ที่ถูกสร้างขึ้นจากวาทกรรม

การนำเสนอวาทกรรมในรายการเมืองไทยรายสัปดาห์ นอกจากจะเป็นการสร้างความเป็นจริงทางสังคมขึ้นมาอีกชุดหนึ่งแล้ว ยังเป็นการสร้างอัตลักษณ์ของสนธิ ล้มทองกุลขึ้นมาด้วย ผู้รับสารจะเข้าใจอัตลักษณ์ของสนธิ ล้มทองกุลจากรายการเมืองไทยรายสัปดาห์ ซึ่งอัตลักษณ์ที่เกิดขึ้นได้แก่

1) สนธิ ล้มทองกุลเป็นผู้ที่รักพระมหากษัตริย์

อัตลักษณ์เช่นนี้เป็นผลสืบเนื่องมาจากวาทกรรมที่เกี่ยวข้องกับพระมหากษัตริย์ที่มีอยู่มากมายคือ จำนวนทั้งสิ้น 48 ประเด็นจากระยะเวลาทั้งหมดที่มีรายการเมืองไทยรายสัปดาห์ ด้านปริมาณของวาทกรรมลักษณะนี้มีการเพิ่มขึ้นทุกปี ตั้งแต่ปี 2546 มี 8 ประเด็น ปี 2547 มี 13 ประเด็น และปี 2548 ซึ่งเป็นปีที่มีวาทกรรมที่เกี่ยวข้องกับพระมหากษัตริย์มากที่สุด คือ 27 ประเด็น

สืบเนื่องจากเนื้อหาวาทกรรมส่วนใหญ่เป็นการอ้างถึงพระราชดำรัส และพระบรมราโชวาทของในหลวง ไม่ว่าจะเป็นการยกพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง การแก้ปัญหาภาคใต้ พระราชดำรัสเรื่องคอร์รัปชัน ทำให้ผู้รับสารเห็นว่าสนธิ ล้มทองกุลมีความรักและเคารพต่อสถาบันพระมหากษัตริย์

โดยการยกพระราชดำรัส และพระบรมราโชวาทที่ขึ้นมา นั้น จะยกขึ้นมาเปรียบเทียบกับการบริหารและการดำเนินนโยบายของรัฐบาลและหน่วยงานราชการ นอกจากนี้สนธิ ลิ้มทองกุลได้กล่าวถึงพระราชอำนาจของในหลวงอยู่บ่อยครั้ง ทั้งในเรื่องกรณีการแต่งตั้งสมเด็จพระสังฆราชฯ การแต่งตั้งผู้ว่าการสตง. โดยมีครั้งหนึ่งได้อ้างอิงถึง "หนังสือพระราชอำนาจ" เขียนโดยนายประมวล รุจนเสรี ได้กล่าวถึงพระราชอำนาจของในหลวงที่มีอยู่ ซึ่งสนธิ ลิ้มทองกุลมักจะกล่าวว่า ไม่ค่อยมีผู้ใส่ใจกับพระราชอำนาจเท่าที่ควร จะเห็นได้ชัด กับประโยคที่ว่า *ความจริงแล้วพวกเราไม่เคยเข้าใจพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ในประเทศไทยมาก่อน จริงๆ แล้วพระองค์ท่านมีพระราชอำนาจมากเพียงแต่พระองค์ท่านไม่ใช้เท่านั้นเอง แล้วช่วงหลังมีการเบียดบังเอาพระราชอำนาจของพระองค์ท่านไป โดยอ้างคำว่ากฎหมาย...*

2) สนธิ ลิ้มทองกุลเป็นผู้ให้ความสำคัญกับศาสนาและหลักศีลธรรมจริยธรรม

อัตลักษณ์เช่นนี้ถูกกำหนดขึ้น สืบเนื่องมาจากสนธิ ลิ้มทองกุลได้ยกถึงหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า ในพุทธศาสนาอยู่เป็นประจำ วาทกรรมจะมีลักษณะกระตุ้นเตือนใจให้แก่คนในสังคมไทย ทุกคนทั่วไป ผู้นำในรัฐบาล รัฐมนตรีและส.ส.ในสภา ลักษณะการแสดงวาทกรรม ได้แก่การกล่าวถึงหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าขึ้นมาประกอบกับการบริหารและดำเนินนโยบายของรัฐบาล การกล่าวหลักธรรมขึ้นมาในโอกาสพิเศษวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและ การกล่าวหลักธรรมขึ้นมาเพื่อเป็นทางออกของสังคมไทยโดยรวม ในการนำเสนอวาทกรรมที่เกี่ยวข้องกับลักษณะนักการเมืองที่ดี สองข้อในลักษณะดังกล่าวทั้งหมดได้มีการกำหนดให้นักการเมืองที่ดีจะต้องมีหิริโอตตปปะ และมีเมตตาธรรม ซึ่งเป็นหลักคำสอนอันลุ่มลึกของพระพุทธเจ้าที่ยังใช้ได้ในปัจจุบัน ตัวอย่างของการกล่าวถึงหลักธรรมที่กล่าวขึ้นมาเพื่อเป็นทางออกแก่สังคมโดยรวม *“คือ ผมมีคำสอนของพระพุทธเจ้า ซึ่งพระองค์ท่านได้พูดในเรื่องกาลามสูตร...10 ข้อหลักธรรมที่พระพุทธเจ้าทรงตรัสมาและสอนมา ผมคิดว่าถ้าสังคมไทย รัฐบาลไทย หรือทุกคนยึดตรงนี้ไว้ ผมคิดว่าปัญหาไม่มีเลย”*

3) สนธิ ลิ้มทองกุลคือนักประวัติศาสตร์

อัตลักษณ์เช่นนี้เป็นผลสืบเนื่องมาจากการที่สนธิ ลิ้มทองกุลมักจะบอกเสมอว่า ตนเองคือนักประวัติศาสตร์ เคยมีประสบการณ์ หรือได้ศึกษาเหตุการณ์ทำนองนี้มาแล้ว และสามารถคาดเดาเหตุการณ์ในอนาคตได้ตามประวัติศาสตร์ที่เกิดขึ้นในอดีต เหตุที่เป็นเช่นนี้เนื่องมาจากสนธิ ลิ้มทองกุลได้จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีและปริญญาโทในสาขาประวัติศาสตร์โดยตรงอยู่แล้ว และได้นำความรู้และความสามารถด้านประวัติศาสตร์ที่ได้เรียนมาใช้วิเคราะห์ถึงเหตุการณ์ในอนาคตของประเทศไทย หรือปรากฏการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้น หากว่าบ้านเมืองในปัจจุบันมีเหตุการณ์เช่นนี้อยู่ ปัญหาภาคใต้ก็เป็นอีกปัญหาหนึ่งที่สนธิ ลิ้มทองกุลเห็นว่า จะละทิ้งเรื่องประวัติศาสตร์ไปไม่ได้

ตัวอย่างที่สนธิ ลิ้มทองกุลได้วิพากษ์วิจารณ์นโยบายประชานิยมของรัฐบาลทักษิณ ชินวัตร โดยในฐานะนักประวัติศาสตร์ ได้ยกตัวอย่างประเทศที่เคยใช้นโยบายประชานิยมว่าถ้าถึงจุดหนึ่งจะกลายเป็นอำนาจนิยม “คุณไปดูเปรู ฟุจิโมริ ประชาานิยม และอำนาจนิยม ง่ายที่สุดเยอรมนี ฮิตเลอร์ ฮิตเลอร์ตอนที่ก่อนจะขึ้นมาจะมีอำนาจนี้ประชานิยมนะ ก่อนที่จะสร้างเป็นอาณาจักรไรส์ที่ 3 ประชาานิยมครับ แล้วก็อำนาจนิยม ฟิลิปปีนส์ยุคมาคอส ก็ประชานิยม แล้วพัฒนาต่อมาเป็นอำนาจนิยม... ผมเป็นนักเรียนประวัติศาสตร์ ผมเห็นการพัฒนาของประชานิยมไปสู่อำนาจนิยมมาตลอดเวลา ใครจะมาเถียงผม ผมไม่ว่าอะไร ให้กาลเวลาเป็นตัววัด” คำพูดหนึ่งที่แสดงจุดยืนของสนธิ ลิ้มได้ดีในเรื่องประวัติศาสตร์กับเรื่องที่เกิดขึ้น ณ ปัจจุบันคือ “จะเข้าใจการเมืองวันนี้ไม่ได้ ถ้าไม่เข้าใจการเมืองเมื่อประวัติศาสตร์”

4) สนธิ ลิ้มทองกุลคือผู้หวังดี-ผู้ให้โอกาส

ด้วยลักษณะของสนธิ ลิ้มทองกุลในการดำเนินรายการเมืองไทยรายสัปดาห์ เป็นคนพูดจาตรงไปตรงมา ที่มีความปรารถนาดีที่จะเตือนใครต่อใครด้วยเจตนาที่บริสุทธิ์ การดำเนินรายการแต่ละครั้งสนธิ ลิ้มทองกุลจะบอกเสมอว่า การจะแก้ปัญหาหรือพิจารณาสิ่งใด ต้องมองอย่างองค์รวมจะมองอย่างเฉพาะส่วนไม่ได้ การสร้างวาทกรรมแต่ละประเด็นที่เกิดขึ้นในรายการเมืองไทยรายสัปดาห์ จึงมีการแสดงเหตุผลและแสดงที่มาที่ไปของเหตุการณ์ต่างๆ ก่อนที่จะวิเคราะห์เฉพาะส่วน และแม้แต่การวิเคราะห์อย่างเฉพาะส่วน เช่น เรื่องการรับส่วยของตำรวจ สนธิ ลิ้มทองกุลก็ไม่ลืมที่จะกล่าวถึงวัฒนธรรมองค์กรของตำรวจเสียก่อน

วาทกรรมของสนธิ ลิ้มทองกุล เป็นการสร้างอัตลักษณ์ผู้หวังดี-ผู้ให้โอกาส เพราะสนธิ ลิ้มทองกุลจะไม่ได้ระบุตัวบุคคลอย่างโดด ๆ ขณะเดียวกันจะกล่าวถึงสิ่งแวดล้อมที่ล้อมรอบตัวคนนั้นทั้งที่เป็นองค์กร และคน ถือได้ว่าเป็นการให้ความยุติธรรมกับบุคคลที่ถูกวิพากษ์วิจารณ์พอสมควร เมื่อมีความหวังดีและได้เตือนใครต่อใครในบ้านเมืองอย่างตรงไปตรงมา และมีเหตุมีผลแล้ว สนธิ ลิ้มทองกุลได้มีความคาดหวังว่าบุคคลนั้นจะสามารถเปลี่ยนพฤติกรรม หรือเปลี่ยนแนวทางในการแก้ไขปัญหาตามทีสนธิ ลิ้มทองกุลแนะนำเช่น กัลยาณมิตรหรือเพื่อนที่หวังดีจะสามารถแนะนำและตักเตือนคนในสังคม คนในรัฐบาลอย่างบริสุทธิ์ใจ ตัวอย่างหนึ่งที่เห็นได้ชัด ซึ่งเป็นวาทกรรมการปฏิบัติตนของนักการเมือง สนธิ ลิ้มทองกุล ได้กล่าวถึงการขึ้นมารับตำแหน่งสำคัญพล.อ.ชัยสิทธิ์ ชินวัตร ว่าการขึ้นมารับตำแหน่งครั้งนี้ เมื่อพิจารณาจากเหตุผลโดยรอบแล้ว ก็เป็นเรื่องที่สมควรที่พล.อ.ชัยสิทธิ์ ชินวัตร ควรจะได้เลื่อนขั้น สนธิ ลิ้มทองกุลไม่ได้ตำหนินายกรัฐมนตรี โดยบอกว่าต้องรอดูผลงานของ พล.อ.ชัยสิทธิ์ ชินวัตรก่อน และกล่าวตำหนิผู้ที่กล่าวหานายกรัฐมนตรีว่าไม่มีความ

ยุคิธรรม ทุกคนพยายามจะโยงว่าท่านนายกฯ กำลังจะสร้างอาณาจักรขึ้นมา โดยใช้ชินวัตรเป็นคนที่คุมแต่ละจุด ผมคิดว่าพูดอย่างไม่ยุคิธรรม..

5. สุนธิ ลิ้มทองกุลเป็นนักพูดที่ “จี้ใจ”

การเป็นนักพูดที่สามารถ “จี้ใจ” คนได้ จะต้องมีบุคลิกที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของตนเอง ท่วงท่า ลีลา การใช้ภาษาและการใช้เสียงก็จะต้องมีลักษณะที่โดดเด่นชวนให้สนใจ สุนธิ จัดได้ว่าเข้าข่ายนี้ เนื่องจากมีลีลาการพูดที่มีลักษณะเฉพาะตัว เป็นตัวของตัวเอง ยากที่จะลอกเลียนแบบ คำพูดที่ผ่านออกมาจะต้องก่อให้เกิดอารมณ์บางอย่างแก่ตัวผู้รับสาร และสุดท้ายได้ก่อให้เกิดอารมณ์ร่วมกันระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง ซึ่งเท่าที่กล่าวมานี้มีน้อยคนนักที่จะทำได้

3.4 บทบาทที่ถูกสร้างขึ้นจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ดำเนินรายการ

การปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ดำเนินรายการ ทั้งสองคนคือ สุนธิ ลิ้มทองกุลและสโรชา พรอุดมศักดิ์ ได้ก่อให้เกิด บทบาทของคู่สื่อสารที่มีนัยสำคัญในการสื่อสารวาทกรรมไปสู่ผู้รับสาร ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ดำเนินรายการทั้งสองคน มีการปฏิสัมพันธ์กัน 5 แบบ ที่ก่อให้เกิดนัยสำคัญกับวาทกรรมได้แก่

- 1) รูปแบบการเปิดประเด็นในการสนทนา คือ การเริ่มหัวข้อการสนทนาในแต่ละครั้ง แต่ละตอน โดยสโรชา จะเริ่มจากการตั้งคำถามขึ้นมา ซึ่งการตั้งคำถามแต่ละครั้งเป็นการให้แสดงความคิดเห็น เช่น

สโรชา : เป็นที่ฮือฮามากสำหรับเรื่องราวของ น.พ.วัลลภ ไทยเหนือ อดีตปลัดกระทรวงสาธารณสุข เกี่ยวกับการทุจริตการจัดซื้อคอมพิวเตอร์ มีการวิพากษ์วิจารณ์กันพอสมควร คุณสุนธิคิดเห็นอย่างไรคะ

สโรชา : เข้าเรื่องเอสเอ็มแอล (SML) ถูกวิพากษ์วิจารณ์หนักนะคะ บางท่านว่านำเงินรัฐมาหาเสียงบ้าง หรือว่าจะแทนกองทุนหมู่บ้านใหม่ ถ้าไม่แทนอย่างนี้แล้วแปลว่ากองทุนหมู่บ้านมีปัญหาหรือเปล่า ถ้ากองทุนหมู่บ้านไม่มีปัญหาจะตั้งเอสเอ็มแอลขึ้นมาทำไม

การเปิดประเด็นของสโรชา เป็นการถามขึ้นแบบกว้างๆ เพื่อให้แสดงความคิดเห็น และเป็นการนำเข้าสู่ประเด็นที่ต้องการจะนำเสนอ นอกจากนี้ในการออกอากาศแต่ละตอนบางครั้งมี

ประเด็นที่ต้องนำเสนอมากมาย สโรชา จะทำหน้าที่ตั้งคำถามที่มีความเฉพาะเจาะจงขึ้นมา เพื่อเข้าสู่ประเด็นที่ต้องการจะนำเสนอ การดำเนินรายการของสนธิ และสโรชา ในรูปแบบนี้นอกจากจะต้องการบอกผู้รับสารว่าวันนี้จะวิเคราะห์วิจารณ์ประเด็นไหนแล้ว ยังเป็นการสร้างจุดความสนใจในสวนใดส่วนหนึ่งของวาทกรรมที่ต้องการจะนำเสนอด้วย

- 2) รูปแบบเน้นย้ำ คือ การซ้ำคำ ซ้ำความหมาย เพื่อให้ผู้รับฟังแน่ใจถึงสิ่งที่ได้พูดไปก่อนหน้านี้ ตัวอย่าง

สนธิ : กระทั่งช่วงหลังท่านนายกฯ ได้ข้อมูลถูกต้องเพราะ อะไรคุณรู้ไหม เพราะท่านนายกฯ ท่านไม่ไว้ใจใครเลย ท่านก็เลยส่งพล.ต.อ.เพรียวพันธ์ ดามาพงศ์ ซึ่งเป็นญาติท่าน เพราะท่านไว้ใจใครไม่ได้แล้ว

สโรชา : ก็ต้องอาศัยญาติแล้ว

สนธิ : ต้องอาศัยญาติแล้ว เมื่อพล.ต.อ.เพรียวพันธ์ลงไปก็เลยไปเอาข้อมูลที่แท้จริงขึ้นมาให้ท่านนายกฯ

การมีปฏิสัมพันธ์กันบางช่วงระหว่างสนธิ และ สโรชาก็เป็นการเน้นย้ำประเด็นสำคัญ ให้เข้าใจชัดเจนมากขึ้นเพื่อให้ผู้รับสารได้มองเห็นนัยสำคัญของวาทกรรมนั้นๆ และหากมีข้อมูลเพิ่มเติม สนธิจะได้อธิบายต่อไปอีก นอกจากนี้ก็เป็นการพูดซ้ำเพื่อให้เกิดความเข้าใจเนื้อหาวาทกรรม โดยเฉพาะวาทกรรมที่มีประเด็นซ้ำซ้อน จากตัวอย่างวาทกรรมข้างต้น สนธิ ได้อธิบายว่าช่วงหลังนายกฯ ต้องอาศัยญาติมาทำงานแล้ว สโรชาก็ย้ำความหมายอีกครั้งว่า “ก็ต้องอาศัยญาติแล้ว” สนธิได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมความเข้าใจขึ้นมาอีกว่าที่ต้องอาศัยญาติเพราะจะได้ลงไปเอาข้อมูลปัญหาที่แท้จริงของภาคได้ให้แก่นายกฯ

- 3) รูปแบบช่วยสรุป คือ การรวบยอดความคิดที่สนธิพูดที่ค่อนข้างยาว ให้กระชับ สั้น และเข้าใจง่าย และพูดออกมาอีกทีหนึ่ง เพื่อให้คนฟังเข้าใจเรื่องมากขึ้น

สนธิ : “...เพราะว่าตอนนี้ ตั้งแต่เขาเอารัฐมนตรีพงศ์เทพ เทพกาญจนาเป็นประธานและเอา พล.ต.อ.ชิตชัย วรรณสถิตมาร่วมในการสอบอันนี้ เป็นคณะทำงานเลย รวมกันหมด รวมทุกคน มาอยู่ที่เดียวกันหมดและก็เชิญชาอูดีอาระเบียซึ่งส่งเจ้าหน้าที่ตำรวจเขามา ส่งหน่วยสืบราชการลับ มาร่วมสืบพร้อมกัน...”

สโรชา : แสดงความจริงใจว่าให้เขาเข้ามาร่วม

สนธิ : จริงใจ ให้เขามาดู เขาก็จะเห็นข้อเท็จจริงเป็นอย่างนี้

วาทกรรมบางวาทกรรมมีความสลับซับซ้อนเข้าใจยาก เพราะเป็นเรื่องของเทคนิคและกระบวนการที่ผู้รับสารไม่มีความคุ้นเคย แต่ขณะเดียวกันก็มีความจำเป็นที่จะต้องนำเสนอเพราะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับรัฐบาลไทยโดยตรง จากตัวอย่างข้างต้น เมื่อสนธิ อธิบายกระบวนการในการสอบสวนค่อนข้างยืดเยื้อ ผู้ฟังที่ไม่ทราบเรื่องมาก่อนอาจจะไม่เข้าใจ และจับประเด็นไม่ถูกต้อง สโรชาจึงทำหน้าที่สรุปรวบยอดความคิดและความหมายที่ต้องการนำเสนอให้สั้น กระชับ เข้าใจง่าย เป็นเรื่องของอารมณ์ความรู้สึก มากกว่าเรื่องทางเทคนิค

4) รูปแบบเป็นตัวแทนฝ่ายตรงข้าม คือ ทำหน้าที่เถียงแทนอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งเป็นฝ่ายตรงกันข้ามกับที่สนธิกำลังพูดถึงอยู่ เพื่อให้คนฟังได้พิจารณาและไตร่ตรองทั้งสองด้าน

สนธิ: ถ้าคุณบอกว่าเก็บชุงไว้นานๆ แล้วผุ คุณจึงต้องเก็บไว้ได้ทะเลสาบเชียงแสน นี้ 5-6 ปีแล้วนะ หมายความว่า กะซื้อมาตอนนั้นเพื่อที่จะขายต่ออีก 5-6 ปีหรือ เพื่อให้ราคาสูงขึ้น

สโรชา: ถ้าจำไม่ผิดเขาบอกว่าจะเอาไปดำเนินกิจการ แต่ว่าเกิดวิกฤตเศรษฐกิจเสียก่อน ไม่รู้จะทำอย่างไร เงินบาทลอยตัว ของก็ซื้อมาแล้ว 58 ล้าน ก็ไม่รู้จะทำอย่างไร อย่าให้มันเสียเลยเอาไปซุกไว้ในทะเลสาบ

สนธิ: แล้วใครให้สิทธิ์คุณไปซุกในทะเลสาบที่สาธารณะ...

วาทกรรมบางลักษณะเป็นเรื่องของความเชื่อคือ มีฝ่ายที่เห็นด้วย และมีฝ่ายที่ไม่เห็นด้วย และวาทกรรมบางลักษณะเป็นเรื่องที่ยังไม่มีข้อสรุป หรือหาข้อยุติปัญหาไม่ได้ เมื่อนำวาทกรรมทั้งสองลักษณะมานำเสนอในรายการ สโรชาจะทำหน้าที่เป็นตัวแทนความคิดของฝ่ายตรงข้าม เพื่อให้ผู้รับสารได้มองเห็นประเด็นครอบคลุมทุกมิติ ผู้รับสารได้ติดตามทั้งสองด้าน และเกิดข้อสรุปในใจของตนเอง

5) รูปแบบการถามคำถาม คือ การถามความหมายใหม่ที่สนธิ ถ่มทองกุดพูดขึ้นมา ซึ่งอาจจะเป็นความหมายที่คนทั่วไปยังไม่เข้าใจหรือยังไม่ค่อยมีการใช้คำนี้มากนัก

สนธิ: แต่มีอีกแนวคิดหนึ่งในเรื่องของกาสิโนคือ เขาไม่มองว่าเป็นเอนเตอร์เทนเมนต์ คอมเพล็กซ์ คือเขาจะทำเหมือนลาสเวกัส เหมือนอย่างโรงแรม พอกีไปเล่นการพนัน ก็ทิ้งลูกไว้ที่นั่น แม้จะไปซื้อบั้ง ผมอยากจะถามว่า เรากำลังมองในเรื่องของกำไรทางตัวเลข แต่เราไม่เคยคิดถึง การขาดทุนทางอารมณ์

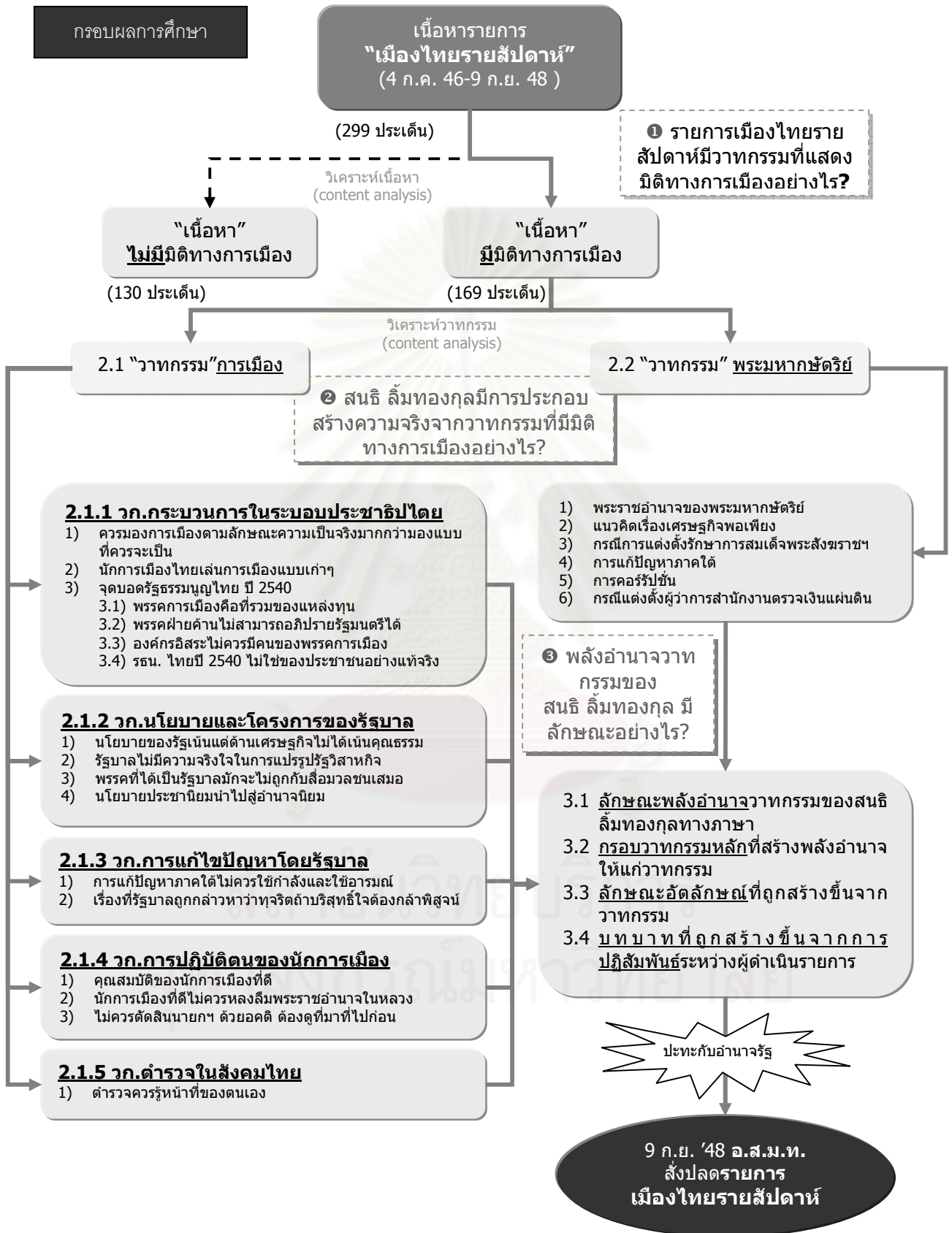
สโรชา: ขาดทุนทางอารมณ์นี่เป็นอย่างไรคะ

สนธิ: คือ จิตใจ วิญญาณ....

วาทกรรมของสนธิ ลิ้มทองกุลมีความโดดเด่นในเรื่องการสร้างความหมายใหม่ให้เกิดขึ้น ดังนั้นการนำคำศัพท์ที่ผู้รับสารยังไม่มีคุ้นเคยเข้ามาใช้ในรายการ จะต้องมีการให้ความหมายเพื่อให้เข้าใจวาทกรรมได้ชัดเจน สโรชา ในฐานะผู้ดำเนินรายการร่วมจึงมีหน้าที่ถามความหมายของคำที่ผู้รับสารไม่คุ้นเคย จากตัวอย่างข้างต้น สโรชา ได้ถามความหมายของคำว่า “การขาดทุนทางอารมณ์”

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “วาทกรรมวิเคราะห์ของสนธิ ลิ้มทองกุลในรายการเมืองไทยรายสัปดาห์” ศึกษาโดยวิธีวิเคราะห์วาทกรรม ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจ แบ่งกลุ่มเนื้อหาที่มีมิติทางการเมือง ศึกษาและวิเคราะห์การประกอบสร้างความจริงของชุดวาทกรรมแต่ละประเภท และศึกษาวิเคราะห์พลังอำนาจวาทกรรมของสนธิ ลิ้มทองกุล

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ(Qualitative Research) ที่เน้นการวิเคราะห์เนื้อหา วาทกรรมของสนธิ ลิ้มทองกุล วิธีการศึกษาจึงจะให้น้ำหนักกับการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis and Textual Study) โดยใช้กรอบทฤษฎีและแนวคิดต่างๆ เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ ดังนี้

- 1.แนวคิดเรื่องวาทกรรม (Discourse Analysis)
- 2.แนวคิดเรื่องสัญวิทยา (Semiology)
- 3.แนวคิดเกี่ยวกับสื่อมวลชน (Theory of Mass Media)
 - 3.1 แนวคิดเรื่องหน้าที่ของสื่อมวลชน
 - 3.2 แนวคิดเรื่องการทำทันทสื่อเชิงวิพากษ์
 - 3.3 แนวคิดเกี่ยวกับการแทรกแซงสื่อ
 - 3.4 แนวคิดเกี่ยวกับการประกอบสร้างความจริงทางสังคม
- 4.แนวคิดเรื่องการโน้มน้าวใจ (Persuasion Theory)
- 5.แนวคิดเรื่องวาทกรรม (Speech Act Theory)

สำหรับข้อมูลที่ใช้วิเคราะห์ คือ บันทึกเนื้อหารายการเมืองไทยรายสัปดาห์ จากเว็บไซต์ <http://www.manager.co.th> ที่เคยออกอากาศทางโมเดิร์นไนน์ทีวี ทุกวันศุกร์ เวลา 22.00-23.00 ตั้งแต่เทปแรกวันศุกร์ที่ 4 กรกฎาคม 2546 ถึงวันศุกร์ที่ 9 กันยายน 2548 รวมทั้งสิ้น 108 ตอน เนื้อหาในรายการเมืองไทยรายสัปดาห์แต่ละตอน มีการพูดถึงประเด็นต่างๆ ที่เกิดขึ้นในรอบ 1 สัปดาห์ครอบคลุมเนื้อหาทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม

คำถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ รายการเมืองไทยรายสัปดาห์มีวาทกรรมที่แสดงมิติทางการเมืองอย่างไร สนธิ ลิ้มทองกุลมีการประกอบสร้างความจริงจากวาทกรรมที่มีมิติทางการเมือง

อย่างไร และพลังอำนาจาภกรรมของสนธิ ล้มทองกุลมีลักษณะอย่างไร ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปผลการวิเคราะห์ในประเด็นต่างๆ ไว้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

● ปัญหำนำวิจัยข้อที่ 1 : รายการเมืองไทยรายสัปดาห์มีวาทกรรมที่แสดงมิติทางการเมืองอย่างไร

ในจำนวนเนื้อหาทั้งหมด 108^๑ ตอนที่ออกอากาศมีประเด็นย่อยๆ ที่รวมกันทุกตอนจำนวนทั้งสิ้น 299 ประเด็นย่อย^๑ จากจำนวนเนื้อหา 299 ประเด็นย่อยแบ่งเป็นเนื้อหาที่มีมิติทางการเมืองจำนวน 169 ประเด็น ของจำนวนประเด็นย่อยทั้งหมด

- เนื้อหาที่มีมิติทางการเมือง จำนวน 169 ประเด็น
- เนื้อหาที่ไม่มีมิติทางการเมือง จำนวน 130 ประเด็น

เนื้อหาที่มีมิติทางการเมือง หมายถึง เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง เนื้อหาที่มีมิติทางการเมืองคือ เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับ 1.สถาบันทางการเมือง การปกครอง ได้แก่ รัฐบาล รัฐสภา ศาลพรรคการเมือง องค์กรอิสระ หน่วยงานราชการ 2.นโยบายสาธารณะ ได้แก่ โครงการและนโยบายที่รัฐบาลเป็นผู้จัดทำขึ้นมา รวมทั้งการออกพระราชบัญญัติ พระราชกำหนดและพระราชกฤษฎีกา 3.อำนาจ เป็นเรื่องเกี่ยวกับความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างคนไม่กี่คนหรือกลุ่มคนที่มีอำนาจไม่เท่าเทียมกัน ทำให้มีทั้งผู้ที่ได้รับผลประโยชน์และเสียประโยชน์จากอำนาจนั้น 4.ความประพฤติของนักการเมือง คือ การปฏิบัติตนที่เหมาะสมและไม่เหมาะสมกับการดำรงตำแหน่งทางการเมือง

ดังนั้น เนื้อหาที่มีมิติทางการเมืองจะเกี่ยวข้องกับกระบวนการในระบบประชาธิปไตย การดำเนินนโยบายและโครงการต่างๆของรัฐบาล การแก้ไขปัญหาโดยรัฐบาล เป็นต้น

จากชุดวาทกรรมที่มีมิติทางการเมืองทั้งหมดในรายการเมืองไทยรายสัปดาห์ สามารถจำแนกได้เป็น 5 ประเภท ดังนี้

^๑ ในจำนวน 108 ตอนที่ออกอากาศ มีจำนวน 2 ตอนที่มีการเชิญแขกรับเชิญพิเศษมาร่วมรายการแทนการดำเนินรายการของสนธิ ล้มทองกุล

- 1.วาทกรรมเกี่ยวกับกระบวนการในระบอบประชาธิปไตย
- 2.วาทกรรมเกี่ยวกับนโยบายและโครงการของรัฐบาล
- 3.วาทกรรมเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาโดยรัฐบาล
- 4.วาทกรรมเกี่ยวกับการปฏิบัติตนของนักการเมือง
- 5.วาทกรรมเกี่ยวกับตำรวจในสังคมไทย

● **ปัญหานำวิจัยข้อที่ 2 : สนธิ ล้มทองกุลมีการประกอบสร้างความจริงจากวาทกรรมที่มีมิติทางการเมืองอย่างไร**

การวิเคราะห์การประกอบสร้างความจริงจะวิเคราะห์เนื้อหา 2 ส่วนได้แก่ ส่วนเนื้อหาที่มีมิติทางการเมือง และ ส่วนเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์

ส่วนเนื้อหาที่มีมิติทางการเมือง

1.วาทกรรมเกี่ยวกับกระบวนการในระบอบประชาธิปไตย วาทกรรมประเภทนี้เป็นการสนทนาในรายการที่กล่าวถึงกระบวนการในระบอบประชาธิปไตย ได้แก่ การเลือกตั้งในระดับต่างๆ ทั้งการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร รวมทั้งกระบวนการในการสรรหาคณะกรรมการขององค์กรอิสระ การอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐมนตรี การตรวจสอบการใช้อำนาจของรัฐ การดำเนินงานของพรรคการเมืองทั้งพรรคการเมืองฝ่ายรัฐบาลและพรรคการเมืองฝ่ายค้าน การหาเสียงเลือกตั้ง การปรับคณะรัฐมนตรี สาระสำคัญของการวิเคราะห์ความหมายจากชุดวาทกรรมดังกล่าว คือ

- 1.1 ครอบงำการเมืองตามความเป็นจริงมากกว่ามอแบบที่ควรจะเป็น
- 1.2 นักการเมืองไทยเล่นการเมืองแบบเก่าๆ
- 1.3 จุดบอดรัฐธรรมนูญไทย ปี 2540
 - 1.3.1 พรรคการเมืองคือที่รวมของแหล่งทุน
 - 1.3.2 พรรคฝ่ายค้านไม่สามารถอภิปรายรัฐมนตรีได้
 - 1.3.3 องค์กรอิสระไม่ควรมีคนของพรรคการเมือง
 - 1.3.4 รัฐธรรมนูญไทยปี 2540 ไม่ใช่ของประชาชนอย่างแท้จริง

ความหมายที่นำเสนอเกี่ยวกับกระบวนการในระบบประชาธิปไตย กระบวนการในระบบประชาธิปไตยตามรัฐธรรมนูญปี 2540 ตามหลักการแล้วเป็นเจตนารมณ์ที่ดี แต่ผู้ที่อยู่กระบวนการยังไม่พัฒนาตัวเองไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ นักการเมืองก็เล่นการเมืองแบบเก่าภายใต้กติกาแบบใหม่ สูตรสำเร็จที่เคยใช้อยู่สมัยก่อน สมัยนี้ก็สามารถนำมาใช้ได้อีกแม้แต่พรรคการเมืองแทนที่จะแข่งแกร่งและเกี่ยวพันกันด้วยอุดมการณ์กลับผูกพันกันด้วยเงินทุน

การประกอบสร้างความจริงทางสังคมของสนธิ ลิ้มทองกุลเกี่ยวกับวาทกรรมชุดนี้ คือ **การเมืองในสภาพความเป็นจริงต่างกับการเมืองในรัฐธรรมนูญอย่างสิ้นเชิง** กระบวนการในระบบประชาธิปไตยตามรัฐธรรมนูญปี 2540 ตามหลักการแล้วเป็นเจตนารมณ์ที่ดี แต่ผู้ที่อยู่กระบวนการยังไม่พัฒนาตัวเองไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ นักการเมืองยังเล่นการเมืองแบบเก่า ค่านิยม วัฒนธรรมการเมืองแบบระบบอุปถัมภ์ ภายใต้กฎกติกาแบบใหม่ แม้แต่พรรคการเมืองแทนที่จะแข่งแกร่งและเกี่ยวพันกันด้วยอุดมการณ์กลับผูกพันกันด้วยทุน

2.วาทกรรมเกี่ยวกับนโยบายและโครงการของรัฐบาล วาทกรรมประเภทนี้เป็นวาทกรรมที่มากเป็นลำดับที่ 2 ของการดำเนินรายการเมืองไทยรายสัปดาห์เนื้อหาของวาทกรรมประเภทนี้เกี่ยวข้องกับนโยบายและโครงการที่รัฐบาลจัดทำขึ้น รวมทั้งการดำเนินงานและปฏิบัติงานของรัฐบาล นโยบายและโครงการของรัฐบาล จะออกมาในรูปของกฎหมาย พระราชบัญญัติ พระราชกำหนด โครงการ มาตรการ รวมทั้งภาพรวมนโยบายของรัฐบาลทั้งหมด สารสำคัญของการวิเคราะห์ความหมายจากชุดวาทกรรมดังกล่าว คือ

- 2.1 นโยบายของรัฐเน้นแต่ด้านเศรษฐกิจไม่ได้เน้นคุณธรรม
- 2.2 รัฐบาลไม่มีความจริงใจในการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ
- 2.3 พรรคที่ได้เป็นรัฐบาลมักจะไม่ถูกกับสื่อมวลชนเสมอ
- 2.4 นโยบายประชานิยมนำไปสู่อำนาจนิยม

ความหมายที่นำเสนอจากรายการเมืองไทยรายสัปดาห์ในประเภทวาทกรรมเกี่ยวกับนโยบายและโครงการของรัฐบาลว่า ในด้านนโยบายของรัฐบาล รัฐบาลได้เน้นนโยบายทางด้านเศรษฐกิจมากกว่าด้านสังคม จริยธรรมและคุณธรรม ขณะเดียวกันนโยบายทางด้านเศรษฐกิจส่วนใหญ่เป็นนโยบายประชานิยมที่มุ่งคนกลุ่มรากหญ้ามากกว่ากลุ่มอื่น และปลายทางสุดท้ายจะนำไปสู่การเป็นอำนาจนิยมในที่สุด ในด้านการดำเนินงานของรัฐบาล โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแปรรูป

รัฐวิสาหกิจยังไม่มีคำตอบที่ชัดเจนต่อสังคมว่าทำไมต้องแปรรูป และแปรรูปแล้วประชาชนจะได้อะไร เป็นการแสดงออกมาว่ารัฐบาลไม่ได้มีความจริงจังในการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ ส่วนความสัมพันธ์ของรัฐบาลกับสื่อมวลชน ต้องมองด้วยสายตาเป็นกลาง

การประกอบสร้างความจริงทางสังคมของสนธิ ลิ้มทองกุลเกี่ยวกับวาทกรรมชุดนี้ คือ **การที่รัฐบาลเน้นนโยบายเฉพาะด้านเศรษฐกิจจะนำพาประเทศไปสู่ความเป็นอำนาจอธิปไตย** นโยบายเศรษฐกิจของรัฐบาลเป็นนโยบายที่ทำให้มิติทางด้านคุณธรรมและจริยธรรมของสังคมพร่องลงไป เป็นนโยบายที่ไม่ได้ทำเพื่อประชาชนส่วนรวมอย่างแท้จริง หากแต่ทำเพื่อพรรคพวกของตนเอง เนื่องจากการบริหารงานยังไม่มีโปร่งใส

3.วาทกรรมเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาโดยรัฐบาล วาทกรรมประเภทนี้เป็นวาทกรรมที่มากที่สุด (44 ประเด็น) ของการดำเนินรายการเมืองไทยรายสัปดาห์เนื้อหาของวาทกรรมประเภทนี้เกี่ยวข้องกับกรแก้ไขปัญหาดังต่อไปนี้ที่เกิดขึ้นของรัฐบาล ปัญหาที่เกิดขึ้น ได้แก่ ปัญหา 3 จังหวัดภาคใต้ ปัญหาซีทีเอ็กซ์ ปัญหาการทุจริตคล้ายงา ปัญหาการต่อต้านการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ ปัญหาภัยแล้ง เป็นต้น สารระสำคัญของการวิเคราะห์ความหมายจากชุดวาทกรรมดังกล่าว คือ

3.1 การแก้ปัญหภาคใต้ไม่ควรใช้กำลังและใช้อารมณ์

3.2 เรื่องที่รัฐบาลถูกกล่าวหาว่าทุจริตถ้าบริสุทธิ์ใจต้องกล้าพิสูจน์

ความหมายที่นำเสนอในรายการเมืองไทยรายสัปดาห์ประเภทของการแก้ไขปัญหของรัฐบาลว่า ปัญหาหลักที่พบในรัฐบาลทักษิณ ชินวัตรคือปัญหาสามจังหวัดภาคใต้ และปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน วิธีแก้ปัญหภาคใต้รัฐบาลจะต้องพิจารณามิติเชิงวัฒนธรรม และมิติทางประวัติศาสตร์ประกอบกัน ไม่ควรใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญห รัฐบาลจะต้องทำความเข้าใจกับข้าราชการที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ถึงการปฏิบัติตนที่เหมาะสมและไม่ใช้อารมณ์ สำหรับเรื่องทุจริตหากรัฐบาลมีความบริสุทธิ์ใจจริงจะต้องกล้าพิสูจน์ตนเองให้ประชาชนเห็น นายกรัฐมนตรีจะต้องเป็นเจ้าภาพในการพิสูจน์ความบริสุทธิ์ใจขณะเดียวกันก็ต้องทำอย่างจริงจังตามที่นายกรัฐมนตรีได้เคยให้คำมั่นสัญญาเอาไว้

การประกอบสร้างความจริงทางสังคมของสนธิ ลิ้มทองกุลเกี่ยวกับวาทกรรมชุดนี้ คือ **รัฐบาลขาดความจริงจังในการแก้ไขปัญหของประเทศ** เพราะความจริงจังที่รัฐบาลจะแสดงออกได้คือ ความใส่ใจในการแก้ไขปัญหอย่างแท้จริงและเมื่อมีปัญหาก็พร้อมพิสูจน์ความ

โปร่งใสของตนเอง แต่รัฐบาลกลับไม่เคยลงมือทำอย่างจริงจัง จะเห็นได้จากการแก้ปัญหาภาคใต้ที่ยังคงยึดแนวทางความรุนแรงเช่นเดิม ซึ่งขัดกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของประชาชนในพื้นที่ภาคใต้ที่เป็นอยู่อย่างมาก แม้เกิดปัญหาการทุจริตขึ้น รัฐบาลก็ไม่ได้แสดงความกระตือรือร้นในการตรวจสอบและพิสูจน์ตัวเอง

4. วาทกรรมเกี่ยวกับการปฏิบัติตนของนักการเมือง นักการเมืองเป็นบุคคลที่ทำงานรับใช้ประชาชน ถือเป็นบุคคลสาธารณะ นักการเมืองควรจะต้องมีความประพฤติที่เหมาะสม รู้จักหน้าที่ของตน ขณะเดียวกันก็ไม่ควรใช้ประโยชน์จากตำแหน่งหน้าที่การงานของตนเองเพื่อผลประโยชน์บางประการ วาทกรรมเกี่ยวกับการปฏิบัติตนของนักการเมืองเป็นการนำเสนอภาพของนักการเมืองที่ประพฤติตนเหมาะสมตามสภาพความเป็นจริงที่เป็นอยู่ในสังคมไทย สาระสำคัญของการวิเคราะห์ความหมายจากชุดวาทกรรมดังกล่าว คือ

- 4.1 คุณสมบัติ 4 ประการของนักการเมืองที่ดี
- 4.2 นักการเมืองที่ดีอย่าหลงลืมพระราชอำนาจในหลวง
- 4.3 ไม่ควรตัดสินนายกฯ ด้วยอคติ ต้องดูที่มาที่ไปก่อน

ความหมายที่นำเสนอจากรายการเมืองไทยรายสัปดาห์ในประเภทการปฏิบัติตนของนักการเมืองว่า นักการเมืองที่เข้ามาทำหน้าที่ในบ้านเมือง จะต้องเป็นผู้ที่มีหัวใจดีตั้งแต่ต้น ซึ่งเป็นหลักธรรมที่สำคัญที่สุดสำหรับนักการเมืองและเป็นเครื่องยึดโยงซึ่งใจไม่ให้นักการเมืองออกนอกกลุ่มนอกลทาง นักการเมืองต้องมีความบริสุทธิ์ใจที่จะรับใช้ชาติ กล้าเปิดเผยทรัพย์สินให้สังคมได้ตรวจสอบ สิ่งที่สำคัญสิ่งหนึ่งที่นักการเมืองจะต้องยึดถือเอาไว้และให้ความสำคัญคือ พระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ นอกจากนี้การที่สังคมจะตัดสินนักการเมืองสักคน ควรดูที่มาและที่ไปของการกระทำก่อน พิจารณาด้วยเหตุผลอย่างรอบด้าน ปราศจากอคติ เพื่อให้เกิดความยุติธรรมกับนักการเมือง

การประกอบสร้างความจริงทางสังคมของสนธิ ลิ้มทองกุลเกี่ยวกับวาทกรรมชุดนี้ คือ **นักการเมืองที่ดีต้องมีคุณธรรมประจำใจ การยึดถือคุณธรรม ซึ่งคุณธรรมประจำใจก็คือ ค่านิยม ความคิด ความเชื่อต่าง ๆ ที่สังคมไทยยึดถือ นักการเมืองที่ดีต้องให้ความสำคัญกับหลักธรรม คุณธรรม ศีลธรรม จริยธรรม ยึดมั่นและใส่ใจต่อพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ รวมถึงให้ความสำคัญกับหน้าที่ของตนในฐานะนักการเมืองในระบบประชาธิปไตย**

5. วาทกรรมเกี่ยวกับตำรวจในสังคมไทย รายการเมืองไทยรายสัปดาห์ได้มีการวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของตำรวจไทยอย่างเฉพาะเจาะจงบ่อยครั้ง เมื่อรวบรวมออกมามีทั้งหมด 14 ประเด็น ผู้วิจัยจึงเห็นควรที่จะยกวาทกรรมเกี่ยวกับตำรวจในสังคมไทยขึ้นมาวิเคราะห์เป็นการเฉพาะ สาระสำคัญของทวิเคราะห์ความหมายจากชุดวาทกรรมดังกล่าว คือ ตำรวจควรรู้หน้าที่ของตนเอง

ปัญหาเรื่องตำรวจในสังคมไทยขณะนี้เกิดจากการที่ตำรวจไม่ปรับตัวไปตามลักษณะของรัฐธรรมนูญปี 2540 ซึ่งทำให้ตำรวจไม่รู้จักหน้าที่ของตนเอง ไม่คำนึงถึงหน้าที่ของตนเองต่อสังคม ไม่มีความโปร่งใสในการทำงาน และผู้ที่อยู่ในวงการตำรวจมานาน คือ พวกนายตำรวจชั้นผู้ใหญ่ ยังคงยึดติดกระบวนทัศน์และแนวคิดเก่าๆ ในการทำงาน

การประกอบสร้างความจริงทางสังคมของสนธิ ลิ้มทองกุลเกี่ยวกับวาทกรรมชุดนี้ คือ **ตำรวจไทยต้องเปลี่ยนพฤติกรรมในการทำงาน ต้องสามารถตรวจสอบได้** การที่ตำรวจไม่ปรับตัวไปตามลักษณะของรัฐธรรมนูญปี 2540 ทำให้ตำรวจไม่รู้จักหน้าที่ของตนเองอย่างแท้จริง บทบาทของตำรวจจึงไม่สอดคล้องกับสังคม ทำให้เกิดปัญหาตามมาเพราะยังยึดติดกับความรู้ความเข้าใจเก่าๆ

ส่วนเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์

จากชุดวาทกรรมที่เกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์ทั้งหมด ประกอบด้วยวาทกรรมย่อย ดังนี้

1. พระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์
2. แนวคิดเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง
3. กรณีการแต่งตั้งรักษาการสมเด็จพระสังฆราชฯ
4. การแก้ปัญหาคาเคใต้
5. การคอร์รัปชัน
6. กรณีแต่งตั้งผู้ว่าการสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.)

สนธิ ลิ้มทองกุล มีการประกอบสร้างความจริงทางสังคมเรื่องสถาบันพระมหากษัตริย์ ว่า **พระมหากษัตริย์มีพระราชอำนาจอยู่ แต่คนมักจะไม่รู้และไม่ใส่ใจในพระราชอำนาจนั้น** แม้กระทั่งผู้ใหญ่ในบ้าน ในเมือง ที่ทำหน้าที่ปกครองประเทศ คนเหล่านี้มักอ้างว่าตนเองมีความ

จงรักภักดีกับพระมหากษัตริย์ แต่ทางปฏิบัติตรงกันข้ามกับสิ่งที่พูดเสมอ พูดอย่างหนึ่งแต่ทำอีกอย่างหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง พระราชอำนาจทั่วไป แนวความคิดเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง การเตือนเรื่องคอร์รัปชัน และแนวความคิดแก้ปัญหามาภาคใต้ จากวาทกรรมได้สะท้อนภาพว่า สิ่งที่รัฐบาลทำอยู่ทุกวันนี้ล้วนตรงกันข้ามกับพระราชดำริของพระมหากษัตริย์ทั้งสิ้น

● **ปัญหานำวิจัยข้อที่ 3 : พลังอำนาจวาทกรรมของสนธิ ลิ้มทองกุลมีลักษณะอย่างไร**

พลังอำนาจวาทกรรมของสนธิ ลิ้มทองกุลที่เกิดขึ้นในรายการเมืองไทยรายสัปดาห์เกิดจากส่วนประกอบต่างๆ ได้แก่

1. ลักษณะพลังอำนาจด้านภาษาของสนธิ ลิ้มทองกุล แบ่งเป็น

- 1.1 การให้ความหมาย
- 1.2 การแสดงจุดยืนของตนเอง
- 1.3 การแสดงความรู้สึก
- 1.4 การแสดงเหตุ-ผล
- 1.5 การยกตัวอย่าง
- 1.6 การอ้างคำพูด
- 1.7 การใช้การเปรียบเทียบและเปรียบเทียบ
- 1.8 การใช้สำนวนสุภาษิต
- 1.9 การอ้างตัวเลข สถิติ
- 1.10 การอธิบาย ให้รายละเอียด
- 1.11 วาทกรรมที่มีความหมายในตัวเอง

2. กรอบวาทกรรมหลักที่สร้างพลังอำนาจให้แก่วาทกรรม สนธิ ลิ้มทองกุลได้ใช้กรอบวาทกรรมหลักเหล่านี้เป็นหลักใหญ่ในการแสดงวาทกรรมในรายการเมืองไทยรายสัปดาห์

- 2.1 กรอบวาทกรรมเรื่องพระมหากษัตริย์
- 2.2 กรอบวาทกรรมเรื่องพระพุทธศาสนา
- 2.3 กรอบวาทกรรมเรื่องรัฐธรรมนูญ
- 2.4 กรอบวาทกรรมเรื่องธรรมาภิบาล

3. ลักษณะอัตลักษณ์ที่ถูกสร้างขึ้นจากวาทกรรม การนำเสนอวาทกรรมในรายการเมืองไทยรายสัปดาห์ นอกจากจะเป็นการสร้างความเป็นจริงทางสังคมขึ้นมาอีกชุดหนึ่งแล้ว ยังเป็นการสร้างอัตลักษณ์ของสนธิ ลิ้มทองกุลขึ้นมาด้วย ผู้รับสารจะเข้าใจอัตลักษณ์ของสนธิ ลิ้มทองกุลจากรายการเมืองไทยรายสัปดาห์ ซึ่งอัตลักษณ์ที่เกิดขึ้น ได้แก่

- 3.1 สนธิ ลิ้มทองกุลเป็นผู้ที่รักพระมหากษัตริย์
- 3.2 สนธิ ลิ้มทองกุลเป็นผู้ให้ความสำคัญกับศาสนาและหลักศีลธรรมจริยธรรม
- 3.3 สนธิ ลิ้มทองกุลคือนักประวัติศาสตร์
- 3.4 สนธิ ลิ้มทองกุลคือผู้หวังดี-ผู้ให้โอกาส
- 3.5 สนธิ ลิ้มทองกุลคือนักพูดที่ “จ๋าใจ”

4. บทบาทที่ถูกสร้างขึ้นจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ดำเนินรายการ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ดำเนินรายการทั้งสองคน มีการปฏิสัมพันธ์กัน 5 แบบ ที่ก่อให้เกิดนัยสำคัญกับวาทกรรม ได้แก่

- 4.1 รูปแบบ/บทบาทการเปิดประเด็นในการสนทนา คือ การเริ่มหัวข้อการสนทนาในแต่ละครั้ง แต่ละตอน โดยสโรชา จะเริ่มจากการตั้งคำถามขึ้นมา ซึ่งการตั้งคำถามแต่ละครั้งเป็นการให้แสดงความคิดเห็น
- 4.2 รูปแบบเน้นย้ำ คือ การซ้ำคำ ซ้ำความหมาย เพื่อให้ผู้รับฟังแน่ใจถึงสิ่งที่ได้พูดไปก่อนหน้านี้
- 4.3 รูปแบบช่วยสรุป คือ การรวบยอดความคิดที่สนธิพูดที่ค่อนข้างยาว ให้กระชับสั้น และเข้าใจง่าย และพูดออกมาอีกทีหนึ่ง เพื่อให้คนฟังเข้าใจเรื่องมากขึ้น
- 4.4 รูปแบบเป็นตัวแทนฝ่ายตรงข้าม คือ ทำหน้าที่เถียงแทนอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งเป็นฝ่ายตรงกันข้ามกับที่สนธิกำลังพูดถึงอยู่ เพื่อให้คนฟังได้พิจารณาและไตร่ตรองทั้งสองด้าน
- 4.5 รูปแบบการถามคำถาม คือ การถามความหมายใหม่ที่สนธิ ลิ้มทองกุลพูดขึ้นมา ซึ่งอาจจะเป็นความหมายที่คนทั่วไปยังไม่เข้าใจหรือยังไม่ค่อยมีการใช้คำนี้มากนัก

อภิปรายผลการวิจัย

จากการสรุปผลในประเด็นต่างๆ ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้มาพิจารณาถึงความสัมพันธ์กับกรอบแนวคิดและทฤษฎีที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะได้อภิปรายโดยกำหนดเป็นประเด็นคำถาม และหาคำตอบจากกรอบแนวคิดและทฤษฎีมาตอบคำถามดังกล่าว โดยคำถามที่จะอภิปรายมีดังนี้

1. อิทธิพลของสื่อมวลชนต่อการประกอบสร้างความเป็นจริงทางสังคม
2. ปัจจัยที่สร้างพลังอำนาจวาทกรรมของสนธิ ลิ้มทองกุลในรายการเมืองไทยรายสัปดาห์
3. สื่อมวลชนในยุคธุรกิจการเมือง

1. อิทธิพลของสื่อมวลชนต่อการประกอบสร้างความเป็นจริงทางสังคม

ปัจจุบันสิ่งที่เกิดขึ้นบนหน้าจอโทรทัศน์ไม่เพียงแต่เป็นการนำเสนอหรือการรายงานเท่านั้น หากแต่เป็นการ “สร้าง” ความเป็นจริงจากเหตุการณ์นั้นขึ้นมา รายการเมืองไทยรายสัปดาห์ถือเป็นรายการหนึ่งที่ทำหน้าที่ของสื่อมวลชนผ่านทางสื่อโทรทัศน์ที่ทำหน้าที่วิพากษ์วิจารณ์การทำงานของรัฐบาลและกล่าวได้ว่ารายการเมืองไทยรายสัปดาห์มีอิทธิพลอย่างมากในการประกอบสร้างความเป็นจริงทางสังคมขึ้นมา

บทบาทของสื่อมวลชนมีอิทธิพลต่อการรับรู้ของผู้รับสารมาก แนวคิดของ Fairclough (1995) ได้นำเสนอแนวความคิดเรื่อง การรู้เท่าทันสื่อเชิงวิพากษ์ (Critical media Literacy) ไว้ว่า ผู้รับสารควรตระหนักถึงการใช้ภาษาและวาทกรรมของสื่อมวลชน ไม่ว่าจะเป็นทางบทความในหนังสือพิมพ์ รายการโทรทัศน์ หรือรายการวิทยุ ฯลฯ นอกจากนี้ Potter (1998) ยังกล่าวอีกว่า หัวใจของการรู้เท่าทันสื่อไม่ใช่การสืบรู้ความจริงแท้ หรือจุดมุ่งหมายของเนื้อหา แต่เป็นการตระหนักถึงกระบวนการตีความ และค้นหารูปแบบการตีความภายในเนื้อหานั้น

อิทธิพลของสื่อมวลชนในการประกอบสร้างความเป็นจริงทางสังคม ที่ผู้รับสารจะต้องตระหนักได้แก่

1. การออกแบบตัวบท การออกแบบตัวบทค่านึงถึงปัจจัยอื่นๆ คือ

1.1 สหบท (intertextuality) เป็นการค่านึงถึงลักษณะทางภาษาด้านต่างๆ ที่ประกอบสร้างตัวบทขึ้นมา

1.2 ภาษา (language) ภาษาก่อให้เกิดสิ่งต่างๆ ได้แก่

- *ภาษาก่อให้เกิดการเป็นภาพตัวแทน (representation) ความจริงต้องมีผู้ที่สร้างขึ้นมา และการสร้างความจริงก็มาจากภาษา ซึ่งตัวภาษานี้จะมีอยู่กระจัดกระจายทั่วทุกแห่งในสังคมทั้งที่บ้าน โรงเรียน โรงพยาบาลหรือภาษาในสื่อชนิดต่างๆ ทั้งสื่อโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์และอินเทอร์เน็ต*

งานวิจัยของวราภรณ์ ชื่อประดิษฐ์กุล (2540) ได้ศึกษาถึงการสร้างภาพความเป็นจริงให้กับ “สมรักษ์ คำสิงห์” ของหนังสือพิมพ์ภาษาไทยรายวัน ผลการวิจัยพบว่า หนังสือพิมพ์ทุกแนวเนื้อหาเสนอข่าว “สมรักษ์ คำสิงห์” เป็นบุคคลที่มีชื่อเสียงโด่งดังเป็นที่รู้จัก เป็นข่าวสำคัญ หนังสือพิมพ์ใช้วาทกรรมให้ “สมรักษ์ คำสิงห์” เป็นสุภาพบุรุษที่ยิ่งใหญ่ และภาพลูกกตัญญู สามีสที่แสนดี และชายหนุ่มอารมณ์ดี และหนังสือพิมพ์แต่ละประเภทต่างมุ่งที่จะสร้างภาพลักษณ์ให้กับ “สมรักษ์ คำสิงห์” แตกต่างกันไป ภาพสุภาพบุรุษผู้ยิ่งใหญ่ และภาพลูกกตัญญู จะปรากฏในหนังสือพิมพ์เนื้อหาแนวการเมือง ภาพสามีสที่แสนดีจะปรากฏในหนังสือพิมพ์เนื้อหาแนวเร้าใจผู้อ่าน และภาพเศรษฐีใหม่จะปรากฏในหนังสือพิมพ์เนื้อหาแนวธุรกิจ

งานวิจัยของวราภรณ์สอดคล้องกับงานวิจัย ของ จิรวรา อุษยากุล (2535) ซึ่งศึกษาเรื่อง การสร้างภาพความเป็นจริงของอาชีพสื่อมวลชนของนิสิตคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2532-2535 ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการสร้างภาพความเป็นจริงทางอาชีพสื่อมวลชนส่วนใหญ่เกิดจากการที่นิสิตได้รับรู้ภาพความเป็นจริง โดยผ่านตัวกลางต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อมวลชน ผลการวิจัยของวราภรณ์ และ จิรวรา มีความสอดคล้องกับงานวิจัยชิ้นนี้ กล่าวคือ การดำเนินรายการเมืองไทยรายสัปดาห์ของสนธิ ลิ้มทองกุลผ่านทางสื่อสารมวลชน ได้สร้างภาพความเป็นจริง และสร้างภาพตัวตนของสนธิ ลิ้มทองกุลให้เกิดขึ้น โดยอัตลักษณ์ที่เกิดขึ้นได้แก่ การเป็นผู้ที่รักพระมหากษัตริย์ การเป็นผู้ให้ความสำคัญกับศาสนาและหลักศีลธรรมจริยธรรม การเป็นนักประวัติศาสตร์ การเป็นผู้หวังดี-ผู้ให้โอกาส และการเป็นนักพูดที่ “ใจใจ”

- *ภาษาก่อให้เกิดสัมพันธ์ภาพและอัตลักษณ์ (relations and identities) การประกอบสร้างความจริงทางสังคมของสื่อมวลชน ทำให้เกิดอัตลักษณ์ต่อบุคคล รายการสถาบัน ฯลฯ ทำให้ผู้รับสารเข้าใจไปตามอัตลักษณ์ที่เกิดขึ้นว่าเป็นความจริง*

จากงานวิจัยของปอแก้ว ทิพยมณฑล (2545) ได้ศึกษาความเป็นมาและพัฒนาการของรายการเจาะใจ และวิเคราะห์ถึงลักษณะเนื้อหาและรูปแบบการนำเสนอภาพสะท้อนประสบการณ์ ผลการวิจัย พบข้อเท็จจริงถึงบทบาทการเป็นตัวกลางของรายการเจาะใจในหลายด้าน ได้แก่ บทบาท

ในฐานะเป็นผู้กำหนดประเด็นวาระ (Agenda-setting) เพื่อการอภิปรายแสดงความคิดเห็น บทบาทในฐานะผู้อธิบายตีความ (Interpretation) เพื่อให้เข้าใจข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น และบทบาทในฐานะผู้แนะแนวทาง (Guidance) ในการดำเนินชีวิต ยิ่งไปกว่านั้นยังสร้างให้เกิดความเข้าใจและการช่วยเหลือซึ่งกันและกันของคนในสังคม งานวิจัยนี้ได้ชี้ให้เห็นว่ารายการโทรทัศน์สามารถสร้างประเด็นวาระและเป็นผู้สร้างความคิดชุดหนึ่งที่สามารถเผยแพร่ไปสู่สังคมได้ และก่อให้เกิดความเข้าใจและการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในสังคม เช่นเดียวกันกับรายการเมืองไทยรายสัปดาห์ที่มีการสร้างอัตลักษณ์ของรายการให้ผู้รับสารเห็นว่า รายการเมืองไทยรายสัปดาห์เป็นรายการที่มากกว่าการวิเคราะห์ข่าวแบบผิวเผิน หากแต่เป็นการทำหน้าที่ของสื่อมวลชนอย่างเต็มภาคภูมิในยุคปัจจุบัน โดยนำการวิเคราะห์ข่าวมาเชื่อมโยงกับต้นเหตุของเหตุการณ์นั้น ทำให้การวิเคราะห์ของสนธิ ลิ้มทองกุลในรายการเมืองไทยรายสัปดาห์มีความแหลมคมมากกว่ารายการวิเคราะห์ข่าวอื่น

- ภาษาก่อให้เกิดภาพและตัวบท (image and text) เป็นกระบวนการสร้างภาพบนจอและสัมพันธ์ภาพที่ถูกสร้างขึ้นมาระหว่างภาษาและภาพ

งานวิจัยของศศิธร ยุวโกศล (2545) ได้ศึกษาการให้ความหมายข่าวในมุมมองผู้รับสารในมิติด้านข้อมูล ด้านคุณภาพและด้านอุดมการณ์ รวมถึงจุดประสงค์ในการเปิดรับข่าว ผลการวิจัยพบว่าผู้เปิดรับสารมีจุดประสงค์หลักเพื่อทราบความเป็นไปของเหตุการณ์ต่างๆ เป็นแหล่งความรู้และเพื่อการฆ่าเวลา นอกจากนี้พบว่า ผู้รับสารให้ความหมายข่าวในมิติด้านข้อมูลหรือคุณลักษณะของข่าวด้วยองค์ประกอบด้านจริยธรรมหรือคุณธรรม ความมีประโยชน์ต่อส่วนรวม ความไม่ปกติ ความมีประโยชน์เฉพาะบุคคล และความบันเทิง ส่วนมิติด้านคุณภาพ ประกอบด้วยองค์ประกอบด้านความถูกต้อง ความเป็นมาตรฐานทางวิชาชีพ และความดึงดูดใจ

ในมิติด้านอุดมการณ์พบว่าผู้รับสารส่วนใหญ่มีการมองธรรมชาติข่าวด้วยแนวคิดหลักแบบคาดหวังเชิงบรรทัดฐานที่เห็นว่าข่าว คือ การรายงานเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นเหมือนกระจกเงาที่ส่องสะท้อนสังคม มากกว่าการมองว่าข่าวคือสินค้า ข่าวคือ การสร้างความเป็นจริงทางสังคม และข่าวคือเครื่องมือในการนำเสนออุดมการณ์

จากงานวิจัยของศศิธร ทำให้พบว่า ผู้รับสารไม่ค่อยมีการตั้งคำถามกับการนำเสนอข่าว หรือเรียกร้องเกี่ยวกับกระบวนการนำเสนอข่าวหรือสิ่งที่ซ่อนอยู่เบื้องหลังการผลิตข่าว ทำให้ข่าวยังคงเป็นเครื่องมือเพื่อสร้างและธำรงรักษาอุดมการณ์ต่างๆ ต่อไป เมื่อผู้รับสารขาดความรู้เท่าทันสื่อแล้ว การ

ที่สื่อมวลชนจะสร้างความเป็นจริงให้เกิดขึ้นผ่านทางภาษาก็จะดำรงได้อยู่ต่อไป ไม่ว่าจะในรูปแบบการนำเสนอข่าวทางโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วิทยุและอินเทอร์เน็ต

สิ่งหนึ่งที่ทำให้อิทธิพลของสื่อมวลชนเกิดขึ้นทางใดทางหนึ่งกับผู้รับสาร เนื่องมาจากผู้รับสารมองว่าข่าวคือ กระแสะท่อนสังคม เมื่อมีความเชื่อเช่นนี้ผู้รับสารจึงมองภาพของสิ่งที่กล่าวถึงในสื่อมวลชนว่าเป็นความจริงที่เกิดขึ้นในสังคม ทำให้การนำเสนอข่าวหรือการดำเนินรายการของสื่อมวลชนได้รับความเชื่อถือจากผู้รับสารว่าเป็นความจริง ไม่ว่าจะเป็นการดำเนินรายการเมืองไทยรายสัปดาห์ หรือ การนำเสนอการแถลงข่าวการปลดรายการเมืองไทยรายสัปดาห์ของบอร์คอสมท.

2. การผลิตตัวบท การตีความและการใช้ตัวบท

การผลิตตัวบทต้องตระหนักถึงสิ่งที่เห็นบนจอโทรทัศน์ ซึ่งเป็นตัวแทนโลกที่ไม่ชัดเจน ซึ่งเป็นผลจากเครื่องมือและเทคนิคที่มีความเป็นมืออาชีพ และความสัมพันธ์ของอำนาจที่เฉพาะเจาะจง นอกจากนี้การผลิตตัวบทยังขึ้นอยู่กับจุดยืนของผู้นำเสนอ ทิศทางของการนำเสนอความเป็นจริงทางสื่อมวลชนจะเป็นอย่างไร ย่อมขึ้นอยู่กับจุดยืนของผู้นำเสนอ ได้แก่ ผู้ควบคุมทางด้านเนื้อหาของสื่อมวลชน ผู้ดำเนินรายการ ผู้คัดเลือกประเด็น นโยบายขององค์กร เป็นต้น ด้านการบริโภคจุดสำคัญอยู่ที่ความหลากหลายของการอ่าน การฟังและการเห็นที่แตกต่างกันในการตีความและใช้ตัวบท ซึ่งเกิดจากเหตุผลด้านฐานะและสถานภาพของผู้รับสาร

จากบทสัมภาษณ์ของสโรชา พรอุดมศักดิ์ (2548) ได้กล่าวถึงประเด็นที่นำออกอากาศทางรายการเมืองไทยรายสัปดาห์ไว้ว่า ทุกวันพฤหัสบดีผู้ดำเนินรายการทั้งสองคน คือ สนิธและสโรชาจะมีการเตรียมประเด็นที่จะนำเสนอว่าจะพูดถึงประเด็นไหนบ้าง จากนั้นสโรชาจะค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับประเด็นดังกล่าว แล้วนำมาตั้งคำถามในรายการสดๆ

3. การแสดงให้เห็นการจัดเรียงวาทกรรมของตัวบท

ตัวบทที่เกิดจากสื่อมีการสร้างจุดเน้นย้ำให้แก่ผู้รับสารตามที่สื่อต้องการ ซึ่งเกิดจากการจัดเรียงตัวบทภายใน การกำหนดขอบเขตของความรู้อ ความสัมพันธ์ของการจัดเรียงวาทกรรมและความใกล้ชิดทางสังคมที่ตัวบทนั้นดำรงอยู่

4. เงื่อนไขทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองที่ก่อให้เกิดตัวบท

วาทกรรมที่เกิดขึ้นในรายการเมืองไทยรายสัปดาห์เกิดขึ้นขณะที่มีบริบททางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง โดยเป็นช่วงการบริหารประเทศของรัฐบาลพ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ในสมัยที่ 1 และสมัยที่ 2

5. ผลที่เกิดขึ้นจากตัวบท

หมายถึง สถานภาพของตัวบทที่มีศักยภาพเป็นรูปแบบการกระทำทางสังคม ซึ่งสามารถตอบโต้หรือปะทะกับการกระทำทางสังคมอื่นที่มีอยู่ กรณีของการปลดรายการเมืองไทยรายสัปดาห์ แสดงให้เห็นว่าศักยภาพจากพลังอำนาจวาทกรรมของสนธิ ลิ้มทองกุลสามารถปะทะกับชุดวาทกรรมอื่น และสร้างความสั่นคลอนให้กับวาทกรรมอื่นในสังคมได้

2. ปัจจัยที่สร้างพลังอำนาจวาทกรรมของสนธิ ลิ้มทองกุลในรายการเมืองไทยรายสัปดาห์

ปัจจัยที่ทำให้วาทกรรมจากรายการเมืองไทยรายสัปดาห์มีพลังและอำนาจขึ้นมาในสังคม และได้กลายเป็นวาทกรรมชุดใหม่อีกชุดหนึ่ง เกิดจากปัจจัยดังต่อไปนี้

1. ความน่าเชื่อถือของผู้พูด (ethos) เนื้อหาของรายการและลักษณะการนำเสนอที่ตรงไปตรงมาแต่อยู่บนเหตุและผล ในขณะที่รายการวิพากษ์วิจารณ์การเมืองอื่นๆ ในขณะนั้น วิพากษ์วิจารณ์การเมืองอย่างผิวเผิน การวิเคราะห์ข่าวในปัจจุบันจะวิเคราะห์ข่าวไปตามกระแสโดยที่ไม่ได้มองภาพรวมทั้งหมัดก่อน และไม่ได้อ้างอิงที่มาที่ไป และ ต้นเหตุ

สนธิ ลิ้มทองกุลมีความน่าเชื่อถืออยู่ในตัวเองจากการที่อยู่ในวงการสื่อมวลชนมายาวนาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเป็นนักหนังสือพิมพ์ สนธิ ลิ้มทองกุลเป็นนักหนังสือพิมพ์มืออาชีพและนักบริหารที่มีประสบการณ์กว้างขวางและต่อเนื่องมากที่สุดคนหนึ่ง ตั้งแต่เป็นบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ในมหาวิทยาลัยในสหรัฐอเมริกา เมื่อกลับมาเมืองไทยสนธิ ลิ้มทองกุลได้มีโอกาสเข้าทำงานบริหารหนังสือพิมพ์ประชาธิปไตย ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์รายวันคุณภาพฉบับแรกของเมืองไทย (วิรัตน์ แสงทองคำ, 2544)

ด้านการศึกษาสนธิ ลิ้มทองกุลจบปริญญาตรีสาขาประวัติศาสตร์จากมหาวิทยาลัย UCLA และปริญญาโทสาขาประวัติศาสตร์ Utah State University จึงทำให้บ่อยครั้งในการดำเนินรายการ

เมืองไทยรายสัปดาห์สนธิ เรียกตัวเองว่าเป็น “นักประวัติศาสตร์” พร้อมกับการยกประวัติศาสตร์การเมืองของประเทศต่างๆ ขึ้นมาประกอบกรวิพากษ์วิจารณ์

ความน่าเชื่อถือของสนธิ ล้มทงกุลในการดำเนินรายการเมืองไทยรายสัปดาห์ ทำให้เกิดพลังอำนาจทศวรรษขึ้น เช่นเดียวกับอริสโตเติลเชื่อว่าบุคลิกของผู้พูดเป็นวิธีการที่มีผลมากที่สุดในการโน้มน้าวใจ (Cooper 1960 อ้างถึงใน อรวรรณ ปิลันธน์โหวาท 2539) เมื่อนำหลักการนี้มาผนวกกับบุคลิกของสนธิ ล้มทงกุล พบว่า

(1) สนธิ ล้มทงกุลเป็นผู้ที่มีสติปัญญาเฉียบแหลม มีไหวพริบ อันเนื่องมาจากการขัดเกลาจากประสบการณ์ชีวิตทั้งในด้านการศึกษาและการทำงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวิชาชีพสื่อมวลชน นักหนังสือพิมพ์ ทำให้ถ้อยคำหรือสิ่งที่นำเสนอในรายการเมืองไทยรายสัปดาห์มีสาระน่าเชื่อถือ คือ intelligence

(2) สนธิ ล้มทงกุลได้แสดงให้เห็นว่าตนเองมีความปรารถนาดีต่อผู้รับสาร มีความต้องการรักษาผลประโยชน์ของผู้รับสาร ซึ่งเรียกว่า good will

สนธิ ล้มทงกุล (2548) ได้กล่าวไว้ในรายการเมืองไทยรายสัปดาห์ว่า “เรามักจะวิเคราะห์ข่าวไปตามกระแส แต่เราไม่มองภาพรวมทั้งหมด แล้วก็เล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในวันนี้ มันมีมูลเหตุมาจากไหน มันต้องมีที่มาที่ไป เราจะพูดถึง ช. ช้าง โดยที่ไม่ได้พูดถึง ก. ไก่ ไม่ได้ เหมือนกับคนๆ หนึ่ง เอาระเบิดมาผูกติดตัว แล้ววิ่งไปพลีชีพตนเอง ถ้ากระแสข่าวก็จะบอกว่าคนๆ นี้ เอาระเบิดไปทำให้คนตาย 12 คน ทุกคนก็น่าประณามไอ้หมอนี่ แต่จริงๆ แล้วมันมีที่มาที่ไปของมัน ผมจะพยายามทำหน้าที่ตรงนี้ เพราะผมคิดว่านายตรงนี้ กระบวนทัศน์ตรงนี้ในกระบวนกรข่าวในประเทศไทยยังขาดอยู่”

ผู้รับสารเมื่อได้รับฟังการวิเคราะห์พร้อมกับการกล่าวถึงที่มาของเรื่อง ก็จะทำให้เกิดความเข้าใจเรื่องนั้นและไม่ได้ละเลยในมิติต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์กับเรื่องดังกล่าว ความแตกต่างจากรายการอื่น ทำให้รายการเมืองไทยรายสัปดาห์เป็นสื่อมวลชนที่ไม่ธรรมดา แต่เป็นสื่อมวลชนที่ได้ใช้ “องค์ความรู้” จากผู้ดำเนินรายการบอกเล่าเรื่องราวของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างรอบด้านเพื่อประโยชน์ของผู้รับสารโดยตรง

(3) การที่สนธิ ล้มทงกุลมีการกล่าวอ้างหลักคำสอนของพระพุทธศาสนาในรายการ แสดงให้เห็นว่าผู้พูดมีนิสัยดี มีอยู่ในศีลธรรมและคุณงามความดี (good character)

จากหลักการของอริสโตเติล ด้านลีลาการพูดของสนธิ ลี้มทองกุลที่มีลักษณะที่ทำให้เกิดความน่าเชื่อถือ มีดังนี้

- การใช้ภาษาที่ชัดเจน (clarity) เห็นได้จากภาษาที่ใช้ในการดำเนินรายการของสนธิ ลี้มทองกุลเป็นภาษาที่เข้าใจง่าย การเรียงประโยคไม่ยุ่งยากสลับซับซ้อน ถ้าหากมีการใช้คำศัพท์เฉพาะหรือคำศัพท์ที่คนทั่วไปไม่คุ้นเคย ก็จะมีการอธิบายให้เข้าใจ กรณีการวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับเรื่องทางขั้นตอนและเทคนิค สนธิ ลี้มทองกุลจะอธิบายด้วยภาษาที่เข้าใจง่ายหรือใช้การอุปมาอุปไมย สุภาพชัดและสำนวนแทน

- การใช้สำนวนที่ถูกต้อง (purity) วาทะของสนธิ ลี้มทองกุล ก่อให้เกิดความน่าเชื่อถือได้ ส่วนหนึ่งมาจากการใช้คำเชื่อมที่เหมาะสม สั้นไหล การใช้สำนวนที่ถูกต้อง คือ การใช้คำเฉพาะเจาะจงมากกว่าคำทั่วไป ทำให้ภาษาที่ใช้ไม่คลุมเครือ

- การใช้ภาษาที่ประทับใจ (impressiveness) มีการใช้ภาษาที่ทำให้เกิดความประทับใจหลายครั้ง เช่น การกล่าวถึงพระมหากษัตริย์คุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ความซื่อสัตย์ของปวงชนชาวไทยที่เกิดบนผืนแผ่นดินไทย เป็นต้น

- ความเหมาะสมของภาษา (propriety) มีการใช้ภาษาแสดงอารมณ์ที่มีความเหมาะสมกับเนื้อเรื่องที่กำลังกล่าวถึง โดยเมื่อถึงเนื้อเรื่องที่เป็นทางการ สนธิจะไม่ใช้ลีลาที่เล่น ภาษาที่สามารถเข้าถึงอารมณ์ของคนฟัง ทำให้คนฟังเชื่อในสารที่สนธิส่งออกมา

- ความมีชีวิตของภาษา (liveliness) นอกจากสนธิ ลี้มทองกุลจะใช้การอุปมาอุปไมยที่ทำให้ภาษามีชีวิตแล้ว นอกจากนี้ยังมีการใช้กริยาที่แสดงอาการเคลื่อนไหวที่ทำให้ภาษามีชีวิต เช่น การให้มือประกอบการพูด โดยมีความหมายถึง การแสดงทิศทาง การแสดงรูปร่างลักษณะ/ขนาด เนื้อหาที่เป็นข้อๆ การจัดกลุ่ม

งานวิจัยของ **อูร์স্যาน์ สุขะตุงคะ** (2546) ศึกษาเรื่อง สถานภาพและบทบาทของพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์ ผลการวิจัยพบว่า พิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์ โดยเฉลี่ยจะมีอายุ 30 ปีขึ้นไปและมีความรู้ทางด้านนิเทศศาสตร์ สามารถถ่ายทอดข้อมูลและความรู้แก่ผู้ชมได้ หลักเกณฑ์ในการพิจารณาคัดเลือกพิธีกร จะต้องเป็นผู้ที่มีประสบการณ์มี

คุณสมบัติที่เหมาะสมกับรายการ ได้แก่ มีภาพลักษณ์ของความน่าเชื่อถือ มีทักษะทางด้านการใช้ภาษาและน้ำเสียงที่ดี มีความรู้เกี่ยวกับงานพระราชพิธีและสามารถใช้คำราชาศัพท์ได้อย่างถูกต้องแม่นยำ

ตฤตถ์ นพคุณ (2541) ได้ศึกษารวบรวมแนวคิดต่างๆ เกี่ยวกับลักษณะของนักข่าวโทรทัศน์ที่มีลักษณะความเป็น "มืออาชีพ" พบว่านักข่าวโทรทัศน์มืออาชีพจะต้องมีองค์ประกอบ 4 ประการที่สำคัญคือ (1) เป็นผู้ที่ยึดมั่นในหลักอุดมการณ์ของสื่อมวลชนคือ รักในเสรีภาพ มีความเป็นกลางและเป็นธรรมในการปฏิบัติงานและยึดมั่นในความถูกต้องเที่ยงตรงของข้อมูล (2) เป็นผู้ที่มีความคิดที่เหมาะสมต่อวิชาชีพนักข่าวมีใจรักและปรารถนาจะให้ผู้อื่นเห็นคุณค่าในวิชาชีพของตน (3) เป็นผู้ที่มีคุณลักษณะที่เหมาะสมต่อการเป็นนักข่าว และ (4) เป็นผู้ที่มีทักษะความเชี่ยวชาญในการทำงาน

2. ความสม่ำเสมอในการนำเสนอความคิด สนิธ ลิ้มทองกุลนอกจากจะมีจุดยืนในการดำเนินรายการตามที่นำเสนอในข้อ 1 แล้ว จุดยืนที่สนธิ ลิ้มทองกุลยึดมั่นอย่างแน่วแน่ คือ หลักธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า และในหลวง ดังนั้นผู้รับสารจะได้ฟังการนำเสนอวาทกรรมในประเด็นดังกล่าวอยู่เป็นประจำ การเสนอวาทกรรมแต่ละเรื่องไม่ว่าจะเป็นเรื่องกระบวนการในระบอบประชาธิปไตย เรื่องนโยบายและโครงการของรัฐบาล เรื่องการแก้ไขปัญหาของรัฐบาล เรื่องการปฏิบัติตนของนักการเมืองและเรื่องตำรวจในสังคมไทย จะกล่าวถึงหลักธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าและพระบรมราโชวาทของในหลวงที่สอดคล้องกับภาวะการณ์ของปัญหา

เมื่อระยะเวลาผ่านไป ความสม่ำเสมอของการนำเสนอจุดยืนได้กลายเป็นค่านิยมของสนธิ ลิ้มทองกุล ประกอบกับในปี 2548 มีปัญหาที่รุมเร้ารัฐบาลและนายกรัฐมนตรีนายทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีได้นำปัญหาและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมาวิพากษ์วิจารณ์ และจุดยืนที่ต่อมากลายมาเป็นค่านิยมของสนธิ ลิ้มทองกุลได้ถูกถ่ายทอดออกมาเป็นเสมือนแนวทางหนึ่งที่จะแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมไทย

เมื่อค่านิยมของสนธิ ลิ้มทองกุลถูกนำมาเสนอคู่กับปัญหาที่เกิดขึ้นในบ้านในเมืองบ่อยครั้งเข้า ค่านิยมของสนธิ ลิ้มทองกุลจึงกลายเป็นคำตอบของสังคมไปโดยปริยาย ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดคือสนธิ ลิ้มทองกุลได้เน้นย้ำอยู่เสมอว่า นายกรัฐมนตรีไม่ควรที่จะเป็นผู้นำด้านนโยบายเศรษฐกิจอย่างเดียว ขณะเดียวกันจะต้องเป็นผู้นำในด้านจริยธรรม ศีลธรรม และจิตวิญญาณด้วย โดยผู้นำจะต้องทำตนเป็นแบบอย่างก่อน ผู้นำจะต้องมีจริยธรรมและศีลธรรมอยู่ในใจ เมื่อปัญหา รุมเร้ามากมาย

แนวความคิดผู้นำควรมีจริยธรรมและศีลธรรมได้กลายเป็นเหตุผลของสังคมใดก็ตามที่มีวิกฤตศรัทธาจากผู้ผู้นำ

3. ความถึในการนำเสนอเนื้อหา เมื่อพิจารณาเนื้อหาที่มีมิติทางการเมืองทั้งหมดที่มีในรายการเมืองไทยรายสัปดาห์ จะมีวาทกรรมที่พูดถึงเป็นประจำสม่ำเสมอ และมีจำนวนมากที่สุด คือ เรื่องการพัฒนาประเทศโดยเน้นด้านเศรษฐกิจ การแก้ไขปัญหาภาคใต้ และการทุจริตคอร์รัปชัน เมื่อมีการนำเสนอวาทกรรมใดวาทกรรมหนึ่งบ่อยครั้ง เท่ากับเป็นการแสดงให้เห็นว่าสนธิ ลิ้มทองกุล ได้ให้ความสำคัญกับเรื่องเหล่านี้อย่างยิ่ง

Zimbardo & Leippe (1991) กล่าวว่า เมื่ออยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อกันทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสาร การนำเสนอสารหลายๆ ครั้งจะทำให้ผู้รับสารเชื่อและเห็นด้วยกับสารนั้น ตัวอย่างเช่น ในการเลือกตั้ง ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ปรากฏตัวทางสื่อมวลชนมาก จะทำให้ผู้รับสารเกิดความจดจำ และมีแนวโน้มที่จะได้รับการเลือกตั้งในที่สุด นอกจากนี้การนำเสนอสารที่เข้าใจยากและมีความสลับซับซ้อน เป็นจำนวนหลายๆ ครั้งติดกัน ก็มีผลทำให้ผู้รับสารมีความเชื่อในสารนั้น มากกว่าผู้รับสารที่รับสารเพียงไม่กี่ครั้ง

ข้อสังเกตจากชุดวาทกรรมที่มีมิติทางการเมืองทั้งหมด เมื่อจำแนกตามประเภทของวาทกรรม พบว่า

1. วาทกรรมเกี่ยวกับกระบวนการในระบอบประชาธิปไตย

- ปี 2546 วาทกรรมที่พบมากที่สุด คือวาทกรรมเรื่องการมองการเมืองตามความเป็นจริง และการเมืองเป็นเรื่องของผลประโยชน์
- ปี 2547 เป็นปีแห่งการเลือกตั้ง วาทกรรมที่พบมากที่สุดคือ วาทกรรมเรื่องการเลือกตั้งในระดับต่างๆ วาทกรรมเกี่ยวกับพรรคการเมือง วาทกรรมเกี่ยวกับกรอบนโยบายไม่ว่างใจ
- ปี 2548 ซึ่งเป็นปีที่เริ่มมองเห็นปัญหาของกระบวนการในระบอบประชาธิปไตยที่ผ่านมา วาทกรรมที่มีมากที่สุดจึงเกี่ยวกับข้อบกพร่องของรัฐธรรมนูญปี 2540

2. วาทกรรมเกี่ยวกับนโยบายและโครงการของรัฐบาล

- ปี 2546 เนื้อหาวาทกรรมมีความหลากหลาย
- ปี 2547 เนื้อหาวาทกรรมมีความหลากหลาย

- ปี 2548 วาตกรรมที่พบมากที่สุด คือ การแปรรูปรัฐวิสาหกิจ และการที่รัฐบาลไม่พัฒนาประเทศทางจริยธรรมและคุณธรรม

3. วาตกรรมเกี่ยวกับการแก้ไข้ปัญหาของรัฐบาล

- ปี 2546 ไม่ปรากฏวาตกรรม
- ปี 2547 วาตกรรมที่พบมากที่สุดคือ วาตกรรมเกี่ยวกับการแก้ไข้ปัญหาภาคใต้ ซึ่งจะพบแทบทุกสัปดาห์
- ปี 2548 วาตกรรมที่พบมากที่สุด คือ วาตกรรมเกี่ยวกับการแก้ไข้ปัญหาภาคใต้ และ วาตกรรมเรื่องการพิสูจน์ซีทีเอ็กซ์

4. วาตกรรมเกี่ยวกับการปฏิบัติตนของนักการเมือง

- ปี 2546 วาตกรรมที่พบบ่อย คือ วาตกรรมเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อนของ นายกรัฐมนตรี และการนำญาติมารับตำแหน่งสำคัญ
- ปี 2547 วาตกรรมที่พบบ่อย คือ วาตกรรมเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อนของ นายกรัฐมนตรี การนำญาติมารับตำแหน่งสำคัญ และการบริหารงานของนายกรัฐมนตรีกับรัฐมนตรี
- ปี 2548 วาตกรรมที่พบบ่อยคือ วาตกรรมเกี่ยวกับการที่นักการเมืองหลงลืมพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์

5. วาตกรรมเกี่ยวกับตำรวจในสังคมไทย

- ปี 2546 เป็นปีที่พบวาตกรรมเกี่ยวกับตำรวจมากที่สุด คือ ประมาณร้อยละ 70

โดยสรุปปัจจัยที่สร้างพลังอำนาจวาตกรรมของสนธิ ลิ้มทองกุล ได้แก่ ความน่าเชื่อถือของผู้พูด คือ สนธิ ลิ้มทองกุล การใช้การจูงใจสาร ความสม่ำเสมอในการนำเสนอความคิด และความถี่ในการนำเสนอเนื้อหา

3. สื่อมวลชนในยุคธุรกิจการเมือง

เป็นที่ทราบกันดีว่า รัฐบาลภายใต้การนำของพรรคไทยรักไทยตั้งแต่ปี พ.ศ.2544 จนถึงปัจจุบันเป็นตัวแทนของนักธุรกิจขนาดใหญ่ ซึ่งตลอดเวลาที่ผ่านมาความพยายามของรัฐบาลภายใต้การนำของพรรคไทยรักไทยในการแทรกแซงสื่อ (นวนลน้อย ตรีรัตน์, 2547)

ปรากฏการณ์ข้างต้นสอดคล้องกับ ข้อสังเกตของวิลาลินี พิพิฑกุล (2547: 137-8) นักวิชาการด้านสื่อ ที่กล่าวไว้ว่า “สถานการณ์ของสื่อมวลชนไทยในรอบปี 2546-2547 นี้ ต้องเผชิญด้วยการถูกท้าทายอย่างเข้มข้นและรุนแรงกว่าช่วงปีอื่นๆ ... และเป็นที่น่าตกใจที่คาดการณ์ว่าสถานการณ์ด้านสิทธิเสรีภาพและคุณภาพในการนำเสนอเนื้อหาของสื่อมวลชนในปลายปีนี้จนถึงต้นปี 2548 จะยิ่งรุนแรงมากขึ้นไปอีก เพราะเป็นระยะสุดท้ายของรัฐบาลปัจจุบัน ประกอบกับสภาพของการมีผลประโยชน์ทับซ้อน (conflict of interest) ระหว่างการทำหน้าที่บริหารงานสาธารณะกับธุรกิจของกลุ่มการเมือง พรรครัฐบาล ที่มีกลุ่มทุนสื่อสารเป็นฐานเชื่อมต่อกับอำนาจทางการเมือง ทำให้การแทรกแซงและกวาดต้อนสื่อมาเป็นพวกเป็นไปอย่างกว้างขวาง รวมทั้งการเข้าไปจัดการกับเนื้อหาและสัดส่วนรายการสื่อต่างๆ ..”

ปรากฏการณ์ที่มีผลประโยชน์ทับซ้อนเกิดขึ้นนั้น เป็นการวิวัฒนาการอย่างรวดเร็วที่เกิดขึ้นในสังคมไทยของกลุ่มธุรกิจที่เป็นกลุ่มผลประโยชน์กลุ่มหนึ่ง ซึ่งมีพลังอำนาจด้านเศรษฐกิจ กลุ่มธุรกิจกลุ่มนี้ได้เข้ามามีบทบาททางการเมืองนับตั้งแต่ช่วงสมัยเผด็จการทหารจนถึงยุคปัจจุบัน โดยร่วมมือกับชนชั้นปกครองเพื่อปกป้องผลประโยชน์และอาศัยอำนาจของผู้นำในการขยายอำนาจผูกขาดในธุรกิจของตน ซึ่งการเข้ามามีบทบาททางการเมืองของกลุ่มธุรกิจจะมีทั้งทางตรง คือ ลงสมัครรับเลือกตั้งเพื่อเข้าไปอยู่ในระบบรัฐสภา หรือมีบทบาททางอ้อมโดยการสนับสนุนด้านการเงินแก่พรรคการเมือง เพื่อให้พรรคช่วยผลักดันนโยบายที่เอื้อต่อประโยชน์ของตน หรือผลักดันให้ตนได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี (ชำนาญ รอดเหตุภัย, 2546)

สภาพการณ์ที่เกิดขึ้นส่งผลให้การปกครองระบอบประชาธิปไตยไม่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งความสามารถในการตรวจสอบจากสื่อมวลชนก็จะทำได้ยากขึ้น ซึ่ง ลูตินันท์ (2547) ได้กล่าวว่าเป็นข้อผิดพลาดของการที่สื่อถูกผูกขาดโดยเอกชนนั้น ผู้ผลิตย่อมต้องการแสวงหากำไรสูงสุด การผลิตรายการจึงต้องการให้ได้รับความนิยมสูง จนบางครั้งกลับทำให้สังคมเกิดความแตกแยก หรือส่งผลให้ประชาธิปไตยอ่อนแอ โดยเฉพาะการที่องค์กรต้องพึ่งรายได้หลักจากการโฆษณา

ดังนั้นภาคธุรกิจจึงสามารถเข้ามากำหนดรูปแบบรายการได้ ส่วนข้อผิดพลาดของการที่สื่อถูกผูกขาดโดยรัฐนั้น นอกจากจะไม่สามารถปรับตัวตามความต้องการของประชาชนได้แล้ว การที่รัฐบาลมีอำนาจการควบคุมสื่อ ย่อมมีความเสี่ยงที่รัฐบาลอาจใช้สื่อเพื่อผลประโยชน์ในทางการเมืองของตนและลดบทบาทของฝ่ายตรงข้ามได้ ซึ่งเป็นการดำเนินงานที่ส่งผลกระทบในทางลบต่อการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยและสิทธิเสรีภาพของประชาชน

วิชา อุดมฉันท (2544) ได้กล่าวถึงหน้าที่ของสื่อมวลชนในการส่งเสริมระบอบประชาธิปไตยไว้ ดังนี้

1.เป็นตลาดเสรีทางความคิด

สื่อทำหน้าที่เป็นตลาดเสรีทางความคิดเปิดโอกาสให้ทุกคนเข้าถึงได้ ความคิดเห็นที่ขัดแย้งกันจะต้องนำมาตีแผ่ผ่านสื่อ โดยประกันให้ทุกกลุ่มที่เกี่ยวข้องได้ใช้สื่อเป็นเวทีในการแสดงจุดยืนและทัศนคติความเห็นให้ปรากฏแก่สาธารณชน เมื่อมาดูความเป็นจริงของสื่อทุกวันนี้ จะพบว่าสื่อกำลังทำสิ่งที่ตรงกันข้ามกับที่กล่าวมา เบื้องหลังรายการข่าวและวิเคราะห์ข่าวมีกองบรรณาธิการข่าวของสถานีทำหน้าที่กลั่นกรองข่าวและวิเคราะห์ข่าวเสียเอง เสรีแล้วจึงสรุปทัศนคติความเห็นเสนอต่อผู้ชม

2.สะท้อนภาพของสังคมอย่างเที่ยงตรงปราศจากอคติ

โทรทัศน์มีศักยภาพที่จะพาผู้ชมไปสัมผัสความเป็นจริงแห่งชีวิตของสังคมร่วมสมัยในโลกกว้าง ด้วยการนำเสนอรายการที่แสดงให้เห็นถึงทัศนวิสัยอันหลากหลาย ชีวิตของผู้คนทั่วทุกมุมโลก ประสบการณ์และโลกทัศน์ของคนที่อยู่อีกประเทศหนึ่ง ซึ่งโดยปกติเราจะไม่มีโอกาสได้ไปพบเห็นด้วยตัวเองเลย แต่โทรทัศน์ก็สามารถนำเข้ามาขยายส่วนเติมเต็มความรู้ให้กับเรา ด้วยศักยภาพเช่นนี้ สื่อจึงต้องสนใจและให้ความสำคัญกับการนำเสนอเรื่องราวที่มีคุณค่าต่อผู้ชมด้วยความรับผิดชอบ สื่อที่มีบทบาทค้ำจุนประชาธิปไตยจึงต้องนำเสนอภาพของสังคมร่วมสมัยตามความเป็นจริงอย่างเที่ยงตรง ให้ผู้ชมได้เห็นวิถีชีวิตที่แตกต่าง และรู้จักวัฒนธรรมอื่นๆในโลกอย่างถูกต้องปราศจากอคติ

3.สื่อเป็นผู้เฝ้าระวังภัยให้แก่สังคม .

ในสังคมประชาธิปไตย หน้าที่หนึ่งของสื่อมวลชนที่มีคุณค่าอย่างสูง คือการเป็น “สุนัขเฝ้ายาม” (watchdog) ที่คอยเฝ้าดูความผิดปกติที่จะเกิดขึ้นกับบ้านเมือง และส่งสัญญาณเตือนภัยให้ประชาชน ผู้ที่จะทำหน้าที่นี้ได้ต้องเป็นสื่อที่เป็นอิสระปลอดจากอิทธิพลทางเศรษฐกิจและการเมือง สื่อมวลชนถูกสังคมคาดหวังให้เป็นผู้เฝ้าระวังภัยให้กับประชาชนเสมอมา สื่อต้องคอยตรวจสอบการทำงาน การทุจริตประพฤติมิชอบ การกระทำที่มุ่งร้ายต่อสังคมของนักการเมืองเปิดเผยข้อเท็จจริงให้ประชาชนรับรู้ ไม่เพียงแต่เท่านั้น เมื่อประชาชนรับรู้แล้วและเห็นสมควรว่า จะต้องมีปฏิบัติการบางอย่างต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น สื่อจะต้องเป็นแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือและอ้างอิงให้กับประชาชน

งานวิจัยของเพียรฤดี ธีรพรสกุล (2547) นำเสนอภาพของ “ธุรกิจการเมือง” กับการควบคุมสื่อมวลชน: ศึกษากรณีสถานีโทรทัศน์ไอทีวี จากการศึกษาพบว่า การเข้ามาเล่นการเมืองของกลุ่มทุนธุรกิจในปัจจุบัน ทำให้ธุรกิจกับการเมืองเกี่ยวพันกันมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีบริษัทชินคอร์ปอเนชั่น จำกัด (มหาชน) ที่มีผู้นำบริษัทเป็นบุคคลคนเดียวกับผู้นำทางการเมือง

การที่บริษัทชินคอร์ปเข้ามาถือหุ้นในไอทีวี ได้ทำให้เกิดการผูกขาดสื่อมวลชนประเภทโทรทัศน์ เนื่องจากสถานีโทรทัศน์ทุกช่องยกเว้นไอทีวีที่เป็นของเอกชนเพียงสถานีเดียว และเมื่อบริษัทชินคอร์ปได้เข้ามาบริหารสถานีโทรทัศน์ไอทีวีก็ได้แทรกแซง ควบคุมและกำหนดทิศทางในการเสนอข่าวสารของไอทีวี ไปในทางที่ให้คุณแก่นักธุรกิจการเมืองที่มีอำนาจบริหารประเทศ โดยอาศัยอำนาจจากการถือหุ้น ตามสมมติฐานของผู้วิจัย

สนธิ ได้ให้สัมภาษณ์โทรทัศน์ซีเอ็นเอ็น รายการ “เวิลด์ นิวส์ เอเชีย” เมื่อวันที่ 5 เมษายน 2549 ในฐานะแกนนำพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย ภายหลังจาก พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ประกาศไม่รับตำแหน่งนายกฯ ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสื่อมวลชนว่า

“..ประการแรกทีเดียว พวกคนที่อยู่ข้างนอกไม่เข้าใจว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งนั้นกลายเป็นของนายกฯ พวกเขาเป็นพวกพ้องของนายกฯ พวกเขามีความเอนเอียงอย่างที่สุด และพวกเขาได้ทำผิดกฎหมายจำนวนมากเพื่อช่วยเหลือพรรคการเมืองของนายกฯ นี่เป็นปัญหาที่ร้ายแรงมาก

ประการที่สอง นายกฯสามารถควบคุมสื่อมวลชน ควบคุมโทรทัศน์ทั้งหมด เขาจึงเสนอเรื่องราวแต่เพียงด้านเดียวต่อสาธารณชน

ประการที่สาม เขามีอำนาจรัฐ ซึ่งเป็นผู้บริหารจัดการเลือกตั้ง โดยที่มีรายงานเรื่องการโกงกันอย่างมหาดล ดังนั้น เมื่อคุณพูดถึงประชาธิปไตยและการเลือกตั้ง ภาพภายนอกอาจจะดูดี...” (5 เมษายน 2549)

การปลดรายการเมืองไทยรายสัปดาห์จากสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 (โมเดิร์นไนน์ทีวี) เป็นตัวอย่างที่เห็นได้ชัดของการแทรกแซงสื่อมวลชนโดยอำนาจรัฐและอำนาจทุน ซึ่งจากคำให้สัมภาษณ์ของสนธิ ลิ้มทองกุล หลังจากมีการปลดรายการเพียงไม่นาน แสดงถึงความมั่นใจว่าการปลดรายการฯ ในครั้งนี้มาจากสาเหตุทางการเมืองและสนธิกล่าวว่ก่อนหน้านี้ที่จะปลดรายการฯ มีการชุมนุมในรูปแบบต่างๆ อยู่ตลอดเวลา

แม้จะมีความคาดหวังของสังคมต่อการทำงานของสื่อมวลชนในระบอบประชาธิปไตย ในการทำหน้าที่ให้ข้อมูลที่จำเป็นและถูกต้องแก่ประชาชน แต่ภายในระบอบประชาธิปไตยที่เป็นอยู่ หากเกิดความไม่สอดคล้องกันของระบบและคนที่อยู่ในระบบแล้ว การทำหน้าที่ของสื่อมวลชนก็คงจะอยู่ในสภาวะการณ์เช่นนี้ตลอดไป

ข้อเสนอแนะงานวิจัยในอนาคต

1. ผู้ที่จะทำการวิจัยในครั้งต่อไปควรจะต้องทำการศึกษาผู้ส่งสาร โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้ผลิตรายการเมืองไทยรายสัปดาห์ รวมทั้งผู้ดำเนินรายการเมืองไทยรายสัปดาห์ทั้งสองคนเพื่อประกอบการวิเคราะห์หาทฤษฎี
2. ผู้ที่จะทำการวิจัยครั้งต่อไปควรสัมภาษณ์บุคคลผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่างๆ ทั้งผู้ที่อยู่ในแวดวงของสื่อมวลชนแขนงต่างๆ และนักวิชาการเพื่อประกอบการวิเคราะห์หาทฤษฎี
3. ควรจะมีการศึกษาผู้รับสารรายการเมืองไทยรายสัปดาห์ว่ามีทัศนคติหรือความคิดเห็นอย่างไรต่อการปลดรายการเมืองไทยรายสัปดาห์ และสอบถามทัศนคติหรือความคิดเห็นที่มีต่อเนื้อหาของรายการเมืองไทยรายสัปดาห์
4. สำหรับงานวิจัยขึ้นไปที่จะมีการศึกษาเกี่ยวกับกรณีการปลดรายการเมืองไทยรายสัปดาห์ ควรนำเสนอและวิเคราะห์หาทฤษฎีของ บมจ.อสมท.ไปพร้อมๆ กัน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กาญจนา แก้วเทพ.การวิเคราะห์สื่อ แนวคิดและเทคนิค. กรุงเทพมหานคร : อินฟินิตี้เพรส จำกัด, 2541.

กาญจนา แก้วเทพ.สื่อสารมวลชน ทฤษฎีและแนวทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : เอดิชั่น เพรส โปรดักส์ จำกัด, 2543.

กานดา สุขเกษม .วาทกรรมเชิงวิพากษ์ในรายการ “รัฐบาลหุ่น” ทางสถานีโทรทัศน์ไอทีวี.วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546

จิณณ์นภัส แสงมา. การวิเคราะห์วาทกรรมเรื่องเสรีภาพทางเพศในการตอบปัญหาทางเพศของสื่อ. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.

จิรวรา อุษยากุล.การสร้างภาพความเป็นจริงของอาชีพสื่อมวลชนของคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2532-2535.วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.

เจษฎ์ โทณะวณิก.สื่อไทยถูกจองจำด้วยอะไร. ใน ปิดหู ปิดตา ปิดปาก: สิทธิเสรีภาพในมือธุรกิจการเมืองสื่อ. หน้า 220-241. กรุงเทพมหานคร : โครงการจัดพิมพ์คบไฟ, 2548.

ชำนาญ รอดเหตุภัย.อิทธิพลของกลุ่มธุรกิจกับพรรคการเมือง : ศึกษาเฉพาะพรรคประชาธิปัตย์และพรรคไทยรักไทย.นนทบุรี : สถาบันพระปกเกล้า, 2546

ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร.วาทกรรมการพัฒนา: อำนาจ ความรู้ ความจริง เอกลักษณะและความเป็นอื่น.พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร : ศูนย์วิจัยและผลิตตำรา มหาวิทยาลัยเกริก, 2545.

ตฤตถ์นัย นพคุณ. ลักษณะของนักข่าวโทรทัศน์ที่มีลักษณะความเป็น"มืออาชีพ".วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2541.

ฐิตินันท์ พงษ์สุทธิรักษ์. สื่อสาธารณะ : แนวคิด ประสบการณ์ และความเป็นไปได้ในประเทศไทย
สังคมไทย ใน นวน้อย ตริรัตน์และกนกศักดิ์ แก้วเทพ .(บรรณาธิการ)เสรีภาพสื่อไทยในยุค
เศรษฐกิจการเมืองผูกขาด..กรุงเทพมหานคร : ศูนย์เศรษฐศาสตร์การเมือง คณะ
เศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2547.

นวน้อย ตริรัตน์. หนังสือพิมพ์กับการสะท้อนความจริงในสังคมไทย ใน นวน้อย ตริรัตน์และกนก
ศักดิ์ แก้วเทพ (บรรณาธิการ)เสรีภาพสื่อไทยในยุคเศรษฐกิจการเมืองผูกขาด..
กรุงเทพมหานคร : ศูนย์เศรษฐศาสตร์การเมือง คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2547.

ปอแก้ว ทิพยมณฑล. รายการเจาะใจกับการสะท้อนภาพประสบการณ์ชีวิตและสังคม.วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2545.

ผู้จัดการออนไลน์."สนธิ"สอนซีเอ็นเอ็นให้รู้จัก "ระบอบทักษิณ" [ออนไลน์] จาก

<http://www.manager.co.th/Home/ViewNews.aspx?NewsID=949000046192> [5
เมษายน 2549]

พิรงรอง รามสูต. รณนันทน์.การกำกับดูแลเนื้อหาสื่อ.ใน นวน้อย ตริรัตน์และกนกศักดิ์ แก้วเทพ
(บรรณาธิการ)เสรีภาพสื่อไทยในยุคเศรษฐกิจการเมืองผูกขาด. หน้า 82-127.
กรุงเทพมหานคร : ศูนย์เศรษฐศาสตร์การเมือง คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2547.

เพ็ญฤดี อีพรสกุล."ธุรกิจการเมือง" กับการควบคุมสื่อมวลชน: ศึกษากรณีสถานีโทรทัศน์ไอทีวี.

วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.

รัตนาวดี สำราญสุข .วาทกรรมวิเคราะห์รายการนายกฯทักษิณคุยกับประชาชน และรายการชวนออนไลน์.วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาวิชาวาทวิทยา คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.

วรภรณ์ ชื่อประดิษฐ์กุล.การสร้างภาพความเป็นจริงให้กับ “สมรักษ์ คำสิงห์” ของหนังสือพิมพ์ภาษาไทยรายวัน.วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต.สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.

วิภา อุดมฉันท.ปฏิรูปสื่อเพื่อสังคม: หลักคิดและบทเรียนจากนานาชาติ. กรุงเทพมหานคร : ไอคอน พรีนติ้ง, 2544.

วิรัตน์ แสงทองคำ.สนธิ ลิ้มทองกุล.ผู้จัดการ.ปีที่ 19 ฉบับที่ 218 (พฤศจิกายน), 2544.

วิลานี พิพิธกุล.รายงานสถานการณ์ด้านสิทธิเสรีภาพสื่อมวลชนในรอบปี 2546.กรุงเทพฯ : สมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย , 2542.

ศศิธร ยวโกศล.การให้ความหมายของข่าวในมุมมองผู้รับสาร.วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาวิชาวารสารสนเทศ.คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.

ศุภชัย เจริญวงศ์.ถอดรหัสการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : สถาบันพัฒนาการเมือง, 2544.

สถาบันพระปกเกล้า.รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540.กรุงเทพมหานคร, 2540.

สโรชา พรอุดมศักดิ์ (2548) เมืองไทยรายสัปดาห์ 4. [CD-ROM].กรุงเทพมหานคร: บ้านพระอาทิตย์, 2548

สนธิ ลิ้มทองกุล.เมืองไทยรายสัปดาห์เล่ม 1.พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: บ้านพระอาทิตย์, 2548.

สนธิ ลิ้มทองกุล.เมืองไทยรายสัปดาห์เล่ม 2.พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: บ้านพระอาทิตย์, 2548.

สนธิ ลิ้มทองกุล.เมืองไทยรายสัปดาห์เล่ม 3.พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: บ้านพระอาทิตย์, 2548.

สนธิ ลิ้มทองกุล.เมืองไทยรายสัปดาห์เล่ม 4.พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: บ้านพระอาทิตย์, 2548.

อรวรรณ ปิรันธน์โอวาท.การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ.พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.

อรวรรณ ปิรันธน์โอวาท.กรอบวาทกรรมวิเคราะห์กับกรณีศึกษาไทย. กรุงเทพมหานคร, 2546.

อรวรรณ ปิรันธน์โอวาท.วาทศาสตร์ของไทยและการวิเคราะห์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร,
2539.

อุรัสยานี สุขะตุงคะ.สถานการณ์และบทบาทของพิธีกรถ่ายทอดสดงานพระราชพิธีทางโทรทัศน์.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาวาริชวิทยาและสื่อสารการแสดง จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2546.

ภาษาอังกฤษ

Black, J., and Whitney, C.F.Introduction to mass communication.2nd ed.Lowa: M.C.Brown,
1988.

Brembeck L. Winston & Howell S.Williams.Persuasion: A means of social influence.
Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall Inc, 1976.

Fairclogh, Norman. Media Discourse. Edward Arnold. New York, 1995.

Fredler, F.An introduction of mass media.USA : Harcourt Brace Jonavich, 1978.

Herbert W. Simons. Persuasion: Understanding, practice, and analysis. 2nd ed. New York: McGraw – Hill, 1986.

Kenneth E. Anderson. Persuasion: theory and practice. Boston: Allyn and Baco, 1972.

Lasswell, H.D. Mass Communication. Urbana : University of Illinois Press, 1960.

Littlejohn, Stephen W. Theories of Human Communication. 7th ed. New Mexico: Wadsworth Group, 2002.

Malcolm O., Sillars, Message, meanings, and culture: approaches to communication criticism. New York: Harper Collins, 1991.

Mcguire J Williams. Persuasion, Resistance and Attitude Change. Chicago: Ran McNally, 1973.

Potter, W.J. Media Literacy. SAGE Publication, 1998.

Searle, J.R. Speech acts: An essay in the philosophy of language. Cambridge: Cambridge University Press, 1969.

Wright, C.R. Mass Communication : A sociological perspective. 3re ed. New York: Random House, 1986.

Zimbardo, Philip G. & Leippe, Michael R. The Psychology of attitude change and social influence. USA: McGraw-Hill, 1991.

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวธิดารัตน์ อเนกะเวียง เกิดวันที่ 30 พฤษภาคม 2525 ที่กรุงเทพฯ สำเร็จ
การศึกษาระดับปริญญาตรี ภาควิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2546
และเข้าศึกษาต่อที่ภาควิชาวาทวิทยาและสื่อสารการแสดง คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปี
การศึกษา 2547

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย